

Manjkata avtoriteta in učinkovitost

Kritične misli iz dolenskega sindikalnega posveta

NOVO MESTO — Pretekli četrtak se je kot zadnji v nizu regijskih posvetov o problematiki organiziranosti in razvoja Zveze sindikatov, ki jih je pripravil republiški svet ZSS, zvrstil še takšen posvet za dolensko regijo.

Večina misli, da takšnega sindikata, kot je danes — je bilo slišati — ne potrebujemo. Nemočen je, caplja ob strani brez besede in avtoritete od osnovne organizacije do zvezne ravni, preveč pozna le še »strinjamo se«. Lansira parole, od katerih ni nič, v probleme pa se ne spušta, je menil eden od razpravljalcev. V ospredje bi moral postaviti tisto, kar je danes v interesu delavcev. A vrgel se je na vse, pa nikjer zares ne uspeva. Pri tem so spet problem tudi ljudje, saj z lepimi sklepi brez ljudi, ki znajo in so pripravljani delati, ni nič. Ljudi, ki bi znali, pa je za aktivno delo v sindikatu vse težje dobiti, ker vedo, kaj jih čaka.

Ugotavljali so, da je z znano tezo, da sindikat dobro dela tam, kjer ima vodstvo poslušaj zanj, včasih lahko tudi tako, da je sindikat podaljšana roka direktorja in poslovnih struktur. Po svoje to dokazuje primer iz trebanjske občine, ko so delavci v kolektivu »klicali na zagovor« občinski sindikat, ker je ocenil, da so njihovi nizki osebni dohodki posledica slabega gospodarjenja. Kratki stiki s poslovnimi strukturami so tam, kjer je sindikat aktiven in če ima drugačna stališča od pripravljanih, kar pa ni prav pogosto.

Nadalje so udeleženci posveta ugotavljali, da sindikalne skupine delajo zelo različno. Dejstvo je, da je večinoma konec zanimanja delavcev takoj, ko gre za zadevo, ki ni povsem

● Razgovor je bil sklenjen z razmišljanji, da ni več umestno razpravljati, kdo naj začne spreminjati, tisti spodaj ali oni zgoraj, ampak morajo vsi brez izjeme in odlašanja na iskanje novih metod dela. K drugačni vlogi sindikata naj bi pripomogla njegova večja selektivnost in učinkovitost v delu, radikaliziran odnos do reda. Poleg tega sindikat ne sme biti v opoziciji, ampak mora biti zraven pri nastajanju najrazličnejših ukrepov, če mu bo to seveda sploh še dano.

konkretna in ki se jih čisto neposredno ne tiče. Občinski sveti nimajo najboljšega pregleda nad osnovnimi organizacijami. Profesionalci tega dela sami ne zmorejo, pa tudi več osnovnih organizacij z zadolženimi člani občinskega sindikalnega sveta zanje niso najboljše. Marsikaj o aktivnosti poveže to, da je težko doseči več kot 60-odstotno prisotnost na sejah sveta. Marsikje pa tega človeka sploh ne vabijo v svojo organizacijo. Do prenekaterega odbora sindikata ne pridejo problemi dejavnosti itd.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

ZLATA KOŠUTA ZA BETI

METLIKA — Na 27. mednarodnem sejmu mode, ki je bil v Beogradu od 30. septembra do 5. oktobra, sta sodelovali tudi metliški delovni organizaciji Beti in Komet. Beti je za kolekcijo na razstavnem prostoru v skupini oblačil za šport in rekreacijo dobila najvišje priznanje sejma, Zlato košuto.

Stavka kot protest

O tem, kje korenini sedanje stakovno gibanje, ki se je pojavilo tudi na Dolenjskem, ne kaže na dolgo in široko razpravljati. Družbene in ekonomske razmere so pač take, da so številne prekinitve dela, stavke, izsiljeni sestanki, pričakovani. Na ta način delavci protestirajo ne le zaradi prenizkih osebnih dohodkov, ampak tudi zoper nerazvite samoupravne odnose, samovoljo poslovnih organov, ne nazadnje tudi proti dejstvu, da kljub deklariranim načelom pogosto nimajo pravega vpliva na družbeno dogajanje oziroma odločanje. V takih primerih je stavka ustrezno in potrebno samoupravno dejanje in bi si kot taka zaslužila, da postane legalna oblika protesta, kadar odpovedo vse druge oblike opozaranja na slabosti. Takega mnenja je bilo tudi predsedstvo CK ZKS, ki je v ponedeljek razpravljalo o protestnih prekinitev dela. Vendar pa sleherne prekinitve dela ne gre jemati za samoupravno dejanje. Na Dolenjskem, ki je po številu prekinitev dela rekorderka med regijami, je prihajalo celo do takih primerov, da je stakvalo samo osem delavk v sicer 900 članski tozdu. S takimi stavkami, do katerih pride iz trenutnega »navdih« ali muhe, pa bi kaj kmalu počistili tudi sindikati v kakšni demokraciji.

J. SIMČIČ

POSVET O ŽUMBERKU IN GORJANCIH

NOVO MESTO — Pod pokroviteljstvom Jugoslovanske in Slovenske akademije znanosti in umetnosti bo prihodnji teden, 17. in 18. oktobra v Novem mestu znanstveno posvetovanje na temo »Žumberak in Gorjanci med NOB«. Posvetovanje, ki se ga bodo predvidoma udeležili znani strokovnjaki iz Slovenije in Hrvaške, bo potekalo v Dolenjskem muzeju, ki to srečanje tudi pripravlja skupaj s skupščino Skupnosti spominskega območja Žumberak — Gorjanci.

OGLED NOVE TOVARNE — Za občinski praznik so v Kočevju odprli tudi nove prostore tovarne laboratorijske opreme pri delovni organizaciji Oprema tozđ Lesna predelava. Na fotografiji: predstavniki Opreme in gostje med ogledom tovarne takoj po otvoritvi. (Foto: J. Primc)

KIRURGI O POŠKODBAH V PROMETU — Novo mesto je ob koncu minulega tedna gostilo več kot 400 zdravnikov — kirurgov iz Slovenije in Hrvaške. Na tridnevnem interseksijskem sestanku so kirurgi prisluhnili 200 referatom o poškodbah v prometu. Razprava je pokazala, da je potrebno izboljšati prevzem poškodovancev v prometnih nesrečah, predvsem pa zagotoviti prisotnost zdravnikov na kraju samem. Potrebna so tudi bolj opremljena vozila. Dr. Lavo Morela (na sliki desno) je dejal, da v Novem mestu že opremljajo dve vozila, ki bosta zdravnikom v veliko pomoč pri nesrečah. Jubilejno, 25. srečanje v Novem mestu so kirurgi izrabili tudi za obisk trebanjske, črnomaljske, metliške in krške občine, obiskali pa so tudi Pleterje, Bazo 20 in kostanjeviško galerijo. (Foto: Foto krožek OŠ Katja Rupena)

Tako ne bi smeli nadaljevati

Novi ukrepi ekonomske politike ne vplivajo dobro na posavsko gospodarstvo, to so ugotavljali tudi na petkovi skupščini posavske gospodarske zbornice

KRŠKO — Kakršna ocena velja za gospodarstva posameznih občin v Posavju, velja tudi za regijo kot celoto. Posavje ostaja še naprej večji izvoznik kot izvoznik na konvertibilne trge, a izvoz upada. Podobno kot drugod pa naraščajo dajatve za splošno, skupno in osebno porabo. In kot kažejo ocene, vpliv novih ukrepov ekonomske politike na posavsko gospodarstvo ni ugoden.

Na seji skupščine posavske gospodarske zbornice, ki je bila prete-

Zelo bogat kočevski praznik

Največja pridobitev novi proizvodni prostori Opreme — Nagrado in plaketo Jožeta Šeška letos Nadi Smola — Red zaslug za narod z zlato zvezdo Jenku

KOČEVSJE — Kočevska občina je letos dostojno, slavila svoj praznik 3. oktobra, ki ga praznuje v spomin na zasedanje odposlancev slovenskega naroda leta 1943.

Že 1. oktobra so v pritličju Name odprli poslovalnico Turistične agencije, Kompas in Gospodarske banke LB Kočevje. 2. oktobra pa računalniško učilnico v osnovni šoli Zbora odposlancev v Kočevju. Na sam praznik, 3. oktobra, je bila najprej svečana seja občinske skupščine Kočevje. Predsednik občinske skupščine Stane Letonja je v svojem govoru med drugim ugotovil, da občina zastavljenih ciljev ne dosega, da poteka prizadevna preusmeritev proizvodnje in da bo v

bodoče potrebno bolj ceniti umsko delo.

Nagrada in plaketo Jožeta Šeška je na seji prejela Nada Smola, plaketi delovni organizaciji Kovinar in tozdu GG Rog Kočevje, medtem ko so bila javna priznanja občine dodeljena Marjanu Oražmu, Martinu Pozdercu in MDB Kočevski zbor.

● DR. ZDRAVIČ ČASTNI OBČAN — Na zadnjih sejah zborov občinske skupščine Kočevje je bil izglasovan sklep, da se naziv častni občan podeli prof. dr. Franju Zdraviču, in sicer za njegove izredne zasluge pri razvoju in uveljavitvi slovenske kirurgije v svetu in za prispevek k ugledu socialistične, samoupravne in neuvrščene Jugoslavije.

Svečane seje so se udeležili med drugim predstavniki pobratenih občin, predstavniki domičinskih partizanskih enot in mnogi drugi. Med njimi so bili posebno prisrčno pozdravljeni častni občani Ivan Maček, Bogdan Osolnik, Zoran Polič, Jože Boldan, Andrej Cetinski, Jože Ožbolt in Božidar Jakac pa tudi župan pobratene občine Dolina pri Trstu Edvin Švab in predsednik občinske skupščine Rab Josip Fafangel.

Izveden je bil tudi bogat kulturni program, v katerem so nastopile domače kulturne skupine in skupine iz pobratenih krajev.

Zelo svečano je bilo istega dne tudi ob otvoritvi nove proizvodne hale Opreme Kočevje. Ob tej priložnosti je govoril direktor tozda Lesna predelava Vinko Rauh, trak je prerezal eden najstarejših članov kolektiva Franc

NOVEMBRA OBRITNIKI DOBIO SVOJ DOM

ČRNOMELJ — Obnova črnomaljskega obrtnega doma, ki si ga bodo obrtniki uredili v nekdanji Kovinarjevi stavbi, gre počasi h koncu. Največ zaslug za to, da bodo obrtniki končno dobili svoj dom, gre Zvezi obrtnih združenj Slovenije, ki je adaptacijo denarno močno podprla. V črnomlju predvidevajo, da se bodo v stavbo, v kateri bodo imeli poleg obrtnega združenja prostore še obrtna združga »Bela krajina«, Ljubljanska banka in bife, vselili novembra meseca.

gospodarstvu, je ocenil, da se popravki obračunskega sistema niso obnesli in v bistvu pomenijo odmik od programa dolgoročne gospodarske ustalitve. Rast tečajnih razlik, obresti in porabljenih sredstev ni stvarno prikazano, zato je dohodek dosegel previsoko rast od tod tudi prevelika poraba, ki je seveda odlično rastišče za inflacijo. In s takimi ukrepi ne bi smeli nadaljevati še v prihodnjem letu.

Na seji skupščine so govorili tudi o pospeševanju skladnejšega razvoja manj razvitih območij. Kot je bilo rečeno, smo v Sloveniji veliko dosegli s politiko razpršenega razvoja. Še več, izkazalo se je, da večina naložb, ki so bile uresničene v zadnjih petnajstih letih, posluje rentabilno, zato bi bilo treba seveda vložiti vse sile v nadaljnji razvoj manj razvitih območij. Za to pa bi bili potrebni programi, za katere bi pomoč dobili tudi na republiški ravni. Naložbe v taka območja pa so deležne tudi olajšav pri plačilu dajatev v zvezi proračun. Da bi bilo teh naložb več, bi morala nekatere pobude sprejeti tudi gospodarska zbornica.

I. SIMČIČ

VREME
Za konec bo še suho in razmeroma toplo vreme, zjutraj in deloma dopoldne po kotlinah megla ali niska oblačnost.

JENKU NAJVIŠJE ODLIKOVANJE

KOČEVSJE — Na svečani seji občinske skupščine ob prazniku občine Kočevje so poleg občinskih priznanj in nagrad podelili tudi odlikovanja predsedstva SFRJ in priznanja Zveze vojaških rezervnih starešin mesta Ljubljane. Red zaslug za narod z zlato zvezdo je prejel Rajko Jenko, red za vojaške zasluge s srebrnimi meči pa Miha Briški in Anton Muhvič. Plaketo ZRVS Slovenije je prejel občinski štab teritorialne obrambe Kočevje, zlati znački ZRVS Slovenije sta prejeli osnovna šola Zbora odposlancev Kočevje in srednja šola tehničnih usmeritev in družboslovja Kočevje, plaketo ZRVS Ljubljane mesta heroja pa Milan Simičič.

J. PRIMC

SETEV JE ŽE V TEKU

KRŠKO — Kooperanti krškega Agrokombinata že podpisujejo pogodbe o setvi pšenice. Kot kaže, tudi letos ne bo težav, saj bodo s pšenico v družbeno organizirani proizvodnji zasedali 400 hektarov njiv. Kmetje bodo podpisali pogodbe za 1200 ton pšenice, kar je enaka količina kot letos.

BERITE DANES!

na 3. strani:

● Poprava mošta

na 4. strani:

● Koliko časa trajajo čudeži?

na 6. strani:

● Inšpektorji na be-
raški palci

na 7. strani:

● Kakšno razkošje
neki!

na 11. strani:

● Okrogla miza DL o
urbanizmu

na 17. strani:

● Neobrzdano siro-
mašenje Atrike

na 18. strani:

● Zaradi masla na
zatožno klop

na 24. strani:

● Oštir napadel in-
špektorici!

HLASTAN »PRISILNI UPRAVITELJ« ŽAGE

SEVNICA — Na predlog družbenega pravobranilca samoupravljanja Krško in v skladu s stališčem družbenopolitičnega zbora je zbor združenega dela sevniske občinske skupščine na torkovi seji soglasno sprejel sklep o uvedbi začasnih ukrepov družbenega varstva samoupravnih pravic in družbene lastnine v Gozdnem gospodarstvu Brežice tozđ Žage Sevnica. Odstavljen je dosedanji direktor Žage Ivo Bec, začasno pa so omejene tudi nekatere samoupravne pravice delavcev.

Predsednik začasnega kolegijskega organa je Franc Hlastan, člani pa Mirko Maljkovič, Franc Pavlin in Jože Kočman.

TEDEN OTROKA

NOVO MESTO — Letošnji teden otroka od 6. do 12. oktobra poteka pod skupnim geslom »Otrok in družbeni razvoj — boj za ohranjanje miru in prihodnosti človeštva«.

Ob tej priložnosti so vzgojnovarstvene organizacije in šole že pripravile številne razstave in mirovne mitinge. Svet za predšolsko vzgojo in delo s starši pri občinski Zvezi prijateljev mladine pripravlja skupaj z društvi prijateljev mladine v krajevnih skupnostih, VVO in šolami akcijo, s katero bi zagotovili vsem otrokom ustrezen prostor za igro, pregledali bodo opremo na že obstoječih igriščih, jo po potrebi obnovili in pripravili več organiziranih dejavnosti za otroke.

Akcija naj bi trajala ves mesec oktober, v novembru pa naj bi se aktivnosti nadaljevale z okroglimi mizami za stare predšolske otroke v posameznih krajevnih skupnostih.

AVTOMOBILI ZA DOLENJCE — V nedeljo so na Glavnem trgu v Novem mestu zaprli razstavo avtomobilov Rvene zastave, ki jo je v sodelovanju z omenjenimi zavodi ob 40-letnici ustanovitve pripravilo trgovsko podjetje Novotehna. Jeklene konje si je ogledalo veliko ljudi, prodali so tudi skoraj vseh 350 vozil (med njimi 85 lad), ki jih je ob prazniku od Zastave dobila Novotehna. Kupci so bili iz vse Slovenije in tudi s Hrvaškega. Direktor Novotehne Nike Galeša je izjavil, da so imeli v treh dneh 600 milijonov din prometa, razstava ir vse okoli nje pa je veljala 1,3 milijona din. V prihodnje naj bi bile tovrstne prireditve nekoliko krajše; tokrat so vztrajali na pobudo Zastave, ki je želela, da z vinogradniškimi in poljskimi deli pre zaposleni Dolenjci vendarle najdejo urice časa tudi za ogled ali nakup avta. (Foto: J. Pavlin)

Dolenjska nadpovprečno izvažava

Kljub nenaklonjenim predpisom letos za četrtno večji dolenjski izvoz

NOVO MESTO — Kljub tarnanju izvoznikov nad slabimi finančnimi rezultati so očitno še vedno izvozno naravnani, saj so v osmih mesecih letošnjega leta iz Dolenjske izvozili za preko 40 milijard dinarjev blaga.

Celotni izvoz v občinah Novo mesto, Črnomelj, Metlika in Trebnje je po podatkih Medobčinske gospodarske zbornice za Dolenjsko ob koncu avgusta izkazoval 25-odstotni napredek v primeri z istim obdobjem lani, konvertibilni izvoz pa se je povečal za 23 odst. Uvoz je bil v tem času za 23 odst. večji, še vedno pa je izvozno-uvozna bilanca malo več kot pokrila, česar sicer v Sloveniji ni.

V primerjavi z republičkimi rezultati v prvih osmih mesecih letos se je Dolenjska spet dobro odrezala, saj je v Sloveniji izvoz v poprečju le za 1

● Najbolj ugoden kazalec dolenjskega izvoza pa je dejstvo, da močno narašča blagovna menjava z državami s trdno valuto. Vsekakor je pri teh poslih najpomembnejša IMV s 34-odst. povečanim konvertibilnim izvozom in izkupičkom blizu 19 milijard dinarjev od skupno 40-milijardnega izvoza na Dolenjskem.

odstotek večji, medtem ko je na Dolenjskem za 25 odst.

Delež štirih dolenjskih občin se v slovenskem izvozu povečuje. Medtem ko je znašal pred letom dni 9,43 odst., se je zdaj povzpela na 11,68 odst. Izvoz je v odstotkih najbolj poskočil v občini Trebnje (za 36

odst.), količinsko pa za Dolenjsko veliko več pomeni 27-odstotni porast izvoza novomeške občine. Metličani so v izvozu napredovali za 13 odst., Črnomalci pa le za 3 odstotke v primerjavi z rezultati ob koncu lanskega avgusta.

Razveseljivo je, da so se izvozna tržišča spet odprla Iskri KEKO v

ODPRLI RAČUNALNICO — V osnovni šoli Zbora odposlancev v Kočevju so ob občinskem prazniku odprli računalnico (računalniško učilnico), ki je opremljena z 10 računalniki ORIC nova 64 KB in s štirimi računalniki Sinclair 48 KB. Računalniška oprema je veljala blizu 3,3 milijonov din, skoraj toliko pa bo veljala še ostala oprema učilnice. Denar zanjo je s posebnim samoupravnim sporazumom združilo kočevoško gospodarstvo, del pa so prispevali še dodatno Oprema, Melamin, Ljubljanska banka, občinska raziskovalna skupnost, nekatero opremo pa še LIK in PTT. Na fotografiji: z otvoritvene svečanosti. (Foto: J. Prime)

PIL nagradil najboljše

Pionirji OŠ Katje Rupene gostitelji turističnih krožkov — Med nagrajenci Pionirskega lista tudi naši

NOVO MESTO — Konec minulega tedna je bila Dolenjska gostitelj prvega republiškega srečanja najboljših pionirskih turističnih krožkov, ki se ga je udeležilo skoraj 60 pionirjev in njihovih mentorjev iz vse Slovenije. Srečanje je pripravil Pionirski list skupaj s Centrom za turistično in ekonomsko propagando pri Gospodarski zbornici Slovenije s pomočjo gostiteljev pionirjev OŠ Katja Rupena ter občinsko Zvezo prijateljev mladine.

Uredništvo Pionirskega lista se v jugoslovanske pionirske igre vključuje že vrsto let. V nagradnem natečaju MLADI je v minulem šolskem letu razpisal sedem nalog, med katerimi sta bili tudi nalogi Črne pike in ljudski godci in pevci. Na natečaj je poslalo naloge 344 pionirskih odredov. Za Črne pike se je potegovalo 120 šol, za nalogo o ljudskih godcih in pevcih pa so

se odločili na 158 šolah. Na zaključni slovesnosti v Domu kulture so vsem nagrajenim izročili knjižna priznanja. Med nagrajenci so bile tudi šole iz naših občin. Tako sta bili v natečaju Črne pike nagrajeni skupini pionirskih odredov iz osnovnih šol Mirana Jarca iz Črnomolja in 29. oktobra iz Šmarjete, v natečaju Ljudski godci in pevci pa osnovne šole Dragotin Kette in Milka Šobar Nataša iz Šmihela ter PO osnovne šole Ivan Prijatelj iz Sodražice. Posebno priznanje za Naše delo v igri in sliki pa so prejeli tudi pionirji iz OŠ Katje Rupene. Srečanje so s točkami obogatili pevci in recitatorji OŠ Katje Rupene, otroška folklorna skupina Kres in ljudski godci na citrah Jure Marjetič iz Novega mesta.

KNJIŽNA PRIZNANJA — Med nagrajenimi skupinami v natečaju Pionirskega lista ljudski godci in pevci so bili tudi pionirji OŠ Dragotin Kette iz Šmihela (na sliki). Priznanje jim je izročil urednik Pionirskega lista Walter Samide.

Pionirjem so zanimivo uro o svojem turističnem kraju pripravili v hotelu Šmarjete Toplice pionirji turističnega krožka iz OŠ 29. oktober iz Šmarjete.

J. P.

DEPONJA V SEMIČU — Do konca tega meseca bi morala biti končana pri semiški Iskri, kamor bodo spravili in neprodušno zaprli s PCB kontaminirano zemljo (kup v ozadiju). Gradnja bo veljala 600 milijonov dinarjev, denar pa še ni v celoti zagotovljen. (Foto: A. Bartelj)

Pričakali boljše elektriko

Še o velikem pomenu gradnje novega daljnovo-voda Novo mesto — Trebnje

TREBNJE — Za občino Trebnje je bil 5. septembra velik dogodek: v okviru občinskega praznika je bil dograjen tudi prepotrebni daljnovod 2 x 110 KV Novo mesto — Trebnje, ki je izboljšal zelo slabe napetostne razmere na celotnem trebanjskem območju ter v Mirenški dolini.

O problematiki gradnje je spregovoril direktor Elektra Ljubljane Peter Kozina, o pomenu ter pridobitvi za občino Trebnje pa predsednik izvršnega sveta občine Maks Kurent. V imenu občine se je vsem sodelujočim, posebno še TOZD Elektro Novo mesto, zahvalil za to pridobitev, kakor tudi dobro sodelovanje.

Zatem je vodja nadzorništva Trebnje Jože Gabrijel pozval center vodenja, naj priključi daljnovod za napetost.

Do dogovoritve razdelilne transformatorske postaje Trebnje, katere gradnja je ta čas še v polnem zamahu, bo daljnovod obratoval z 20 kilovatno napetostjo. Novozgrajeni daljnovod predstavlja namreč vključitveni 110-kilovadni vod za bodočo RTP 110/20 KV Trebnje.

Daljnovod je zgradilo renomirano podjetje za tovrstne gradnje »Dalekovo« Zagreb. Crna daljnovo-voda je znašala 509.688.000 din. Daljnovod sestoji iz dveh odsekov z različno končno namembnostjo, in sicer iz:

— odseka od RTP Bršljin do lokacije RP Hudo v dolžini 1,6 km. Ta del bo predstavljal po izgradnji RP Hudo vključitveni vod za RTP Bršljin.

— odseka od RP Hudo do lokacije RTP Trebnje v dolžini 13,2 km, ki predstavlja bodoči vključitveni vod PRT Trebnje.

Skupna dolžina daljnovo-voda znaša tako 14,8 km.

Prehod z 20 KV na 110 KV bo sledil po izgradnji RP Hudo ter RTP Trebnje, predvidoma v letih 1987 — 1989.

Daljnovod bo oskrboval občino Trebnje in napajal tudi Mirenško dolino do Mokronoga, ki jo je do sedaj oskrboval TOZD Elektro Krško iz bolj oddaljene RTP 110/20 KV Sevnica.

Trasa novega daljnovo-voda je zbrana tako, da se vključuje v prostor z upoštevanjem vseh najpomembnejših pogojev. Vsa križanja železniških prog in cest so seveda izvedena v skladu z veljavnimi tehničnimi predpisi ter dovoljenji.

V dokaz, da je bila gradnja resnično potrebna ter ekonomsko utemeljena, naj povemo samo, da obstoječi stari 20-kilovadni daljnovod ni več dopuščal nikakršnih dodatnih obremenitev, kajti padci napetosti so bili že tako veliki, da so bili v nevarnosti vsi občutljivejši aparati in stroji.

Z izgradnjo daljnovo-voda je tako narejen prvi korak za rednejšo dobavo električne energije tega območja. V naslednjem letu, ko bo zgrajena tudi RTP Trebnje, pa bomo sektorizirali obstoječo 20-kilovatno mrežo s tem zmanjšali število izpadov na minimum. Dokončno ter za dalj časa pa bo oskrba z električno energijo tega področja urejena, ko bo v RTP Trebnje postavljena tudi transformacija 110/20 KV, kar je tudi velika želja naše TOZD Elektro Novo mesto.

Kot pridobitev za Trebnje oz. za delavce TOZD Elektro Novo mesto, ki delajo v Trebnju, pa naj omenimo pred kratkim zgrajeno novo stavbo nadzorništva, s čimer so se delovne razmere zelo izboljšale.

FRANC JERAJ

SLAB POLOŽAJ GOZDARJEV

TREBNJE — Gozdarji v trebanjski občini so se znašli v izredno slabem položaju. Cena lesa se letos ni povečala za več kot 28 odst., poleg tega imajo omejen izvoz gozdnih sortimentov. Po vsem tem se Trebanjski še ne bi bistveno razlikovali od kolegov drugod po Sloveniji, skrbi pa jih, da je vse manj sečnje, ker so gozdovi že precej izžerpani.

Naša anketa

Veliko dela za inšpekcije

Pri nas imamo tako rekoč vsa področja »pokrita« z inšpekcijami, ki naj bi s stalnim nadzorom pripomogle k temu, da ljudje pa najrazličnejše službe, organi in delovne organizacije ne bi delali napak, škodo, izgrivali zakone itd. Pa našim inšpekcijam to uspeva, so učinkovite? Prav gotovo nismo daleč od resnice, če rečemo, da najrazličnejše inšpekcije niso tako učinkovite, kot bi bilo zaželeno, saj je vse več iskanja krivih potov. Težko je sicer reči, da inšpektorji ne delajo, da ne odkrivajo in raziskujejo napak, vendar imajo v rokah gotovo premalo moči, tudi izvršilne, kaznovne, da bi se jih kdo resnično bal. Tudi v njihovo popolno neodvisnost od lokalnih politik se sem in tja porajajo dvomi.

ZORAN HOTKO, vodja DE Kletarstvo in tozdu Vinogradništvo Krškega Agrokombinata: »Ker imam veliko opravka z inšpektorji, se bojim, da bo moja ocena subjektivna. Zdi se mi, da inšpektorji strožje nadzorujejo družbeni sektor kot privatnega, kjer vsega dela očitno niti ne zmorejo. Strinjam se, da je naloga inšpektorjev nadzorovanje in kontrola, vendar bi lahko tudi svetovali. Pri nas je namreč tako, da čisto vsem zahtevam iz več razlogov ni mogoče ugoditi, lahko pa bi kakšno stvar uredili z drugimi sredstvi.«

PAVLE ERJAVEC, vodnogospodarski inšpektor iz Novega mesta: »Varstvo okolja ne more biti le skrb naših služb, temveč vsakega posameznika. Marsikaj smo že zamudili, saj je bilo pri gradnji tovarna na prvem mestu zaposlovanje in ekonomski učinek, na odpadke in onesnaževanje pa se je pozabljalo. Sedaj pošiljamo odločbe vsem največjim onesnaževalcem in zahtevamo poročila, kako in do kdaj bodo ukrepali. Naša učinkovitost se je nekje že pokazala, seveda pa je težko zagotoviti, da bo Krka spet taka, kot je bila nekoč.«

BRANKA KUSIČ iz Dol, učiteljica v SŠTU Metlika: »Inšpekcija bi lahko bolj delala, da bi bili potrošniki bolj zaščiteni. Zlasti bi imela precej dela tržna. Pri nas so stalne težave s kvaliteto kruha in s preskrbo z njim. Nasploh je založenost metliških trgovin slaba in smo kupci dvakrat tepeni. Tudi druge inšpekcije bi morale bolj delati, na primer sanitarna in davčna. Koliko je bogatstva posameznikov na račun družbe, utaje davkov, a se nič ne zgodi, čeprav ljudje to vidimo!«

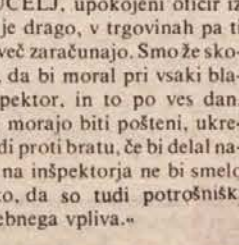
RUDI DOLENŠEK, delavec IMV Sevnice: »Inšpekcijske službe bi bile uspešnejše, če bi bile funkcionalno podrejene republičkim. Zdaj verjetno delno delujejo pod občinskimi vplivi. Kolikor vem, še najbolj neodvisno, strogo in ostro deluje in kaznuje požarni inšpektor v Posavju, sledi sanitarna inšpekcija. Mislim, da bi tidve lahko bili za zgled. Večjo učinkovitost inšpekcij nasploh bi verjetno dosegli tudi z boljšim nagrajevanjem in večjo neodvisnostjo.«

MARIJA KOTNIK iz Medobčinske gospodarske zbornice v Brežicah: »Kolikor vem, so nekateri inšpekcije precej stroge, opažam pa, da že več let ni nihče pregledal registracije gostinskih lokalov in primerjal, če se ujema s ponudbo. Gostje so marsikdaj razočarani, ko zavijejo v gostilno, ki je v resnici samo bife. To vnaša zmedo in meče slabo luč še na druge. Postrežba s toplimi jedmi se jim verjetno res ne izplača, a potem naj spremenijo registracijo.«

JOŽE ŽAGAR, upokojenec iz Kočevja: »Oblastni in družbenopolitični organi bi morali inšpekcijam bolj pomagati pri varovanju zakonitosti. Inšpekcije bi morale biti kadrovsko in strokovno sposobne, za svoje delo dobro nagrajene in neodvisne. Tesneje bi morale sodelovati s potrošniškimi sveti. Zdaj, ko cene hitro naraščajo, bi morali tržni inšpektorji posvetiti cenam in označevanju cen artiklov in trgovinah več pozornosti.«

STANE HRIBAR, obrtnik iz Veliškega Gabra: »Inšpekcij je kar precej, dotaknil bi se le učinkovitosti cestne. Zdi se mi, da je včasih prav nemočna. V konkretnem primeru je cestni inšpektor menda izjavil, naj si kmečki zavarovavec, ki živi od zidarstva in avtoprevoznikstva, sam pripelje pesek, da mu nič ne more.«

pooblastila (skupaj z Združenjo ljubljansko banko) — predvsem po zaslugi svojega slovesa kot ene od najboljših jugoslovanskih bank v minulih letih — zdaj tečejo intenzivni pogovori, ali bo KBM lahko obdržala to pooblastilo v odnosu do Združene banke. V Ljubljanski gospodarski banki so namreč ocenili, da so v primerjavi s KBM v neenakopravnem položaju, in terjajo izenačitev pogojev, v katerih obe banki delata. Ali drugače: Združena banka naj bi prevzela devizne posle tudi za mariborsko banko. Spodbudno je, da v dosedanjih razpravah čustva niso bila močnejša od argumentov, čeravno se mariborsko gospodarstvo dobro zaveda, kaj bi zanj pomenilo, če bi KBM izgubila zdajšnji status.

Druga tema: DO Vinag — SOZD Slovin. Mariborsko finančno podjetje naj bi izgubilo zunanjetrgovinsko registracijo, ker je po novi zakonodaji le ena pooblaščenca organizacija v okviru sozda lahko nosilec te dejavnosti, v ljubljanskem kraju Slovin, katere član je, pa sta to registracijo doslej imeli dve organizaciji. Vinag je istočasno tudi član mariborskega sozda Tima, torej je pričakovati, da se bo izgubi registracije izognil z logičnim korakom: izstopil bo iz sozda Slovin in ostal le v Timi, kjer bo še naprej lahko ekskluzivec.

Tretja tema: Letališče Maribor — Brnik. Mariborski aerodrom kljub izredno povečanemu blagovnemu prometu vsak mesec pridela novih 8 milijonov dinarjev izgube, ki bo ob koncu leta znašala že okoli 100 milijonov dinarjev. Pred časom so se Mariborčani začeli pogovarjati z Jatom, katerega toz naj bi postali, še naprej pa ostaja tudi aktualna združitve z Brnikom. Slednji so na pogovore Maribora z Jatom reagirali precej žolčno, sprejeli so jih malodane kot nož v hrbet, toda v mestu prevladuje mnenje, da se mora letališče odločiti za pot, ki bo prinesla boljše gospodarske učinke ne glede na takšne ali drugačne pomisleke.

Za vse tri teme je že v kratkem mogoče pričakovati razplet. MILAN PREDAN

Katero so torej tri sporne teme? Prve: Kreditna banka Maribor — Združena ljubljanska banka. Potem, ko si je kljub novi devizni zakonodaji, ki le eni banki v vsaki republiki dopušča poslovanje z devizami, obdržala svoja devizna

Kmetijstvo

KAKO NADOMESTITI IZGUBLJENO ZEMLJO?

SEVNICA — Ob okoli 160 hektarov gozdov naj bi bili gozdarji v sevniški občini zaradi gradnje savskih hidroelektrarn. Kmetjci bi izgubljeno, poplavljeni zemljo radi nadomestili tudi na račun gozdov, gozdarji se pa seveda ne dajo kar tako odpraviti in zahtevajo v zameno manj vredna, a za gozdove še zmeraj primerna zemljišča. Le pod tem pogojem bodo gozdarji soglašali s krčitvijo gozdov. Ta bi kmetijem najbolj ustrezala na Kladiju, kjer je izjemna mikroklima za sadjarstvo.

SLOVIN PREVZEL 700 TON GROZDJA

BREŽICE — V Slovinovem tozdu Vinarstvo v Šentlenuartu so zadovoljni s kvaliteto do zdaj prevzetega grozolja. Odkup poteka po planu, v katerem so naknadno upoštevali pozebo in točo in ga zmanjšali za tretjino. Od 1. do 7. oktobra so prevzeli 700 ton modre frankinje in kraljevine. Modra frankinja ima 17 do 19 odstotkov sladkorja, kraljevina od 15 do 16 odstotkov. V torek so začeli brati bele sorte, jutri in v soboto pa se bo začela trgati žametne črnine. Vsega grozolja bodo odkupili 250 vagonov.

Sejmišča

NOVO MESTO — Čeprav je ostala cena prašičem ista, je bila prodaja izredno slaba. Rejci so pripeljali 170 pujskov, starih 7 do 10 tednov, ter 246 prašičev, starih 10 do 12 tednov. Prodanih je bilo 165 živali, cena pa je bila za mlajše od 18.000 do 22.000 din, za starejše pa od 22.000 do 30.000 din. Zivinorejci so pripeljali 12 glav živine, lastnike je zamenjalo 7 živali. Voli so veljali 400 do 450 din, krave 350 do 400 din, mlada živina pa 500 do 550 din kilogram žive teže.

BREŽICE — Na sobotni sejmiščem so rejci pripeljali 185 prašičev, starih do 3 mesece in 47 prašičev, starih nad 3 mesece. Lastnika je menjalo 90 mlajših in 24 starejših živali. Kilogram žive teže prvih je stal 900 do 1.000 dinarjev, drugih pa 700 do 800 dinarjev.

Agrokombinat gradi »agrocenter«

V novem skladišču krškega M — Agrokombinata bodo odkupovali pridelke svojih kooperantov — Preskrbovalni center za kmetovalce in menze

KRŠKO — »V M — Agrokombinatu Krško smo že pred leti rešili problem skladiščenja kmetijskih pridelkov lastne proizvodnje, za skladišče pridelkov naših kooperantov pa je vedno manjkalo denarja. Sedaj smo se končno ojunčili in z lastnimi sredstvi, denarjem interne banke, krediti in s pomočjo združenega dela bomo že letos spravili pod streho novo večnamensko skladišče,« je povedal Ivan Kozole, direktor TOK Kmetijstvo, trgovina, storitve v Agrokombinatu.

Izkop za skladišče so v Agrokombinatu že opravili z lastno mehanizacijo, tako da so tudi na ta način prihranili nekaj denarja. Sicer pa bodo v kratkem, potem ko bo končan natečaj za izvajalce, začeli gradbena dela. Novo skladišče bodo postavili v bližini sedanjega servisa za kmetijsko mehanizacijo, tako da bodo kooperanti na enem mestu lahko oddali svoje pridelke in se oskrbeli s semeni, gnojili in drugimi potrebščinami. V prvi etaži, ki bo

ravno tako kot zgornja obsegala 1500 kvadratnih metrov površin, bodo skladiščni prostori za kmetijske pridelke. Zmogljivost bo 250 vagonov. Od tega bodo namenili za krompir 100 vagonov skladiščnih zmogljivosti, zraven za 110 vagonov zmogljivosti v hladilnici, za 30 vagonov pa bo še ostalega prostora. V zgornji etaži bodo prodajali semena, gnojila, gradbeni material, rezervne dele za kmetijske stroje. Skratka, v Agrokombinatu bodo postavili pravi agrocenter.

»Seveda to ne bo povsem navadno skladišče,« pravi Kozole. »V

njem bomo prevzemali kmetijske pridelke od naših kooperantov in jih pripravili za trg. Novost pa je tudi v tem, da se bodo v našem skladišču oskrbovali trgovine in vsi večji obrati družbene prehrane iz šol, vrtcev, tovarn. Mislim, da bomo na ta način precej izboljšali preskrbo v občini. To bo velika pridobitev za krško združeno delo, kjer je zaposlenih prek 11 tisoč delavcev. Zdrušeno delo bo zaradi tega samo za prvo fazo gradnje prispevalo 150 milijonov dinarjev.«

Skladišče, ki ga bodo letos postavili pod streho, delovati pa naj bi začelo prihodnje leto, bo veljalo okoli 550 milijonov dinarjev.

J. S.

Černobil prizanesel čebelarstvu

Čebele odpornejše od človeka, med užiten

Čebele prenesejo večje doze sevanja kot človek, zato jih radioaktivni žarki iz Černobila niso prizadeli, ugotavlja zahodnonemška strokovna revija Imkerfreund in podrobno opisuje, kako temeljito so nemški strokovnjaki raziskali vpliv žarčenja na čebelje izdelke.

Tako je deželna ustanova za čebelarstvo vedno pri univerzi Hohenheim sprva odsvetovala uživanje medu in navedla, da je namerila v prvi dekadi v maju v kilogramu cvetnega prahu 1000 becquerelov, kar je precej nad dovoljeno mejo, ki velja za živila. Žarčenje se je očitno kmalu uneslo, saj so že sredi maja namerili le še 200 becquerelov. Če upoštevamo še, da je med obstojen in da lahko z uživanjem počakamo, Černobil na srečo čebelarstvu ni prizadel, kot so se sprva bali. Bavarska deželna ustanova za čebelarstvo je potem kmalu sporočila, da ni več nobene nevarnosti za uživanje in prodajo letos iztočenega medu.

Ker pri nas nimamo tovrstnih raziskovalnih ustanov, bi lahko navedena dognanja veljala tudi za naše razmere. (Iz revije Moj mali svet)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO — V ponedeljek, 6. oktobra, so se na mestni tržnici pojavili prvi prodajalci sveč, ki vsako leto s sezonsko prodajo popestrijo ponudbo. Letos prodajajo sveče po različnih cenah, odvisnih od velikosti sveče, cene se gibljejo med 100 in 500 din. Zelena solata še vedno velja 300 din kilogram, smetana v skodelicah je po 500 din, motovilec na merice po 200 din, grozdje je po 350 din, fižol v zrnju po 800 din kilogram, korenje in koleraba sta po 300 din kilogram, mandarine pa po 891 din. Precej povpraševanja in ponudbe je po cvetju za sajenje na grobovih, krizanteme pajkovke pa so trenutno po 300 din.

BIZELJSKO — Vrski trgavec so v soboto in nedeljo veselo odmevali s hrba na hrib. Večina vinogradnikov je izkoristila sončen konec tedna in obiske svojev za trgatve. Grozde je letos zelo sladko in Bazeljanci se veselijo dobrega vina. Mnogi med njimi so bili lani brez pijače in so vse leto kupovali ustekleničeno vino, zato so tembolj željni novega mošta iz lastnih kleti. (Foto: J. Teppey)

Odkup grozolja zaostaja

V krškem Agrokombinatu bodo odkupili le okoli 150 vagonov grozolja — Zmogljivosti drugače izkoristiti

KRŠKO — V krškem M — Agrokombinatu so zgodnje sorte grozolja že potrgali (šentlovenko in rizvanec), trgatve modre frankinje in kraljevine bo končana v teh dneh, žametno črnino pa bodo počakali še nekaj dni. Kljub temu da trgatve še ni opravljena, pa v tozdu Vinogradništvo — kleti že vedo, da po dveh zaporednih slabih letinah spet ne bodo napolnili kleti. Vzrok za to letos ni slaba letina, ampak nespoštovanje pogodbenih obveznosti.

»Letošnja letina je nekoliko poprečna tako količinsko kot kvaliteto. Resda bo pridelek kraljevine in žametne črnine zaradi suše, pozne peronospore in rdečega vžiga nek-

● V kleti imajo na zalogi tudi vrhunska vina pozne trgatve in jagodni izbor pozne trgatve. Lanski laški rizling pozne trgatve bo prišel v prodajo konec novembra. Prav tako imajo na zalogi modro frankinjo vrhunske kvalitete letnika 1983. Računajo, da bodo tudi letos pridelali nekaj vina vrhunske kvalitete: laški rizling, sauvignon in modro frankinjo.

oliko manjši, medtem ko je pridelek modre frankinje v mejah poprečja, vendar to ne bi smelo biti vzrok za tako slab odkup,« sodi inž. Darko Marjetič, direktor tozda Vinogradništva. »V kooperacijski proizvodnji bomo odkupili le 150 do 160 vagonov grozolja. Če pristojejo še 40 vagonov lastne proizvodnje, potem bomo daleč zaostali za možnostmi tako vinogradov kot kleti. Vedeti namreč moramo, da imamo na našem območju prek 1000 hektarov vinogradov. Od tega je bilo v zadnjih petnajstih letih obnovljenih 800 hektarov vinogradov. Zato bi bilo normalno, da bi odkupili okoli 400 vagonov grozolja. Tako nam bo primanjkovalo kakšnih 100 vagonov grozolja. Naši kooperanti bodo seveda spet natrosili cel kup izgovo-

rov, zakaj ne bodo prodali toliko grozolja, kot smo se dogovorili. V resnici pa bodo precej grozolja sami predelali in ga plasirali na trg po drugih kanalih,« tarna Marjetič.

Seveda se bo klet zaradi tega znašla v težavah. Že pretekli dve leti ni delovala s polno zmogljivostjo, ker jo je vinogradnikom zagodla narava, sedaj pa ima tri »ave s kooperanti. Ker zmogljivosti kleti ne bodo izkoriščene, prav tako pa ne bo izkoriščena polnilnica in skladišče, iščejo druge možnosti za izkoriščanje opreme in ljudi. Sledeje pri drugih delih, med drugim tudi pri obnovi vinogradov. Če bi zagate ne reševali na ta način in če bi jim na pomoč ne priskočili ostali tozdi, bi zabredli v izgubo. Ta pa se kooperantov očitno ne tiče kaj dosti.

J. S.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Poprava mošta

Na dobroto grozolja in mošta vplivajo različni dejavniki, od katerih so nekateri stalni (sorta grozolja in vinorodna lega), drugi nestalni (zrellostna stopnja, vreme, zdravstveno stanje trte). Pri letošnjem dozorevanju grozolja se pozna vpliv lanske pozebe trt in slabega vremena v začetku junija, ko je bila trta v cvetju. Bujno rastoče rozge iz starega lesa so letos izjemoma zarodile (šipon), toda grozde na teh mladikah se je razvijalo neenakomerno in tudi neenakomerno dozoreva. Na isti trti

● DAN VINOGRADNIKOV — V zvezi s proslavami 100-letnice delovanja Kmetijske šole Grm bodo v sredo, 22. oktobra, od 9.30 dalje v prostorih šole pod Trško goro imeli vinogradniki svoj praznik — dan vinogradnikov — združen s strokovnimi predavanji slovenskih vinogradniških in kletarskih strokovnjakov. Po predavanju bo Društvo vinogradnikov Dolenjske imelo v istih prostorih letno skupščino delegatov, iz posameznih podružnic društva (na 10 članov 1 delegat). Društvo poziva delegate, naj se zberejo 22. oktobra ob 9.30 v prostorih šole, da bomo skupno navzoči na predavanjih in pri razpravih iz stroke, nato pa bomo opravili po pravih določeni postopek našega zbora.

TIT DOBERŠEK, tajnik društva

zato najdemo popolnoma zrelo grozde, drugi grozdi pa počasi in neenakomerno dozorevajo kljub lepemu jesenskemu vremenu. Deževje v času cvetenja je povzročilo, da se nekatere jagode niso oplojile, zato ob zorenju grozolja najdemo na sicer zrelih grozdih tudi zelene, trde jagode, ki se ne mehčajo. To je najpogostejši pojav pri žametni črnini, pa tudi pri kraljevini in laškem rizlingu.

Letos v vinogradih dolgo časa ni bilo peronospore, zato so vinogradniki avgusta prenehali škropiti. Toda kot nalašč se je sredi avgusta pojavila na vršičkih mladik pozna peronospora in povzročila, da so se v nekaterih vinogradih vrhovi mladik ogulili, kar je prav tako slabo vplivalo na dozorevanje grozolja. Iz tega vidimo, da je treba

vinograde kljub navidezno zdravi trti škropiti vse do srede avgusta z izjemno ranih sort. Po nekaterih izkušnjah tudi dodatek cosana k škropivu proti peronospori povzroča pri žametni črnini pred cvetenjem in pred zorenjem prečasnno rjavenje listja, zlasti če pretiravamo s koncentracijo.

Opisana dejstva, ki so negativno vplivala na letošnje zorenje grozolja, so povzročila, da kljub ugodnemu jesenskem vremenu kvaliteta mošta ni taka, kot bi pričakovali. Zato bo treba tudi letos mošta popravljati s sladkanjem in morda celo z razkisanjem, če je mošt prekisel. Upajmo, da bodo to sprevedeli tudi odločujoči upravni organi občinskih skupščin glede dovoljenj za popravo mošta, saj je sladkor razmeroma drag in ga noben vinogradnik ne bo uporabljal po nepotrebnem. V Nemčiji je popravljanje mošta s sladkorjem in razkisanje prepuščeno vinogradnikom in za ta postopek ne potrebujejo dovoljenj, le strokovne nasvete upoštevajo.

Kot piše inž. Miško Judež v knjigi Vinarstvo (Ljubljana 1981), naj ima vino 10 vol. % alkohola, to je 15,9% sladkorja po klosterneburški moštni tehnici ali 78 stopinj po Oechslejevi moštni tehnici ali 19% po refraktometru. Pravilnik o kakovosti vina (Ur. l. SFRJ št. 17/81) določa za namizna vina z geografskim poreklom (naš cviček) najmanj 9 vol. % skupnega alkohola za kakovostna vina pa 10 vol. % skupnega alkohola. Tako bi bila najnižja sladkorna stopnja za namizna vina z geografskim poreklom 14,8% po klosterneburški moštni tehnici ali 72 stopinj po Oechslejevi moštni tehnici ali 17,5% po refraktometru, da bo vino imelo po končanem vrenju navedeno količino alkohola. Mošte, ki po naravnih poti niso dosegli navedene sladkobe, je treba popraviti z dosladkanjem, pri čemer je za povečanje 1% sladkorja treba dodati na 100 litrov mošta 1,25 kg sladkorja. Sladkorja dodamo moštu le toliko, da dosežemo najnižjo potrebno mejo. Prevelike količine sladkorja škodujejo osnovnim lastnostim vina, ker je preveč sladkano vino neharmonično, ni v naravnem razmerju z drugimi sestavinami mošta. Mošte lahko popravljamo z dodajanjem sladkorja v sodu tudi med vrenjem mošta, celo po bujnem vrenju mošta, vse do takrat, preden vino pretočimo.

En krompir premalo, dva preveč

V metliški občini čaka na odkup okoli 500 ton krompirja — Ni naročil, cene pa so nizke — Negotov tudi izvoz v Italijo — Najprej na vrsti kooperanti

METLIKA — Zadnja leta je metliška Kmetijska zadruga odkupila na svojem območju od 400 do 700 ton krompirja. Največ ga vedno prodaja v Dalmaciji. Po letošnjem povpraševanju sodeč, pa bi lahko rekli, da nihče več neče jesti krompirja. V metliški občini je po oceni kakih 500 ton tržnih presežkov krompirja, vendar ga zadruga še ni začela odkupovati, ker enostavno nima nobenih naročil, če pa že so, so cene zelo nizke, od 50 do 55 dinarjev za kilogram, in to z dostavo do kupca.

Metliška zadruga je računala, da bo letos kmetom lahko plačala krompir po dogovorjeni ceni okoli 50 dinarjev za kilogram, vendar se, kot rečeno, ne upajo niti začetki odkupovati. V zadrugi na vso zahtevo sicer ne gledajo preveč črno, saj pravijo, da bi drugi proizvajalci, ki se do sedaj niso pojavljali, z nizkimi cenami letos »okupirali« vse tržišče. Vsekakor je zadnja leta zadruga odkupila vse tržne presežke krompirja

in upajo, da jim bo to uspelo tudi letos, če ne takoj, pa spomladi. Se pa pri krompirju dogajajo res nenavadne stvari: lani spomladi so ga kmetje lahko prodajali po 100 din kilogram, sedaj ga pa ne morejo po 50. Kaže, da je pri nas tudi na tem področju tako, da je en krompir premalo, dva sta pa že preveč.

Seveda so ljudje nestrpni in vsak dan pritiskejo na zadrugo za odkup, saj se boje, da jim bo šel pridelek v

nič. Poleg tega zadruga nima skladišča za krompir in ga bodo, če bo ostal, morali kmetje sami primerno shraniti čez zimo. Zadruga že nekaj časa načrtuje gradnjo skladišča v Podzemlju, vendar mora zaradi pomanjkanja denarja začetek gradnje odlagati.

Prejšnja leta je metliška zadruga krompir izvažala v Italijo in to možnost išče tudi letos, vendar imajo tudi v Italijani slabe izkušnje, saj Italijani poleg nizke cene precej izsiljujejo z reklamacijami, in to potem, ko večino krompirja že prodajo. Kakor koli že bo, v zadrugi so se odločili, da bodo krompir začeli odkupovati najprej od tistih kmetov, ki z zadrugo že vrsto let sodelujejo in so prejšnja leta dajali krompir tudi pod slabšimi odkupnimi pogoji.

A. B.

Iz Belsada prvi novi izdelki

Letošnja novost so paradižnikove omake in specialni džemi, prihodnje leto pa še ketchup — Letos običajna proizvodnja — Težave s sezonsko delovno silo

ČRNOMELJ — Medtem ko so lani v tukajšnjem Belsadu zaradi slabe letine predelali znatno manj sadja in zelenjave, kot so načrtovali, pa se letos lahko pohvalijo, da njihova proizvodnja ni le običajna kot ostala leta, ampak da so ponekod celo presegli načrte.

Od dobaviteljev kumaric z Dolenjske in Posavja so odkupili 600 ton te povrtnine. Kumare v Belsadu še vedno predelujejo, saj je njihov plan 800 ton, vendar jih sedaj dobivajo iz rastlinjakov iz drugih republik. Zelo nevaljetna je bila paprika, ki jo je prizadelo suša, zato so morali prečasnno končati predelavo. Odlična je bila le rdeča paprika za ajvar. Namesto 200 ton so tako predelali le 180 ton te povrtnine. Končali so tudi predelavo sliv v marmelado, ki pa so jih zaradi dobre letine in velike ponudbe odkupili namesto običajnih 100 150 ton.

Pričakujejo, da bodo odkupili še približno 500 ton jabolk, na njihah pa še čakata rdeča pesa in zelje.

Spomladi so začeli v Belsadu poskusno izdelovati rdeče omake, julija pa so šle v prodajo prve omake, ki se dobro prodajajo. Gre za prelive s štirimi različnimi okusi, in sicer paradižnikovo omako, paradižnikovo omako z gobami, za pizzo in z zelenjavo. Proizvodnja omak je prva nalozba iz programa, ki so ga v Belsadu sprejeli, ki so se pred dobrima dvema letoma priklučili HP Kolinski. Začeli so tudi že z izdelovanjem specialnih džemov

iz borovnic in ribeza, prihodnje leto pa bo poskusno stekla proizvodnja ketchupov.

Belsad razen 20 odstotkov kumaric, ki jih prodaja stalnemu kupcu na Nizozemsko, ne izvažajo svojih izdelkov. Konkurenca na zunanem trgu je prehuda, poleg tega ni primerna niti embalaža, tisto, ki jo imajo na Zahodu, pa pri nas šele preizkušajo. Vendar to ne pomeni, da njihovi izdelki ne gredo v promet, saj v Belsadu zagotavljajo, da bi lahko prodali še več, če bi uspeli predelati. Tega pa ne zmorejo zaradi sezonskega značaja dela, saj intenzivno delajo le nekaj mesecev na leto. Tako so imeli letos poleti velike težave z zaposlovanjem sezonske delovne sile.

M. BEZEK-JAKŠE

ODSTRELJENE BO VEČ DIVJADI

KOČEVJE — V tem petletnem obdobju (1986 do 1990) bo na območju gojitvenih lovišč Medved Kočevje, Posostvo Snežnik in Žitna gora ter na območju lovskih družin, ki sodijo pod Zvezo lovskih družin Kočevje in Novo mesto odstreljenih za 18 odst. več jelenjadi (na leto po 1818), 25 odst. več srnjadi (prvo leto 1453, zadnje pa 1652) in 46 odst. več divjih prašičev (najmanj po 403 na leto). Vse to je seveda primerjano z minulim petletnim obdobjem. Seveda bo odstreljene znatno več divjadi v gojitvenih loviščih, manj pa v revirjih lovskih družin, ki jih je na tem območju 15. Ta lovskogospodarski načrt je občinska skupščina Kočevje sprejela na zadnjih sejah zborov. Sklenjeno je bilo tudi, da je potrebno do aprila 1987 ponovno izvesti usklajevalni postopek med uporabniki prostora.

Kmetijski nasveti

Blanširanje dvakrat dobro

Večina ljudi se je oskrbela z zamrzovalno skrinjo ali omaro zaradi konzerviranja mesa, zdaj pa spoznavajo, da je novost še več vredna za ohranjanje vrtnin in gob. Lahko bi celo rekli, da je globoko zamrzovanje omogočilo preporod vrtničarstva, saj dolgo ohranjanje vrtnine užitne in podaljšuje sezono skoraj na vse leto.

Z zamrzovanjem imajo gospodinjje svoje izkušnje, vseeno pa kaže prislunhiti strokovnim nasvetom, kakršne ponujajo priročniki, na primer knjiga Vse o globokem zamrzovanju, ki jo je po nemškem izvirniku izdala Mladinska knjiga in jo ima v svojem programu tudi književni klub Svet knjige.

Vsa strokovna navodila poudarjajo, da je mogoče ohraniti odlično kvaliteto vrtnin samo ob spoštovanju določenih zahtev. Tako mora biti vse, kar zamrzujemo, embalirano, da se ne izsuši in ne navzame tujeja vonja. Vse posode in vrečke morajo biti nepropustno zaprte in ne smejo puščati vlage. Zamrzovati je treba čim hitreje, zato mora na novo vložena zelenjava ali pa meso na najbolj hladno mesto zamrzovalnika. Nujna je tudi evidenca, oz. primerne oznake, da se bo vedelo, kaj je zavito v polietilenskih ali aluminjskih folijah, ki so najprimernejši ovojni material.

● Poseben pomen pripisujejo nasveti blanširanju, česar pa mnoge naše gospodinjje, zlasti na kmetih, sploh še ne poznajo. Blanširanje je zelo kratkotrajno kuhanje, ki v zelenjavi uniči askorbinsko oksidazo, s tem pa prepreči, da bi se zmanjševala količina vitamina C. Ustavitve oksidacijskih procesov pripomore, da je blanširana zelenjava za prehrano več vredna, po vrhu pa je še bolj okusna.

Blanširanje je v bistvu preprost postopek. Velja pravilo, da je treba vrtnino kuhati, oz. pariti toliko minut, kolikor milimetrov merijo zelenjavni delci. Če meri strožji fižol v prerezu nekako 10 mm, kuhamo 10 minut, ali: če so gobe narezane na 2 mm debele rezine, 2 minuti, itd. In še to: če velja, da mora biti zamrznitev kar najhitrejša, velja enako tudi za odtajanje. To poudarjamo zato, ker so med ljudmi razširjeni razni »krivi« nauki.

inž. M. L.

Zakaj gre dobrim vse težje?

Precej podpoprečni, a previsoki osebni dohodki v mnogih solidnih tozilih

NOVO MESTO — Podatki kažejo, da so v prvih šestih mesecih letošnjega leta v 49 temeljnih organizacijah v novomeški občini delavci dobivali debelejšje plačilne kuverte, kot bi jih smeli glede na dosežene rezultate, resolucijo in predpise.

Med največjimi prekoračiteljmi so bile delovne organizacije Novoles, Novoteks, Labod, Strešnik, Godzno gospodarstvo, Tovarna obute itd. Večina ve, da je bil na primer Novoles uspešna delovna organizacija, ki že leta z velikim delom svoje proizvodnje služi konvertibilne dolarje. Prav z izvozom, brez katerega Jugoslavija ne more, je zaradi ne-realnega tečaja dinarja in drugih nerazumnih pogojev trgovanja s tujino zašel v izgubo, z osebnimi dohodki, ki so sicer pod povprečjem gospodarstva novomeške občine, pa je presegel dovoljene okvire. Bolj ali manj podpoprečne osebne dohodke so imeli tudi vsi ostali gospodarski prekoračiteljji v novomeški občini in bi jih prav tako bolj težko spravili na seznam zaniknih gospodarstev, ki bi jim bil mar le lastni žep, pri tekstilih na primer gre za solidne organizacije celo z evropsko storilnostjo.

Ob vsem tem nikomur ne gre posebno od rok žuganje tokratnim tovrstnim grešnikom in tudi v občinskem izvršnem svetu so se razumno odločili, da ne bodo ukrepali. Seveda je tako predvsem zato, ker je bilo videti in so v združenem delu tako tudi obljubili, da bodo že ob tričetrtletnem obračunu pri razporejanju dohodka usklajeni z resolucijo. Kjer ne bo tako, bo občinsko vodstvo verjetno moralo ukrepati.

Zvezna vlada je neizprosna. Brez pomena je, če je večina trdno prepričana, da se je zvezna administracija spravila pravzaprav na najmanjše ribice, na najmanj nevarne škodljivce. Osebnimi dohodki pa le opravljajo svojo ekonomsko funkcijo. Za gromozanski državni aparat, ki porablja nesorazmerno velik delež narodnega dohodka in stalno reproducira pogoje gospodarstva, ki grejo na roko slabim, tega pač ne bi mogli reči. A »splošna poraba« je pač velika riba, ki ji male očitno nič ne morejo.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

VINA BO DOVOLJ

METLIKA — Sodeč po končani trgatvi ranih sort grozdja ter belih in frankinj bo letošnji pridelek nadpovprečno kvaliteten. Oddaja grozdja v Vinski kleti je prav tako večja, kot so pričakovali, zlasti pa veliko večja, kot so se kmetje obvezali s pogodabami. Tako bodo v kleti letos predelali spet dovolj belokranjca, roseja in črnice in vina bodo kvalitetna, kar še posebej velja za črnilo in rose, tudi belokranjec bo zelo piten, saj ima lepo izraženo kislino. Sprejem grozdja v kleti poteka brez zastojev, čakalna doba pri belih sortah in frankinji je bila največ dve uri, v glavnem pa so vse grozde prevzeli sproti. Laski rizling so začeli trgati večerj, za žametno črnino pa rok še ni določen, verjetno pa bo v tednu po 13. oktobru.

V Žvirčah nič več zadnji med zadnjimi

Posodobljena bosta trgovina in bife

ŽVIRČE — Zdenka Kastelic, poslovodkinja edine trgovine v suhokranjski vasi Žvirčeh, kjer imajo tudi skromen bife, je dobre volje — kot so trenutno vsi krajanji. »Kljub temu da smo precej moteni, ker v isti stavbi dograjujemo obrat žužemberške Iskre in hkrati prenavljamo naše prostore, kjer bomo pridobili skladišče, smo del veseli. Gre za pomemben napredek, od katerega bo imela korist vsa vas.

V vaški trgovinici, kjer imajo nekaj špecerije, nekaj tekstila in predmetov za dom in gospodinjstvo, se oskrbuje 62 gospodinjstev iz Žvirč pa še ljudje iz okoliških zaselkov. Kmetijska zadru-

Zdenka Kastelic

ga Žužemberk, kamor trgovina spada, bo poskrbela za modernizacijo lokala in bifeja, ki sta takih del zares potrebna.

»Domačini se veselijo predvsem 30 delovnih mest v domačem kraju, kar je bila želja ljudi vsa povojna leta. Prav zato radi in z veseljem udarniško delajo vse sobote in nedelje, bodisi pri gradnji obrata Iskre ali gasilskega doma,« pravi Kastelčeva.

Konec oktobra, ko bo v Žvirčah slovesna otvoritev vseh letošnjih pridobitev, bo po besedah poslovodkinje Zdenke v Žvirčah obrnjen nov list zgodovine. Tak, kakršnega so ljudje od srca veseli.

R. B.

Gene »zidajo« tudi zaslužki

Julija je znašal poprečni zaslužek v občini Novo mesto 96.251 din

NOVO MESTO — Pri osebnih dohodkih se zaostajanje za republiški poprečji v novomeški občini zmanjšuje. Julija letos so bili Novomeščani le še za dobre 3 odst. na slabšem.

Zaposleni v gospodarstvu so po julijemskem obračunu zaslužili poprečno 93.282 din, delavci v industriji pa so imeli 91.158 poprečnega osebnega dohodka, kar je za dobrih 140 odst. več kot julija lani. V industrijskih panogah je sicer najboljše plačano gozdarstvo, kjer znaša poprečje 112.055 dinarjev, sledita kmetijstvo in ribištvo s poprečjem 101.423 din vse do stanovanjsko komunalne dejavnosti, kjer so imeli v poprečju najtanjše kuverte, in sicer

po 87.450 din. Močno so se izboljšali zaslužki v gradbeništvu, saj doseženo poprečje v znesku 89.579 din pomeni 137 odst. več kot julija lani. V negospodarstvu pa so imeli poprečno plačo 116.154 din v izobraževanju in kulturi, zdravstvu in socialno varstvo izkazuje le 110.011 din poprečnih osebnih dohodkov, zaposleni v družbenopolitični skupnosti (občinski uradi, organizacije itd.) pa so v poprečju zaslužili 113.702 din.

Približno za 3 do 4 odst. zaostaja večina osebnih dohodkov v novomeški občini za zaslužki v republiki, rekordno zaostajanje za 12,6 odst. pa je bilo edinole v stanovanjsko-komunalni dejavnosti med gospo-

darškimi panogami. Za okrog 5 odst. pa so Novomeščani na boljšem v primerjavi z republiški poprečji v kmetijstvu in ribištvu, v gostinstvu in turizmu, za skoro 7 odst. v zdravstvu in socialnem varstvu ter za več kot 9 odst. v gozdarstvu.

R. B.

Letos znatno manj škode

Ker je že večina njiv ograjena z električnimi pastirji, divjad nima več proste paše

HINJE — Medtem ko so si prejšnja leta ljudje podajali kljuko pri prijajanju škod, povzročeno od divjadi, ki je na njivah požrla ali pomendrala domala vse, kar je zrastle, je letos veliko manj takih primerov. Doslej je samo 50 prijav različen škod na krajevnem uradu, to pa štejejo za majhno število.

Kljub temu divjad ob obronkih gozdov še uničuje okopavine in košnice. Ljudje odročnih suhokranjskih vasi so ob postavitvi električnih pastirjev okrog njiv precej na boljšem in se jim vrača volja do kmetovanja, potrebno pa bo vložiti še veliko truda in denarja, preden bo kmetovanje v Suhu krajini dejansko napredovalo. Sodelovanje z lovskimi družinami Žužemberk-Lazina-Hinje in gojitvenim loviščem Žitna gora je prav tako znatno boljše, kot je bilo, še vedno pa ni vse tako, kot bi oškodovanci želeli.

Preko kmetijske zadruge Žužemberk je bilo že nekaj kooperantskih poizkusov reje govodi in prašičev, spričo visokih obresti pa se širše zas-

Precej so si letos ljudje denarno pomagali z nabiranjem gob. Gob je bilo toliko, da jih domača zadruga ni bila sposobna sproti vseh odkupiti. Sprva so za kilogram jurčkov plačevali 1.000 din, potem je cena padla za polovico, kljub vsemu pa so gobarji stali v vrstah pred odkupovalci.

tavljena akcija spet zatika. Kmetje si ne upajo za gradnjo sodobnega hleva prevzeti tolikšno finančno breme s tako visokimi obrestmi.

R. B.

DOPOLNILO

NOVO MESTO — V 25. septembra na tej strani objavljenem zapisu o nezadovoljnih delavkah Novoteksa, skupine v pripravi dela, smo zapisali, da je vročo kri povzročilo predvsem primerjanje z zasluhom delavke v šivalnici, ki je zaslužila čez 200.000 dinarjev s preseganjem norme. Podatek o njenem zasluhu sicer drži, na željo prizadetih pa popravljamo podatek s tem, da je šel tolikšen zaslužek predvsem na račun nadur.

POHVALA ZA DELO

Naš praznik, dan pionirjev, je bil letos še posebno slovesen. Pionirske konference so se udeležili tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in krajevne skupnosti Birčna vas in Uršna sela in borec Tone Pirc. Po kulturnem programu smo pregledali delo v preteklem letu in sprejeli program za letošnje. Potem nam je Tone Pirc izročil pohvalo občinskega odbora ZZB za urejanje spominskih obeležij v krajevni skupnosti, ravateljica pa nam je izročila diplomu za opravljene naloge 14. jugoslovanskih pionirskih iger.

SABINA ČELIČ,
POŠ Birčna vas

ZA INSTRUMENTE

NOVO MESTO — V sklad za drage medicinske instrumente pri novomeškem občinskem odboru Rdečega križa so prispevali: krajevna organizacija Rdečega križa Drska namesto cvetja na grob pokojne Marije Urh iz Metlike 5.000 din, Elka Počrnica, Majde Šile 6, Novo mesto, ob obletnici smrti Tonja Počrnice 5.000 din, osnovna šola Veljka Vlahoviča iz Ljubljane namesto cvetja za pokojno Marijo Urh 5.000 din, občinski komite ZKS Metlika namesto venca za pokojno Marijo Urh 10.000 din ter delavci podružnične šole Birčna vas namesto cvetja na grob pokojne Marije Urh 8.000 din. Iskrena hvala!

R. B.

Koliko časa trajajo čudeži?

Metliški Komet kljub nespodbudni devizni zakonodaji in nizkim osebnim dohodkom povečuje proizvodnjo — Tepe jih nizka startna osnova

METLIKA — Ker morajo vsi štirje večji jugoslovanski proizvajalci nedrčkov, med katere sodi tudi metliški Komet, povečevati izvoz, na domačem trgu ni toliko teh proizvodov, kot je povpraševanja po njih. Tudi zaradi tega Komet nima nobenih težav pri prodaji na domačem trgu in tako rekoč nobenih zalog.

V letošnjem letu bo povprečno kar 60 odst. Kometovih zmogljivosti delalo za izvoz. Čeprav je njihov izvoz trikrat večji od uvoza, imajo težave pri uvozu prepotrebne materiala, ki ga potrebujejo za proizvodnjo, namenjeno za domači trg. Vsa plačila v tujino potekajo z veliko zamudo, kar seveda povzroča neprijetne zaplete in težave. To še posebej občutijo pri uvozu rezervnih delov in opreme. Očitno pa naše vsevedne in nezmotljive birokracije vse te homotije okoli novega deviznega zakona prav nič

ne prizadevajo, niti v glavnem dobronamerna opozorila iz tujine, od katere smo, kar se tiče deviz, tako usodno odvisni, da je ta prosluli zakon naredil veliko več škod kot koristi.

Čudeži pa se očitno še vedno dogajajo. Le čemu drugemu lahko pripišemo zasluge, da se kljub takemu zagatnemu stanju proizvodnja povečuje? Vendar se je treba zavedati, da je narava čudežev precej neobstoja in da nas zgodovina uči, da ne trajajo dolgo, zlasti, če se to povečevanje proizvodnje in dobro gospo-

darjenje nasploh, kar velja za Komet, dogaja pri letošnjih povprečnih osebnih dohodkih 74.000 din.

In pri vsem tem še to, da je Komet po vseh kazalcih uspešnosti poslovanja nadpovprečen v svoji branži.

Jih pač mikasti dejstvo, da so se vseskozi razvijali sami, da je šel ta razvoj v veliki meri prav na račun nizkih osebnih dohodkov in so tako prišli na start v boljše čase z nizko osnovo ter sedaj osebnih dohodkov po edino zveličavni birokratski pameti ne smejo povečevati tako, kot bi jim dopuščali poslovni rezultati. V zadnjih štirih letih je Komet povečal fizični obseg proizvodnje za 20 odst.

A. BARTELJ

Pionir v novih prostorih

Metliški Pionirjev toz se je preselil v novo stavbo — Največ prostora za kleparje

METLIKA — Pred kratkim se je metliški Pionirjev toz Zaključna dela preselil v nove prostore. V novi stavbi je ta 75-članski kolektiv dobil okoli 680 kvadratnih metrov proizvodnih in spremljajočih proizvodnih prostorov ter 230 m² poslovnih prostorov. Vsa zadeva je veljala okoli 120 milijonov dinarjev, gre pa za nadomestno gradnjo, saj prejšnja stavba, ki so jo prodali Komunalnemu gospodarstvu in Vinski kleti, nikakor ni več ustrezala za njihovo dejavnost.

V novi zgradbi je največ prostora namenjeno delavnici za kleparsko enoto. Ta delavnica je primerna tudi za novi program, ki ga prav sedaj proučujejo in ki naj bi pripomogel, da bodo več dela lahko opravili doma in manj na terenu. Sedaj delo poteka tako rekoč izključno na terenu, delajo

pa od Poreča do Zagreba, in to tako v okviru Pionirja kot za druge delovne organizacije. V zadnjem času so se začeli ukvarjati tudi z montažo strešnih in fasadnih kritin. V letošnjem letu so zaposlili 15 novih delavcev za plesarsko in kleparsko enoto in pravijo, da imajo za dosedanj obseg del dovolj delavcev, vendar načrtujejo povečanje števila proizvodnih delavcev, ki jih je sedaj 62, zlasti potem, ko bo znan nov program, to pa bo najbrž prihodno pomlad.

Čeprav je polletni rezultat podnačrtovan in to o obdobje, so ob upoštevanju 92-odst. inflacije poslavljal bolje kot v enakem lanskem obdobju, dohodek je večji za skoraj 150, čisti dohodek pa za 125 odst. To so dosegli z manjšim številom zaposlenih kot v lanskem prvem polletju in z manjšim, kot je bil planiran za letošnje.

A. B.

Sprehod po Metliki

V KINO DVORANI JE GOSTOVALA magijsko-humoristična skupina Kellners, ki je zavoju tega prelepla Metlika s plakati po dolgem in počez. Še nobena prireditev ni imela toliko reklame, živobarvne in kričeče. Vstopnina je bila enotna — 700 din, plakati so obljubljali vruga in pol, zato je marsikoga zamakalo pokukati v prireditveni prostor. Cirkus je bil dober, a tudi brez Kellnersov nam te vrste »štosov« ne manjka, saj ne mine dan, da ne bi zvedeli za novo podražitev.

STAVBA METLIŠKEGA GRADU KAŽE na zunaj dokaj klavno podobo: pročelje je precej izdelano, streha na posameznih delih še komaj stoji in človeka postane strah, da bo vse skupaj zlezlo v korito Obrha. Po večini drugih mest so te vrste zapuščene obnove, stavba metliškega gradu pa prej životari, kot živi.

V BETI SO SE ODLOČILI, da bo osrednja svečanost ob 30-letnici te delovne organizacije 5. decembra. Med drugim bodo dobili takrat priznanje vsi, ki so v tem kolektivu trideset let, na sporedu bodo kulturne prireditve, izšla pa bo tudi posebna številka Zezila, glasila Beti. V njej bo zajet tridesetletni razvoj, a tudi sedanje stanje. Posebna številka bo natisnjena v več izvodih, kot je sicer v navadi. Povečano število izvodov bodo razdelili obiskovalcem Beti. Teh pa vse leto ne manjka.

Ena gospa je rekla, da je verjetno res, da zvezna vlada ne bo spet zaprla mej, res pa je tudi, da so v petek na madžarsko-jugoslovanski meji našli cariniki do golega slekli cel avtobus krkašic.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 25. septembra do 1. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Slavica Cesar iz Trebnjeva — Boštjana, Darja Janko iz Dolenjskih Toplic — Mateja, Marija Gorše iz Gribelj — Heleno, Majda Hihelič iz Črnomlja — Jurija, Darja Žafra iz Krškega — Domna, Jožica Davidovič iz Dolža — Damjana, Slavica Hostnik iz Zagorice pri Catežu — Boruta, Dragica Vaupič iz Šmarjeških Toplic — Mojco, Desa Pritišanac iz Petelinjaka — Anamarjo, Brigita Višček z Gornje — Sabino, Danica Kolenc iz Mirne peči — Nino, Anica Pucelj iz Debeče vasi — Aleksandra, Majda Srebrnjak iz Malih Brusnic — Simona, Zora Kulovec iz Vavte vasi — Aljaža, Rozalija Kaferle iz Žabjeka — Klavdijo, Marjeta Muhič iz Koroške vasi — Aleksandro, Slava Bahorič iz Pribincev — Katjo, Marija Erpe z Uršnih sel — Melito, Damjana Grubar iz Zaboršta — Anito, Karmen Krevs iz Dolenjih Kamenc — Anastazijo, Jožica Sintič iz Ostrca — Tino, Mirjana Turković iz Metlike — Marjana, Majda Mohar s Krke — Katjo, Ana Butala z Griča — Jernejo, Andreja Zorec z Dolnje Prekope — Renato, Majda Perko iz Dolge njive — Roberta, Jelena Majzelj iz Žužemberka — deklico, Jožica Nantigal iz Jurke vasi — dečka, Milena Pluht iz Tanče gore — dečka, Sonja Župevec iz Boršta — dečka, Marija Grubar iz Polhovce — dečka in Irena Piletič z Dolnje Prekope — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Zdenka Kostadinovski iz Šegove 8 — Božina, Janja Repselj s Ceste herojev 35 — Sano in Tatjana Mehle iz Cvelbarjeve 2 — Nino. Cestitamo!

NELJUBI OKRASKI — Sedaj, ko je začelo odpadati listje, so zopet prišli na dan odpadki, ki so se med letom ustavili na vejah dreves, ki v Črnomlju visijo nad Lahinjo in Dobljico. Črnomaljši se sprašujejo, kdo bi moral čistiti obrežje in sekati veje dreves. Starejši se spominjajo, da je bila včasih okolica rek bolj očiščena, četudi ni bilo takrat nikakršnih komisij in društev za varstvo okolja in tudi denarja za to namene ne. Kdo so bili takrat tisti, ki so skrbeli za red, se sicer ne spominjajo več, gotovo pa je, da je bila takrat vsem skupna le — dobra volja.

GOBARJI — Praviho, da so popolne črnomaljski gozdovi bolj polni ljudi kot občinsko središče. Domov prihajajo gobarji s polnimi košarami gozdnih sadežev in skoraj vsak se ve pohvaliti, da ima skriven kotiček, za katerega ve le on, zato je tudi bera tako dobra. Po njihovih polnih košarah sodeč, je teh kotičkov, ki so tako odmaknjeni in skriti očem drugih ljudi, kar veliko. Še čudno, da ni nobenih poročil o tem, da se je kateri izmed gobarjev izgubil v skrivnem kotičku drugega nabiralca gob.

Ribniški zobotrebc

SMETIŠČE OGRŽA GOZD — Lastniki gozdov v okolici ribniškega smetišča v Mali gori ugotavljajo, da se jim drevesa sušijo. Nekateri krivijo za to večni ogenj, ki gori na smetišču; spet drugi pa razne kemikalije, ki pronicajo v zemljo. Kraški svet res ni primeren za smetišča, a kaj, ko v ribniški občini ni drugega kot kras in torej smetišča, ki ni na primernem kraju, ne morejo prestaviti drugam.

DOLENJA VAS MESTO? — Središče Lončarije Dolenja vas vedno bolj napreduje, saj dobiva nove zasebne in družbene stavbe. Vas je tako razširila, da je zaradi preglednosti potrebno uvesti ulični sistem. Po predlogu odloka, o katerem prav tedni razpravljajo zbori občinske skupščine Ribnica, bo imela Dolenja vas kar 12 ulic.

Drobne iz Kočevja

DOBER POLŠJI LOV — Kočevski polharji se kar pohvalijo z letošnjim ulovom. Ni sicer rekorden, je pa dober, saj posamezni polharji povedo, da najdemo polha najmanj v vsaki drugi škatali.

NEPOTREBNO TARNANJE? — Veliko je bilo izrečenega in napisanega zaradi dragih šolskih potrebščin, predvsem torbic. V trgovini Jugoplastike pa smo zvedeli, da so vse torbice hitro prodali, najprej pa so šle v promet tiste, ki so bile najdražje. K temu je gotovo pripomogla tudi vsesplošna manija zapravljanja, saj so ljudje kupili na primer tudi že vse kovčke in večino ženskih torbic. Pri današnji inflaciji in obrestih denarja se pač ne spleča varčevati.

VELIKO POKLICANIH, MALO IZVOLJENIH — V občini Kočevje je okoli 100 stanovanjskih stavb s preko 800 stanovanji, ki še nimajo ustanovljenih skupnosti stanovalcev. Razen tega je še 21 skupnosti stanovalcev (v katere je združenih po več, tudi do 7 stanovanjskih stavb), katerih hišni sveti ne opravljajo svojih nalog tako, kot bi morali. Upravnemu organu občinske skupščine, ki je pristojen za stanovanjske zadeve, je že posredovan predlog, da se za izvajalca ukrepov družbenega varstva pri opravljanju najnujnejših nalog hišnega sveta določi delovna skupnost skupnih strokovnih služb samoupravne stanovanjske skupnosti.

Trebanjske iveri

CENE, CENE — Kmetje, ki vozijo krompir Kolinski na Mirno, nam niso vedeli povedati, po koliko jim bodo plačali letošnji pridelek. Če bo cena 40 din za kilogram, kot se govori, je to kaj slabo v primerjavi s cenami repromateriala, predvsem gnojil in škropil, in verjetno prihodnje leto ne bo toliko krompirja. Le razlika, ki jo zadruška kmetov izplača vsako leto, še zbujajo upe, da bodo kmetje dobili vsaj denar za kritje stroškov pridelovanja.

OBISK — Iz neuradnih, a zanesljivih virov so nam povedali, da so občinski možje za konec prejšnjega tedna predvideli obisk v pobrateni občini Iljazi zaradi sejma obrti. Zanesljivo pa je, da doslej uradno predstavnikov sedme sile niso povabili na ta izlet. Morda pa se bo komu le, sicer "malo pozno, a iz srca" zdelo vredno zaupati javnim občilom, če se je v zvezi s tem obiskom porodila kakšna modra ideja.

UBOŽCI — Delavci pri nekaterih obrtnikih imajo tudi komaj po štiri stare milijone plače. Pa naj še kdo reče, da se obrtnikom cedita med in mleko!

IGRA STATISTIKE — Da je statistika največja laž, soglašajo ne samo tisti, ki so dobili v roke gradivo o poletnem gospodarstvu v občini, ampak celo njegov sestavljavec — občinski komite za gospodarstvo. Pri Trimu izvoza na Kitajsko, po veljavnih predpisih, niso smeli prikazati, čeprav je bil realiziran, pri Tesnilih pa zaradi kratkega stika pri informatiki niso upoštevali izvoza Tesnil preko posrednikov. Majhno tesnilo pa je včasih več vredno kot kup železa.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Livarjem pomagal računalnik

V Beltu prihodnje leto z računalniško obdelavo — Poskusno letos

ČRNOMELJ — V tukajšnjem Beltu so se, oz. se bodo dokaj pozno lotili računalniške obdelave. V prvih letih ta še ni bila razvita, pozneje pa je za nakup primanjkovalo denarja. Pred letom dni so se začeli kljub denarnim težavam temeljiteje pripravljati na nakup računalnika, kajti potrebe so sedaj že prevelike.

Tako so že podpisali pogodbo za nakup računalnika, ta nalozba pa je del širšega investicijskega programa v tozdu Livarna. Računalnik bodo uporabljali v proizvodnji, kjer so največje potrebe, pa tudi v procesni obdelavi in krmiljenju procesnih naprav. Do avgusta prihodnjega leta, ko naj bi računalnik začel poskusno delovati, se bodo organizacijsko in kadrovske temeljito pripravili. Tako bo še ta mesec začel delati sposojeni mini računalnik, ki je identičen njihovemu.

Ob nakupu računalnika v Beltu niso upoštevali le trenutnih potreb, ampak so gledali tudi vnaprej in se tako odločili za računalnik, ki bo z dopolnjenimi opreme zadoščal za več let. Izdelali ga bodo v EI Niš, predračunska vrednost pa znaša 140 milijonov dinarjev.

V BELTU ZA SPREMENBE

ČRNOMELJ — V črnomaljskem Beltu so imeli pretekli teden referendum o spremembi sporazuma in pravilnika o delitvi dohodka, čistega dohodka, sredstev za OD in skupno porabo. Pred referendumom so imeli v kolektivni široko akcijo, v kateri so člani družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih delovnih skupin dobro seznanili delavce s tem, za kar so morali glasovati. Kljub temu da je šlo tudi za kršenje nekaterih pravic delavcev, ker so morali uskladiti akte z republiškim družbenim dogovorom, so delavci izglasovali spremembe. Od 1250 zaposlenih se jih je referendumu udeležilo več kot 90 odst.

Jubilej in novost v Jurjevici

Suknarjem tudi najvišje ribniško priznanje

JURJEVICA — V Jurjevici pri Ribnici so 4. oktobra slavili člani kolektiva Sukno Zapuže, ki ima tožni tudi v Jurjevici, dan suknarjev, hkrati pa tudi 25-letnico obstoja tozda v Jurjevici in otvoritev nove proizvodnje v tem tozdu.

Na svečanosti je govoril direktor Sukna Alojz Ferbežar. Predsednik občinske skupščine Ribnica Franc Lapajne je ob tej priložnosti podelil Suknu Plaketo 26. marec, ki je zasluženo najvišje priznanje občine delovnim kolektivom za dosežke na gospodarskem in samoupravnem področju. Njihov rezultat je tudi nova investicija, ki bo omogočila še večje delovne uspehe.

Na svečanosti so podelili še priznanja poslovnim partnerjem Sukna in priznanja za 10, 20 in 30 let dela v Suknu. V kulturnem programu je nastopil mešan pevski zbor »Jakob Gallus« iz Ribnice pod vodstvom Bernarde Kogovšek.

Po zaključku proslave so si gostje in člani kolektiva ogledali novo proizvodnjo. Za zaključek je bilo družabno srečanje, in sicer v lovskem domu pri Dolenji vasi.

Prva kovinarka

DOBLIČE PRI ČRNOMLJU — Mimoidoči so presenečeni, ko na tabli na stanovanjski hiši v Dobljčah preberejo, da pri Pintaričevih vodi kovnostrugarsko obrt ženska. Vendar je Cvetka Pintarič po poklicu kovinorezalka. Bila je prva ženska, ki je leta 1968 končala črnomaljsko kovinarsko šolo.

»Pol leta sem bila zaposlena v Beltu, kjer sem delala povsem moška dela na stružnici, in to v treh izmenah. Potem sem bila 7 let na začasnem delu v ZRN, že 7 let pa je tega, kar smo v Dobljčah začeli s stružnim avtomatom s popolnanskim delu v ZRN. Pred slabima dvema letoma pa sem se odločila, da ostanem doma kot obrtnica, s tem da smo dokupili še nekaj strojev,« pove Pintaričeva, ki izdeluje različne vrste vijakov za številne delovne organizacije.

»Dela imamo veliko, na srečo pa je tudi mož kovnostrugar, tako

Cvetka Pintarič

da priskoči na pomoč. Razmišljali smo tudi o gradnji nove delavnice, a nas je nekoliko strah, ker ne vemo, kaj bo prinesel jutrišnji dan. Danes je dela dovolj, kaj pa jutri? Cen izdelkom ne smemo povisovati tako, kot rastejo stroški, ampak tako, kakor dovoli naročnik. Zato posebnega zasluga pri tem delu ni. No ja, ne bi rada tarnala, a tudi pohvaliti se ne morem,« pravi Cvetka, ki je znana po tem, da nikoli ne zamudi roka, ki ga postavi kupec, pa četudi delajo stroji tudi ob sobotah in nedeljah.

M. B.-J.

Čakanje in molk nista rešitev

Brez lomljenja stare prakse kočevskemu gospodarstvu ne bo šlo bolje

KOČEVJE — Zaskrbljujoča a stvarna analiza poslovanja gospodarstva občine Kočevje in prvem polletju letos je bila na dnevnem redu zadnje seje zboru združenega dela občinske skupščine. Vendar prave razprave niti ni bilo.

Predsednik zboru Feliks Vidmar je ugotovil, da se iz zapisnikov se delegacij vidi, da so o gospodarstvu razpravljali le v dveh delegacijah. Delegat Zdravstvenega doma je poročal, da so v njihovi delegaciji ocenili gospodarstvo zelo pesimistično. Menili so, da niso ugotovljeni vzroki za tako slabo stanje gospodarstva, brez tega pa tudi ni možno najti rešitev. Delegat Melamina pa je povedal, naj bi občinski izvršni svet predlagal rešitev iz težav.

Predsednik izvršnega sveta Du-

šan Popovič je poudaril, da izvršni svet pričakuje pri iskanju rešilne poti iz težav kar največjo pomoč delovnih organizacij. Izvršni svet sam vsega gotovo ne bo mogel urediti. Odpraviti je potrebno staro prakso, da izvršni svet sam predlaga rešitve, sam jih je dolžan uresničevati, in če pride do napak, je na koncu tudi sam kriv in odgovoren zanje.

Izvršni svet predlaga tudi kratkoročne in dolgoročne ukrepe. Zavrnili bo vse investicije, ki temelje na ekstenzivnem zaposlovanju. Če ne bo šlo drugače, bo s prisilo zahteval izvajanje skupnih programov (toplarna, meles, lakirnica). Med dolgoročne ukrepe, katere pa je potrebno začeti takoj izvajati, je izvršni svet uvrstil izdelavo strategije razvoja tekstilne, kovinske, lesnopede-

lovalne industrije in gradbenišva. Če bo potrebno, bodo spremenili tudi srednjeročne plane. Več poudarka bo dano obrti. V občino je treba pripeljati nove dejavnosti.

Predsednik izvršnega sveta je v svoji razpravi poudaril, da bo treba »lomiti« dosedanje miselnost, zaprtost, zastarela stališča. Doslej to ni uspevalo, zato je delo potekalo po starem, po uhojenih poteh, brez velikih pretresov, ki bi porajali tudi velike zamere — zato tudi uspeha ni bilo.

J. PRIMC

Obrtnikom pohaja sapa

Delež obrti v proizvodni občine le še 4,7 odst.

TREBNJE — V trebanjski občini delujejo 103 obrtniki, pri katerih je zaposlenih 157 delavcev. Ti redni obrtniki se ukvarjajo predvsem s predelavo kovin, plastike in gradbeništvom. Nekaj je še tekstilcev, lesarjev in vzdrževalcev strojev.

Precej manj številni kot omenjeni proizvodni obrtniki so tisti, ki jim reže

kruh storitvena obrt; med 32 »storitveniki« prevladujejo frizerji (6), vsi ti obrtniki zaposlujejo 25 delavcev. Tako je v občini skupno 228 delavcev zaposlenih v obrti.

Še bolj presenetljiv utegne — tudi za marsikoga, ki se razglašja za poznavalca moči obrtnišva in njegovih prevelikih obremenitev — postati podatek, da desetina zaposlenih v obrti prispeva za skupno porabo, torej za večkrat že kar »zloglasne« sise, le 6,8 odstotka sredstev.

»Popoldancev« je 107 v proizvodni obrti, z neproizvodno obrtjo kot post-ranskim poklicem se jih ukvarja 15; to sta po dva prodajalca plina oziroma frizerja, drugi se ukvarjajo s pisano paleto poklicev. Zanimivo je, da se delež obrti v družbenem proizvodni trebanjske občine ne povečuje, ampak v zadnjih letih celo upada. Še leta 1981 je znašal ta delež 4,9 odst. naslednje leto je padel za 2 desetinki odstotka, leto pozneje pa je delež narasel na 5 odst. družbenega proizvoda. Potem je voz krenil spet navzdol, saj je predlani znašal delež obrti le 4,7 odst., za lansko leto pa pri občinskem komiteju za gospodarstvo še vedno razpolagajo le z oceno, in sicer naj bi se gibal delež obrti v družbenem proizvodni med 4,6 in 4,7 odstotka. Skratka, precej manj, kot se pogosto govori na pamet!

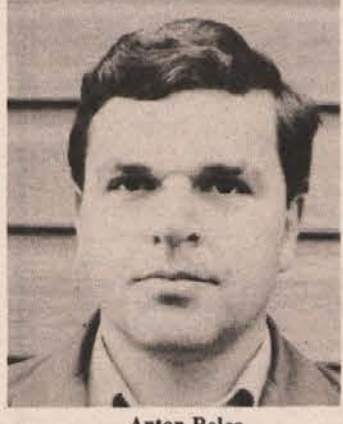
P. P.

Bo letos konec životarjenju?

V Beltovem oddelku za razvoj in konstrukcije imajo zaradi posebnih želja kupcev preveč dela, v proizvodnji Mehanske obdelave pa ga primanjkuje

ČRNOMELJ — V Beltovem oddelku za razvoj in konstrukcije v tozdu Mehanske obdelave so v glavnem razvijali stroje za gradbeništvu, kot so stroji za betonske bloke in cevi ter damperji. Pred petimi leti pa so se z zastoji v gradbeništvu začele težave tudi v Mehanski obdelavi, saj se je prodaja gradbenih strojev zmanjšala. Zato so začeli razmišljati o razširitvi programa.

Leta 1984 so dokončali in preizkusili prototip gozdnega vozila z nazivom Belt GV 50. Ker pa ta razširitev ni zapolnila vseh kapacitet v proizvodnji, so začeli razvijati tudi specialna vozila za rudarstvo, ki so jih od leta 1984 izdelali 70. Žal so se z gozdnim vozilom ušeli, saj proizvodnja ni bila tako velika, kot so načrtovali. »To je bil edinstven stroj v Jugoslaviji, vendar se je sedaj trg skoraj že zapolnil, poleg tega so začeli vozilo s podobnimi lastnostmi po češki licenci izdelovati tudi v tovarni »Radoje Dakič« v Črni gori,« pravi vodja razvoja in konstrukcij Anton Belca. »V zdanjem času pa prihaja k nam veliko kupcev, ki želijo katerega izmed naših strojev, vendar imajo dodatne želje. To da veliko dela pripravljajalnim službam, tako da smo preveč zasedeni, saj moramo za takšne stroje pripraviti dokumentacijo, kot da gre za serijsko proizvodnjo. V proizvodnji

Anton Belca

Kritično o svojem delu

Ribniški komunisti bodo poslej dvakrat na leto pregledali svoje delo in delo organov ZK

RIBNICA — Delo je boljše, kot je bilo v začetku leta, a še vedno ne dobro. Tako je kratka ocena dela organizacij in organov ZK v ribniški občini, dana na zadnji seji OK ZKS Ribnica minuli četrtek.

Kot najuspešnejše je bilo ocenjeno delo predsedstva OK ZK ter delegacije in delegatov v družbenopolitičnem zboru občinske skupščine, pa tudi nekaterih osnovnih organizacij ZK in drugih organov.

Ko so razpravljali o delu osnovnih organizacij, je bilo ugotovljeno, da je treba v petih takoj temeljito spremeniti delo, dve sta na meji ukinutve, ena pa je zrela za ukinitev (Inlesov tozd v Dolenji vasi). Za štiri sekretarje osnovnih organizacij je bila predlagana tovariška kritika (Pletenina.

pa kljub temu ni dovolj dela,« pot-oži Belca.

Belca zatrjuje, da bi morali najti v Mehanski obdelavi program, s katerim bi zapolnili vse kapacitete v proizvodnji. Naročniški tip proizvodnje bi namreč lahko živel le ob ustaljenem programu in delu. Tega pa za zdaj še nimajo, ampak s sprotinimi deli, tudi uslugami, krpajo luknje v proizvodnji. »Raziskava tržišča sicer teče in do konca leta bi morali najti ali samostojno delo ali pa se povezati z močnejšim partnerjem. Tako životariti ne moremo v nedogled. Vendar pri novem programu ne bi radi odstopali od sedanjega, že zaradi opreme, ki jo imamo v tovarni, ne. Pripravljeni pa smo sprejeti le stalno delo in ne začasno za leto ali dve, potem pa naj bi znova iskali nov program,« je odločen Anton Belca.

M. BEZEK-JAKŠE

občinska skupščina. Velike Poljane. Rikov tozd v Loškem potoku), vendar ta predlog ni bil dan na glasovanje.

Nadalje je bilo ugotovljeno, da tudi sveti ZK v krajevnih skupnostih ne delajo dobro razen v Loškem potoku. Posebno je nujno okrepiti delo sveta ZK v KS Ribnica. Aktiv neposrednih proizvajalcev je tudi le na papirju. Tudi drugi aktivni ZK niso posebno uspešni. Za aktiv prosvetnih delavcev komunistov je bilo rečeno, da je nekatere akcije dobro zastavil in začel.

● V razpravi je sodeloval predstavnik CK ZKS Jože Mišigoj, ki je dejal, da je potrebna v ZK večja kritičnost do slabosti in njihov nosilcev, tudi poimenska, čeprav je to težko. Vendar si ZK le tako lahko povrne ugled in pridobi zaupanje. Zadeve moramo sami urejati, ne pa čakati, da nam jih bo prišel urejati kdo drug.

a jih žal ni izpeljal do konca, ker tudi komite ni ustrezno ukrepal.

J. PRIMC

S trdim delom gre Mateklevi s škrjanč pridno kmetujejo

ŠKRJANČE — Na Škrjančah, deloma gruščastem, deloma obcestnem naselju kakšnih 5 kilometrov severno od Trebnjega, žive na malo plodni pešeni ilovici pretežno mali kmetje. Skromne obdelovalne površine terjajo še tolikanj bolj trdo delo.

Anton in Ana Matekelj s škrjanč 9 kmetujeta na osmih hektarjih, od tega je le dobre 3 ha obdelovalne zemlje. Če hočeta v hlevu obdržati 12 glav goveda, morata imeti v najemu še skoraj 2 ha zemlje. Ana je kooperantka trebanjske kmetijske zadruge, Tone pa je skladiščni delavec na železniški postaji v Trebnjem. Čeprav se jim zdi, da imajo v zadrugi bolj urejene odnose s kooperanti kot v drugih krajih, imajo tudi Mateklevi toliko pripomb glede odkupni cen kot skoraj povsod naši

Anton Matekelj

kmetje. Zadruga pač po tem ne more odstopati od drugih, spodbudna je vsaj boljša organiziranost pospeševalne službe Trebanjcev.

»Vaščani si med sabo pomagamo. Vidite, pri silaži nam je priskočil na pomoč Viktor Kastelec s sosednje Ševnice s svojo mehanizacijo, tako da bo korististi silos skoraj poln. Če bi ga do vrha napolnili, bi imeli 80 kubikov silaže,« pove Anton Matekelj, ko ga za nekaj minut odtrgamo od siliranja. Jezi se na divje prašiče, ki so naredili v koruzi veliko škodo, in na mirensko lovsko družino, ki je odmerila borih 3500 din odškodnino. Kot da kmetov že ne bi dovolj teple sorazmerno nizke odkupne cene pridelkov in njihova neuskaljenost z drugimi cenami!

P. PERC

NOVA PROIZVODNJA — Na svečanosti ob dnevu suknarjev in 25-letnici tozda Sukna Jurjevica so v tem tozdu odprli tudi novo proizvodno linijo, na kateri proizvajajo tehnične tkanine za potrebe Opreme Kočevje. Na fotografiji: Člani kolektiva Sukna, poslovnji prijatelji in gostje si ogledujejo novo proizvodnjo, ki poteka na posebnih švicarskih avtomatskih statvah, pregledovalnem in privezavalnem stroju. (Foto: Prime)

Kaj spodnaša sindikat

Štrene jim mešajo kratkoročni ukrepi — Delegati nimajo jasnih stališč

Tokrat smo se pozanimali, kako v sindikatu gledajo na delegatski molk v zboru združenega dela, na to, da v plane zapišejo drugače, kot potem delajo, da o neučinkovitosti povsod na široko razpredajo, ne da bi se kje določeno vprašali, kdo v občini in delovni organizaciji ne izpeljuje sprejetih odločitev. Odgovarjal je predsednik občinskega sveta Marjan Maričič.

«Molk ni le posebnost zbora združenega dela,» je začel, «opažamo ga tudi na sejah sindikalnega sveta v drugih oblikah družbenopolitičnega dela. Delegati prihajajo nepripravljeni, brez jasnih stališč. Razlog vidim v tem, da smo sindikati preveč pristajali na dejavno vodenje najrazličnejših aktivnosti. Krivi smo sami, ker se do obravnave problematike nismo opredelili ali pa smo svoja stališča zagovarjali premalo odločno. To pomeni, da bomo svojo vlogo uredili le tako, da se bomo o vsakem družbenem ali ekonomskem dogajanju izrekli tako ali drugače. Trenutno je povsem nesmiselno, da se na primer med seboj prepričujemo o previsokih osebnih dohodkih. Gledamo posameznike, ne pa tistih z najnižimi prejemki. V bitko moramo za višje

osebne dohodke večine in razmišljati predvsem o tem, kako izboljšati gospodarjenje! S tistimi, ki pretirano zaslužijo, bomo hitro opravili, če niso plačani po delu. Graditi moramo na boljšem odnosu do dela, do strokovnosti in inventivnosti, sicer razmer ne bomo spremenili. Nam v sindikatu izpodbijajo tla pod nogami predvsem kratkoročni ukrepi (vrstijo se že nekaj let), ker vsakršni razvedrotitaji osnove samoupravnega socialističnega produkcijskega odnosa in nam pri zadnjih vrstih vsiljujejo voljo države.»

«Kako pa gledate na ureditve skupščinskih dogovorov o kadrovski politiki v brežiški občini?»

«V temelje in osnutke planov smo zapisali, da bomo imeli do 1990 za poldrugo stopnjo višjo izobražbeno strukturo v organizacijah združenega dela. Dogovorili smo se za agresivnejšo kadrovsko politiko po dveh poteh, prek kadrovskega štipendiranja in prek izobraževanja iz dela in ob delu. Za oboje ugotavljamo, da navedene, in pripravljene smo znova pognati ves skupščinski mehanizem za razpravljanje o istih starih, namesto da bi skupščina nastopila v kontrolni vlogi in preverila, kdo ne izvaja sklepov.»

«In kako pa si za naprej zamišljate večjo učinkovitost sindikalnega dela?»

«Z aktivnostjo v sindikalnih skupinah in tozdih, tam, kjer člani naši delajo in se spopadajo z vsakdanjimi težavami. Delo sindikata je zdaj preveč osredotočeno na izvršne odbore in osnovne organizacije brez iskanja stališč članstva, pa naj so to problemi produkcijskega značaja ali problemi življenjskega okolja delavcev. Nihče me ne bo prepričal, da delavec ni zainteresiran za boljše izobraževanje, za učinkovitejše zdravstvo ali drugačno stanovanjsko politiko. O vsem tem odločajo v imenu članov ozke skupine vodstvenih delavcev, ki včasih s trenutnimi razmerami opravljajo lastne kratkovidne odločitve v škodo dolgoročnega izboljševanja gospodarjenja.»

J. TEPPEY

Po polževo do dovoljeni

Na vasi jim čakanje jemlje voljo in denar

PIŠECE, GLOBOKO, KAPELE — V vseh treh krajevnih skupnostih se pritožujejo nad mačehovskim odnosom občine do ljudi, ki si želijo tam postaviti dom. Večletno čakanje jih spravlja ob denar in jim ubija voljo. V Pišecah je šest ali sedem interesentov za gradnjo in če ne bodo kmalu prišli na vrsto, se bodo odselili. Nič bolje ni v Glogoški in kapelski krajevni skupnosti. Mladi kmetje v Kapelah na primer čakajo na dovoljenje dve, tri leta, smo slišali na zadnji seji zbora KS.

Prostora imajo dovolj, a ne sredi njiv, ampak takšnega, kjer ni bilo nikoli ne pluga, ne brane. Piščani tožijo, da nihče ne pride pogledat, kje naj bi stala hiša, Kapeleci pa, da pride prva komisija in jim vse odobri, za njo še druga komisija, a ta za prvo noče nič slišati. Bodoči graditelji so nestrpni in razmišljajo, da bi se odpravili od doma in kot njihovi predhodniki v mestu počakali na solidarnostno stanovanje v mestu.

Sprejemanje planskih dokumentov je res počasno in ovira izdajo dovoljenj, toda, če bi bili v obč-

skih službah malo bolj gibčni in življenjski, bi v takih primerih vseeno pohiteli in pomagali ljudem, da ne bi izgubili preveč denarja.

J. TEPPEY

VEČ NADURNEGA DELA

BREŽICE — Z nadurnim delom v tozdih že kar praviloma nadomeščajo izpadlo proizvodnjo. Zaradi pomanjkanja surovin in promateriala so nadure najbolj pomnožili v Tovarni prikolic IMV, medtem ko so drugod s podaljšanim delovnim časom reševali sezonske konice ali nadomeščali začasno odsotno delavce. Obseg pogodbenega zaposlovanja se zmanjšuje. Taka dela največkrat opravljajo nekvalificirani delavci. Približno tretjina je strokovnih delavcev. Med njimi so ekonomisti, profesorji, ekonomski tehniki, zdravniki specialisti, poštni manipulant in vozniki inštruktorji. To so poklici, ki jih med brezposelnimi ni in ki jih tudi sicer težko dobijo. S tem seveda ni rečeno, da nadurnega in pogodbenega zaposlovanja v delovnih organizacijah ne bi mogli še zmanjšati.

AGENCIJA TEMELJNE POSAVSKE BANKE V BRESTANICI — Pretekli teden so v Brestanici odprli novo agencijo Ljubljanske banke-Temeljne posavske banke Krško. Agencijo je odprl direktor LB-Temeljne posavske banke Krško Dejan Avsec. Poudaril je, da se banka skuša čim bolj približati svojim strankam. Predstavniki KS Brestanica pa se ja zahvalili banki, ker je prisluhnila potrebam krajanov. (Foto: J. Simčič)

Marica Cizelj: «Kupcev ne bomo razočarali.»

Ona — on v Brežicah

Uspešen poslovni začetek v novi prodajalni

BREŽICE — V novi, težko pričakovani trgovini Ona — on je bil začetek uspešen, a ne le pri konfekciji, ampak tudi v diskontni prodajalni posteljnine, osebnega perila in volne. Na račun so prišli predvsem prvi kupci, med katerimi so mnogi posegali po modnih oblačilih, medtem ko so bili poznejši obiskovalci manj zadovoljni. Mednje sodijo predvsem ženske mlajših letnikov, ki jim ni do standardnih klasičnih krojev ne pri oblekah, plaščih in kostimih in ne pri perilu.

Tistim, ki mislijo, da bo forma Ona — on odrinila na podeželje podpoprečno blago, zagotavlja poslovodkinja Marica Cizelj, da bodo imeli dovolj izbire za vse okuse in vse starosti. Naročene pošiljke jim že polnijo izpraznjene obehalnike, čeprav dobava zaradi oddaljenosti nekoliko zamuja. Diskriminacije torej ne bo. Po mnenju Cizelje je za morebitno nezadovoljstvo strank kriva tudi naglica pred otvoritvijo, saj so zaposleni na predvečer še pozno v noč zalagali police in je marsikaj ostalo še v zavojih. Prostori so majhni in jih že zdaj utesnjujejo, posebno pa skladišče. Tudi v prodajalni se morajo potruditi, da pregledno razstavijo težko in lahko konfekcijo od moške do ženske in otroške.

J. T.

BOGAT KOSTANJEVIŠKI PRAZNIK

KOSTANJEVICA — V spomin na 43 talcev, ki so padli 21. oktobra 1943 v mitski ofenzivi, praznuje krajevna skupnost Kostanjevica svoj praznik. Dospel se je v okviru praznovanja že zvrstilo nekaj prireditev, do konca tega meseca pa jih bo še nekaj. 11. oktobra ob 9. uri bo streljanje na glinaste golobe v Poljanah v Krakovem. 12. oktobra bo na šolskem igrišču turnir v malem nogometu za pokal KS Kostanjevica. 18. oktobra ob 9. uri bo otvoritev novih prostorov GG Brežice tozd Gozdarstvo Kostanjevica. 18. oktobra bo ob 10.30 slavnostna seja skupščine krajevnih skupnosti, ob 12. uri istega dne pa še otvoritev novih proizvodnih prostorov SOP krško tozd Ikon. 19. oktobra bo v Poljanah v Krakovem ob 9. uri dopolne zaključek vrtnja tople vode, ob 11. uri istega dne pa še veslaška regata okoli kostanjeviškega otoka. 20. oktobra ob 19.30 bo v Kostanjevici gostovalo Mestno gledališče ljubljansko z dramo Toneta Partljiča Justifikacija. 21. oktobra ob 11. uri bo žalna slovesnost na pokopališču ob skupnem grobu talcev. V Lamutovem likovnem salonu bodo 24. oktobra ob 16. uri odprli razstavo Slanovih akvarelov.

Mladinska knjiga bo ob tej priložnosti predstavila monografijo N. Šumija Akvareli. V samostanski cerkvi bo še istega dne ob 18. uri odprta retrospektivna razstava Franceta Slane ob njegovi 60-letnici. Razstavljenih bo 120 oljnih slik, razstavo pa bo odprl predsednik skupščine SRS Miran Potrč. Koncert ob umetniškem jubileju bo imel APZ Tone Tomšič. 25. oktobra ob 18. uri bodo javnemu namenu izročili posodobljene ulice Josipa Reslje, Jožeta Gorjupa in del Hmeljske ulice.

Mladinska knjiga bo ob tej priložnosti predstavila monografijo N. Šumija Akvareli. V samostanski cerkvi bo še istega dne ob 18. uri odprta retrospektivna razstava Franceta Slane ob njegovi 60-letnici. Razstavljenih bo 120 oljnih slik, razstavo pa bo odprl predsednik skupščine SRS Miran Potrč. Koncert ob umetniškem jubileju bo imel APZ Tone Tomšič. 25. oktobra ob 18. uri bodo javnemu namenu izročili posodobljene ulice Josipa Reslje, Jožeta Gorjupa in del Hmeljske ulice.

gospodarskih prestopkov, oddali eno kazensko prijavo in sodniku za prekrške predali 332 predlogov. Hkrati smo dali prek 1000 soglasij h lokacijski dokumentaciji in 728 soglasij h gradbenim dovoljenjem. Podobne rezultate smo dosegli tudi letos in bomo ponekod lanske dosežke celo preseglj. Vendar je boj za zakonitost poslovanja Sifizov posej, saj se kljub pojačenemu delu to na številu predlogov za kazni ne pozna dosti,» je dejal Mikeln.

J. SIMČIČ

O »DOLENJCU«

SEVNICA — Potem, ko je svet za informativno dejavnost pri predsedstvu OK SZDL Sevnica na ponedeljkovi dopoldanski seji temeljito obravnaval ustanovitvene akte Dolenjskega lista in zvečine soglašal s ponujenim besedilom, ki ga je komentiral glavni urednik Drago Rustja, so tudi na popoldanski seji predsedstva OK SZDL potrdili stališče sveta. Seznanili so se tudi s kadrovskimi spremembami glede novinarskega pokovanja sevnške občine. Za člana izdajateljskega sveta so izbrali Alojza Konca in Alberta Felicijana.

P. P.

Inšpektorji na beraški palici

Posavski medobčinski inšpektorat zaman opozarja na težak denarni položaj

KRŠKO — V zaostrenih gospodarskih razmerah je dela za inšpektorje vedno več, denarja za njihovo delovanje pa vedno manj. To je splošen pojav, ki ga poznajo tudi v Posavju. Vendar to ni edina težava, s katero se otepaajo v medobčinskem inšpektoratu za Posavje. Precej njegovih predlogov sodniku za prekrške zataste, šušmarji pa veselo delajo naprej, ne da bi se menili za zakon.

Načelnik medobčinskega inšpektorata občin Brežice, Krško in Sevnica mag. Miro Mikeln je povedal: «Mi vemo, da so občine sedaj pod udarom različnih omejitev, zaradi katerih tudi same nimajo denarja. Zato pa težko razumemo, da se za naše probleme zelo malo zmenijo v regiji. Ker denar kasni tudi za dva in pol meseca, smo zaposlili za razgovor s predsednikom sveta posavskih občin Zoranom Šolnom. Do konca septembra še nismo dobili nobenega odgovora, ali bo do tega razgovora sploh prišlo. Ne gre namreč samo za to, da kasnjajo mesečna izplačila, ampak bi se bilo treba dogovoriti tudi o povečanju dotacij. Zaradi

višjih cen na vseh področjih in ravnih bi tudi mi potrebovali do konca leta 95 milijonov dinarjev namesto 78 milijonov, kolikor smo načrtovali na začetku leta.»

Vprašljiva je tudi učinkovitost kaznovalne politike. Predlogi sodniku za prekrške večkrat zastarajo, ker je premalo sodnikov in imajo zato preveč dela. Podobno je tudi pri kaznovanju gospodarskih prestopkov.

«Kljub temu da nam primanjkuje denarja, vztrajamo. Resda s enim samim službenim avtomobilom (inšpektorji se zelo neradi vozijo na terenu z lastnimi avtomobili, ker povračila za potne stroške kasnjajo tudi dva meseca, kar je ob sedanji stopnji inflacije skoraj rop) težko zmormemo vse delo, vendar lahko postrežemo z dolgim seznamom opravljenega dela. Lani smo opravili 63 3600 pregledov, vzeli smo domala 300 vzorcev, izdali 767 ureditvenih odločb, podali 30 prijav zaradi

vilo delovnih mest, za opravljanje katerih se zahteva višja oziroma visoka izobrazba. Zato je težko pričakovati, da bo načrtovana izobrazbena sestava zaposlenih v družbenem sektorju dosežena, čeprav predvidevajo, da se bo v jesenskih mesecih spričo priliva mladih iz šol, nekoliko izboljšala tudi izobrazbena raven celotnega števila zaposlenih.

V letošnjem polletju se je na novo prijavilo pri sevnški občinski skupnosti za zaposlovanje 76 oseb, od tega 59 iskalcev ponovne zaposlitve, le 17 oseb pa je prvič iskalo zaposlitve. Dejanskih iskalcev zaposlitve je bilo v tem času vendarle 10 manj kot lani, med brezposelnimi pa so prevladovali nekvalificirani in priučeni delavci, polovica pa je starih do 26 let.

P. P.

PRIDELALI 110 VAGONOV JABOLK

KRŠKO — Letos jablane niso dobro obrodile samo v družbenem sektorju, ampak tudi v kooperacijskem. Na 45 hektarih intenzivnih nasadov bodo letos kooperanti krškega Agrokombinata pridelali okoli 110 vagonov jabolk najboljše kvalitete.

ZAHVALA BIVŠEMU VODSTVU FRONTE

SEVNICA — Na ponedeljkovi seji predsedstva občinske konference Socialistične zveze v Sevnici se je predsednik OK SZDL Janko Rebernik zahvalil bivšima funkcionarjema OK SZDL Maku Popelarju in Dragu Lupšini za predano dolgoletno delo v fronti in izrazil prepričanje, da bosta z bogatimi izkušnjami še pomagala pri nadaljnjem delu SZDL v občini. Maku Popelarju je predsednik Rebernik izročil umetniško sliko, tokrat odsotnemu Dragu Lupšini pa bodo spominsko darilo izročili prihodnjic.

Premalo dela za izobražence

V sevnški občini naj bi se šele v teh jesenskih mesecih nekoliko izboljšala izobrazbena raven celotnega števila zaposlenih

SEVNICA — Pri občinski skupnosti za zaposlovanje so zasledili precejšnje zaostajanje dejanskih gibanj za predvidenim dodatnim zaposlovanjem ob koncu prvega polletja pri Betonu, Inpletu, Domu upokojevcev in Impoljci, Trubarjevemu domu v Loki, Stillešu, ŽT-Tozdu za vzdrževanje in upravljanje voz Sevnica, odstopanje pa so opazili tudi pri Lisci in Jutranjki.

Ob tem ugotavljajo, da je zaposlovanje pri zasebnikih izredno umirjeno, s tem pa se letos ne ureditve niti resolucijske usmeritve o pospeševanju razvoja drobnega gospodarstva v zasebnem sektorju. V letošnjih prvih šestih mesecih so ozdi sevnške občine sporočili 362 potrebe po delavcih in 31 potrebo po pripravnikih. Izobrazbena sestava javljenih potreb precej presega lanskolnetno, še vedno pa ni zadovoljiva, saj skoraj polovico vseh potreb predstavljajo potrebe znotraj 1. in 2. stopnje zahtevnosti, potrebe po višje- in visokošolskih kadrih pa le 11 odstotkov!

Med tistimi, ki so prvokrat sklenili delovno razmerje, prevladujejo nekvalificirani in polkvalificirani delavci. Še zmeraj ni zadovoljivo šte-

STARA PESEM SE PONAVLJA — Kraji rok za sklic zadnje seje občinske skupščine je dodatno skrajšala še pošta, so povedali delegati zbora krajevnih skupnosti, ki se zaradi tega niso utegnili z nikomer posvetovati. Zahtevali so vsaj 14 dni časa. Končno ne stanujejo vsi v Brežicah, kjer pismonoša vsak dan trka na vrata. Na Piščekem dobijo pošto vsak tretji dan, v Pečice pa potuje tudi štiri dni do naslovnika. Zagotovo bo ceneje spoštovati roke, kot zaposlovati nove poštarje samo zaradi skuščinskega gradiva.

VOLITVE BI POMAGALE — Nepoboljšljivi kadri klavirskih sejah grenijo življenje nekadilcem. Zakon je sicer na strani nekadilcev in občinski odlok tudi, vendar je čist zrak velikokrat odvisen od tega, koga imajo za predsednika, prijatelja ali sovražnika zdravja. Nekadilci zato razmišljajo raje o prihodnosti kot o sedanjosti, o tem, da bodo na volitvah podprli poslej samo kandidate, ki jih tobak še ni zasvojil.

NIČ NE SME BITI POCENI — Tu in tam so še kolektivi, ki si kak kos opreme za delavnico sami naredijo. Pa je ne bi smeli, ker zanjo niso registrirani, čeprav je to samo močna delovna riza ali celo kaj bolj zahtevnega. Predpisi so taki, da se ne ozirajo na to, koliko bi lahko kdo prihranil, če je voljan delati. Zato takih pridobitev tudi v Posavskem muzeju ne obešajo na veliki zvon, saj bi se takoj znašli med kršitelje.

ZAHTEVAJO IZRAČUNE

BREŽICE — Predlog odloka o nadomestilu za uporabo stavbnih zemljišč je zbor krajevnih skupnosti umaknil z dnevnega reda. Vnovič zahteva pojasnilo o tem, koliko sredstev se bo zbralo po novem in koliko bo to vplivalo na podražitev pozidave stavbnih zemljišč.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 27. septembra do 4. oktobra so v brežiški porodnišnici rodile: Hamida Salkić iz Krškega — Jasmina, Ivanka Novak iz Breganskega sela — Ivana, Marjana Požgaj iz Male doline — Anamarjo, Marica Zizal iz Vel. Rakovice — Tamaro, Mareška Petelin iz Brežic — Žiga, Ivanka Špeljak iz Sutlanske doline — Kristino, Hedvika Unetič iz Cerkelj — Saro, Sofije Thič iz Brežic — Edvina, Jožefa Bizjak iz Zavrataca — Marjana, Marija Ferenčak iz Brežic — Jožeta, Štefica Kupres iz Jurjevčanov — Nikola, Antonija Kužner iz Pokleka — Petro, Matka Macur iz Kopravnice — Jureta, Marija Krevelj iz Krškega — Matej, Stanka Preskar iz Globokega — Vito, Tatjana Per iz Župčice — dečka, Marijana Lazar iz Zaprešiča — Vladimir, Blaženka Skendrovič iz Rud — dečka. Čestitamo!

Krške novice

OBČINSKA MEJA — Brežiški del ceste med Zasopom in Drnovim je bil lani asfaltiran s sredstvi samoprispevka. Vendar pa je bila cesta asfaltirana samo do Borov. Od tam naprej pa do Drnovega je še kakšen kilometer makadamske ceste. Avtomobilist, ki pripodi iz brežiške v krško občino, lahko na ta način točno ugotovi, do kje sega občinska meja.

VOZNI RED — Vozni redi so na tem svetu zato, da se po njih ravnavo potniki in prevozna sredstva. V Leskovcu pa imajo tak avtobusni vozni red, na katerem različno piše, da avtobus odpelje ob 19.37 uri. Potnik lahko ta avtobus čaka in čaka, dočaka pa ga ne, ker po izkušnjah sodeč, ta avtobus niti ne pelje. Ko bi se našel avtobus, ki bi vozni red popravil!

NOVE CENE, STARA DELITEV — Polovična vozovnica za avtobus od avtonusne postaje do Vidma je veljala pred podražitvijo od 30 do 40 dinarjev. Kakršen je pač bil dan. Sedaj so že nekaj časa v veljavi nove cene, poljubnost računavanja cene polovične vozovnice pa je še vedno tako kot prej.

Sevnški paberki

NISO JET SET — Člani sevnškega teniškega kluba pomagajo po svojih močeh pri urejanju teniških igrišč v okviru športno-rekreacijskega centra za Kopatarno. Sevnška krajeva skupnost je z mehanizacijo že postorila večino zemeljskih del, člani kluba pa bi radi z udarniškim delom pospešili gradnjo. Zaenkrat so člani »belega« športa sodelovali pri raztovarjanju dreznarjnih cev, a tudi to ni bilo lahko delo. Sploh pa bi verjetno člani teniškega kluba radi razbili predsodke nekaterih, da gre za neko visoko družino, ki ji ne Zahodu pravijo tudi — jet set.

«TUDI »NOČNE«? — V Drožanjki ulici so pri akciji za kabelsko televizijo nekateri menda tudi tako prizadevni, da so si ure nabirali s kopanjem jarka skoraj do polnoči. Ni še znano, ali bodo prizadevnem priznali ure po elektrikerski — nočni tarifi, to je po polovični ceni, ali pa kot nočno delo.

VODA — Boštanjani so veseli, ker že nekaj časa ni bilo slabega vremena. kajti deževje pripomore, da iz vodovodnih pip največkrat priteče voda, ki po aromi in barvi močno spominja na — gnojnico.

Kmalu Lamutov koledar

Izšla bo tudi Lamutova monografija, v Dolenjski galeriji pa bo retrospektivna razstava Lamutovih del

NOVO MESTO — Akademski slikar Vladimir Lamut bi lani praznoval 70-letnico življenja. Če mu valovi Krke ne bi v prvih pomladnih dneh leta 1962 za vedno zaprli oči. Umetnika ni več, delo, ki ga je ustvaril, pa živi dalje. S svojim opusom je Lamut zadolžil rod, s katerim je rasel, in vsa naslednja pokolenja.

Dolenjski muzej se letos oddoljuje Lamutovemu spominu s tremi pomembnimi dejavnimi: z retrospektivno razstavo njegovih del, ki jo bodo novembra odprli v Dolenjski galeriji, z izdajo monografije, o slikarju prvega celovitejšega kritično-strokovnega prikaza umetnikove ustvarjalnosti, pa še z izdajo stenskega koledarja z reprodukcijami Lamutovih del.

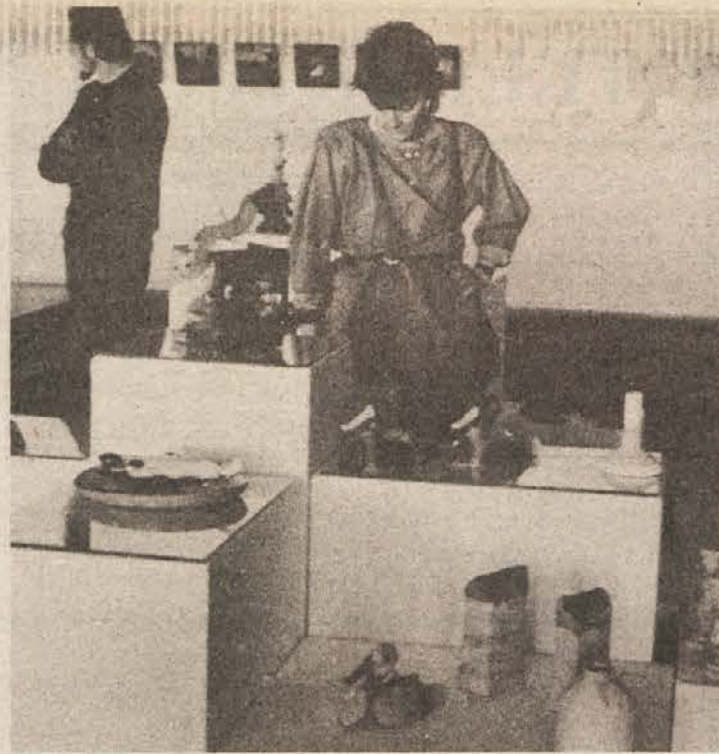
Stenski koledar je pripravljen na dvanajstih straneh, na katerih je šestnajst barvnih reprodukcij Lamutovih del. Izbor vsega akvarela, gvaše, olja in risbe z novomeške, širše dolenjsko in celo jugoslovansko motiviko, nekaj del pa je nastalo v zvezi z umetnikovi potovanji po Evropi. Slike ilustrirajo skoraj vse glavne postaje Lamutovega življenja, še posebej pa njegovo navezanost na Novo mesto in pokrajino ob Krki.

Koledar bo izšel novembra v nekaj deset tisoč izvodih. Izvod bo 1.200 din. Koledar je že moč naročiti, in sicer pri agenciji novomeške Tiskarne, ki ima sedež v Muzejski ulici 7.

I. Z.

PLAKETE ZA NOVE ČASTNE ČLANE

LJUBLJANA — Slovenska matica je pripravila več zanimivih prireditev. Tako je v okviru tako imenovanih Matičnih večerov večer predaval Borut Loparnek o glasbi in ideologiji. Pred predavanjem je predsednik Slovenske matice prof. dr. Bogo Grafenauer podelil plakete častnim članom Matice, ki so bili izvoljeni in imenovani na letošnjem običnem zboru. To so: prof. dr. Fran Dominko, prof. dr. Ferdo Gestrin in dr. Franjo Smerdu.

PEČNICA KOT SLIKA — Akademski slikar Tomaž Kržišnik, ki se ukvarja tudi z grafiko, risbo, knjižno ilustracijo, grafičnim oblikovanjem in scenografijo, se je letos prvič poskušal z oblikovanjem v keramiki in v tozdu Keramika novomeškega Pionirja oblikoval pečnice in druge predmete. Razstavo teh del so pripravili v razstavnici avli Krke v Ločni in jo odprli minuli petek. Na otvoritvi je nastopil solist Silvester Mihelčič in na elektronski harmoniki izvedel več skladb iz svojega zadnjega zvezka »Prekmurje«. V tem zvezku so prekmurske melodije, ki jih je Mihelčič priredil za harmoniko. (Foto: I. ZORAN)

AKVARELI Z DOLENJSKO MOTIVIKO

TREBNJE — V osnovni šoli »Jože Slak — Silvo« v Trebnjem razstavlja svoja slikarska dela Veloslav Perpar — Vrbinc iz Ljubljane. Ljubitelj likovne umetnosti se predstavlja kot akvarelist. V delih prevladujejo dolenjski motivi. Avtor je pred vojno učiteljaval v Dolenji Nemški vasi, med NOB pa je bil na Dolenjskem aktivist OF in partizan. Dolenjska pokrajina se mu je globoko ujedkalo v spomin in postala del njegovega duhovnega življenja. Zanimiva razstava, ki so jo odprli 29. septembra, bo na ogled še kak teden.

VARUJMO NARAVNO IN KULTURNO DEDIŠČINO

TREBNJE — V trebanjski matični knjižnici so odprli razstavo Varujmo naravno in kulturno dediščino. Na njej so s fotografijami in drugimi sredstvi predstavljene zgodovinske, kulturne in etnografske znamenitosti in zanimivosti iz trebanjske občine. Razstava bo odprta mesec dni.

Metlika v očeh mladih

Metliko in njeno okolico je pretekli teden slikalo okrog 50 mladih likovnikov iz Bele krajine

METLIKA — Pretekli petek so »zasedli« Metliko in okoliške vasi s svojimi paletami in slikarskimi deskami mladi likovniki iz vse Bele krajine. To je bil že njihov 5. slikarski ekstempore, tema ustvarjanja pa je bila tokrat »Metlika in njena okolica v očeh mladih«.

Prireditev, ki je postala že tradicionalna in ki jo izmenoma pripravljata občinski Zvezi prijateljev mladine iz Črnomlja in Metlike oz. njuna odbora za ekstempore, je letos privabila okrog 50 likovnikov. Povabilom so se odzvale vse belokranjske šole razen starošolske. Letos

sta se prvič vključili tudi črnomljska srednja šola Edvarda Kardelja in metliška srednja šola tekstilne usmeritve, prvič pa so slikali tudi mladi likovniki iz z Metliko pobratenih Ronk. Tokrat z ekstemporem niso počastili le tedna otroka, kot je bila navada pretekla leta, ampak tudi 30-letnico tovarne Beti, ki je bila tudi pokroviteljica.

Vsa dela, ki so jih ustvarili mladi likovniki, bodo na ogled v Ganglovem razstavišču v Metliki. Razstavo bodo odprli v petek, 10. oktobra, ob 18. uri, ob tej priložnosti pa bo tudi posvet likovnih pedagogov. Razstava bo v Metliki do 26. oktobra, potem pa bo potovala po vseh belokranjskih šolah. Na koncu bodo s slikami okrasili stene v tovarni Beti.

B. M.-J.

KMALU PRVIČ V CANKARJEV DOM

NOVO MESTO — V Cankarjevem domu v Ljubljani bo 21. oktobra koncertiral simfonični orkester Slovenske filharmonije. Izvajal bo Rahmaninova in Dvořakova dela. Z orkestrom bo kot solist nastopil grški pianist Dimitris Sgueros. Novomeška Zveza kulturnih organizacij bo organizirala obisk tega koncerta za zainteresente iz novomeške občine. To pa ne bo edini organiziran obisk glasbenih prireditev v Cankarjevem domu. Zveza kulturnih organizacij je novomeške obiskovalce koncertov s tem seznanila že pred dnevi, ko jih je obvestila, kakšen koncertni program je pripravila za to sezono v Novem mestu.

SREČANJE MLADIH LIKOVNIKOV

NOVO MESTO — V okviru medšolskega tekmovanja za najboljšo literarno in likovno delo ob mesecu varčevanja, pripravila Ljubljanska banka Novo mesto v soboto, 11. oktobra, že 2. srečanje mladih likovnikov iz dolenjske regije. Prijavilo se je 43 udeležencev, ki bodo v prostorih Pionirjeve Keramike oblikovali plastike na temo Družina.

METLIKA, KAKOR JO VIDIJO MLADI — Stari del Metlike je izredno zanimiv za slikarje, tako tudi za mlade belokranjske likovnike, ki so se letos udeležili že 5. ekstempora zapovrsti. Njihova dela so zbudila veliko zanimanja mimoidožežih ob nastajanju, ob mladih slikarjih pa so se še posebej radi ustajali šolarčki, ki so odhajali iz šole.

NOVA RAZSTAVA V FOTOGALERIJI

NOVO MESTO — V tukajšnji Fotogaleriji bodo jutri ob 20. uri odprli novo razstavo. Na ogled bodo fotografije Fedorja Vučemičeviča, posnete na otoku Braču, predvsem v okolju, kjer stoji znameniti glagoljaški samostan Blaca iz druge polovice 16. stoletja.

PRAZNOVANJE S KULTURO

NOVO MESTO — Letošnje praznovanje novomeške občinskega praznika bo, kot je razbrati iz sporeda prireditev, ki so se že začele vrstiti, precej kulturno obarvano. Med drugim bosta dva literarna recitala v Dolenjski galeriji: Franci Šali bo s pesmimi nastopil v torek, 21., Marjeta Dajčman, prav tako s pesmimi, pa v četrtek, 23. oktobra. V ponedeljek, 27. oktobra, bo nastopil mešani pevski zbor novomeških upokojencev in s samostojnim koncertom proslavil 35-letnico delovanja. V torek, 28. oktobra, pa bodo v Dolenjskem muzeju odprli etnološko zbirko.

Kakšno razkošje neki!

O novomeški kulturi, kakor je videti malo bolj od blizu, predvsem pa na lastne oči, ali: s predstavniki novomeške občine od kleti do podstrešij poklicnih kulturnih ustanov v Novem mestu

ugotovil tudi predsednik novomeške občinske skupščine Boštjan Kovačič, potem ko si je minuli teden hkrati z najodgovornejšimi predstavniki izvršnega sveta, ZK, SZDL, sindikata in ZSMS v občini ogledal delovne prostore poklicnih kulturnih ustanov v Novem mestu, se na kraju samem seznanil z razmerami in problemi, ki te ustanove pestijo, nazadnje pa dobil izčrpno informacijo o delovanju, moči in nemoči teh ustanov na pogovoru z njihovimi vodji in sodelavci.

Ura »pouka« o stanju novomeške kulture se je začela v študijski knjižnici Mirana Jarca. Tu so se lahko vsi na svoje oči prepričali, da posluje ta ustanova v skrajno nevdržnih razmerah, kar velja še posebej za njen študijski oddelek. Knjižnica se dobesedno duši zatrpama z gradivom, ki ga nima kam dati. Namesto da bi bile knjige in ostalo gradivo dostopno obiskovalcem, vsaj raziskovalcem, je bolj ali manj odtujeno. Prostor, ki jo traja in so še najbolj podobni ropotarnicam. S knjigami je zatrpan vsak kotiček, celo nad spominsko avlo NOB so, da o kletnih prostorih sicer starinske stavbe niti ne govorimo. Prav tam pa je še nekaj prostorov, primernih za skladišče, in v to se tudi spreminjajo, žal pa zaradi pomanjkanja denarja prepočasno. Študijska knjižnica ima že okoli 130.000 enot biblioteknega gradiva, letni dotok je 10.000 knjig, kar pomeni, da se stiska iz leta v leto še povečuje. Po normativih bi morala imeti knjižnica trikrat več prostora, kot ga ima, zato je tudi izgubila pravico biti matična ustanova za novomeško občino. Matično službo smo do leta

1990 opravljali pod pogojem, da bo manjkajoči prostor za poslovanje pridobila. Ta hip se vsi sprašujejo, kako, saj ni denarja niti za sanacijo, kaj šele za pridobivanje novih prostorov. Na prepotrebno novo gradnjo, s katero bi lahko edino trajno uredili prostorski problem knjižnice in je izpadla že iz treh srednjeročnih načrtov, niti ne mislijo več.

V hudi prostorski stiski je že od vsega začetka tudi Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine. Prostore so mu dali na podstrešju tiste stavbe na Kidričevem trgu, kjer imajo sedež sisi

VSE ZATRPANO S KNJIGAMI — Vsako prispelo knjigo morajo v knjižnici najprej strokovno obdelati, šele nato sme v izposojo oziroma v branje. Posnetek najzgodovnejše kaže, da za delovna opravila v študijskem oddelku ni ustreznega prostora.

s področja družbenih dejavnosti. V sobicah, kjer človek malo višje rasti komaj stoji pokonci, poteka vse delo, ki ga morajo strokovnja-

ki zavoda opravljati po zakonu. V enem takih podstrešnih »separejev« se poti in trudi zavodov restavrator oziroma konservator, in obiskovalec se sprašuje, kako sploh lahko vzdrži v hlapih tekočin skrajno ostrega vonja. Prostorska stiska pa ni edini problem tega pred šestimi leti ustanovljenega zavoda, najmlajše tovrstne ustanove v Sloveniji. Zavodu so sredstva za dejavnost dokaj pičlo odmerjena, povrh pa se nekatere občine ustanoviteljice ne izkazujejo kot prav vzorne plačnice obveznosti. Kaže, da se zapleta že pri samem odnosu do te službe, saj se mora slednja še vedno boriti celo za lokalno priznanje, čeprav je zakon s te strani vse razčistil in razjasnil. Po mnenju strokovnjakov tega zavoda je pri vsem tem še najbolj problematičen sam odnos do naravne in kulturne dediščine, saj smo kljub poskusom osveščanja in opozorilom še vedno priče neodgovornim in nepopravljivim posegom v naravo, arhitekturo, sploh v bivanjsko okolje ljudi. Poleg tega pa dediščina, predvsem etnološka, tako hitro propada, da bodo kmalu izginili še zadnji dokazi pristne, izvirne domače kulture. Zavod s svojimi strokovnjaki je pri tem dokaj brez moči: je večkrat osamljen v prizadevanjih, da se nekaj le ohrani in zavaruje, pa tudi denarja za posege nima dovolj, niti toliko, da bi zaustavil propadanje in izginevanje najdragocenejših primerkov dediščine.

Precejšnjo prostorsko stisko ima tudi novomeška enota Zgodovinskega arhiva v Ljubljani in Dolenjski muzej. Medtem ko si arhivarji prizadevajo, da bi vse gradivo hranili v Novem mestu ali v

O STISKI V KNJIŽNICI — Predstavniki občine in družbenopolitičnega življenja so se med obiskom v študijski knjižnici Mirana Jarca lahko na svoje oči prepričali, da delovne razmere v tej ustanovi niso ravno za vzor.

bližnji okolici Novega mesta in ga tako tudi še bolj približali uporabnikom (znanstvenikom, raziskovalcem, zgodovinarjem itd.), pa v Dolenjskem muzeju iščejo možnost, kako čimprej usposobiti nekdanjo Ropasovo hišo, da bo v celoti služila etnologiji, in dokončati dela v Križatiji, še posebej njen podstrešni del. Tako arhiv kot muzej pa v teh naporih naletavata na skoraj nepremostljivo oviro — na pomanjkanje denarja. Vendar pa Dolenjski muzej še bolj kot to pesti vprašanje, kako se še bolje odpreti javnosti, omogočiti uporabnikom dostop do vseh vrst kulturnih dobrin, ki jih hrani in tudi na novo ustvarja denimo z založniško dejavnostjo.

Vse te ustanove so zasnovane in tudi delujejo kot medobčinske, pokrajinske ustanove, žal pa še vedno, zlasti knjižnica in muzej, v glavnem s sredstvi, ki jih zbere novomeška kulturna skupnost. V ustanovo vsedolenjskega pomena se razvija tudi Dom kulture, ki bo, kot kaže, to jesen dokončno postal samostojna delovna organizacija in ga ne bodo več obravnavali v okviru Zveze kulturnih organizacij. Seveda bo svoje poslanstvo lahko opravljal le z us-

kultura in izobraževanje

Vrh pevske sezone bo revija

Pevska zveza Dolenjske in Bele krajine bo glavno skrb posvečala kakovosti petja

NOVO MESTO — Prejšnji tork se je tu na prvi seji sestalo predsedstvo letos junija ustanovljene Pevske zveze Dolenjske in Bele krajine, ki ga vodi Janez Zajc, član Trebanjskega okteta. Oblikovali so delovni program, vanj pa najprej zapisali potrebo po izobraževanju in izpopolnjevanju zborovodij in pevcev. Pri delu bodo posebno skrb posvečali kakovosti, saj ugotavljajo, da se s sedanjo ravni zborovskega petja v vseh štirih občinah dolenjske regije ni moč zadovoljiti. Posledje bodo prirejali občinske pevske revije, s katerih se bodo najboljši zbori uvrstili na medobčinsko revijo, to pa, so menili, bi prirejali vsako leto ob obletnici Kozinove smrti. Podobno kot odrasli zbori bodo imeli taka srečanja tudi otroški in mladinski zbori, saj so se tudi ti včlanili v Pevsko zvezo Dolenjske in Bele krajine.

GASPARIJEVE KNJIŽNE ILLUSTRACIJE

LJUBLJANA — V Narodni galeriji so pripravili in včeraj odprli razstavo knjižnih ilustracij znanega slovenskega slikarja Maksima Gasparija. Čeprav se je umetnik, ki se mu je življenska pot iztekla pred šestimi leti, ko je že dopolnil 97 let, knjižni ilustraciji posvečal vse življenje, ta del njegove umetniške dejavnosti ni bil nikoli tolikanj opažen oziroma cenjen kakor, denimo, njegove slike z narodnimi motivi. S pripravo pričujoče razstave želijo vsaj delno popraviti krivico, ki je bila avtorju storjena z neustreznim obravnavanjem vseh delov njegovega opusa.

pisma in odmevi

RES POHVALE VREDNO!

Zgodilo se je ob izplačilu pokojnin. Hčerka je za bolno mamo sprejela od pismonoše njeno pokojnino. Denar sta stela oba, toda po pismonošem odhodu je pri ponovnem šteju manjkalo 5.000 din. Hčerka je mami obljubila primanjkljaj pokriti iz svojega, toda kljub vsemu je o zadevi telefoničarala na novomeško pošto. Tam so ji zatrdili: »Če je bila napaka na naši strani, boste denar dobili. Ob obračunu se bo pismonoše brez dvoma pokazal presežek!« In istega dne je posebni sel z novomeške pošte prinesel manjkajočih 5.000 din na dom obeh veselo presenečenih žena! Dejanje je res vredno pohvale, saj brez našo pošto sicer tako radi pogodrnjamo! Zadeva se je primerila v Bršljini, v ulici Stare pravde.

M. J.
Novo mesto

GOSTOVANJE V ZRN

Ansambel Francija Ocvirka je edini narodnozabavni ansambel v sevniški občini, ki ga poznajo tudi v zamejstvu. Tako je konec septembra igral našim rojakom v Ausburgu, kjer so se predstavili že drugič. Kot je povedal vodja ansambla Franci, so jih povabili tudi prihodnje leto. V ansamblu so štiri člani, ki igrajo najraje slovensko domačo glasbo. Letos so nastopali predvsem na veselicah in plesih, udeležili pa so se tudi prireditev na Graški gori, kjer so dosegli lep uspeh.

TONE ZIDARIČ

Zanemarjena vas

Prošenj vaščanov Dolenjih Jesenic ne usliši nihče — Kaj bo s peskom?

Vaščani Dolenjih Jesenic pri Šentrupertu nismo najbolj zadovoljni s podobo našega kraja, ki je kaj klavna. Tovornjak je stresel pesek na sredino križišča, s čimer je zaprl desni odcep poti. Tako vozila, ki so namenjena proti Cirniku, ne morejo varno voziti mimo peska, še bolj nevarno pa je ponoči, ko je kup težko opaziti. Toda za pesek se nihče ne zmeni in že nekaj časa ovira promet. Motijo pa nas tudi cevi, ki že mesec ležijo na travniku, nikogar pa ni, da bi jih položili v jarek, kjer teče potok. Cevi, ki so sedaj v jarku, so namreč prozorne in ob večjem deževju se voda razliva po cesti in travniku. Po mnenju vaščanov pa so premajhne celo cevi, ki sedaj še ležijo na travniku. Kljub negotovanju in prošnji vaščanov, naj končno že položijo cevi, je vse zaman.

M. D.

ŠOLA V OFFENBACHU

Oddelek slovenske dopolnilne šole v Offenbachu v Zvezni republiki Nemčiji šteje le 18 otrok in prav toliko skrbnih staršev. Srečujemo se na roditeljskih sestankih in veselih nedeljskih piknikih, karšen je bil tudi v nedeljo, 16. septembra. Vse priprave za praznično nedeljo pa so se strnile pri družini Vilija in Tajtane Skrbeta v Hansenu. Oba sta prizadevna društvena delavca že od ustanovitve slovenske dopolnilne šole in za to smo jima zelo hvaležni.

DRAGICA NUNČIČ

DELOVNA AKCIJA

Za našo šolo gradimo novo igrišče. Pomagamo tudi učenci, da bi bilo čimprej narejeno. To počnemo tudi pri urah telesne vzgoje. Pesek nakladamo v samokolnice, vozimo stran, potem pa pograbimo, da je ravno. Radi bi čimprej telovadili na novem igrišču.

ROBI KOSTANJEVC, 4. r
OŠ dr. P. Lunačka
Šentrupert

Pijano početje prevodnika

Žalil je potnico in vrgel denar po avtobusu

2. oktobra sem ob 11.45 stopil na avtobus LJ 129-295, ki je peljal iz Ljubljane proti Kočevju. Takoj sem opazil, da je prevodnik pijan, kar sta ugotovili tudi dve študentki, ki sta sedeli za mano, češ: »Glej ga, spet je pijan, spet se bo začelo.«

Imeli sta prav. Starejša ženska, ki je kasneje izstopila nekje pri Ve-

likem Ločniku, je bila prva žrtev. Vozovnico, ki je veljala kakih 170 din, je plačala v kovancih po 10, 5 in 1 din. Spredniku to ni bilo prav in se je začel dreti nanjo, kaj ga zafркаva z drobižem, saj ni trgovina. On da je izmučen in neprespan, saj spi le po štiri ure, ostali čas pa ga »bebejo njej podobne babe«. Denar je vrgel po avtobusu, ga brcal z nogo in uporaljal pri tem izraze, ki jih ne kaže zapisati.

Večkrat je tudi ponovil, da je na tej progi »najbolj zajeban folk«. Kočevci in Ribničanje. Kasneje je denar, ki ga je prej vrgel, pobral, psoval pa je tudi še kasneje vse do Ribnice, kjer sem izstopil.

Vsi potniki smo se zgražali nad njegovim početjem. Taki ljudje ne sodijo na tako delovno mesto.

J. B.
Nemška vas
pri Ribnici

Še: Moj križev pot do avta

»Nisem hotel nikogar žaliti, ampak sem napisal samo resnico, ki pa očitno zelo boli«

V celoti vztrajam pri informaciji o težavah in obnovi moje stoenke, ki ste mi jo objavili 4. septembra, k odgovoru prizadetega obrtnika Antona Sulerja iz Brežice pa bi dodal nekaj pojasnil.

Suler niti z besedo ne omenja, da se je popravilo avta zaradi njegovega neupoštevjanja dogovora zavleklo od enega meseca kar na dva meseca! Zakaj ni ženi po telefonu, pol ure preden je šla iskat avto v Brežice, povedal, da k računam ni prišel prometnega davka, in je morala žena potem pri njem še vedno čakati približno pol ure, ker še ni spisal računa? Ta je, kot sem že zapisal, močno presegel dogovorjen okvirni znesek.

Če je Suler vedel, da pride žena po avto, bi moral biti avto že tehnično brezhiben, toda avta brez zavor si žena ni upala peljati in ga je pripeljal avtomehanih. Dvigalka je končala kar v prtljžniku, saj nosilca zanjo ni namestil.

O tem, da v 23 letih obrti Suler še ni imel nobene reklamacije, močno dvomim. Naposled pa bi lahko tudi strokovnjaki-mehanih potrdili, tudi na mojem primeru, nasprotno, meni v prid. Ne vem, zakaj je Suler vstavil nove žarnice (10 komadov), ko pa so bile stare še dobre, v starih žarometih pa jih ni? Zakaj ni hotel zamenjati zadnjega brnika? Suler je izjavil, da zato, ker je novi brnik zanič, da je oksidiran, skratka, da je starejši boljši. Seveda, malo več dela bi bilo, a sam sem ga ob pomoči opravil doma v enem dnevu, tako da imam zdaj na novem brniku montirani vzvratni

luči, priključek za prikolico; namestil sem tudi meglenke, ventilator za klimo...

FRANC DVORŠEK
Krško

● POJASNILO UREDNIŠTVA

— Polemika okoli (ne)solidnosti brežiškega obrtnika, ki jo je s pismom »Moj križev pot do avtomobila« začel Franc Dvoršak iz Krškega, je z odmevom iz Krškega v prejšnji številki DL dobila nezaželene razsežnosti. Nekdo, ki se je strahopetno skrnil za priimek Petar Mujagič, je na tej strani 2. septembra navedel več laži o F. Dvoršaku, od katerih je še najdebelejša ta, da večkrat na leto zredi 500 in več piščancev, ki naj bi jih potem peljal prodat celo na Reko. Tako je »kritik« očitno želel prikazati, da Dvoršak ni v težkem finančnem položaju in da ga njegova invalidnost pri zaslužkarstvu ne moti. P. Mujagič je povabil novinarja, da bi se oglašil pri njem in videl resnico, seveda ga ni bilo mogoče najti, kajti Ulice prvih borcev v Krškem sploh ni, prav tako pa po podatkih občinskega sekretariata za notranje zadeve v registru prebivalstva tudi ne nobenega prebivalca s tem priimkom in imenom. Uredništvo Dolenjskega lista se zato prizadetuemo F. Dvoršaku opravičuje, s tem pa tudi končuje polemiko v zvezi s prispevkom »Moj križev pot...«

MLADI DOPIŠNIK

DAN PIONIRJEV

Letošnji dan pionirjev smo praznovali še posebej svečano. Odšli smo na pohod, v Zagrebu pa smo se srečali z borci Koroškega odreda, ki obiskujejo naše kraje in polagajo vence na grobove padlih tovarišev. Imeli smo kulturni program in pionirsko konferenco, kjer smo sprejeli delovni program za novo šolsko leto ter se vključili v tekmovanje za Gašperjevo bralno značko. Tako bomo še bolj spoznali narodnostne probleme, ki jih imajo naši rojaki na avstrijskem Koroškem.

STANKA BJELAJAC
OŠ Škočjan

RAZSTAVA GOB

Gobarska družina iz Novega mesta je v sodelovanju z gobarji naše šole pripravila čudovito razstavo gob, ki smo si jo učenci ogledali v okviru naravoslovnega dne. Učenci se niso mogli načuditi, koliko užiten gob raste po naših gozdovih. Zapomnili pa smo si besede predavatelja dr. Boha, ki je dejal: »Ne brcaj gob, ki jih ne poznaš! Ne nabiraj prevelike količine gob!«

ERIKA LENCČIČ
OŠ Šentjernej

DELOVNE AKCIJE

Metliški učenci smo v tem šolskem letu opravili vrsto koristnih del. Tako smo kmetijski zadrugi pomagali pobirati krompir, uredili park pri Mercatorjevem skladišču, zbrali dva kontejnerja odpadnega papirja, v tem tednu pa čistimo cevke v Novotekovski predilnici. Učenci nižjih razredov nabirajo šipek za šolsko kuhinjo. Zaslужeni denar bomo porabili za spoznavanje naše domovine in kulturne dneve.

GABI BARBIČ
OŠ Metlika

Lojze Kočevar

Na prvi oktobrski dan so se v Semiču številni domačini, prijatelji in znanci poslovili od Lojzeta Kočevarja, skromnega, poštenega človeka, katerega življenje je bilo bogato izpolnjeno z delom in uspehi.

Njegova mladost? Saj je skoraj ni imel. Komaj šestnajst let star je odšel v partizane in leto kasneje so ga poslali v topniško brigado. Opravil je podoficirsko šolo, bil v mnogih bojih in dočakal svobodo kot kapetan I. razreda. Po vojni je delal v administrativnih službah v Črnomlju, Gradcu in Semiču. Hkrati je sodeloval v krajevni in občinski Zvezi borcev, v teritorialni obrambi, v komiteju za splošni ljudski odpor in družbeno samozastito in drugod. Zlasti kot predsednik zgodovinske sekcije NOB je vsa povojna leta vneto zbiral dokumente in predmete naprednega gibanja in narodnoosvobodilnega boja.

Raziskovanje zgodovine, bližnje pa tudi daljne, je bila namreč njegova velika ljubezen. Vse to ga je pripeljalo na misel, da bi tudi v Semiču osnovali skromno muzejsko zbirko. Sčasoma pa je svoj načrt razširil. To naj bi namreč ne bila le zbirka osebnostnega boja, temveč naj bi s svojim etnografskim kulturnozgodovinskim in arheološkim gradivom segla od današnjih dni v najbolj oddaljene čase. Za zamisel mu je tudi uspela, saj je ob pomoči redkih zagnancev zbral v Semiču in širši okolici poleg arhivskega in slikovnega gradiva več stotin predmetov. Tako je v domačem kraju položil temelj krajevni muzejski zbirki, ki je bila potem s strokovno pomočjo nekaterih poklicnih muzealcev odprta 1973. leta. Prav v tem svojem velikem delu bo Lojze Kočevar še naprej živel med svojimi kraji, ki se ga bodo spominjali kot prizadevnega, razgledanega človeka, ki se je s svojim nesebičnim delom bogato razdal sedanjemu pa tudi prihodnjim rodovom.

Pa še to: pokojni Kočevar ni bil samo ljubiteljski muzealec. Domačini ga poznajo kot neustrašnega ljudsko-prosvetnega delavca, saj je vsa leta po vojni sodeloval v semiškem pevskem zboru, pri folklorni skupini in kot igravec in režiser v domači igralski družini. Brez nje ga ni v Semiču minila nobena proslava, prireditev ali razstava, bil je delaven, tako v domačem prosvetnem društvu kot v gasilskem in čebelarjem. Tudi v Belokranjskem muzejskem društvu in še drugod.

Zato bo pokojni Lojze Kočevar prav gotovo premnogim ostal v lepem, spoštljivem spominu.

-ar

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 10. X.

TV MOZAIK:
9.00 TEDNIK
10.10 GLASBA STAREGA JADRANA: SPLIT
15.20 — 23.55 TELETEKST
15.35 TV MOZAIK, ponovitev
17.05 POROČILA
17.10 MOJ SADOVNJAK SPOMLADI
17.25 MODRO POLETJE, 26. del španske nadaljevanke
17.55 NO PASARAN, prenos iz Doma španskih borcev v Ljubljani ob 50-letnici španske državljanske vojne
18.55 RISANKA
19.00 DANES:
OBZORNİK LJUBLJANSKEGA OBMOČJA

19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 AFRIKA: TA VELIČASTNA AFRIŠKA POTICA, 6. del angl. dok. serije
21.10 DERRICK, nemška nanizanka
22.10 DNEVNIK
22.30 TAT ZLOČINOV, francoski film

DRUGI PROGRAM

17.10 Test — 17.25 Dnevnik — 17.45 Začetek brez konca — 18.15 Govorimo o zdravju — 18.45 Frka (humoristična serija) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Večer z Ivom Pogoreličem — 21.05 Včeraj, danes, jutri — 21.25 Are-

tacija (ameriški film) — 22.50 Kronika Bemusa

TV ZAGREB

8.10 Videostrani — 8.20 Poročila — 8.25 Začetek brez konca — 8.55 TV v šoli — 10.35 TV v šoli — 12.30 Poročila — 12.40 Iz sveta operete — 13.05 Koraki — 13.35 Umetniški večer — 15.00 TV v šoli — 16.00 Dober dan — 17.25 Kronika občine Reka — 17.45 Začetek brez konca — 18.15 Govorimo o zdravju — 18.45 TV koledar — 18.55 Številke in črke — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pustolovščine Sherlocka Holmesa — 21.00 Pustolovščina — 21.45 Dnevnik — 22.00 Kultura srca — 23.30 Poročila

SOBOTA, 11. X.

8.10 — 12.05 in 14.40 — 23.55 TELETEKST
8.25 POROČILA
8.30 MOJI KONJI
8.45 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: PASTIRČEK PRI KRALJU MATJAŽU
9.05 MIŠKOLIN
9.10 MITI IN LEGENDE — Nova zaveza
9.25 POSKUŠAJ MIGATI DVAKRAT
9.55 AFRIKA, ponovitev 6. dela
10.55 Sremska Mitrovica: PRENOS S SPOMINSKEGA POKOPALIŠČA
12.00 POROČILA
14.55 POROČILA
15.00 BARABE, sovjetski mladinski film
16.30 LJUBITELJI NARAVE, 2. del angl. poljudnoznanstvene serije
17.00 KOŠARKA PARTIZAN : ŠIBENKA
18.30 KNJIGA

18.45 RISANKA
19.00 DANES:
TURISTIČNI GLOBUS
19.30 DNEVNIK
19.45 VREME
19.50 ZRCALO TEDNA

20.15 GOSLAČ NA STREHI, ameriški film

Goslač na strehi je bil konec šestdesetih let zelo uspešen musical, ki je osvajal newyorško in londonsko občinstvo in tudi film je imel izjemen uspeh, dobil je tudi tri oskarje. Zgodba se dogaja v ruskih predrevolucijskih časih v majhni, pretežno židovski vasi v Ukrajini. V tej vasi živi reven mlekar, ki ga je bog obdaril kar s petimi hčerami, od katerih so tri že godne za ženitev. A hčere si može izbirajo po svoji glavi in celo v nasprotju z hčersko tradicijo. Toda ko se ena od hčera skrivoma poroči s fantom pravoslavne vere, je očetove tolerance konec.

23.25 ROGAŠKA 85: Jani Kovačič in Dušan Uršič

DRUGI PROGRAM

14.45 Test — 15.00 Jugoslavija, dober dan — 15.30 Miti in legende — 15.45 Otroška predstava — 16.45 Nenavadno mesto (sovjetski film) — 17.50 Kože (5. del nadaljevanke) — 19.00 »Vickazivanja« — 19.30 Dnevnik — 20.00 V družbi z... — 20.30 Človek in čas — 21.00 Poročila — 21.10 Športna sobota — 21.30 Glasbeni večer

TV ZAGREB

8.45 Videostrani — 8.55 Poročila — 9.00 Iz arhiva šolske TV — 10.30 Poročila — 15.40 Sedem TV dni — 16.10 Narodna glasba — 16.40 Poročila — 16.45 TV koledar — 16.55 Košarka Partizan:Šibenka — 18.30 Živeti z naravo — 19.30 Dnevnik — 20.00 Pirati v metroju (ameriški film) — 21.45 Dnevnik — 22.00 Za konec tedna — 23.30 Poročila

NEDELJA, 12. X.

8.40 — 22.00 TELETEKST
8.55 POROČILA
9.00 ŽIV ŽAV
9.55 LUTKOVNI ŽIV ŽAV
10.00 FLIPPER, 23. del ameriške nanizanke
10.25 PRAGOVI, zadnji del madžarske nadaljevanke
11.25 ŠOPEK DOMAČIH
12.00 KDOR ZNA, IMA, oddaja za kmetovalce
14.00 POROČILA

14.30 NA ZAHOD, ameriški film
15.40 Ž. Kozinc: Z BOLEČINO V SRCU, ponovitev TV igre
16.55 POROČILA
17.00 POD LIPO, prenos s Tolminskega

18.45 RISANKA
19.00 DANES:
KO ŠE NE BOLI
19.30 DNEVNIK
19.53 VREME
20.00 Talal Had: INTERNAT — OBRAČUN, 2. del nadaljevanke

21.00 JAZZ NA EKRANU — Bled 86, 2. del
21.30 ŠPORTNI PREGLED
22.15 POROČILA

DRUGI PROGRAM

17.00 Rokomet (m) Željeznica:Dinos Slovan — 18.25 Oddaja iz kulture — 19.10 Na starih kolesih — 19.30 Dnevnik — 20.00 Afrika — 21.00 Včeraj, danes, jutri — 22.00 Poezija

PONEDELJEK, 13. X.

TV MOZAIK:
9.00 ZRCALO TEDNA
9.20 MEDNARODNA OBZORJA: DAN V OECD
16.15 — 23.20 TELETEKST
16.30 TV MOZAIK, ponovitev
17.20 POROČILA
17.25 KUPITE VROČI KOSTANJ!
17.45 MODRO POLETJE, 27. del španske nadaljevanke
18.15 VIDEOGODBA, ponovitev

18.45 RISANKA
19.00 DANES:
PODRAVSKI OBZORNİK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 VEČER BELORUSKE TELE-VIZIJE:
MINSK, STARI IN MLADI, dok. film
20.35 BELI SEN, glasbena oddaja
21.15 POZNANSTVO, dok. film
21.40 DEBUT, kratki igrani film
22.10 DNEVNIK

22.30 POJOČA DEŽELA, glasbena oddaja

TOREK, 14. X.

TV MOZAIK:
9.55 OTROK IN ŠOLA: Učenec in učitelj
10.25 Poklici: POKLICI V ŽELEZNIŠKEM GOSPODARSTVU
10.55 OKTOBER V KRALJEVU
16.10 — 23.05 TELETEKST
16.25 TV MOZAIK, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 MPF CELJE 85
18.00 PERISKOP
18.45 RISANKA

19.00 DANES:
GORENJSKI OBZORNİK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 LAZAR, drama TV Novi Sad
Lazar je grenka pripoved o doživljanju vojne in uničenja. V neki srbski vasi živita nesrečni fant Lazar in njegova mati. V prvih letih po vojni se še živo spominjata vojnih grozot, vojna je oba psihično hudo prizadela, sovaščani se ju izogibajo in tako sta se bolj preprišana svojim spominom in stiskam.

21.35 INTEGRALI
22.50 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Kaj otroci vedo o rojstnem kraju — 18.15 Mostovi-hidak — 18.45 Zabavno-glasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Narodna glasba — 20.45 Zrebanje lota — 20.50 Včeraj, danes, jutri — 21.05 Dokumentarna oddaja — 21.50 Izobraževalna oddaja

SREDA, 15. X.

TV MOZAIK:
9.00 Dušan Jovanovič: SOBOTA DOPOLDAN, izvirna TV drama
16.05 — 23.30 TELETEKST
16.20 TV MOZAIK, ponovitev
17.10 POROČILA
17.15 SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE: O siromaku, ki je imel tri sinove
17.40 MODRO POLETJE, 28. del španske nadaljevanke
18.15 LADJE NA JADRANU: S polnimi jadrji, 4. del
18.45 RISANKA
19.00 DANES:

ZASAVSKI OBZORNİK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA: ŽENA IN TUJEC, vzhodnonemški film

Med prisilnim delom v vojnem ujetništvu med prvo svetovno vojno se spoprijateljita nemška vojaka Karl in Richard in si pripovedujeta podrobnosti iz svojega življenja, meje med njima se brišejo, postajata si vse bolj podobna. Ko grozi, da bodo ujetnike prepeljali v Sibirijo, se Karl odloči, da bo zbežal in uspe. Prebeje se do mesta, kjer je živel Richard, poišče njegovo ženo in se predstavi kot Richard. Žena se sicer zaveda, da to ni njen mož, a ga

ko takšnega čedalje bolj sprejema. Nujno razplamtelo ljubezen dohiti novica, da je vojne konec, da se z ujetniki vrača tudi Richard...

21.45 DOKUMENTAREC MESECA
22.15 DNEVNIK

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Burleske — 18.15 Pred pisanim svetom poklicev — 18.45 Zabavnoglasbena oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Jazz na ekranu: big band RTV Ljubljana — 20.45 Včeraj, danes, jutri — 21.00 Portreti: Kri in življenje za svobodo — 21.45 Kronika Bemusa

ČETRTEK, 16. X.

TV MOZAIK:
9.00 IZ CIKLA JUGOSLOVANSKIH FILMOV
15.35 — 22.55 TELETEKST

15.50 TV MOZAIK, ponovitev
17.25 POROČILA
17.30 MIŠKOLIN
17.40 ČIRULE ČARULE
17.45 MODRO POLETJE, 29. del španske nadaljevanke

18.15 DELEGATSKA TRIBUNA
18.45 RISANKA
19.00 DANES:
DOLENJSKI OBZORNİK
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.05 TEDNIK
21.05 BESEDILOSLOVNI UTRINKI: O modnem »še kako«

21.15 UČITELJ LOUIS MEISSONNIER, 1. del francoske nadaljevanke

Nadaljevanca prikazuje življenje na francoskem podeželju od leta 1881 do konca prve svetovne vojne. Glavna oseba je Louis, bistri sin revne vdove, ki se prebije iz revščine do ugodnega položaja. To je družinska saga o skromnih, poštenih in dobrih ljudeh, ki v življenju uspevajo predvsem zaradi pridonosti in vztrajnosti. Nadaljevanca ima pet delov.

22.10 DNEVNIK
22.25 MIR IN RAZOROŽITEV: Izročilo s Kozare, 1. del

DRUGI PROGRAM

17.25 Dnevnik — 17.45 Mali upornik (4. del) — 18.15 Znanost — 18.45 Iz

sveta operete — 19.30 Dnevnik — 20.00 Otroci sonca (zadnji del sovjetske nadaljevanke) — 20.55 Poročila — 21.00 Umetniški večer: Predstava z Bitefa

tišino so naredile zgovorno

Pred sto leti so sestre de Notre Dame v Šmihelu pri Novem mestu ustanovile prvo šolo za gluhoneme deklice v Sloveniji, ki je bila po besedah Mira Kocjana, predsednika Zveze

društev slušno prizadetih Slovenije, zanesljivo tudi prva šola te vrste na današnjem ozemlju Jugoslavije in druga na Balkanu. Podobne šole so nastajale tudi drugod, vendar so bili prijemi v njih manj strokovni kot pri šmihelskih sestrah. Čas pred sto leti je bil takšen, da so bili slušno prizadeti kot večina drugih invalidov obsojeni na životarjenje na robu življenja in raje kot ne, zasmehovani, zaničevani in manjvredni ljudje.

Začelo se je v letu 1886, ko so se v Šmihelu nastanile sestre de Notre Dame ženske mladine. Ustanovitev samostana šolskih sester je omogočil Tadej baron Merkel, ki je po smrti svojega sina ob prodaji posestva na Velikem Slatniku prepustil posestvo šmihelski župniji v dobrodelne namene. Izročil ga je novomeškemu frančiškanku Bernardu Vovku z željo, da bi se osnovala šola, ki bi jo lahko obiskovale tudi deklice s Slatnika. S prodajo so sestre dobile 12 tisoč goldinarjev, drugo polovico, ki je bila potrebna za gradnjo novega samostana, pa je dodal redovni generalat v Monakovem. Kupili so parcelo ob Šmihelski cesti in 30. marca 1885 že položili temeljni kamen. Sprva so mislili zgraditi enonadstropno hišo, a so se odločili za dve nadstropji. Konec leta je bila mogočna zg-

radba, ki stoji še danes, zgrajena in 29. septembra 1886 so se vanjo vselile prve redovne učiteljice Marija Petronja Gründler, Marija Ingonda Pavlin in Ana Gorjup. Sredi leta je prišla še Marija Johana, ki je postala prva prednica samostana in prva učiteljica gluhtonemih.

O začetkih šole je pohvalno 27. oktobra 1886 poročal tudi list Slovenec: »Začele bodo sestre tudi šolo, kakršne na Kranjskem še ni, šolo za gluhoneme deklice. Poučevali se bodo otroci v slovenskem jeziku, kar je neprecenljiva dobrota, kajti, kadar pridejo otroci iz kakega nemškega zavoda, se ne morejo pogovarjati s svojimi domačini in so tako rekoč zopet mutasti.« V prvem šolskem letu je bilo v samostanu okrog 100 učenk v dveh razredih. Sestre so takoj pričele poučevati tudi prvih sedem gluhtonemih deklic. Poučevale so jih v slovenskem jeziku, jim urile tehniko glasovne govorne metode in jih usposabljale za življenje. Deklice so bile mojstrsko izurjene pletenju prtičkov, pregrinjaj in podobnega. Nekaj njihovih izdelkov smo ob proslavljanju stoletnice lahko videli razstavljene v prostorih bivšega samostana.

V šolskem letu 1890/91 je bilo v Šmihelu že 200 učenk in je že zmanjkovalo prostora, zato

so prizidali več sob na vzhodni strani poslopja. Do leta 1897 je bila šola štirirazrednica, po tem letu pa je deželni šolski svet dovolil, da se razširi v petorazrednico. Zadnje leto v prejšnjem stoletju so samostan proti vrtni strani dogradili in tako pridobili še deset sob. Šola za gluhoneme deklice je prenehala delovati 30. marca 1904 z ustanovitvijo državne šole. V 18 letih se je v njej pričelo za življenje 100 gluhtonemih deklic.

Miro Kocjan je na slovesnosti v Športni dvorani ob podelitvi spominske listine notredamskim sestram tako utemeljil njihovo požrtvovalno delo: »Sestre so se tedaj lotile pionirskega dela, uresničile so globoko humano poslanstvo. Prizadevale so si, da bi v tedanjih razmerah slušno prizadete deklice le živele znošneje in bile manj zapostavljene v družbi. Zasedovale so cilj, ki ga je označevala nesebičnost, ki ga je oblikovalo hotenje, da bi kar najbolj pomagale prizadetemu sočloveku. Storile so korak, ki je bil nad vse pomemben ne samo v zgodovini surdologije, ampak tudi v zgodovini našega izobraževanja nasploh. Bil je to viden kamenček v mozaiku zdravstvenega razvoja na Slovenskem, pri majhnem, vendar pomembnem in sposobnem narodu.«

JANEZ PAVLIN

V neobvezen premislek

KAKO SO SLEKLI AVTOBUS

V petek se je skupina delavk in delavcev tovarne zdravil Krka odpravila z avtobusom na izlet v Budimpešto. Veselje v lepem vremenu je trajalo vse do prehoda na hrvaško-madžarski meji, ko je bilo običajnih miličniško-carinskih vlnudnosti nenedoma konec v obliki vodje carinarnice, ki je ženskemu delu posadke avtobusa oznail, da bo moral na osebni pregled. V začetku mu ni nihče verjel, podrejeni carinik mu je celo rekel: »Saj se šališ, kajne?«, pri tonu od trenutka poprej so vztrajale tudi ženske, počasi pa so nasmehi zamirali. Vodja carinikov je izjavil, da je tu pač kontrola iz Zagreba in da osebni pregled bo in pika. Vseh potnic po vrsti.

Potem ko je šofer avtobusa ogorčen izjavil, da se mu kaj takega ni pripetilo v vseh 13 letih, kolikor vozi naše ljudi čez mejo, in da bo prevoznik protestiral pri carinskih oblasteh, so morale ženske ena za drugo v posebno kabino, kjer sta jih pričakali carinici, ena od njih je za službeno uniformo uporabljala kar kavbojke. Potnice za Budimpešto so se morale sleči do golega, pregledan in pretipan je bil vsak kos obleke in perila, denarnice in torbice izpraznjene, vsak listek prebran, vsak žep obrnjen. Vsakokrat vrhunec je bil, ko je carinica počepnila in vrgla svoje uradne oči tudi v smeri najintimnejših delov telesa. Ženske so prihajale iz kabine rdeče, objokane, moškim ca-

rinikom je bilo tako nerodno, da so se obračali stran, kajti mučno je vedeti, da vaša kolegica v imenu države razdre celo kos vate, ki ji pravimo higienski vložek. Toda kaj, tu je vendar kontrola iz Zagreba, šef pa ne misli strohneti ravno na jugoslovansko-madžarski meji.

Rezultat pregleda je bilo okoli 50.000 dinarjev, ki sploh niso bili skriti, saj so jih ženske imele v torbicah, de-

narnicah ali žepih. Narejeni so bili zapisniki o zaplembi, nakar se je avtobus s potniki rešil za gostoljubno železno zaveso.

So stvari, ki človeku dvignejo pritisk na 200. Ko še enkrat v mislih obnavljam povedano in nepovedano, mi ponovno ožive vsi ti naši bedni prehodi čez mejo, ko se zaradi tisočaka več počutimo kot zločinci in nas za take tudi imajo, ko se nasmihamo tem slabo obrtim obrazom v zelenih uniformah, ko se iz nerazumljivega strahu pustimo po turško tikati in drugače teptati, ko imamo kilogram pretihotapljenega kave za podvig, vreden enotedenske družinske obravnave, hkrati pa na te drobne strahove, sramotenja in v bistvu pogrošna zadovoljstva ves čas od zgoraj bije parola o najbolj odprti meji v Evropi. Kot da ljudje ne bi vedeli, da v resnični Evropi že dolgo ni več meja.

MARJAN BAUER

mala enciklopedija neverjetnosti

Charles Higgins, imenovan tudi Brivec demon, je v eni uri obril 368 prostovoljcev. Klanje se je dogajalo v mestecu Chatham v angleški grofiji Kent. Zaradi resnice je treba povedati, da so prostovoljci pod britev prihajali namiljeni, res pa je tudi, da so za rekord prišle v poštev samo dva dni stare brade.

Razpon kril potniškega reaktivca boeing 707 (jumbo jet) je večji, kot je bila dolžina prvega poleta bratov Wright.

Leta 1913 se je znašel pred sodiščem mesta New York izumitelj Lee de Forest. Obtožili so ga, da je od lahkovernih ljudi izmamil okoli 100.000 dolarjev, ko je trdil, da bo njegova tvrdka Radio Telephone Company izdelovala opremo za brezžične oddajnike, s pomočjo katerih bo mogoče prenašati človeško govornico nekaj tisoč kilometrov daleč, celo čez Atlantik. Forest se je na sodišču komaj izvlekel. Danes je med najbolj zaslužnimi pionirji radia, firma, ki je takrat prodajala delnice, pa je med ameriškimi radiotelevizijskimi velikani.

V Barnumu, slovitem cirku-su, sta kot par nekaj časa nastopala artista Tripp in Bowen. Njuna posebnost so bile

akrobacije na običajnem kolesu. Zakaj ne na dveh. Zato, ker je imel Tripp samo roke, Bowen pa samo noge.

V vsej svoji zgodovini so imele Združene države Amerike samo dva plešasta predsednika. Eden je bil Martin van Buren, drugi pa Dwight (Ike) Eisenhower.

Najnovejša raziskovanja v Ameriki so pokazala, da povprečen človek med povprečnim sedemurnim spanjem povprečno kar 60-krat spremeni položaj telesa.

Po neki precej čudni statistiki porabijo v ZDA letno okoli 20 kilogramov lepila na glavo prebivalca. Kaj naj bi bilo zlepljeno, niso ugotavljali.

Martha Wipensky, ameriška strokovnjakinja za gastronomijo, je nedavno objavila knjigo kuharico, ki ima naslov Gastronomski priručnik za ljubitelje afriških žužkov. Oglejmo si preprost recept, ki se ukvarja z afriškimi mravljami: »Mravlje popecite v suhi kozici. Sprazene stresite na kos lepenke in jih dve uri pustite na močnem soncu. Potrgajte jim noge. Sprazite jih v malo olja in solite. Postrezite skupaj z rižem.«

Angleški izraz »lord« izvirajo iz staroangleške besede »hlafort«, kar pomeni »čuvaj kruha«. To je bila ena od dolžnosti na dvoru staroangleških kraljev. Beseda »hlaford« pa izvirajo iz izraza »hlafdiges«, po-naše bi rekli tista, ki mesi kruh.

novoles

salon pohištva novo mesto

c. komandanta staneta 38

- prodaja opuščenih pohištvenih programov za domači trg in izvoz
- prodaja pohištvenih programov v klasi
- prodaja kopalniških programov **Kolpa-san**

50% ZNIŽANJE DO

STALNA RAZPRODAJA

Glasba

FALCO

Johannes Hölzl, ljubiteljem popularne glasbe, poznan kot Falco, je gotovo ena najbolj bleščečih današnjih evropskih pop zvezd. Falco, 28-letni avstrijski glasbenik, pevec in tekstopisec, je iz leta v leto bolj popularen. Njegova prva samostojna plošča Der Kommissar je bila pred štirimi leti v vrhu top lestvic od Grčije do Skandinavije in ZDA. V različnih izvedbah je bila prodana v več kot šest milijonov primerkih.

Ko je pred meseci Amadeus Miloša Formana polnil kinodvorane po vsem svetu, je bilo na valovih vseh radijskih postaj in po disko klubih mogoče mnogokrat slišati Falcov Rock me, Amadeus. To posvetilo avstrijskemu čudežnemu dečku je bilo v nekaj tednih prodano v več kot 700 tisoč primerkih in dolgo je bilo visoko na evropskih top lestvicah. Amadeusa je kmalu zamenjala pesem Vienna Calling, tej pa je Falco kaj hitro dodal še pesem Jeanny, ki je dvignila veliko prahu, bila pa je dolgo čisto na vrhu top lestvic v nemško govorečih deželah, pa tudi drugje. Pri nas je še sedaj visoko na podobnih lestvicah.

Nemška televizija je sicer prepovedala prikazovanje video spota te pesmi, na večini nemških radijskih postaj pa so prenehali predvajati največji hit Jeanny, češ da je dvosmiseln, da ni mogoče razločiti, ali propagira ljubezen ali smrt in zločin. Nekatera nemška javna občila so Falca obsodila za seksualni zločin v pesmi, druga pa so Jeanny razložila kot opozorilo vsem mladim dekletom pred avanturami z neznanci. Jeanny je sicer ljubezenska pesem o mladi osamljeni deklici v hladnem svetu in tako bi jo vsi tudi razumeli, če ne bi bilo verzov »oni prihajajo, a te ne bodo našli, nikomur te ne dam, ti

si moja« in glasu napovedovalca, ki ob zavijanju policijske sirene govori o porastu števila izginulih oseb in opozarja, da policija ne izključuje možnosti zločina.

S tem, ko so pesem prenehali predvajati, pa so Falcu naredili le veliko reklame. Jeanny so samo v ZRN prodali v več kot pol milijona primerkih, pa tudi album Falco 3 je doživel velik uspeh. Ta album ter hit Rock me, Amadeus sta Falcu po glasovih bralcev glasbene revije Bravo prinesla naslov pop pevca leta 1985. Zmagal je pred takima tekmečema, kot sta velika Springfield in Springsteen.

Falco, bivši študent dunajskega glasbenega konservatorija, je začel kariero z igranjem po dunajskih kletih, v skupinah, ki jih je ustanovljal od časa do časa. Nezadovoljen zaradi mrtvila du-

najske glasbene scene je leta 1977 odšel v Zahodni Berlin, kjer je igral jazz v osrednjih berlinskih nočnih klubih. Skoraj cel prvi album Einzelhaft, ki ga je posnel po vrnitvi na Dunaj v začetku osemdesetih, je posvečen njegovim berlinskim doživljanjem. Drugi album, Junge Roemer, delno še vsebuje spomine na njegovo berlinsko življenje, bolj pa ga obelčuje Falcovo navdušenje nad Davidom Bowiejem in Ameriko. Tretji album avstrijske zvezde pa je pokazal, da ne gre za utrinek na revni avstrijski rock sceni, ampak za pravo glasbeno osebnost. Nemško-angleška kombinacija tekstov, skrbno kreiran in negovan videz, dobri video spoti njegovih pesmi, privlačni nastopi v živo in seveda glasbena kakovost Falca upravičeno uvrščajo v vrh evropske rock scene.

DOKLEJ BODO SPREMEMBE PELJALE LE NA SLABŠE?

Prestrukturiranje gospodarstva po načelu več pameti, manj žuljev bo imelo vpliv na stanovanjsko gospodarstvo, a neki sistem solidarnosti bo še potreben. Denarja v nobenem sistemu ne bo več, zato se je treba odločiti, kaj bo bolj racionalno. Vsaka sprememba bo povzročila dve- do triletni zaostanek. Vztrajati bi morali, da se v tem srednjeročnem obdobju sistem ne menja, ampak naj se spremembe pripravijo in vzoredno preizkusijo. Nujno je dolgoročno usklajeno delo vseh načrtovalcev, začeti s tistimi, ki načrtujejo politiko poselitve. Tu nam manjka še marsikaj, v normativnem in v volji. Vse moči, ki se srečujejo na tem področju, pa bi morale biti enokovredne.

DL: Koliko sredstev dejansko namenimo stanovanjskemu gospodarstvu? Kakšno vlogo igra banka?

Jazbec: »Celotno stanovanjsko področje je urejeno z zakonom in družbenim dogovorom, ki sta postavila dosti dobre osnove za uspešno stanovanjsko zidavo, a vprašanje, kako nam to uspeva. Prvič je vprašanje izločanja sredstev iz dohodka in čistega dohodka. Teh sredstev je realno vse manj, cene pa zelo rastejo. Drugič: problem je, kako dejansko usmeriti vsa opredeljena sredstva v stanovanjsko področje. V praksi se čisto dogaja, da delovne organizacije za sredstva v skladu skupne porabe občasno uporabljajo za druge potrebe, za kritje obratnih sredstev, ne pa za stanovanja. Ne znamo izkoristiti lastnih sredstev občanov, interes pa varčevanju se zaradi visoke stopnje inflacije zmanjšuje. Ko pa sredstva že usmerimo v stanovanjsko zidavo, zelo slabo skrbimo za ohranjanje realne vrednosti vseh posojil. Odplačevanju ne posvečamo nobene pozornosti, že po treh letih je to podarjen denar. Povečuje se delež individualne gradnje, kjer pa so velike, nefunkcionalne stavbe, v kar graditelje sili dokumentacija. Čas gradnje se tako podaljšuje, gradnja se draži, stanovanjski fond se slabša. Ukrepi kreditno-monetarne politike se izključujejo. Že od leta 1978 se podaljšuje ukrep o začasnem omejevanju naložb, ki omejuje tudi stanovanjsko gradnjo, saj zanjo ne moremo usmerjati vedno več sredstev ob manjšem potencialu. Kreditno-monetarna politika bi morala omogočiti kanaliziranje vseh sredstev v stanovanjsko zidavo. Banka si je zadala pripravo boljšega sistema varčevanja, da spodbudi lastna vlaganja občanov v reševanje lastnega stanovanjskega problema, privarčevano pa bi bilo treba valorizirati, prav tako tudi kredite, ne sicer v letih gradnje, kasneje pa. Sistem družbenega investiranja je v dolenjski regiji uspel, kljub zaostrenim pogojem je bil obseg gradnje nad planom. Banka se bo tudi v bodoče vključevala v vse faze družbeno usmerjene stanovanjske gradnje, kot bo seveda dogovorjena v stanovanjski skupnosti in pri vseh nosilcih. Pripravljen ima tudi koncept za prenavo stanovanjskega sklada in k tej akciji bi bilo treba pristopiti. Ostale bodo vse oblike kreditiranja kot doslej. Treba pa bo kaj reči o načinu določanja kreditne sposobnosti občana. Stanovanja so danes tako draga, da je tretjina plače premalo, da bi lahko prišel do njega. Mislim, da je sistem, kot je postavljen, dokaj v redu.«

DL: V Novem mestu je bil vedno velik problem s pravno in komunalno opremo stavbnih zemljišč za družbeno in organizirano individualno gradnjo. Stvari so se potem izboljšale s stavbnimi zemljiškimi skupnostmi, ki je bila letos ukinjena oz. preoblikovana v sklad stavbnih zemljišč. Kako je sedaj s tem členom v stanovanjski zidavi, kako vpliva ta sprememba?

Legan: »Do leta 2000 je treba v novomeški občini za pozidavo zagotoviti 200 hektarov. Razmerje med družbeno in individualno gradnjo je približno 50:50. Pozidava bo v glavnem v Novem mestu, v drugih večjih krajih, Šentjerneju, Straži, Otočcu, Šmarjeti, Dolenjskih Toplicah, pa v manjšem obsegu, kolikor bo potrebno za tamkajšnje prebivalce. V okviru teh opredelitev se je sklad opredelil za urejanje zemljišč v naštetih krajih. Povsod drugod bodo le nadomestne hiše, za kmete, ki tam živijo, pa še to v strnjeni pozidavi, ne pa, kjer bi kdo hotel. Od leta 1983 je v Novem mestu kontinuiteta družbene blokovne gradnje in od leta 1981 tudi individualne, v drugih krajih pa ne, ker ni bilo dokumentacije in ne sredstev za komunalno opremljanje. Prioriteta je priprava zemljišč za bloke. V

Novem mestu je trenutno pripravljenega zemljišča za 665 stanovanj, kar je več, kot je plan za vse srednjeročno obdobje. Žal je tako le v Novem mestu, drugje pa ne. V Novem mestu so stalno na voljo tudi parcele za individualno gradnjo. Letos smo že pripravili 100 lokacij, 100 jih še bomo. To bo dovolj. Vseskozi bodo parcele na razpolago tudi v Otočcu, sedaj jih odajamo v Žužemberku, v Dolenjskih Toplicah bomo reševali posamezno. Druge bodo parcele pozneje. Najtežje bo v Dolenjskih Toplicah in Šmarjeti, kjer se bojimo, da komunalno gospodarstvo ne bo moglo pripraviti zemljišč, brez kanalizacije in čistilne naprave pa razvoj ni možen. V Šmarjeti je problem v tem, ker krajevna skupnost ni za že opredeljeno gradnjo, ampak hoče, da se gradi v samem kraju. Služba, ki dela na pripravi stavbnih zemljišč, dela načrtno že od leta 1980 in mislim, da uspešno, posebno, ker ni bilo načrtov in smo marsikje že delali na terenu hkrati ob pripravi načrtov. Upam, da bo tako tudi v bodoče, vsaj tam, kjer niso potrebna velika komunalna vlaganja, in če bo v stanovanjski skupnosti še naprej tak posluh za to. Zavedajo se, da ta del mora biti, a to je pri družbenem investiranju. V sistemu gradnje za trg investitor ni tako zainteresiran za takšna vlaganja na dolgi rok. Če ta sprememba v sistemu gradnje bo, nekaj časa vsaj v Novem mestu ne bi čutili problemov s parcelami, a kaj hitro bi lahko prišli do tam, kot smo bili leta 1980, ko ni bilo ene parcele. Sistem je toliko bolj pomemben, ker so viri financiranja dosti nezanesljivi. Sam sklad ima 6 milijonov dinarjev gotovega prihodka, mi pa imamo v letnem planu 400 milijonov. V Novem mestu imamo to področje vzorno urejeno in se tudi sprememba ne pozna, saj je zagotovljena strokovnost. Na koncu je vedno vse odvisno od kadra.«

DL: Kako bo na gradnjo stanovanj vplivalo z zakonom določeno večje varovanje boljše kmetijske zemlje?

Legan: »Kmetijska zakonodaja zelo vpliva. Gradnja na slabših zemljiščih vpliva na način gradnje in na ceno. V bodoče bomo posegli na prvo kmetijsko območje le tam, kjer bi bil sicer razvoj kraja čisto onemogočen, na primer v Šentjerneju in Dolenjskih Toplicah, pa še to le za družbeno blokovno gradnjo, medtem ko bo šla individualna gradnja na nova, nekvalitetna zemljišča.«

DL: Kaj pomenijo takšna predhodna vlaganja v komunalno opremo stavbnih zemljišč pri končni ceni?

Legan: »S tem je končna cena lokacij in stanovanj nižja, seveda za tistega, ki je združeval. Lokacije so cenejše za okrog 15 odstotkov.«

DL: Nasploš so lokacije že precej drage. Zakaj tako visoke cene?

Legan: »Lokacije so tako drage zato, ker je pozidava preredka. Delali smo analizo in vsi zazidalni načrti so bili zelo neekonomični. Razmerje med neposrednimi stavbnimi zemljišči in ostalimi površinami je bilo celo 50:50, medtem ko je komaj še sprejemljivo 75:25, seveda v korist čistega stavbnega zemljišča. Sedaj načeloma ne pripravljamo parcel, večjih od 500 kvadratov. Pri taki velikosti predstavlja komunalna oprema 15 do 20 odst., podobno kot pri blokovni gradnji, kar je sprejemljivo. Težimo po gostejši pozidavi, po več vrstnih hišah. Zanimivo je, da jih ljudje sploh tako ne odklanjajo, kot vlada prepričanje. Lokacije v Novem mestu stanejo sedaj 400, 500 starih milijonov. Razmerje do osebne dohodka je enako kot pred 15 leti. Tudi interes za parcele je velik, letos smo jih oddali že 90, tako da ne vem, kje je meja med drago in ne drago. Da pa bi ljudi v čim večji meri usmerjali v organizirano individualno gradnjo, smo se dogovorili, da bi pripravljali tudi lokacije z nižjo stopnjo primarne komunalne opremljenosti, da je ta prva faza cenejša. Komunalno opremo bodo potem dograjevali sami v soseski.«

Hrovatič: »Cene bodo v bodoče še višje zaradi selitve pozidave na slabša zemljišča. V Mirni peči na primer bomo zaradi tega na šestih hektarih dobili manj parcel, kot bi jih sicer na dveh. Območje bo redko pozidano, komunalno opremljanje pa je na takem zemljišču še zahtevnejše kot sicer. Imamo pa tudi primer, ko je naš zavod dobil pohvalo za dober, ekonomičen načrt pozidave za Šentrupert z manjšimi parcelami, dvojčki ipd., a ker je med obrtniki in v stanovanj-

ski zadrugi močan interes po večjih parcelah, že zahtevajo spremembo načrta.«

DL: Urbanistično dokumentacijo so sicer vedno navajali kot eno od ovir za hitrejšo in racionalnejšo zidavo. Kako je sedaj?

Hrovatič: »Urbanistično načrtovanje vpliva na večji ali manjši obseg gradnje. Imamo zakon, ki postavlja urbanizem v prostor, nismo pa dosegli, da bi s pozitivnimi strokovnimi spoznanji prišli v prakso. Načrtujemo in gradimo še vedno izredno neracionalno. Za vse manjšo slovensko družino je povprečna velikost hiše 150 kvadratov, z eno hišo pa iz vrste razlogov rešujemo le stanovanjsko vprašanje ene družine. Mislim, da moramo doseči racionalnejšo gradnjo, manjše hiše. A arhitekti pač delajo, kot delajo. Načrtovanje moramo temeljito spremiti, združiti težnje slovenskega človeka in ekonomske možnosti v zgoščeno, racionalnejšo gradnjo manjših enot, kjer je tudi komunalna oprema racionalnejša. Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije je izpeljala akcijo za optimalne stanovanjske enote, a tega ni nihče uveljavil v praksi.«

DL: V nasprotju z razmeroma razkošno zasebno gradnjo je blokovna, ki je sicer veliko bolj racionalna, dosti skromna in nedomiseln, z majhnimi kvadraturami. Zakaj? Je kriva le cena ali morda tudi urbanistični niso dovolj sposobni?

Smrke: »Oboje je. Soseske so gotovo siromašne, a gre za ceno. Racionalizira lahko načrtovalec, izvajalec samo še seštevata stroške in v kočni ceni je pri nas tudi vse znano, nič ni takega, da bi morali skrivati, seveda v sistemu družbenega investiranja, v katerem smo v Novem mestu dosegli zelo soliden vpliv na ceno kvadratnega metra. Načrtovalci nimajo veliko posluha za naše želje. Več sodelovanja bi morali doseči med urbanisti in projektanti. V Novem mestu smo ga za Mrzlo dolino, a z velikim prepričevanjem in posredovanjem stanovanjske skupnosti, ki je prevzela tudi sofinanciranje zazidalnega načrta. Mora biti zainteresirana za to, kakšni bodo temeljni prostorski dokumenti. Urbanisti ne računajo, kaj koliko stane. Cena je oklestila opremo sosesek, zgostila poselitve. Zaradi cene nihče ne misli na pogoje bivanja. Tako v soseski Irča vas-Brod, kjer smo sicer dosegli boljše kvaliteto gradnje, vsaj 200 majhnih otrok nima svojega prostora, hodijo drug po drugem. Parkirišče še pride ob blok, tudi peskovnik še stlačimo na en vogal, prostora za igrišče pa ni več. Cena kvadratnega metra je tudi površna stanovanja. V Irči vasi so bila sprva po površini dosti razkošna stanovanja, sedaj se kvadrature zmanjšujejo.«

Hrovatič: »Ne, da bi opravičeval urbaniste, toda v Irči vasi je bilo sodelovanje s projektanti po eni strani še predobro. Da bi bila cena nižja, so usklajeno pozabili na humani element soseske.«

DL: In kakšne so trenutne cene v družbeni blokovi gradnji?

Smrke: »Letos smo v Novem mestu predali 47 stanovanj po povprečni ceni 149.000 dinarjev za kvadratni meter. V Sloveniji je ta cena med nižjimi. V Ljubljani na primer se pogovarjajo o 400.000, v Kopru o 320.000 dinarjih. Konec leta, računamo, bo cena okrog 200 tisočakov. Za nižjo ceno se imamo zahvaliti družbenemu investiranju. Tudi če bo vpeljana gradnja za trg — kjer jo že imajo, predstavljajo obresti petino cene — bodo v Novem mestu cene še nekaj časa nižje, če tistega, kar je vloženo, ne valoriziramo. Priprava z bloka traja tri, štiri leta, ob tem je na koncu gotovo nižja cena. Če bo sistem družbenega investiranja ukinjen, se takšno financiranje podre, posebno če se podre tu sistem vzajemnosti. V Novem mestu ceno še vedno oblikujemo po metodologiji, ki sicer ne velja več, daje pa več osnov za dogovarjanje z izvajalci kot nov zakon. Po tem se cena oblikuje po tržnem načelu osnova je licitacija.«

DL: Bodo licitacije zagotovile nižjo ceno stanovanj?

Smrke: »Kje pa, končna cena bo višja, kot bi bila v sistemu družbenega investiranja, kjer je investitor pri oblikovanju cene enakopraven partner! Kdorkol bo že delal licitacije, možno je, da se nekaj izvajalcev med sabo dogovori, in tako se postavi višja cena.«

DL: Zakaj potem so in čigava so prizadevanja za ukinitve družbenega investiranja pa za podrtje sistema solidarnosti in vzajemnosti?

Smrke: »Razlog za pobude za ukinitve družbenega investiranja je v tem, da so se le redke stanovanjske skupnosti organizirale tako, da so ga sposobne izpeljati. Seveda je to tudi interes gradbeništva.«

Hrovatič: »Vsi tako silijo z gradnjo za trg zaradi pomanjkanja investicij. Gradbeniško združenje pa je gotovo eno najbolje organiziranih. Gradbinci so izkoristili pomanjkljivosti v sistemu, poleg tega pa ljubljanske (slabe) izkušnje spet posplošujejo na vse Slovenijo. Če ukinemo še solidarnost in vzajemnost, je stanovanje samo še blago, samo še ekonomska, ne pa več socialna kategorija. Za to pa vendar nismo dovol bogata družba. Kdor razmišlja o tem, ne pozna ekonomskih zakonitosti. Take oblike solidarnosti in vzajemnosti pozna celo kapitalizem, mi pa ga ukinjamo! Sedanji sistem je omogočal zaključevanje finančnih konstrukcij, poslej bo to težko. Kako, če ne bomo združevali sredstev? Bo samo še odnos kupec-graditelj-banka. Največji paradoks je, da z ukrep kreditno-monetarne politike predpisujemo limit, ves svet pa ve, da je pospeševanje stanovanjske gradnje izhod iz krize, saj zaposli domači potencial. Mislim, da bi morali kreditiranje še razširiti, tudi za primarne sisteme, a so predlogi, ki bodo izničili vse pozitivno. Z nekaj spremembami bi se dalo sistem družbenega investiranja pa tudi solidarnosti in vzajemnosti dopolniti in utrditi. Gradnja za trg lahko prihaja v poštev samo kot dopolnilna oblika, ne pa primarni sistem. Večja mesta občasno potrebujejo komercialni blok, v nobenem primeru pa ta gradnja ne mora biti boljša, ne bo omogočila vpliva družbe na ceno.«

Stanovanjsko področje, ki je izrednega pomena in zelo občutljivo, saj zadovoljuje (ali pa ne) eno osnovnih človekovih potreb, doživlja pri nas neprestane spremembe in eksperimentiranje. Glede na stanje na tem področju — za vso republiko so ga nedavno analizirali v posebnem poročilu — bi lahko zaključili, da vse eksperimentiranje veliko bolj škodi, kot koristi. Ob vseh spremembah zgradimo vsako srednjeročno obdobje manj stanovanj in se stanovanjski primanjkljaj ne zmanjšuje, pa tudi tistega, kar zgradimo, ne zmoremo normalno vzdrževati. Pri tem mnogim spremembam nití ni dano, da bi se res pokazale kot dobre ali slabe, ampak vse premalo preiščeno obračajo na glavo, namesto da bi pustili, uporabili vsaj tisto, kar se je vendar izkazalo kot dobro.

Tudi sedaj se obeta na stanovanjskem področju nekaj takih sprememb, ki utegnejo narediti več škode kot koristi. Gradnjo po sistemu družbenega investiranja naj bi spet zamenjala gradnja za trg, govori o ukinitvi sistema solidarnosti in vzajemnosti, ki je mnogim organizacijam in delavcem pomenil edino možnost za nakup in pridobitev stanovanja, sprejet je bil nov zakon o oblikovanju cen itd., itd. O vsem tem pa še o čem je tekel pogovor za tokratno okroglo mizo Dolenjskega lista. Udeležili so se je: Darinka Smrke, strokovna tajnica novomeške stanovanjske skupnosti, Angelca Legan, predsednica komiteja za urbanizem, Marina Jazbec, vodja enote za stanovanjsko in komunalno kreditiranje v LB-TDB, Miha Hrovatič, direktor Zavoda za družbeno planiranje Novo mesto, in Julij Štern, svetovalec v novomeškem izvršnem svetu, iz uredništva Dolenjskega lista pa Marjan Bauer in Zdenka Lindič-Dragaš.

DL: Eksperimentiranje s stanovanjskim področjem se nadaljuje. Kaj je tokrat pričakovati? Bodo spremembe koristne?

Smrke: »V stanovanjski skupnosti smo pohiteli s poročilom. Ne bi bilo razumljivo, če ne bi. V glavnem velja vse, kar je ugotovljeno v republiškem poročilu, vsega pa za Novo mesto ni mogoče posplošiti, predvsem ne ugotovitev za družbeno investiranje. Poročilo — razprava o njem se bo zaključila 24. oktobra z obravnavo v skupščini — daje slutiti, da bo prišlo do sprememb, tudi obeh najpomembnejših stanovanjskih zakonov. Glavna problematika pa je naslednja. Prvič je prezahteven sistem planiranja v stanovanjskem gospodarstvu. Ugotavlja se, da je to prezahtevno za skupnosti stanovalcev, a so popolnoma enakovredni podpisnik samoupravnega sporazuma in jih je več kot vsega združenega dela. Poleg tega se taisti član skupnosti stanovalcev že prej dvakrat odloča o tem sporazumu, kot delavec in kot krajan. Sploh ni čudno, da je bilo potrebnih toliko urgenc, da so bili sporazumi podpisani. Dalje: gre za dvojnost družbenega plana občine in sporazuma. Drugič: ugotavlja se zastoj v gradnji stanovanj kot posledica družbenega investiranja, ki je bil vpeljan leta 1981. Zaradi tega že je sprememba v zakonu, ki spet omogoča gradnjo za trg, družbeno investiranje pa bo verjetno povsem ukinjeno. Tretji problem so zemljišča za gradnjo, četrti je problem cen, ki je glavni problem tudi za vzdrževanje hiš. Potem je očitek, da so sredstva preveč razdrobljena po žiro računih in da se jih preveč prelija v zasebno gradnjo: Ugotavljamo neustrezno samoupravno organizirano tako v strokovni službi kot v skupnostih stanovalcev. Niso jasne pristojnosti. Skupnosti stanovalcev niso prevzele gospodarjenja, za kar je več vzrokov. Prvič: dali smo jim hišo, ekonomske podlage za gospodarjenje pa ne, drugič: ni pravega odnosa ljudi do stanovanj in hiš, tretjič: občinska kadrovska stanovanja, ki so vsa starejša, niso bila prenesena v sklad solidarnostnih stanovanj, kot je bilo načrtovano. Smo dlje od ekonomskih stanarin kot kdaj prej, kar vpliva na vzdrževanje. Neurejeni so odnosi z etažnimi lastniki glede vzdrževanja skupnih delov in naprav. V javni razpravi bi morali dati pedvsem pobude za spremembo planiranja, oceniti, ali je sistem solidarnosti in vzajemnosti res tako slab, da ga je treba kar podreti, ali pa naj bi le odpravili pomanjkljivosti. Dati bi morali pobude za spremembo sistema zbiranja in porabe sredstev. Denar se sedaj zbira na žiro računih tozgov, da se pa veliko več narediti z združenim na višji ravni. Gotovo bi morali oceniti sistem družbenega investiranja. Skoraj povsod so namreč za njegovo ukinitve, v Novem mestu pa ga ocenjujemo zelo pozitivno. Pripeljal je do boljšega sodelovanja vseh udeležencev v stanovanjski zidavi. Potem naj bi stanovanjska skupnost le še usklajevala interese investitorjev in graditeljev. Ponovno bi morali oceniti, kakšna naj bo stanarina. Sedaj lahko le interventno vzdržujemo, s čimer delamo tudi napake. To je v Novem mestu trenutno največji problem.«

Štern: »Stanovanjsko področje je poleg osebnih dohodkov najbolj občutljivo, saj zadeva vsakogar. Pri reformah bi morali biti tu najbolj previdni, smo pa najmanj. Delamo jih brez analiz. Ko smo uvažali sistem solidarnosti, smo sicer res rekli, da bomo v desetih letih rešili te probleme in ga ukinili. Čas se izteka, a problemov nismo rešili. V vseh centrih so na veliko uvažali delovno silo, ki je bila in je socialno ogrožena.

Marina Jazbec

Angelca Legan

Miha Hrovatič

Julij Štern

Darinka Smrke

ONESNAŽUJEJO, KOT BI JIH BILO ŠESTKRAT VEČ

Oskrba prebivalcev s pitno vodo ustrezne kakovosti je brez dvoma ena osrednjih nalog vsake družbe. V Sloveniji se s sodobnimi oblikami vodne oskrbe (vodovod) oskrbuje več kot 90% vseh prebivalcev. Razvojne dileme in težave pretežno kraške, a z vodnimi količinami bogate novomeške občine so nazoren primer stanja na področju vodne oskrbe in vse bolj zaskrbljujočega, pravzaprav poraznega stanja kakovosti vode. Po narečilu Občinske raziskovalne skupnosti Novo mesto in Komunale Novo mesto so Zavod za družbeno planiranje Novo mesto (M. Lukšič, M. Ravbar) in Znanstveni inštitut filozofske fakultete v Ljubljani (D. Radinja, D. Plut, Oddelek za geografijo) s sodelovanjem Zavoda za socialno medicino in higieno (D. Fortuna) izdelali uvodno raziskavo o regionalnih vidikih oskrbe z vodo v občini Novo mesto. V nalogi so podrobneje prikazani vodni viri in kvaliteta novomeških voda (tekoče vode, izviri vodna oskrba).

Z vidika vodnih količin ima novomeška občina glede na število prebivalcev zelo ugoden položaj med slovenskimi občinami. Zaradi onesnaženosti tekočih voda (Krke in njenih pritokov) pa so za vodno oskrbo najpomembnejši izviri, ki so osnova za zagotavljanje pitne vode. Glede na količino vode iz izvirov novomeške občine bi ta voda zadoščala za kritje vseh še tako drzno zastavljenih potreb (npr. Tominčev izvir, Obrh pri Podturnu, izvir Prečeta).

Problem pa predstavlja kvaliteta oziroma zagotavljanje ustrezne kvalitete tudi za oskrbo s pomočjo vodovoda, ki nudi osnovo za oskrbo 86% prebivalcev (l. 1981). Zlasti večji in za vodno oskrbo najbolj pomembni izviri novomeške občine imajo zaledje v kraškem svetu, kjer se voda lažje in hitreje onesnaži (D. Novak, 1982). Dosledni ekstenzivni razvoj se varstvenih ukrepov praktično ni loteval, celo za vse zajete izvire niso v celoti opredeljeni varstveni pasovi in pokrajinski sestavi prilagojeni varstveni ukrepi. Večina naselij in delovnih organizacij v zaledjih izvirov nima urejene kanalizacije in čiščenja odpadnih voda, neurejena so gnojlišča, nenadzorovana je raba zaščitnih sredstev in umetnih gnojil.

Tudi za vodne vire novomeške občine je torej značilna njihova nesmotrna raba in vse večja onesnaženost. Pomanjkanje pitne vode zadovoljive kakovosti kljub količinsko bogatim vodnim virom jasno pozarja, da je nujen drugačen način gospodarjenja z vodnimi viri. Le-ti predstavljajo zaradi onesnaženosti vode že omejevalni razvojni dejavnik. Sodimo, da bi količinsko bogati vodni viri novomeške občine v bodočem regionalnem razvoju lahko bili pospeševalni razvojni faktor. Bodoče smotrno gospodarjenje z vodnimi viri pa bi moralo z vidika zagotavljanja količin in ustrezne kakovosti izhajati iz naslednjih osnov:

Vodni viri novomeške občine so v pretežno kraškem porečju Krke, katerega označuje prevlada podzemeljskega (kraškega) pretakanja vode. Porečja površinskih voda in kraških izvirov segajo v območja drugih občin, zato je potrebno vodnogospodarska vprašanja

reševati celovito, v okviru celotnega porečja. Točna ugotovitev zaledja največjih kraških izvirov in podrobnejše hidrogeološke raziskave so ena izmed nujnih osnov za varstvene ukrepe in določitev režima varovanja.

Med vodnimi viri novomeške občine so poleg površinskih voda in izvirov (tudi termalnih) še območja talne vode (pod Sotesko, v Zaloški kotlini in v spodnji dolini Krke pod Belo cerkvijo), ki jih je potrebno podrobneje proučiti tudi kot možen vir vodne oskrbe.

Po količini površinskih voda se uvršča novomeška občina med bogata območja, saj je ob povprečno nizkem vodnem stanju dnevno na razpolago okoli 30 m³ vode na prebivalca. Dosedanje raziskave pa potrjujejo, da so Krka in največji pritoki (Višnjica, Radulja, Kobila itd.) vsaj zmerno onesnaženi in brez prehodnega čiščenja neprimerni za oskrbo s pitno vodo. Po nekaterih kemičnih kazalcih kvalitete (BPK_d) se Krka pod Novim mestom poleti (nizko vodno stanje) občasno uvršča celo v 4. kvalitetni razred in ni vedno primerna za kopanje (tudi ne pri turističnem Otočcu). Onesnaženost Krke in njenih pritokov narašča in je posledica skromnih samočištilnih sposobnosti kraške Krke in pritokov ter vse večjega dotoka v večini neprečiščene odpadne vode naselij in industrije. Na stopnji onesnaženosti površinskih voda bolj kot podzemeljsko onesnaževanje vpliva direktno (površinsko) onesnaževanje z odpadno vodo naselij ob Krki, kjer živi 85% prebivalcev novomeške občine in je lociranih več kot 90% industrijskih obratov. Skupna količina organskega onesnaževanja novomeške občine (prispeva največji delež k onesnaževanju Krke) je

okoli 300.000 E*, industrijske odpadne vode (Tovarna zdravil Krka, Novoteks, Novoles itd.) prispevajo 80% skupnega organskega onesnaževanja.

V občini Novo mesto živi okoli 55.000 ljudi, skupna količina organskega onesnaževanja pa je tolikšna, kot da bi imela občina 300.000 prebivalcev.

Čiščenje odpadnih voda je delno rešeno; osrednja čistilna naprava v Novem mestu ima kapaciteto 46.000 E in ne more zadovoljivo očistiti odpadnih voda občinskega središča, ki prispeva 2/3 (210.000 E) organskega onesnaževanja občine. Med naselji z večjo količino onesnaževanja prispevajo poleg Novega mesta največ še: Vavat vas — Straža (40.000 E) in Šentjuri (7.500 E). V omenjenih naseljih je posebno nujna gradnja čistilnih naprav, potrebni pa so tudi drugi preventivni in kurativni ukrepi, zlasti predčiščenje industrijskih odpadnih voda (Tovarna zdravil Krka, Novo mesto — 100.000E). V bodoče bo potrebno sistematično spremljati in preprečevati tudi neorgansko onesnaževanje (zlasti nevarne snovi), urediti kanalizacijo in še pospešiti uporabo površinske vode v industriji kot tehnološko vodo.

Med vodnimi viri bodo tudi v dolgoročnem obdobju (po letu 2000) izviri osnovni vir za vodno oskrbo s pitno vodo. V občini je okoli 380 izvirov, voda pa se črpa iz okoli 50 izvirov. Ob povprečno nizkem vodnem stanju znaša pretok vseh izvirov okoli 5.000 l/s, ob izredno nizkem vodnem stanju pa okoli 1.500 l/s, kar količinsko zadošča tudi v dolgoročnem obdobju za kritje vseh potreb. V občini je 7 oziroma 6 izvirov, ki imajo povprečni letni minimalni pretok (pmp) večji od 50 l/s. Ob pmp je dnevno na razpolago iz izvirov okoli 8

m³ vode na prebivalca, ob izjemno nizkem vodnem stanju pa okoli 2 m³. Kapaciteta vseh črpalnic znaša okoli 500 l/s, kar je tretjina vseh količin izvirov ob izjemni suši. Kljub precejšnjim količinskim rezervam je potrebna skrajno smotrna raba pitne vode, saj je osnovni problem kvaliteta, obenem pa nenehno večanje porabe ni (več) merilo razvoja. V letu 1984 je znašala poraba pitne vode iz vseh novomeških vodovodov 4,8 milijona m³ (v povprečju 15,2 l/s), iz industrijskih črpalnic pa 6,7 milijona m³ (212 l/s). Prostorski razporeditev izvirov in njihova vodnost podpira težnje k zmerni, ne pa k pretirani centralizaciji vodne oskrbe.

Fizikalno-kemične in mikrobiološke analize vode tudi izvirov sicer niso sistematične, vendar kažejo, da se kvaliteta slabša. Po fizikalno-kemičnih kazalcih so izviri občasno neprimerni kot vir pitne vode (amoniak O₂, BPK₅, KMnO₄, motnost itd.), po bakterioloških kriterijih pa so le izjemoma primerni, kar je tudi sicer značilnost kraških izvirov. V celoti je analiz odločno premalo.

Prebivalci novomeške občine pogosto pijejo oporečno vodo iz javnih vodovodov. Sistematična obdelava rezultatov bakterioloških in fizikalno-kemičnih analiz voda iz pomembnejših novomeških vodovodnih sistemov kaže, da je bila v obdobju 1980—1984 dobra četrtina vzorcev (27,6%) po fizikalno-kemičnih merilih neprimerna, po bakterioloških pa več kot tretjina (42%). V letu 1984 je bilo 49% vzorcev bakteriološko in 29% fizikalno-kemično neprimernih, kar kaže na postopno slabšanje kvalitete. Redno (vsaj dvakrat mesečno) se celovito spremlja kakovost vode iz vodovodov, ki oskrbujejo okoli 60% prebivalcev, občasno (enkrat mesečno) za vodno oskrbo okoli 30% prebivalcev, za okoli 10% prebivalcev (skupaj z lokalnimi vodovodi) pa ni (ali pa so le izjemno) kontrole kvalitete vode.

Verjetno bo potrebno posamezna črpalnišča, kjer praktično ni mogoče zagotoviti ustrezne kakovosti vode, celo opustiti, kar velja zlasti za vodovodne sisteme Žužemberk, Straža in Šmarjeta. Dolgoročno pa je taka razvojna politika zgrešena in vodi k pretirani centralizaciji vodne oskrbe in nadaljnemu poslabšanju kvalitete vode izvirov. Zaradi širokega kraškega zaledja bo verjetno potrebno pri črpalniščih Težka voda in Radeščica kombinirati široko zasnovane varstvene ukrepe in zgraditi čistilne naprave. Za odločitev o nadaljnji usodi obeh, za vodno oskrbo novomeške občine izjemno pomembnih črpalnišč pa so potrebne še toliko bolj temeljite in celovite raziskave, kar velja tudi za Brusnice. Ni namreč izključeno, da bo potrebno obe črpalnišči opustiti oziroma uporabiti kot vir manj kvalitetne vode (tudi kot strateško rezervo). Pri ostalih črpalniščih so nujni zlasti preventivni ukrepi z določitvijo zaščitnih pasov in režimov varovanja zaledja zajetih izvirov. Za celovitejšo čiščenje in varstvene ukrepe pa bo potrebno poskrbeti pri zdaj in vsaj do leta 2000 najbolj pomembni črpalnišču pitne vode — Družinski vasi, ki ima še zadovoljivo kvaliteto. Pitna voda postaja torej pomemben razvojni ali omejitveni dejavnik regionalnega razvoja novomeške občine. Količine vode so zadovoljive, problem pa je njihova (ne)kvaliteta. Sodimo, da je potrebno vodne vire varovati in se ne kar v naprej »sprijazniti« z dejstvom, da je voda onesnažena. Potrebni kurativni in preventivni ukrepi bodo zahtevali občutno večja finančna sredstva. Še posebej je nujna tudi kontrola prisotnosti nevarnih kemičnih substanc v vodovodni vodi (vsaj 2 — 4 na leto). Analiza vode zajetja izvira Težke vode, ki jo je oktobra 1984 opravil Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, sicer ni pokazala preokrajnih dovoljenih norm za nevarne snovi (vključno s PCB in fenoli). S širšega vidika so dolgoročno za bodočo vodno oskrbo s pitno vodo najbolj pomembni še naslednji nezajeti izviri: Obrh, gorjanski izviri (Pendirjevka, Kobila, Klamfer), zlasti pa Tominčev izvir. Ponovno podčrtujemo izjemno vlogo Tominčevega izvira, ki je zelo vodnat in v zgornjem delu porečja Krke, zato so neobhodni široki varstveni ukrepi. Pretehtati je potrebno možnosti za zadrževalnike pitne vode na gorjanskih izvirih. Med ostalimi izviri so potrebni večje pozornosti še naslednji izviri: v Klevčevu, Rabzelji (Škocjan), Ščetov (Škocjan), Topliški obrh (Šmarješke Toplice), studenec pod Vrhovim, pleterski izvir, kjer so potrebne podrobnejše raziskave in sprejetje varstvenih ukrepov.

Dr. DUŠAN PLUT

Raziskovanja

KMALU TUDI KOSTANJEVIŠKE TOPLICE?

Ob Krki, kakšen kilometer pred Kostanjevico, leži znano območje termalnih izvirov Topličnik. Tamkajšnje termalne vode so bile v preteklih letih predmet dokaj obsežnih raziskav, ki so nakazale možnost zajema podtalnice s povišano temperaturo in podale geološko zgradbo ožjega območja izvirov.

Z geofizikalnimi, geološkimi in hidrogeološkimi raziskavami so raziskali neposredno okolico izvirov pri Topličniku. Izdelali so pet raziskovalnih in eno kaptazno (zajemno) vrtino. Najvišja izmerjena temperatura termalne vode je bila 28° C s pretokom vode 20 litrov v sekundi. Po letu 1973 so območje Kostanjevice — Topličnika obravnavali v obsežni petfazni raziskovalni nalogi. Izdelali so geološke, hidrogeokemične, regionalne magnetne in gravimetrične karte, opravili pa so tudi geoelektrično in seizmično sondiranje krško-brežiške kotline.

Geologi ljubljanskega Geološkega zavoda so ugotovili, da predstavljajo podlago terciarnih sedimentov mezozojski karbonati. Ob strugi Krke ob Topličniku poteka prelom, ob katerem je podlaga proti severu spuščena za več deset metrov. Dalje proti severu se strmo spušča, debeli se terciarni lapor; že okoli sto metrov od Krkine struge dosega debelino preko 130 metrov. Na vseh vrtnah so z globino dosegli obrat temperature, ki kaže, da termalna voda ob stiku s terciarnim doteka od severa proti jugu. Južneje prevladuje podtalnica. Na ta način pretakanja kažejo napoved tudi številni izviri s povišano temperaturo vzdolž korita Krke v dolžini več sto metrov. Ob podobni geološki zgradbi se na širšem območju brežiške kotline javljajo številni izviri s povišano temperaturo (Buseča vas, Čatež).

Z geofizikalnimi meritvami so ugotovili geološko zgradbo sedimentov, ki je pokazala, da debelina nepre-

pustnih sedimentov proti severu narašča v območju celotne krško-brežiške kotline. Zaradi manjše toplotne prevodnosti neprepustnih sedimentov se pojavljajo termalne vode, se ob južnem obrobju mešajo s hladno podtalnico in se pojavljajo v izirih pri Topličniku. Ob številnih meritvah rečne temperature niso nikjer izmerili višje temperature vode kot v rokavu Topličnika (22° C), kar kaže, da je dotok podtalnice s povišano temperaturo ob zelo nizkem vodnem stanju Krke premajhen, da bi lahko povzročil temperaturne anomalije.

Po naročilu krške občinske raziskovalne skupnosti so geologi lani opravili dodatne raziskave. Žal sta bili ohranjeni le še dve vrtini, in sicer prva do globine 52 metrov in šesta do globine 24 metrov. Dodatno so severno od poprejšnjih raziskav izdelali termometrično vrtino 700 metrov globoko v laporju, da bi ugotovili temperaturne gradiente, toplotne prevodnosti sedimenta in na podlagi tega izračunali toplotni tok. Vrednost toplotnega toka je namreč merilo za oceno regionalne termične perspektivnosti raziskovanega območja. Izračunani toplotni tok meri v povprečju 160

mWm⁻² (milivat/m²). To je po oceni strokovnjakov izredno visoka vrednost in kaže na visoko perspektivnost nadaljnjih raziskav, kajti svetovno povprečje toplotnega toka je 60 mWm⁻². S temi vrednostmi toplotnega toka se področje Kostanjevice uvršča med najperspektivnejša geotermična področja pri nas.

Kemična analiza vode in primerjava s termalno vodo Čateških Toplic je pokazala, da je tip vode isti (kalcijevo-magnezijevohidrokarbonatni) in je značilen za vode iz dolomite. Občinska raziskovalna skupnost in krško združeno delo sta želela, da bi geologi skušali zajeti termalno vodo s temperaturo vsaj 50° Celzija, čeprav strokovnjaki že na podlagi dosedanjih ugodnih rezultatov geotermičnih raziskav na področju Kostanjevice menijo, da so že ugotovljene realne možnosti za hitrejši razvoj turizma, kmetijstva in drugih dejavnosti. Po že opravljenih raziskavah in postavljenem hidrogeološkem modelu je ljubljanski Geološki zavod predlagal izdelavo in raziskavo 800 m globoke raziskovalno-kaptazne vrtine na področju

NOVOMEŠKI ŠPORTNIKI BI BILI LAHKO ZA PETINO BOLJŠI

Dolenjski, točneje novomeški šport je zadnja leta predvsem po zaslugi kolesarjev pa tudi atletov vendarle stopil iz sive povprečnosti. Novo mesto vnovič premore nekaj državnih reprezentantov, celo balkanskih prvakov, atleti in kolesarji imajo tudi dobro zaledje, ki zagotavlja, da ti rezultati niso zgolj muhe enodnevnice. Vse to pa velja le, če rezultate in dosežke merimo zgolj z jugoslovanskimi merili, razmerami in načini dela. Logično vprašanje je torej, kako narediti korak v Evropo, morda celo svet. Novomeški kolesarji nanj že iščejo odgovor, v ta prizadevanja sodi tudi nedavni obisk delagacije Južnomoravske zveze za šport ČSSR in kluba Favorit iz Brna, ki je ta čas eden najbolje organiziranih v Češkoslovaški, povsem na vrhu pa, kar zadeva dosežke v kolesarstvu.

Pogovor z mag. dr. Drahušo Blahovo, vodilno zdravnico za vrhunski šport v ČSSR, tudi predsednico zdravstvene komisije kolesarske zveze Češkoslovaške, ki je bila med drugim tudi zdravnica reprezentance na nedavno končanem svetovnem kolesarskem prvenstvu v Coloradu Springsu, in Zdenekom Senderjem, predsednikom športno-tehnične komisije, ali, kot bi prevedeno v naše razmere rekli, strokovnega sveta kolesarske zveze ČSSR in glavnega sekretarja kluba Favorit iz Brna, je razkril veliko. A zaradi boljšega razumevanja razmer, v katerih delajo in živijo tamkajšnji športniki, za začetek nekaj podatkov o klubu Favorit.

Prihodnje leto bo Favorit slavil 30-letnico obstoja, ob tem pa je treba pripomniti, da živi Brno s kolesarjenjem že od leta 1882. V klubu je profesionalno zaposlenih kar 63 delavcev, med njimi tudi 12 trenerjev in 6 zdravnikov, ki delajo v z naj sodobnejšimi napravami opremljeni klubski medicinski ambulanti. Prav tako sta v okviru kluba še dva sodobna trimska kabineta, mehanična delavnica, ki opravlja usluge tudi občanom in v kateri so stalno zaposleni 3 mehaniki, potem pa je tu še restavracija s klubom in diskom pa kamp z okoli 20 bungalovi, svojo restavracijo, recepcijo in savno z bazenom, največkratnejši objekt tega ogromnega kompleksa pa je zagotovo velodrom, na katerem sta bili doslej že dve svetovni kolesarski prvenstvi, prva 1969 in druga pred šestimi leti. In ker je prav velodrom velika želja Novomeščanov, pri njeni realizaciji pa naj bi sodelovali prav strokovnjaki iz Brna, je nemara prav, da tudi temu objektu posvetimo še nekaj besed.

Velodrom Favorita ima 400 metrov dolgo in 8 metrov široko betonsko progo, ki je pokrita enako kot tribune, na katerih je prostora za okoli 12 tisoč gledalcev. Verjetno je odveč pripomniti, da premore naj sodobnejše elektronske merilne naprave, da ima nočno razsvetljavo in vse spremljajoče objekte od tiskovnega središča z bifejem do pisarniških prostorov, garderob za kar 10 ekip, ambulante, sanitarij, kabinete in restavracije s kuhinjo. V sklopu velodroma so še telovadnica za ciklobal, trimski kabinet, kabinet za maserje, skladišča, garaže za motorje in vozila, da ne naštevamo naprej. Vsi naštetih objekti so ogrevani s centralno kurjavo. Nemara bo ob tem zanimivo, da je velodrom nenehno zaseden, na njem so poleg kolesarskih tudi številne druge prireditve.

Kdo se bo ob tem vprašal, kako se tako velik klub preživlja. Le kakih 15 odstotkov celotnega dohodka ustvarijo v Favoritu za lastno dejavnostjo, kar pomeni približno 5 milijonov čeških kron; vsa ostala sredstva dobijo iz proračuna. Podatek seveda kaže, da kakšnih

obetajočih primerjav z našimi razmerami že zagotovo ni moč delati. To pa seveda ne pomeni, da v Novem mestu katere od izkušenj kolegov iz ČSSR ne bi mogli s pridom uporabiti, predvsem tiste, ki zadevajo področje športne medicine in seveda izkušnje pri morebitni gradnji velodroma v Novem mestu. O tem je tudi tekla beseda z mag. dr. Drahušo Blahovo in Zdenekom Senderjem.

»Najprej bi seveda rada pohvalila gostoljubnost in prisrčnost, na katero sem naletela v Novem mestu,« je rekla Blachova. »Ogledala sem si tako vaš zdravstveni dom kot zdravilišče v Šmarjeških Toplicah in reči moram, da sem nad obema navdušena. Zdravstveni dom je izredno lep in funkcionalen, ima dobre možnosti za delo, ob tem je tudi dobro opremljen z vrsto naj sodobnejših naprav. Skratka, po vsem tem sodim, da so v njem sposobni nuditi visoko kvalitetne medicinske storitve, drugače pa je, kar zadeva športno medicino.«

DL: V Novem mestu ugotovljamo, da smo z našimi športniki, vsaj kolesarji, dosegli največ, kar se da pri njihovi fizični pripravljenosti in taktiki. Koliko rezerv pa je na poti k vrhunskim rezultatom še v sodobni športni medicini?

»Sodobne analize in naše izkušnje kažejo, da lahko primerna rehabilitacija športnikov, njihov zdravstveni

Zdenek Sender

nadzor in preventivni pregledi, testi in še kaj dvignejo rezultat kar za 20 odstotkov. To pomeni, da imajo vaši fantje še prav toliko rezerv za boljše rezultate.«

DL: Vse to pa seveda postavlja vprašanje opremljenosti s potrebnimi aparaturni. Videli ste, kaj imamo, zanimivo pa bi bilo slišati, kaj nam še manjka, da bomo lahko od naših športnikov dobili rezultate, ki so jih sposobni.

»Res je, da vam še manjka nekaj specialnih naprav, ki jih vrhunski šport zahteva. Predvsem gre za testiranje vrhunskih športnikov pri vas, v tem primeru atletov in kolesarjev. Omenila bi oksikon, cikloergometer, dinamometer, antropometrični komplet, analizator laktatov, prenosno spirometrijo, inhalatorje in morda še kaj.

Ne dvomim pa, da boste do tega prišli, saj sem v vseh razgovorih naletela na veliko razumevanje prisotnih, najsi je šlo za zdravstvene delavce ali za občinske funkcionarje.«

DL: Bili ste tudi v Šmarjeških Toplicah.

»Gre za resnično čudovit objekt v prelepem okolju, ob tem pa moram dodati, da je zdravilišče tudi izredno sodobno medicinsko opremljeno. Prav v tem zdravilišču vidim tudi edinstveno možnost za razvoj športne medicine. Gre predvsem za rehabilitacijo športnikov,

mag. dr. Drahuša Blahova

fizioterapijo, kopalno terapijo, pogoji za vse to so namreč izredni. Če se ne motim, je namreč pri vas prav rehabilitacija športnikov velik problem, kolesarji mladi končujejo kariero, tam nekje pri 25 letih, ko bi morali šele začeti z vrhunskimi rezultati. Regeneraciji telesa po utrudljivih tekmah in treningih je pač potrebno posvetiti kar največ pozornosti. Brez tega ni vrhunskih rezultatov.«

DL: Z velikim zanimanjem ste si ogledali tudi tovarno zdravil Krka in menda že našli stične točke za nadaljnje sodelovanje. Gre za kakšne povsem konkretne oblike?

»To je poglavje zase. Ne govorim iz vpljivosti, če povem, da je Krka po tem, kar smo videli, ena najmodernejših tovrstnih tovarn na svetu. Bila sem v ZDA, a se lahko meri tudi z njihovimi. V tem vidim tudi veliko priložnost za sodelovanje, saj se bomo skušali dogovoriti za prodajo Krkinih že preizkušenih zdravilnih, okrepčilnih, in preventivnih preparatov našim športnikom.«

DL: Ko smo že pri sodelovanju: ali ste se s kolegi v zdravstvenem centru in kolesarskem društvu dogovorili, da jim boste pomagali zapolniti to vrzel pri vzgoji vrhunskih športnikov, o kateri smo sedaj govorili?

»Vsekakor. Iz naše strani je zagotovljena vsestranska pomoč tako na področju športne medicine, metodike dela kot samih treningov in z vami se bomo veselili, ko boste tudi vi s svetovnega prvenstva prinesli kakšno medaljo. In če imam v mislih kolesarje, je pogoj za kaj takega tudi velodrom.«

Zdenek Snedler, glavni sekretar kluba Favorit in eden vodilnih športnih delavcev južnomoravske regije, si je delovne razmere novomeških kolesarjev še posebej natančno ogledal.

»Vse, kar sem videl, je na primerni ravni, imate dobre možnosti za delo, dobre trenerje, da ne govorim o vaši opremljenosti v kolesih. Vaši kolesarji imajo opremo in kolesa na najvišji svetovni ravni, naši se s čim takim nemorejo pohvaliti. Vse to pa seveda velja le za cestne dirke, vemo pa, da so sestavni del kolesarskega športa tudi tekme na velodromu. Kolikor vem, ga v Jugoslaviji še nimate in gotovo je tudi v tem vzrok, da ne dosegate vrhunskih rezultatov. Naj v ilustracijo povem, da imamo na Češkoslovaškem že 7 homologiranih velodromov, ob tem pa še dvazimska, prav tako registrirana za vsakršne tekme. Morda še ta zanimiv podatek: Japonska, denimo, ima kar 60 velodromov, na katerih tekmuje kar 3 tisoč posebej za tovrstne dirke treniranih profesionalnih kolesarjev.«

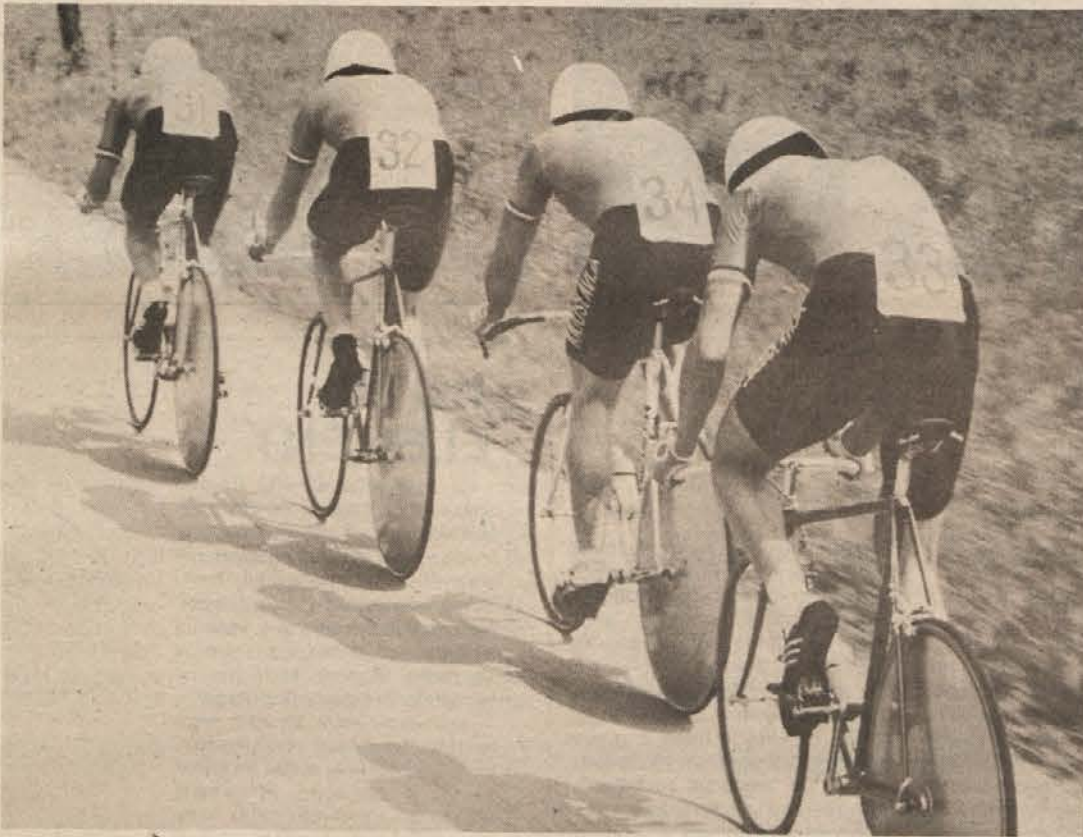
DL: Prav vprašanje velodroma je imelo v vaših pogovorih z Novomeščani osrednje mesto. Ogledali ste si tudi predvideno lokacijo v Portovaldu, kakšni pa so vtisi?

»Preden bi rekel karkoli konkretnega, naj povem, da je gradnja našega velodroma v Brnu, takšnega, kot je sedaj, trajala kar 25 let. Leta 1951 smo zgradili asfaltno progo, ki smo jo čez 6 let zamenjali z betonsko, leta 1968 smo objekt obnovili zavoljo svetovnega prvenstva, leta 1974 pa smo ga pokrili s streho nad progo in tribunami. Vedeti je pač treba, da dirk na velodromu od dežju ni in že zavoljo tega je streha nujna. In sedaj k stvari. Predvidena lokacija je ustrezna, celo zelo dobra, svetlovali pa smo izgradnji v treh etapah. Prva bi bila gradnja betonske proge (naš nasvet je, naj bo dolga 333 metrov), druga naj bi bila izgradnja najnujnejših prostorov, tretja pa potem dograditev ostalih objektov in seveda strehe. Trdim, da bi vaši kolesarji ob vadbah na velodromu dosegali od 30 do 40 odstotkov boljše rezultate. Ob tem je seveda potrebno omeniti, da je velodrom večnamenski objekt, nadvse primeren tudi za vadbo ostalih športov, predvsem atletike.«

DL: Razgovore ste imeli s projektanti, ogledali ste si tudi Pionirja. Ste dorekli kaj konkretnega?

»Prepričan sem se, da je Pionir velik prijatelj kolesarstva, to potrjuje njegova pomoč našim kolesarjem. Videl pa sem tudi mehanizacijo, s katero razpolaga ta delovna organizacija, in prepričan sem, da je s svojim znanjem in stroji, ki jih ima na razpolago, sposobna zgraditi ta doslej edinstveni športni objekt v Jugoslaviji. Omeniti pa velja še nekaj. Razgovori s predstavniki vaše občine, z vašim županom, so me prepričali, da je zanimanje za velodrom v Novem mestu veliko. Prvi korak morate seveda narediti sami, za vnaprej pa vam pri realizaciji teh vaših želja obljubljam popolno podporo našega kluba Favorit. Pa naj gre za pomoč pri projektiranju, sami izvedbi ali treningih vaših kolesarjev za tekmovalne na dirkališču.«

BOJAN BUDJA

Svinjerejstvo

ZGLEDNA FARMA NA BERAŠKI PALICI

Pred štirimi leti se je Slavko Kožar iz Žakanja, vasi na hrvaški strani Kolpe, odločil, da bo v kooperaciji z metliško kmetijsko zadrugo začel s farmo za rejo plemenskih svinj. Prvzaprav se za to podjetje ni odločil sam, ampak skupaj z bratom, ki je do takrat delal v Nemčiji in je nakupil tudi veliko potrebnih kmetijskih strojev. Brat je že po dveh letih obupal in se vrnil v Nemčijo, Slavko pa se je pred kratkim dokončno odločil, da bo vso stvar opustil in se zaposlil kot šofer ali kaj podobnega. Zaposlila se bo tudi njegova žena, ki je do sedaj z možem prav tako vztrajala pri delu na farmi.

Do te odločitve je Kožarja pripeljala zelo preprosta ekonomska logika, lahko bi rekli preprost kmečki račun: vloženi stroški in delo se glede na dohodek od tega dela ne izplačajo. Poleg tega je tveganje, preveliko in ga nosi izključno on, da o amortizaciji kmetijske mehanizacije in objektov sploh ne govorimo. In to ob dejstvu, da ima Kožar vso potrebno mehanizacijo, da je bil največji tovrstni kooperant zadruge, da sta na farmi delala oba z ženo kot čista kmeta, da ima 7 ha svoje obdelovalne zemlje in da je imel še 6 ha v najemu, da je 80 odstotkov hrane za farmo pridelal sam in kupoval le 20 odst. koncentriranih močnih krmil, skratka — da je bila njegova farma zgledna.

»Brat je pravi čas spregledal, ob hudi krizi pred dve-ma letoma, jaz pa sem do sedaj vztrajal iz trme. Vendar

moram poudariti, da so bili moji odnosi z metliško kmetijsko zadrugo vseskozi dobri in da nje prav nič ne krivim zato. V zadruzi niso nič krivi, ves čas se zelo trudijo in prizadevajo, vendar ne gre, kriv je sistem. Take farme so opustili tudi tisti, ki so začeli za mano. Če je na Zahodu jasno, da taka farma z 20 plemenskimi svinjami ne more biti rentabilna, bi moralo biti tudi pri nas. Za rentabilnost take farme moraš imeti 50 svinj in najmanj 20 hektarjev obdelovalne zemlje. Za 20 ali za 50 plemenskih svinj potrebuješ enake stroje. Jaz imam dva traktorja, obiralec koruze, silokombajn, kombajn za žito, za koruzo, sejalice, freze kultivatorje, skratka

vse potrebne stroje, s tem bi sama z ženo lahko obdelala 30 ha zemlje in vodila farmo z najmanj 50 plemenskimi svinjami. Toliko bi bilo tudi potrebno za rentabilno poslovanje.«

Kožar je na svoji farmi na leto vzredil do 300 25- do 30-kilogramskih odojkov, ki so šli potem v nadaljnjo rejo k drugim zadruginim kooperantom. »Vendar je nihanje v tej proizvodnji precejšnje in s tem riziko velik. Stroški se pokrijejo šele, če ima svinja sedem mladih v leglu; če jih je šest, je izguba in šele nad sedem je zasluzek. Svinja pa žre, če ima odojke ali ne. Mlade 100-kilogramske svinje sem kupoval v Ihanu, vendar je pri

teh svinjah le 60-odstotna gotovost, da bo dobra. Toda treba je priznati, da s svinjami ni težav, tudi če jo moraš dati v klavnico, ne izgubiš, kajti taka svinja je 15 do 20 odst. dražja od bekona, toliko pa znaša tudi regres. Drugače pa je z merjascem, kjer imaš lahko ogromno izgubo. Merjasci so izredno dragi, v Ihanu ga ni pod 15 starih milijonov, stanejo pa tudi do 30 milijonov, a nihče ti ne jamči, da bo merjasec dober. Mikulaš s Krasinca je dal za merjasca 23 starih milijonov, a je bil za nič in ga je moral dati v klavnico, kjer je zanj dobil 5 milijonov. Drugi riziko je tisti, ki spremlja vse kmečko delo. Letos je bila letina pšenice zelo slaba, dela tri stroškov pa je bilo toliko, kot če bi bila najboljša. Za svoje delo potrebujem za več kot staro milijardo strojev, pa pri vsem tem ne morem na leto dati 50 milijonov na stran za popravilo traktorja, kaj šele za normalno amortizacijo strojev. Da bi pa jemal posojilo na posojilo, v to pa ne grem. Vse se strašno draži, krmila so se podražila za 80 odst., cene strojev nezadržno rastejo, podražila se je elektrika, dajatve 71 kmečko pokojninsko zavarovanje so se povečale za 500 odstotkov, odojki pa za 13 odst.!»

Kljub temu Kožar pravi, da bi vse to zdržal, če bi vedel, da bo bolje. »Enkrat sem že dobil z macolo po glavi, sedaj si tega ne morem več privoščiti. Pred dve-ma letoma sem dobil za kilogram odojka 5 kg krmil in še ene take krize nočem čakati. Takrat sem vzdržal, in to le zato, ker sam pridelam 80 odstotkov potrebne hrane za farmo. Pa je kljub temu šlo kar 70 odst. odojkov za tistih preostalih 20 odst. v obliki koncentriranih krmil. Kdor je imel farmo samo na teh krmilih, je takoj je propadel, pa je bila lahko še tako velika. Nikakor ne moreš s prirejenimi odojki kriti niti stroškov za krmila. Če bi jaz takrat prodal vso koruzo, namesto da sem jo pokrnil praščem, bi veliko bolje prišel skozi. Nikoli nisem posejal manj kot 7 ha s koruzo, ječmena po 1,5 ha, po 1 ha ovsa, ajde in še vse drugo.«

Kožar bo tudi potem, ko bosta šla z ženo v službo, obdeloval kmetijo. »Zemlje ne bom pustil, živine pa ne bom imel, pač pa pšenico, koruzo, to, kar lahko naredim po službi. Morda bodo še kdaj prišli boljši časi, a bi krepko premislil, preden bi se spet odločil za farmo.«

A. BARTELJ

CVETAČA

Cvetača je zelo okusna zelenjava in iz nje je mogoče zelo preprosto in hitro pripraviti različne jedi. Kot mnoge druge vrste zelenjave ima tudi cvetača zelo nizko energijsko vrednost in je zato posebno uporabna za jedilnik tistih, ki se spopadajo z odvečnimi kilogrami. Naj za ilustracijo povemo, da ima 100 gramov kruha enako energijsko vrednost kot 740 gramov cvetače. Ponavadi uživamo le cvetove cvetače, toda uporabiti je treba tudi liste in odebeljene listne korenine, ki jih nasekljamo, in sicer pred kuhanjem ali po njem, pač odvisno od vrste jedi. Večina, ki cvetačo že uživa, pozna le pripravljanje na en ali dva načina, teh pa je mnogo več.

Juha iz cvetače: Za 4 osebe potrebujemo srednje veliko glavo cvetače, 40 g olja, 30 g moke, 1 do 2 žlici drobno sesekljane peteršilja, 100 g kisle smetane, sol, poper. Cvetačo očistimo, operemo pod curkom hladne vode, nato pa skuhamo v osoljeni vodi. Ko je mehka, jo ocedimo in pustimo, da se ohladi. Razdelimo jo na čim manjše cvetove. Korenino in liste zrežemo na drobne kocke, vodo, v kateri se je cvetača kuhala, shranimo. V posodi potem segreje olje, dodamo moko in prepražimo, dodamo nekaj hladne vode in vodo, v kateri smo kuhali cvetačo. Kuhamo, da zavre, nato dodamo cvetačo, sol in poper. Vse skupaj še malo kuhamo. Pred serviranjem dodamo peteršilj in kisló smetano.

Priloge iz cvetače: Potrebujemo srednje veliko glavo cvetače, sol, žlico moke, 80 g margarine, 50 g drobtin, 2 žlici drobno nasekljanega peteršilja, za omako: 1 dl razredčenega vinskega kisa, 1 žlico gorčice, pol žličke mletega popra. Cvetačo očistimo, ločimo cvetove, dobro operemo in skuhamo v malo osoljeni vodi, ki ji dodamo žlico moke. Ko so cvetovi kuhani, jih ocedimo in damo v ogreto posodo za serviranje. V drugi posodi segreje olje, dodamo moko in prepražimo, dodamo nekaj hladne vode in vodo, v kateri smo kuhali cvetačo. Kuhamo, da zavre, nato dodamo cvetačo, sol in poper. Vse skupaj še malo kuhamo. Pred serviranjem dodamo peteršilj in kisló smetano.

prazimo. Cvetove nato prelijemo s prepraženimi drobtinami in posujemo s peteršiljem. Posebej ponudimo omako, pripravljeno iz kisa, gorčice in popra.

Cvetača s šunko: Potrebujemo srednje veliko glavo cvetače, 200 g šunke, 40 do 50 g margarine, 2 rumenjaka, 250 g kisle smetane, sol, 1 žlico drobtin. Cvetačo očistimo, ločimo cvetove, dobro operemo in skuhamo v malo osoljeni vodi. Medtem narežemo šunko. Kuhano cvetačo ocedimo. V ognja varno posodo, namazano z margarino, izmenično zlagamo kuhane cvetove in narezano šunko. V drugi posodi zmešamo rumenjaka, dodamo kisló smetano, sol po okusu, dobro premešamo, nato pa zlijemo moko in prepražimo, dodamo nekaj hladne vode in vodo, v kateri smo kuhali cvetačo. Kuhamo, da zavre, nato dodamo cvetačo, sol in poper. Vse skupaj še malo kuhamo. Pred serviranjem dodamo peteršilj in kisló smetano.

Solata iz cvetače in jajc: Potrebujemo srednje veliko glavo cvetače, sol, nekaj listov zelene solate, 3 trdo kuhana jajca, 2 sveža paradiznika, 2 žlici drobno nasekljanega peteršilja, 3 do 4 žlice olja, 2 do 3 žlice kisa, poper. Cvetačo očistimo, ločimo cvetove in dobro operemo, nato jo 2 do 3 minute kuhamo v malo slani

vreli vodi. Cvetove ocedimo in pustimo, da se ohladijo. Liste solate operemo, jajca narežemo na polovice in četrtinke, prav tako paradiznik. Posodo za serviranje obložimo s solatnimi listi, v sredini zložimo cvetačne cvetove, okoli pa jajca in paradiznik. Solato posujemo s peteršiljem in prelijemo z mešanico olja, kisa, soli in popra.

Zavitek s cvetačo: Potrebujemo glavico cvetače, 1 do 2 korenčka, 4 do 5 žlic olja, 200 g kisle smetane, 1 žlico nasekljanega peteršilja, sol, poper, olje, 500 g listnatega testa, 1 rumenjak za premaz. Cvetačo očistimo, ločimo cvetove in dobro operemo. Korenje očistimo, operemo, nastrežemo in skuhamo skupaj s cvetačo v malo osoljeni vodi. Kuhano ocedimo in ohladimo. V primerni posodi stepemo jajca, dodamo olje, kisló smetano, peteršilj, sol, poper in vse skupaj dobro premešamo. Na namazan pekač damo pol listnatega testa, tako da pokrije tudi stranice. Nadev razporedimo po testu in pokrijemo s preostalim testom. Zavitek premažemo z rumenjaki in pečemo v ogreti pečici. Ponudimo še toplo.

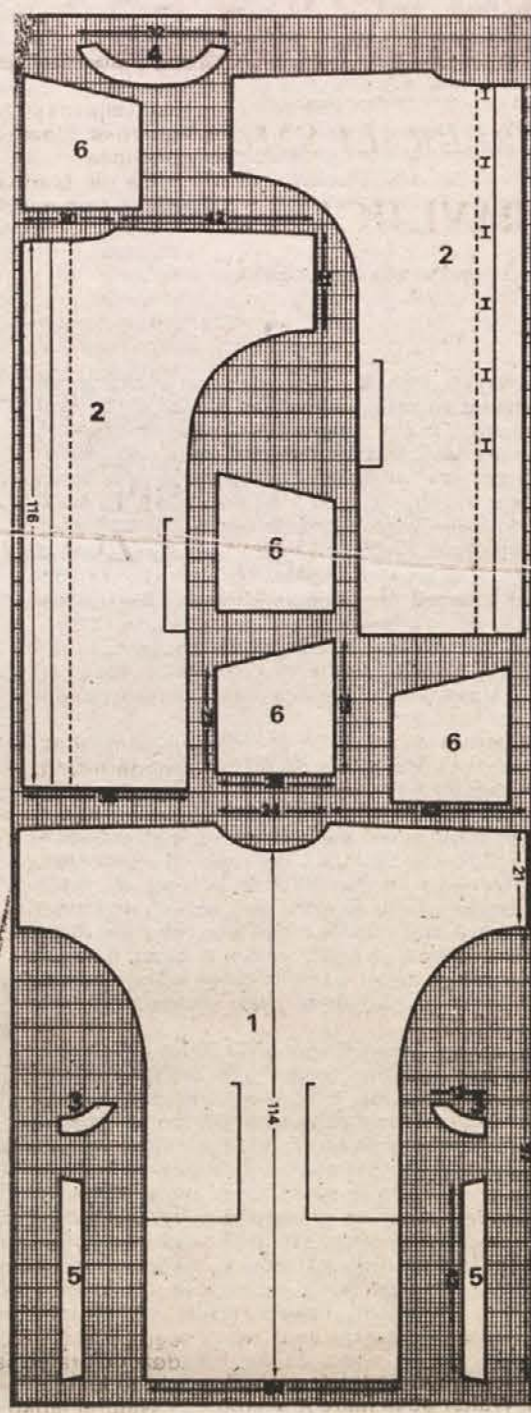

UDOBNI KIMONO

Udobna obleka s kimono rokavi je nadvse praktična, pa tudi moderna, in kar je prav tako pomembno — izdelava je tako preprosta, da si jo lahko same sešijete, četudi niste vrhunske šivilje. Oblekle jo boste lahko za različne priložnosti, pač odvisno od tega, iz kakšnega blaga jo boste sešile.

Obleka je brez ovratnika, zapevna pa se zadaj, po vsej dolžini. Spredaj lahko našijete tudi dva velika žepa. Kroj je za velikost 42. Potrebujemo 2,95 metra blaga vsaj 110 centimetrov širine in 6 gumbov. Kroje prerišemo v naravni velikosti s pomočjo mreže. En kvadratak meri 5 centimetrov. Kroje potem položimo na blago in urežemo tako, da pustimo ob straneh za šive po 1 cm, za spodnji rob obleke in za robova rokavov pa 2 cm.

Prednjik in zadnjik sešijemo po stranskih in ramenskih šivih. Vratni izrez izdelamo s poševno urezanim trakom. Na prednjik prišijemo žepce, če smo se odločili zanje. Na zadnjiku izdelamo gumbovice in prišijemo gumbe ter zarobimo krilo in rokave.

VNETJE SREDNJEGA UŠESA

Specialisti vedo povedati, da je tako med otroki kot med odraslimi vse več vnetih ušes. Pravijo, da je temu v precejšnji meri krivo tudi nepravilno čiščenje ušes. Niti brskanje s higienskimi pripomočki, na primer z vato ovitimi paličicami, namreč ni brez nevarnosti, saj utegnejo mimogrede poškodovati stene sluhovoda ali celo bobnič. Tveganje je toliko večje, kadar čistimo uho dojenčku ali majhnemu otroku. Seveda pa do vnetja ušesa pride največkrat zaradi kakšne druge bolezni, na primer ob vnetju zvornih delov žrela. Takšna vnetja srednjega ušesa so še posebno pogosta pri majhnih otrocih. Nekaterim malčkom noben prehlad ne mine, ne da bi se razširil še na vnetje srednjega ušesa; ta nadloga je najpogostejša v prvih štirih letih življenja.

Bolezen, ki je zaradi hudih bolečin zelo neprijetna, sama po sebi niti ni nevarna, če jo seveda ustrezno zdravimo. Vendar se z vnetjem srednjega ušesa ni treba igrati, saj lahko pušča trajne okvare sluha, v hujših primerih pa lahko pripelje celo do izgube sluha. Zato je treba ob vsakem vnetju srednjega ušesa pri odraslem, še posebno pa pri otroku, obvezno takoj obiskati zdravnika, da se vnetje dobro pozdravi. Vznemiriti nas mora že najmanjša bolečina v ušesu, pa tudi že najmanjše slušne motnje.

Začne se navadno zvečer ali ponoči s srbenjem, ki ga občutimo globoko v ušesu. Srbenje se potem stopnjuje in vmes že čutimo občasno bolečino, kot da bi nas kdo zbadal z iglo. Nazadnje v

ušesu ali kar celi glavi kljuva huda bolečina. Da jih boli uho, večji otroci povedo že sami, manjši pa se drgnejo po ušesu, vtikajo prstke v uho in ure in ure jokajo, posebno ponoči. Spijo navadno malo oziroma zelo nemirno. Če se hočemo prepričati, ali gre res za vnetje ušesa, otroku narahlo pritisnemo s prstom na sprednji del sluhovoda ali na kost za ušesom. Če se na pritisk odzove ali morda celo presunljivo zajoka, skorajda ne more biti dvoma. Vneto uho večinoma, posebno pri dojenčku, spremlja nenaden porast temperature, pogosto pa tudi prebavne motnje, bruhanje in driske. Če vnetja takoj ne zdravimo, se lahko razvije v gnojno, zaradi česar je včasih potrebno predreti bobnič, da iz srednjega ušesa izteče gnoj. Včasih je pritisk nabranega gnoja tako močan, da bobnič sam od sebe poči. To

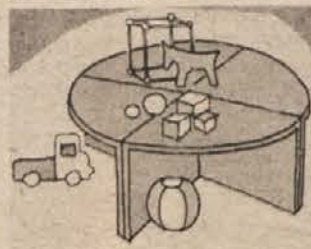

KOTNI ELEMENT

Že v prejšnji številki Priloge smo vam predstavili dve možnosti, kako se da z malo spretnosti, truda in tudi stroškov nadvse koristno in prikupno izrabiti mrtvi kot v kopalnici in dnevni sobi. Neizrabljenih kotov je v vsakem stanovanju kar nekaj, pri tem pa so redke družine, ki bi jim ne manjkalo prostora za odlaganje ali spravljane najrazličnejših predmetov. Zato vam tokrat ponujamo še eno, prav tako zelo enostavno, a prikupno in ceneno rešitev za koristno izrabo kota, osnovni kotni element, ki ga seveda lahko naredite sami, pa se da nadvse koristno uporabiti še drugje, ne le v kotu.

V otroški sobi s preprostim kotnim elementom oziroma z več elementi zapolnimo kot in ga spremenimo v lepo zaobljen regalec. Elemente nalagamo drugega na drugega po želji in potrebi. Na tako dobljene police lahko naš malček odlaga vse mogoče, najprej najrazličnejše igrače, kasneje pa zvezke, knjige in druge potrebščine, za katere vedno zmanjkuje prostora. En osnovni element lahko postavimo tudi k postelji, da bo kam postaviti svetilko, odložiti pred spanjem na pol prebrano knjigo itd. Pomembno je tudi to, da tak element ob postelji ne grozi z nevarnimi, izpostavljenimi vogali.

S štirimi takšnimi elementi pa lahko sestavimo okroglo mizico. Uporabna bo za igro, vsak hip pa jo lahko sam otrok »podre«, spremeni tako, kot mu je trenutno najbolj všeč in kot mu bo prišlo najbolj prav.

OLUZIJA

knjižna

PREBRALI SMO

PRAVLJICA ZA VSAKOGAR

Med tiste pravljice, ki jih berejo z enakim užitek otroci in odrasli, spada poleg Saint-Exuperyjevega Malega princa, Wildovih pravljic, Jonatanovega Livingstona galeba in še katere tudi zgodba o treh kraljevih opicah Walterja de la Mara. Angleški literat se je sicer največ ukvarjal s pesništvom, rad pa je svoj nekolično čudni domišljijki svet poustvarjal tudi v kratki prozi, v zgodbah, za katere je kritik T. O. Beachcroft zapisal jedrnatno označbo, da »podajajo vizijo budnih sanj, nenavadnih, tihih trenutkov, potovanje proti skrivnosti, ki je vedno ravno še onstran dosega.« Ta nenavadni pesniški svet Walterja de la Mara nas znova in znova očara, v mladih in zrelih letih z enako močjo.

Pravljica Tri kraljeve opice je takšna čudovita spletenost pravljične pripovedi in poezije. Pravljična plast priteguje mlade bralce, medtem ko poetičnost in globina pripovedi

počneje govori odraslemu bralcu. Walter de la Mare je v Treh kraljevih opicah ustvaril zares svojevrsten, nenavaden svet, ki je v sebi strnjen in polnovečljaven, bralcu pa se kaže hkrati kot pravljica in resnica.

V osnovi gre za zelo človeški in zelo resničen svet. V njem stvari in dogajanja niso prosodni, ostajajo nejasni, ne povsem razumljivi, zaviti v čarobno skrivnost, kot nam ni razumljiv mulgarski jezik, ki ga govore potujoče opice. Motiv treh bratov, ki odidejo v svet, je gotovo pravljica, toda iskanje nečesa dobrega in lepega, neznanega in morda nedosegljivega, iskanje nečesa, kar je onst-

ran veljavnosti tega sveta, to je globoka človekova usoda, ne pravljica.

De la Marove Tri kraljeve opice smo nedolgo tega dobili v slovenskem prevodu, ki ga je opravil Janez Gradišnik. Gre že za drugo izdajo te knjige v slovenščini; prva je izšla pred več kot četrt stoletja. Mladinska knjiga jo je izdala v svoji znani knjižni zbirki Biseri. Stevilne ilustracije so delo Mildred E. Elridgeove.

M. MARKELJ

SPET PESMI Z ZGODBO

Pesnik Jure Potokar je že z zbirko Pokrajina se tu nagiba k jugu, ki je izšla leta 1982 v okviru zajetnega Pesniškega almanaha mladih, nakazal, da bo njegova poezija postala ena ključnih točk slovenskega postmodernizma, seveda v tem smislu, da bo že dognano in preizkušeno nadgrajevala, ne pa nekritično posnemala ali nadaljevala ob vnaprej postavljenih kažipotih. Nakazano je pesnik ne le potrdil, ampak tudi izkristaliziral, lahko bi celo rekli, utemeljil v svoji novi samostojni knjigi Ambienti zvočnih pokrajin, ki je izšla nedavno pri Mladinski knjigi.

In v čem in s čim poezija te zbirke nadgrajuje dosedanje postmodernistične izkušnje, zakaj je ključnega pomena za snovanje v obdobju, v katerem se je pojavila? Če poskušamo odgovoriti na to vprašanje, ne moremo pričakovati, da bo odgovor lahak, preprost, v trenutku razumljiv, predvsem pa celovit, zadovoljiv. A poskusimo na izziv odgovoriti vsaj delno, le toliko, kolikor lahko dožene bralce sam pri prebiranju te knjige.

Najprej lahko ugotovimo, da je Potokar pesmi spet vrnil zgodbo, pri čemer pa dogajanje ni obravnavano in pojmovano v tradicionalističnem pomenu. Druga značilnost je dramaturška napetost, ki to poezijo silovito prežema. Formalistične iznajdbe ostajajo na obrobju pesnikovega zanimanja. Za jezikovne in druge igre, ki dajejo tekstom drugih ustvarjalcev najrazličnejše in tudi zanimive učinke, se Potokarjeva poezija ne mení. Ne odgovarja pa se bogati in barviti metaforiki, ki je mestoma tako polna šarma, da bralce ob branju uživa. Povedanemu je treba

dati, da so pesmi v Ambientih zvočnih pokrajin skrajno disciplinirane v ritmu in obliki. Pobude za pesnjenje so pri vsakem pesniku drugačne, različne pa so tudi pesniške izkušnje. Za Potokarja bi lahko rekli, da so mu dosežki najboljše, kar je bilo pred njim ustvarjeno, le izhodišče, ne pa kriterij za njegovo lastno pesnjenje. A takoj poveljmo, da si njegova izkušnja ne domišlja, da se svet začneja z njo, da je potrebno vse nanovo odkriti, imenovati, živeti. Pesnik piše

svoj rokopis na že znano in njegova poezija je v tem smislu palimpsestna. Potokar, ki mu ne kot človeku ne kot ustvarjalcu na tem svetu ni prihranjeno nič trpkega, bolečega, hodi svoje potovanje skozi ta prostor in čas. Je trpek, predvsem pa izvrsten pričevalec svojega obdobja. Ambienti zvočnih pokrajin pa so knjiga, ki dajejo temu desetletju svojski pečat.

I. ZORAN

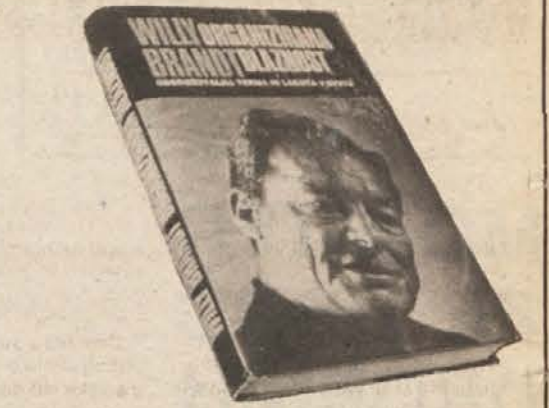
ANTON HLEBEC

Kadar vojak pade v vojni, ko vsak dan umre veliko ljudi, bolečina nekako otopi, saj postanejo ljudje sčasoma ravnodušni tudi za izgube, navadijo se na prisotnost smrti, ki se je vsem obesila za pete. Če pa je vojak ubit v miru, je žalost še bolj žalostna in bolečina še bolj boleča. Spoznanje, da je nenadoma preminilo mlado življenje, se zareže v nas kot grom v poletni nevihti.

Tako so padali čuvarki naših meja v težkih povojnih letih, posebno v informbirojevskih časih. Mala slovenska vas Straža pri Sentrupertu je tako nekega junjskega dne leta 1953 pričakala Antona Hlebca, mladega graničarja, ki je padel na jugoslovansko-bolgarski meji pri opravljanju svoje dolžnosti. »Slovenec Anton Hlebec je s svojo krvjo zalil večni cvet svobode in sončni makedonski zemlji.« je lepo zapisal gene-

iz izložbe

ORGANIZIRANA BLAZNOST

Churchill je nekoč dejal: »Smrt posameznika je tragedija, smrt stotisočev statistika.« Seveda smrt posameznika, ki nam je blizu, in smrt stotisočev, ki so daleč. Vprašajmo se odkrito, koliko nas ganejo podatki Unicefa, da umre pred izpolnjenim petim letom starosti 15 milijonov otrok v enem letu, 40.000 v enem samem dnevu in 28 v eni sami minuti? Bolj zaleže videti kot slišati, zato si zastavimo še eno vprašanje: ali ne naredi večjega vtisa o revščini in brezizhodnosti televizijski posnetek otroka, bolje rečeno otroškega skeleta, na izsušenih prsih afriške matere? Podobe, kakršno bi lahko posneli v širnem pasu revščine, ki se razteza preko Afrike od Sahare do severnega roba jezera Njasa.

Ima vse to kakšno zvezo s tisoč milijardami dolarjev, kolikor jih svet izda vsako leto za oboroževalno tekmo? Ima, in to trdno in neodvisno, odgovarja in jo dokazuje Willy Brandt v svoji knjigi Organizirana blaznost, ki se je te dni pojavila tudi na slovenskem knjižnem trgu.

Brandt je markantna osebnost svetovne politike in Nobelov nagajenec za mir. Ob vseh odgovornih nalogah, ki jih je opravljal kot vodja zahodnonemške socialnodemokratske stranke, je vodil tudi t. i. Brandtova neodvisno komisijo za mednarodna vprašanja o razvoju. Prav v tej vlogi je opravil velikansko in za mednarodno skupnost pomembno delo, ko je sistematično spremljal in poučeval razmere v svetu in odnose Sever-Jug. O svojih vtisih je napisal knjigo, ki dokazuje, da je globlje kot večina drugih politikov spoznal usodno povezanost razvoja in

oboroževalne tekme ter nakazal bližino katastrofe.

Kjer vlada splošna lakota, ne more biti govora o miru. Brandt pa je temu še dodal, da v moralnem pogledu ni nobene razlike, če so ljudje ubiti v vojni ali če so obsojeni na smrt od lakote. Po njegovem je pristno človeška in moralna dolžnost bogatih, da ob revščini ne ostanejo neprizadeti in da pomagajo revnim iz revščine. Dejstva podkrepi tako z rusko modrostjo, da sta največja sovražnika za lačne lakota in za site sitost, kot z besedami papeža Pavla II., da so razlike med Severom in Jugom »univerzalna dimenzija krivice in hudobije«.

Brandtova knjiga je res bogato dokumentirano pričevanje iz prve roke, hkrati pa tudi opozorilo o dejstvih, ki jih površno vsi poznamo, se pa ne zavedamo njihovih resničnih razsežnosti in nevarnosti. Tako ugotavlja Janez Stanič, glavni urednik Cankarjeve založbe, ki je knjigo izdala komaj leto dni zatem, ko je izšla v originalu. In še poteza prijaznosti Willyja Brandta: sam je napisal predgovor k slovenski izdaji.

M. LEGAN

ralpodpolkovnik Stevan Mirkovič v predgovoru knjige Anton Hlebec, za katero je sam dal pobudo, napisala pa sta jo makedonska novinarka Ivan Vasilevska in Gjorgi Pojrazovski z vsi poklicno vnemo in vestnostjo tako rekoč v enem dihu.

Knjiga je dragocen dokument časa, ko je bilo na naših mejah vse prej kot mirno; v času Stalinove gonje in informbirojevškega pritiska je bilo proti Jugoslaviji izsiljenih 7.877 obmejnih incidentov. Padale so žrtve, ena od njih je bil tudi Anton Hlebec. Avtorja knjige, ki je izšla najprej v srbohrvaščini, iz makedonskega pa jo je prevedel Stane Peček (njen izid sta ob letošnjem pionirskem prazniku omogočila trebanjska kulturna skupnost in združeno delo), podrobneje predstavi Hlebčevo družino iz Straže. Deset otrok je povila mati Frančiška očetu Antonu, le Tone je imel tako bridko usodo, da je doživel komaj dva dvajset pomladi. Vsem je rezalo kruh kmetovanje. Tone je imel rad konje in med vojno je komaj trinajstletni fantič z vozom vozil hrano in obleko partizanom v Belo krajino. Nikoli ni potožil, da ga je strah, da ne zmore, čeprav so enkrat italijanski vojaki streljali nanj. Ko

je v graničarski patrulji blizu Strumice daroval svoje življenje in za vedno zapustil svoje travnike, vinograd, svoje konje, domače in tovariše, je mlajšim rodovom predal sporočilo, da sta pogum in domovinska ljubezen najmočnejše orožje zoper sovražnike.

V družini Hlebčevih bo ostal največkrat ponovljeni stavek: »Toneta sta zadnja videla oče Tone in brat Stane.« Komaj kakšen mesec še, pa bi slekel uniformo, toda zahrbtni strelci informbirojevcev so priljubljenega in skromnega graničarja za zmeraj podrl na tla. Tisoči v Strumici, Skopju, Sevnicah in Sentrupertu so se poklonili mrtvemu branilcu naših meja in svobode, ko so posmrtno ostanke vojaka peljali domov. Karavla, kjer je bil v JLA, se je poimenovala po njem odkrili so mu bronast doprsni kip. Trajen pomnik Tonetu in njegovim podobnim pa je ta knjiga.

P. PERC

ŠAHOVSKI PROBLEMI SHERLOCKA HOLMESA

Državna založba Slovenije je v sodelovanju z Zvezo orga-

nizacij za tehniško kulturo Slovenije začela izdajati novo knjižno zbirko z močno obetavnim naslovom Z logiko v leto 2000. Kot je razbrati že iz samega naziva zbirke, naj bi v nji izhajale knjige, katerih vsebina bo seznanjala bralce z matematično logiko, vednostjo katere uporabnost je dandanes še kako izpričana v računalništvu in elektrotehnikah, pomeni pa tudi most med uporabnimi in bolj abstraktnimi vejami matematike. Po mnenju urednikov zbirke je matematična logika pomembna »tako za gradno orodij pri obvladovanju problemov znanosti in tehnike kot za razvijanje mišljenja«, osnove matematične logike pa so dandanes temeljno znanje.

Prva knjiga iz nove zbirke je že v knjigarnah, in sicer gre za knjigo Raymonda Smullyana Šahovske skrivnosti Sherlocka Holmesa. Pisec je po svetu znan po zbirkah logičnih nalog, ki jih je napisal kot profesor logike, matematike in filozofije, pri nas pa ga nekateri poznajo po knjigi Alice v deželi ugank, ki je izšla pred leti v slovenščini. Bila je dobro sprejeta, kar se prejkone obeta tudi novosti.

V knjigi Šahovske skrivnosti Sherlocka Holmesa je namreč Smullyan ustvaril 50 šahovskih problemov, ki pa se od običajnih razlikujejo po tem, da jih je treba reševati z retrogradno analizo, se pravi, da iz dane šahovske pozicije sklepamo na dogajanja v preteklosti igre. Logični problemi so tako podani v šahovski igri, ki je široko poznana in priljubljena. Povedati pa je treba, da pri reševanju problemov ni potrebno poglobljeno poznavanje šaha, bolj važna je zmognost logičnega sklepanja. Daso problemi še privlačnejši, jih je pisatelj vnesel v pripoved o slavnem detektivu Holmesu in njegovem nerazdružnem prijatelju zdravniku Watsonu. Prvi del knjige je uvajanje v problematiko in je manj zahteven, kot je drugi, v katerem je zastavljenih več zahtevnih problemov. Za tolažbo so v knjigi tudi podane rešitve iz drugega dela knjige, če bodo šahovski orehi za reševalce le pretrdi.

M. MARKELJ

Težko bi našli kakšno novejšo zgodovinsko delo, ki bi zbudilo toliko pozornosti in bi tako odmevalo v jugoslovanski javnosti, kot je knjiga dr. Janka Pleterskega Narodi, Jugoslavija, revolucija. To kaže, da se je avtor lotil snovi, ki je aktualna, četudi jo zajema iz preteklosti.

Dogodki na Kosovu, nacionalistični izgredi v drugih okoljih, polemični »medrepubliški« val in časopisna vojna, izhajanje nekaterih problematičnih feljtonističnih in zgodovinskih del, vse to in še kaj drugega, česar ne vemo ali vemo le ustrezno pristrženo, kaže, da se spričo družbene in gospodarske krize v Jugoslaviji vse ostreje srečujemo tudi z nacionalnim vprašanjem. Jasno je tudi, da nacionalnega vprašanja pri nas nismo do konca in enkrat za vselej rešili, kot se je rado poudarjalo v prvih povojnih letih. Vprašanja odnosov med narodnim in razrednim, samostojnosti in suverenosti narodov in njihove povezanosti v skupno državo, unitarizma in separatizma itd. so ta čas živa in odprta. Ob vsem tem pa strokovnjaki (pa tudi nestrokovnjaki, ki želijo argumentirano in znanstveno razlago teh vprašanj) ugotavljajo, da v naši publicistiki še vedno ne premoremo temeljnega dela zgodovine jugoslovanskih narodov in narodnosti in da nimamo znanstvenega pregleda procesov uveljavljanja jugoslovanskih narodov kot političnih, gospodarskih in kulturnih subjektov ter poti njihovega povezovanja v skupno državo. Šele na podlagi takšnih temeljnih del je mogoče sedanja dogajanja in težnje razumeti in pravilno ovrednotiti.

ZGODOVINA BREZ ČRNO-BELEGA GLEDANJA

Pravilno razumevanje pa je, o tem najbrž nihče ne dvomi, najboljše in najtrdnjše izhodišče za delovanje.

Knjiga Janka Pleterskega je prvi tak sistematičen in celovit korak, saj je po svoji zasnovi drugačna od knjig, ki so se doslej lotevale nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji. Ta dela so bila ali zelo teoretična ali pa so vprašanje videla skozi optiko enega samega naroda. Pleterski pa obravnava vse jugoslovanske narode enakovredno in razume njihovo uveljavljanje in združevanje v skupno državo kot zgodovinski dialektični proces, ki ga jedrnatno označuje sam naslov knjige oziroma trinomi narodi, jugoslovanstvo, revolucija.

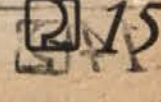
Knjiga je najprej izšla v srbohrvaščini. Kmalu po izidu je bila ob splošni pozornosti deležna tudi ugledne nagrade Dimitrije Tucovića, ki jo vsako leto podeljuje Nin za najboljše publicistično delo. Prejšnji mesec pa smo knjigo dobili v slovenskem prevodu, za izid katerega sta poskrbela ČZDO Komunist in Državna založba Slovenije. Slovenski zgodovinar je namreč knjigo

izvirno napisal kar v srbohrvaščini, slovenski prevod pa je skrbno pregledal, nekaj malega vsebinsko izboljšal, dodal kako besedo ali stavek in popravil nekaj stvarnih napak. Sicer pa je slovenska izdaja enaka srbohrvaški, le da sta slovenska založnika knjigo opremila s slikovnim gradivom, ki ga v prvi izdaji ni.

Pleterski je knjigo razdelil na tri dele. V prvem predstavi nacionalno proble-

M. MARKELJ

NA KRAJU SAMEM

MOJSTER ZA TISOČ DROBNIH OPRAVIL

čiščenju predmetov, v drugem pa je laboratorij za prepariranje kovine, keramike, stekla ter izdelavo odlitkov. Muzejski delavci so ogromno dela sami opravili. Vrednost opreme in preurejanja prostorov cenijo na 10 milijonov dinarjev.

Za delo je najbolj zagret preparator Jože Lorber, ki komaj čaka, da bo delavnica dokončana. V Posavskem muzeju je zaposlen devet let. Na prihod v muzej je vplivala najdba v domačem vinogradu pod cerkvijo sv. Martina na Velikih Malencah 1977. Traktor je rigolal in Jože je za njim našel na ostanke rimske keramike. Odnese jih je v Posavski muzej in tam so prav takrat iskali hišnika. Jože je bil po poklicu avtomehaničar, vendar ni imel službe. Delo v muzeju ga je zamikalo in ga je takoj sprejel. Ni mu bilo žal.

Mimograde se je začel vpeljevati v stroko in v muzeju so bili veseli njegovega nagnjenja do ohranjanja starin. Poslali so ga na prakso v preparatorsko delavnico Zavoda za spomeniško varstvo v Mariboru. Jože je tam delal pod mentorstvom Stanka Gokoviča. Po tistem je obiskal še preparatorski delavnici muzejev v Celju in Kopru. 1983 pa je dobil štipendijo za izpopolnjevanje v Nemčiji. Tri mesece je delal v evropsko znani preparatorski delavnici za kovino, keramiko in steklo v Mainzu. Preden se je odpravil čez mejo, se je moral naučiti še nemščino. Nič mu ni bilo težko.

Nad delom v Mainzu je bil zelo navdušen. Na vpogled in za fotokopiranje je dobil vse zaželeno gradivo. Spoznal je nove postopke restavriranja in prepariranja arheološkega gradiva ter up-

orabo materialov za lepljenje in utrjevanje. V Mainzu so bili z njim zelo prijazni. Tam je delno pripravil tudi gradivo, ki so ga pripeljali s seboj iz Dobove. Takrat so se dobovskim najdbam vsi veliko posvečali. Delo so opravili brezplačno in Jožetu so ob odhodu dali s seboj razne materiale, da je doma lahko nadaljeval s prepariranjem.

V pogovoru je Lorber omenil, da se je zlatar v Mainzu mesec ubadal z zlatom, ki so ga Brežičani našli v halštatski gomili, da mu je vrnil prvotno obliko. To je bil del ženskega nakita, zmečkan v velikost oreha. Zlatar je vse delo opravljal pod mikroskopom. Če bi ta njegov trud zaračunali, bi veljal naročnika osem tisoč zahodnonemških mark. Za Posavski muzej so zaradi dobrega sodelovanja napravili to zastoj. Vrata delavnice v Mainzu so mu odprta tudi vnaprej, za kar ima največ zaslug arheolog Mitja Guštin.

Odkar je Jože v Posavskem muzeju, je bil zraven pri vseh izkopavanjih: v Orešju, Starem gradu pri Podbočju, Dobovi, na Velikih Malencah, v Sajevcah in Brežicah. Najprijetnejše spomine ima na Dobovo, kjer se mu je nasmešnila sreča med tem, ko so šli drugi malicat k bližnjemu kmetu. Pod vodstvom Mitje Guština so odkrivali keltske grobove. Jože je ostal tam, da bi popazil na najdišče. Sproti ga je tudi čistil in tedaj so se pokazali obrisi groba, nato pa ustja posod. To je bil prvi bogatejši grob, ki so ga našli. Izkopali so posode, meč, sulico in fibulo.

Jože si je zelo rad nabiral izkušnje pri teren-skem delu. V času, ko muzej opremlja delavnico, pa je izkoristil vsako možnost tudi za prepariranje arheološkega gradiva. Prepariral je kera-

miko iz Dobove, z Malenc in iz Sajevc. Zelo lepo je restavriral keramično posodo iz zgodnjega rimskega obdobja za Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine v Novem mestu. Naredili bi še več, vendar trenutna opremljenost delavnice še ne dopušča vseh postopkov. Ko bo dokončno opremljena, bo v njej lahko delalo pet ljudi. Gradiva za konzerviranje in prepariranje je v Posavskem muzeju ogromno z izkopavanj v zadnjih letih in še od prej. Računajo, da jim vsaj deset let ne bo zmanjkalo dela. Ob obilici lastnega gradiva bodo v Brežicah našli čas tudi za druge naročnike, da pokažejo, kaj so sposobni napraviti, in da bo muzej tudi kaj zaslužil.

Preparator Jože se bo izpopolnjeval še naprej. Pozimi bi rad odšel v preparatorsko delavnico v Münchnu. V muzeju so veseli njegove ukaželjivosti, zato so zaprosili za štipendijo kulturno skupnost Slovenije. Jože upa, da mu je ne bodo odrekli. Po treh letih prakse v Mainzu bi rad utrdil svoje znanje v dobri tuji delavnici, videl nove materiale in postopke prepariranja in konzerviranja. Bilo bi res škoda, če mu tega ne bi omogočili. Ravnatelj prof. Marjan Gregorič pravi zanj, da je človek z dvema desnima rokama, človek, ki se loti vsakega dela in ne odneha prej, dokler se mu ne posreči. Ni še dolgo tega, kar je popravil zelo star šivalni stroj iz etnološkega depoja in nato sam sešil rokave za peskalnik, napravo za peskanje oziroma čiščenje kovin. Jože vse pogleda in se iz vsake stvari nekaj nauči, zato obvlada tisoč drobnih opravil. Dela z veliko potrpljenja, volje in smisla, in če na primer nima jasne predstave o obliki posode, ki jo restavrira, takoj vzame v roke knjigo in si dopolni manjkajoče znanje. Časa za učenje mu ni nikoli žal.

JOŽICA TEPPEY

V Posavskem muzeju se bodo lahko v kratkem pohvalili z novo pridobitvijo, s preparatorsko delavnico, ki jo ta čas še opremljajo. Zanj so preuredili dva prostora, ki merita skupaj 70 kvadratnih metrov. Prvi je namenjen grobemu

OBRAZI

»LIČKAM PA ŠE LAHKO!«

da so dobrine in bremena dokaj enakomerno porazdeljena. Pa vendar, za pridne še ni počitka. Še je nekaj sadja na drevju, še nekaj poljščin na njivah in v zidanicah pridno brbota žlahtni mošt: brez skrbnega in veččega nadzora bi hitro ponorel, in po gankih ter v letih se zlata čedalje več koruznih storžev. Zlato se s polja seli v domačije.

Ličkanje koruze je bilo nekdanj skupinsko opravilo, ki je bilo na kmetih cenjeno prav tako kot mlačev pšenice, ajde ali prosa. Ker pa se je to delo opravljal jeseni in že v poznih nočnih urah, je dobilo še drug, bolj skrivnostni pomen. Skupaj je prišlo več ljudi iz sosesčine, delo pa je bilo tako, da se je dalo ob njem brez težav pogovarjati. Tako je bilo ličkanje neke vrste ustni časopis, hkrati pa bogata knjiga narodnih pripovedk, bajk in običajev. Marsikatero mlado srce je potem na poti domov v strahu trepetalo, ker je v pogovorih slišalo toliko o nadnaravnih in mističnih stvareh, ki naj bi prevevale vso bližnjo in daljno okolico, da je bil že vsak grm v temi podoben nesrečnemu pokojnemu predniku in je bila že vsaka ponižna mačka, ki je prečkala pot, podobna najhujši zverini.

Tako je bilo nekoč in morda je tako ponekod še danes. Pri Hrovatičevih v Stranski vasi pa koruzo ličkajo, kadar je pač čas. Tudi nedeljsko dopoldne osemdesetletnemu dedku Francu in njegovemu vnuku Damjanu prav pride. Ličkata sicer še po starem, se pravi brez hrmenja modernega ličkalnega stroja, vendar ob šumenju koruznih listov, ki padajo na vedno višji kup, ni več tiste široke domačnosti, ki je vladala ob li-

čkanju nekdanj. Se pa Damjan z dedkom pomeni lahko marsikaj, saj seže osemdesetletnikov spomin daleč nazaj v čase, ko so dolensko idilo trgali samo udarci konjskih kopit po makadamskih poteh in spodbujajoči klici in vriski voznikov. Tudi železnice, ki predira hrib prav pod Hrovatičevo domačijo, v Francovih roso mladih časih še ni bilo.

Franc se je rodil pravzaprav na Lakovnicah, ko pa se je oženil, je kupil kmetijo nad tunelom v Stranski vasi. Sicer je bil doma prvi od šestih otrok, vendar je bil oče še mlad in ni izpustil iz rok svoje lepe kmetije. Tako se je Franc zaposlil kot lesni manipulant in delal za novomeške trgovce na železniških postajah od Mirne peči do Rožnega dola in s tem zaslužil toliko, da se je lahko postavil na svoje. Precej mu je vrglo tudi »furanje«, prevoznitvo, ki ga je z lepim parom konj opravljal za različne stranke. Nova domačija, ki je bila stisnjena med posestva ruperške in poganške graščine, mu je dajala dovolj dela, pa je pustil službo in se posvetil samo kmetovanju, ob pridni pomoči žene Lojzke, seveda.

»Graščinska zemlja je v tistih časih res cvetela,« se spominja Franc. »Tako lepim nasadov češenj, sliv, jabolk, hrušk in drugega sadja ter okrasnega grmičja ni bilo daleč na okoli. Tudi gozdovi in njive so bili vzorno obdelani. Res škoda, da je sedaj vse tako propadlo. Človeka zaboli srce, ko vidi, kaj je iz tistega lepega posestva nastalo sedaj. Kaže, da po vojni ni bilo prave volje in sposobnosti.«

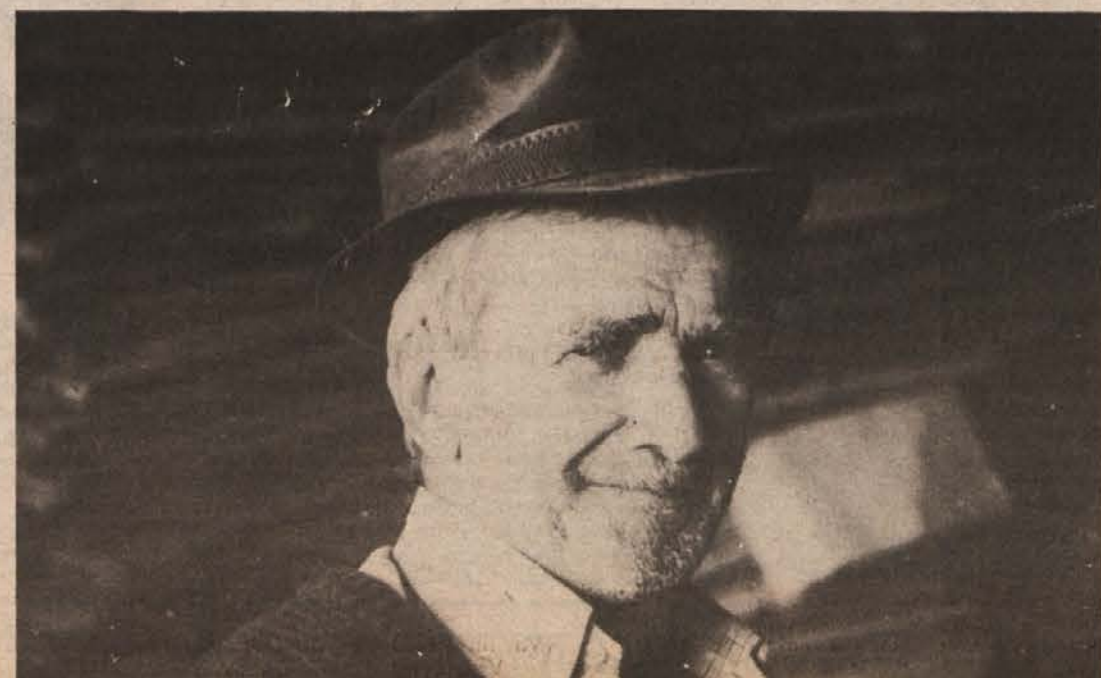
Tudi Francova kmetija je ravno zacvetela, ko je prišla druga svetovna vojna. Dvoje majhnih

otrok je vekalo pri hiši, ko so ga pobrali Italijani in ga skupaj s še sedmimi sovaščani odpeljali v zapore v Novo mesto, od tam pa naprej na Rab. Na Rabu je potem Franc dočkal razpad Italije in se vrnil domov. Bil je lahko srečen, kajti še sedaj ga preganjajo mučni spomini na tisti čas: »Spali smo pod šotori in včasih je bilo nevzdržno vroče, drugič nas je spet zamakalo in mrazilo. Poleg tega je bila pa še nevzdržna lakota. Ni čudno, da so ljudje umirali kot muhe. Mislim, da se nas polovico ni več vrnilo iz tistega pekla. Tudi jaz sem kmalu začutil posledice. Trgalo me je v nogah, da ni za popisati, sedaj, ko imam na hrbtu že osem križev, pa me noge komaj še nosijo. Le še kakšna lažja dela lahko opravljam. No, za ličkanje koruze sem še kar dober.«

Snaha nama postreže z lepo dišečo kavo in okusnimi orehovimi zviti in s Francem se s Tičnice, kot se imenuje hrib, na katerem stoji njegova domačija, ozirava po sončni dolini. Spodaj je Stranska vas z malo cerkvico, za njo Cerovec, na katerem tudi blešči streha zvonika, zadaj Ljubenski hrib s cerkvico Sv. Vida na koprastem hrbtišču. Tam ima Franc svoj vinograd: »Tudi za trgatve nisem več,« mi potoži. »Vendar pa ne morem brez vinograda. Sin me odpelje do zidanice, tam malo posedim in poslušam, kako se pretaka in brbota v kleti. Delo pa opravijo drugi.«

Taka je ta jesen. Sončna, lepa, bogata, spokojna. Taka je lahko tudi starost. Vsi nekoč žanjemo jesenske sadove.

TONE JAKŠE

DARINKA PLUT iz Črnomelja je bila izžrebana izmed reševalcev naše 35. nagradne križanke. Žreb ji je dodelil knjigo »Oh, ta naša babica« slovenskega pisatelja Iva Zormana. Pisatelj v nji z občutkom opisuje zorenje in stiske mladega dekleta, gimnazijke Mike, razmere v njeni družini in vloge babice pri njenih prvih ljubezenskih izkušnjah. Prijetno in mikavno branje, katerega neposrednost še povečuje način: pisanje je v obliki deklishega dnevnika.

Rešite današnja križanka in pošljite rešitev najkasneje do 17. oktobra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 37.

PRGIŠČE MISLI

Dovoljeno je nam sanjati o življenju, boljšem od navadnega, rekel pa bi, da ni dovoljeno teh sanj zidati z opekami, ki jih ni v vsakdanjem bivanju.

M. MAETERLINCK
Kdor ničesar ne ve, ničesar ne ljubi.
PARACELSUS

DL	PRIDEVEK	ZBORNIKA	ODRASLA PREOBRAZENA ZUŽELKA	PEKARSKA OBRT	SUMERSKI BOG NEBA	SEST.: J. UDR	IGRALEC SEVER	PLEMENSKO ZNAMENJE	PREDSTAVNIK SAMOSTANA
	MOŠTVO					100			
	SEMANTIKA						KANON/VRSTA POLZA		
	BREZMADEŽNA								
	STARORIM. OBLEKA/IZLETNIK				FR. PISATELJ (-ARIANA-)/TROJANKA				DL
DL	PODROČJE	DREVNI ZAJEDALEC	SENČNICA/SVETNIŠKA PODOBA	NAGON/MARIBORSKA OPERNA PEVKA			JORDANSKA LUKA	ODPADEK PRI CELJENJU	VRTNA CVETICA
OTROŠKO VOZLO				BRISKA/KIP					
POSTOPAS-TVO							KEBANJE		
PRIPovedNA PESNITEV				PESNIK ZUPANČIČ/PIVAK			ZENSKI GLAS/EGON TOMC		
PLANTA									HRDOČ
NADAV				AVT. OZNAKA SARAJEVA					DL NAPAD

Nebrzdano siromašenje Afrike

Črna celina izgublja svoje naravno bogstvo — Uničenje afriškega živalstva je uničenje svetovne naravne dragocenosti — Divji lov

Afrika je nesrečna celina. Ta čas ni tam lepo ne večini ljudi in ne živalim. Medtem ko človeški rod puste suha, lakota, bolezni, vojne in druge nadloge, pa živali ogroža predvsem človek s krčenjem divjine, uničenjem tropskega gozda in savan, z nekontroliranim lovom. Kot pravijo poznavalci, se bogastvo afriškega živalskega sveta hitro zmanjšuje in ob takšnih gibanjih kaže, da bodo številne živalske vrste povsem izginile. Blizu se čas, ko Afričani na svojih safarjih ne bodo imeli več kaj prida pokazati.

V zadnjem desetletju so z nebrzdanim lovom na črnega nosoroga to žival praktično že iztrebili; manjšina živali je ostala le v redkih, težko dostopnih predelih. Vsako leto pade pod streli črnih lovec na desetstisoče slonov. Samo še nekaj desetletij gorskih goril živi na zadnjih otočkih pragozda. Slabo se piše afriškemu gepardu, divjemu psu in krokodilu. V mnogih predelih, kjer so nekaj živeli, jih ni več, drugod, kjer so še, pa so resno ogroženi.

Za usodo živalstva Afrike se zanimajo po vsem svetu. Mnogi se zavedajo, da je afriško živalstvo svetovna naravna dragocenost, ki jo človeštvo mora ohraniti, mnogim pa je usoda nosoroga, slona, krokodila, gorile in drugih živali malo mar. Žal so med njimi tudi sami Afričani. Zato je trud varstvenikov narave dokaj jalov. Bolj črnogledi trdijo, da afriškega živalstva ni več mogoče rešiti, prave divjine ne bo več, ostali bodo živalski vrtovi in morda nekaj rezervatov z gojeno in krmiljeno divjadjo.

Zakonitega lova na visoko divjad ni veliko. Ta šport je za navadne smrtnice predrag, ker poteka po navadah, ki so jih vpeljali kolonialni imenitneži. Dovolj petične lovec spremlja cela kolona vozil, natakariji, kuharji, gonjači, sledniki, šoferji in poklicni lovci. V času lova postavijo nekaj taborišč. Zvezo med njimi pa vzdržujejo tudi z letali. Gostitelji vedo že vnaprej, kaj imajo gostujoči lovci radi, katere pijače in katere specialitete, pa jim skušajo v vsem ustreči. Poskrbijo tudi, da si sami ustrelijo »najredkejši zrezek na svetu«, antilopo sitatungo. Jasnno, da stane en sam dan takšnega lova preko 1.000 dolarjev na osebo, kot je tudi jasno, da takšen kraljevski lov ne ogroža živali.

Ogroža pa jih črni lov. Divji lovci so predvsem domačini, ki dobro poznajo navade živali in pokrajino. Njihovo glavno orožje ni puška, ker se pač daleč sliši, marveč najrazličnejše zanke, pasti in nastave. Njihov plen so predvsem trofejne živali, katerih krzno suše in prodajajo prekupčevalcem, ter sloni in nosorogi zaradi oklov in rogov, ki slove kot čudežno zdravilo in afrodiziak.

Se posebno pri lovu na nosoroge divji lovci ne poznajo nobenih ozirov. Črni nosorog, ki je preživel že 70 milijonov let, se je znašel pred propadom. Še okrog leta

1970 je bilo njihovo število precejšnje, preko 65.000, zdaj jih na vsej afriški celini živi manj kot desetina. Sodiijo, da živi še kakih 4.500 črnih nosorogov.

Kenija, ki slovi kot ena najbolj urejenih držav v Afriki in vodi v safarskem turizmu, je prav tako nemočna pred divjimi lovci kot druge države. V narodnem parku Tsavo je v šestdesetih letih živelo okrog 80.000 črnih nosorogov, danes jih je samo še 400. V Zambiji so še pred 10 leti imeli okrog 12.000 nosorogov, zdaj jih je samo še 300. V petih letih se je število teh živali v Centralni afriški republiki zmanjšalo od 3.000 na vsega 170. V Ugandi pa so črede nosorogov povsem izginile.

Nosorogi padajo pod streli zaradi svojega roga. Potem ko divji lovci žival ubijejo, ji v 10 minutah odžagajo rog. V teh nekaj minutah dobesedno obogatijo. V zgodnjih sedemdesetih letih je kilogram roga stal okrog 13.120 dinarjev, potem pa je cena v nekaj letih poskočila na 246.000 dinarjev. Za domačina iz savane je to lep zaslužek. Toda pravo bogastvo si razdele trgovci, ki prodajajo rogove predelane. Kilogram roga stane v končni prodaji že preko 10 milijonov dinarjev.

Polovica svetovne trgovine z rogovi nosorogov poteka v Severnem Jemenu, kjer rogove predelejuje v dragocene in umetniško okrašene ročaje za bodala. Od leta

1982 je uradno nakupovanje rogov sicer prepovedano, a zakon velja le na papirju. Druga polovica svetovne trgovine z rogovi poteka v Aziji, kjer prah iz nosorogovega roga uporabljajo kot zdravilo. Tradicionalna azijska medicina ga uporablja za učinkovito sredstvo proti krvavenju in za zbijanje vročine. V uporabi je tudi kot afrodiziak, čeprav neprimerno manj kot zdravilo.

Podobno grozljivi so podatki o pobijanju slonov. Divji lovci, ki imajo čisto podporo v skorumpiranih vladnih vrhovih, neusmiljeno pobijajo slone zaradi oklov. Slonova kost gre kljub prepovedi trgovanja z njo odlično v prodajo in po visokih cenah. Kilogram slonove kosti prinese divjemu lovcu od 33.000 do 50.000 dinarjev. Lova pa se lotevajo kar na konjih. Čredo slonov seženje skupaj, nato živalim s sulicami poreže kite na zadnjih nogah. Nemočne slone potem pokoljejo in jim izruvajo okle.

Lani je bilo pobitih okrog 60.000 slonov, trgovci pa so obrnili za slonokošene izdelke okrog 205 milijard dinarjev. Po ocenah strokovnjakov je v Afriki kljub pokolom še vedno okrog 700.000 slonov. Ne grozi jim sicer takojšnje izginotje kot nosorogom, vendar se bodo ob nezmanjšanim pobijanju znašli prav tako na pragu obstoja.

MiM

Goljufija v naravi

Ptice stražarke pridejo do hrane s prevaro

Ne goljufajo samo ljudje, tudi v živalskem svetu imamo primere goljufij. Ptice kdaj pa kdaj opeharjajo svoje vrstnike. Poseben tak primer je raziskoval ameriški ornitolog Charles Munn v amazonskem pragozdu. Opazoval je skupino ptic različnih vrst, kjer sta dve posebni vrsti določeni za oprezanje za sokolom in drugimi sovražniki, druge ptice pa medtem lovijo hrano (žuželke). Ptice stražarke pridno stražijo in pravčasno opozarjajo druge, ko se približuje nevarnost. Večkrat pa dajo znak za preplah samo zato, da se druge ptice razbežijo, same pa hitro pojedjo, kar so druge našle. Ta lažni alarm jim dobro uspe, saj se nikdar ne ve, kdaj gre zares in kdaj samo za prevaro. Druge ptice pa so se že naučile, da je bolje, če se skrijejo prevečkrat kot premalokrat.

Če bi druge ptice dognale, kako se ptice stražarke obnašajo ob prevari, npr. da ne odletijo stran, bi se ravnotežje kar hitro spremenilo. Ptice stražarke ne bi več stražile, druge ptice bi bile v nevarnosti.

Tako je goljufija v tem primeru upravičena.

V. J. (Vir: Illustrerad Vetenskap)

DAN ŽIVALI

● 4. oktober je bil svetovni dan živali. Da, tudi živali imajo svoj dan. Ob branju tega zapisa pomislite na to. V vednost pa naj bo še tale podatek: že leta 1978 je Unesco sprejel Deklaracijo o pravicah živali, v kateri med drugim stoji zapisano, da imajo vse živalske vrste pravico do obstoja. Krnjenje te pravice, kar je še posebej očitno v Afriki, pomeni v bistvu krnjenje pravice do življenja sploh. In če ni več spoštovanja do živega sveta, katerega del smo, potem najbrž tudi ni več prav veliko spoštovanja do sočloveka.

Otroški delavci

Na svetu redno dela 50 do 100 milijonov otrok

Mednarodni dogovor sicer prepoveduje delo otrokom do 15. leta starosti, vendar je na svetu ta čas 50 do 100 milijonov otrok, ki morajo trdo delati. Takšno oceno je podal Mednarodni urad za delo v svojem zadnjem poročilu. Otroci morajo delati na poljih, v tovarnah in drugod, pogosto pa delajo na nevarnih delovnih mestih in s pesticidi, kar je oboje za mlad organizem toliko bolj uničujoče.

Otroška delovna sila je namreč poceni, zato jo predvsem v

Čipi pomagajo invalidom

Računalniki omogočajo paraliziranim ljudem, da se dejavno vključujejo v družbo in delajo

Po prometni nesreči leta 1965 je mladi David Young ostal paraliziran. V bolnišnici, kjer so mu rešili življenje, so ga naučili upravljati električni invalidski voziček in uporabljati posebno palico z usti tako, da je lahko odtipkal svoje želje in kaj zapisal. Toda za mladega fanta to ni bilo dovolj, hotel je doštudirati. In tudi je. Diplomiral je na biološki fakulteti, dandanes pa dela kot laboratorijski svetovalec in veliko piše strokovne članke. Težka invalidnost se skoraj ne pozna v njegovem strokovnem svetovalnem delu. Young zatrjuje, da mu je v poglavito pomoč računalnik.

In ni edini. Računalniki, ki so v temeljih spremenili, oziroma še spreminjajo družbo, so postali dostopni milijonom invalidov. Od prvih poskusov, da bi računalniško tehnologijo uporabili za izdelavo nadvse izpopolnjenih protez, kar je bilo izjemno drago in še dolgo ne bo rodilo zares praktične proteze za premikanje in delo, so krenili v drugo smer. Začeli so prilagajati računalnike tako, da jih lahko uporabljajo tudi invalidi. Z obvladovanjem računalnika pa se lahko vključujejo v družbo kot skoraj povsem enakopravni in sposobni delavci.

Alan Brightman, direktor oddelka za posebno vzgojo pri računalniški družbi Apple, pravi: »Ključni problem je dostop, neodvisnost in uspešnost. Če zmores premakniti samo trepalnice, se s posebnim stikalom da doseči, da delaš z računalnikom. In ko imaš enkrat dostop do stroja, imaš odprto pot do sveta.«

Takšen način razmišljanja, da je treba le omogočiti paraliziranim in drugim invalidom dostop do računalnika in do dela z njim, je rodil lepe uspehe. Zdjaj uporablja v ZDA računalnike pri svojem delu že okrog 40.000 paraliziranih oseb. In za mnoge od njih se je življenje dramatično spremenilo. Navedli smo že primer mladega Younga, ki je doštudiral

in dosegel ugledno mesto v poklicu, navedimo še en zanimiv primer:

William Garman je pred štirimi leti zbolel za neko boleznijo, katere posledica je popolna paraliza, tako da ni mogel čez dve leti ne govoriti in ne pisati, lahko je samo še mežikal z vekami. Strokovnjaki iz Westinghousa so izdelali posebno infra rdečo napravo, s pomočjo katere Garman lahko premika utripač na računalniškem ekranu. Na ta način so mu omogočili, da je prvič po bolezni lahko vzpostavil stike z družino, da se lahko sporazumeva z drugimi preko ekrana in računalnika.

Še bolj izpopolnjen, kot je infra rdeči senzor, je aparat, ki so ga sprva razvili v vojski za bojne pilote. Aparat omogoča, da človek že s pogledom na posamezno tipko to tipko sproži. Tako lahko dela z računalnikom, četudi je povsem paraliziran.

In ker na razvitem zahodu nakup osebnega računalnika, kot je Apple II ali IBM PC, ni takšna strahotna finančna obremenitev, kot je nakup podobnega ali celoskromnejšega računalnika pri nas, se paraliziranim ljudem zares kažejo svetlejša obzorja. Pri nas pa?

MiM (Vir: Time)

Prijatelji noči

Novost v nočnem Rimu

Večno mesto na italijanskem škornju ima novo znamenitost, ki pa se razkrije šele v nočnih urah, ko Rim zaživi v znamenju sladkega življenja. Med siceršnje prijateljice noči so se v zadnjih mesecih pomešale nove, visoke in temnopolte prostitutke eksotičnega videza. Toda pozor, nove prijateljice noči ne morejo ponuditi tega, kar vsaka, še tako izrabljena prostitutka lahko, kajti eksotična dekleta v visokih petah in kratkih krilih so — fantje.

V Rimu je namreč nastala kolonija transvestitov, ki so se v Evropo preselili iz predmestij velikih brazilskih mest. Zdjaj se zbirajo na nekaterih znanih ulicah in ponujajo svoje usluge. Za Rimljane, predvsem tiste, ki zadeve ne jemljejo preveč resno, so transvestiti postali nekakšna večerna zabava, ki si jo hodijo ogledovat, za druge pa so »brasiliani« nadloga, ki je na ulicah Rima povsem odveč. Močno se zgražajo tudi prave prostitutke, češ da jim brazilске »dame« jemljejo zaslužek. Po izjavah nekaterih transvestitov zaslužek res ni slab. Na noč zaslužino lahko tudi po 176.000 din.

Policija je dokaj nemočna. Preganjajo jih s cest, a se naslednjo noč že vrnejo ali pa za nekaj časa zapuste vroči rimski asfalt in se sprehodijo po Torinu in Milanu, potem pa se spet vrnejo nazaj v Rim.

Ignac Jereb: Umirajoča domačija

Grabnar ga je že takoj pri vratih opazil in ga s kretinjami rok vabil, naj prisede.

»Že vem, že vem, da si me včeraj iskal. Mi je Marjeta povedala!« je Grabnar hitel pripovedovati. Takoj mu je začel razlagati, koliko bukovine potrebuje za italijanske kupce in ga spodbujal, naj poseka čimveč bukovine, dokler je še sezona. »Seveda bom odkupil tudi vso jelovino, kolikor je imaš posekane.« je Grabnar obljubljal Matevžu.

Dogovorila sta se še o ceni za les, po koliko bo plačal, potem se je Matevž dvignil od mize, čeravno ga je Grabnar hotel po vsej sili zadržati, da bi še posedel.

Nameraval je hitro oditi iz gostilne, ne da bi kaj popil, a ga je Marjeta pri vratih pričakala in zadržala. Prijela ga je za roko in mu pošepnala: Pridi takoj po kosilu! Bom za kratek čas prosta in sama v svoji sobi. Smo glej, da te ne bo nihče videl!

»Pridem!« je bil Matevž kratek. Samo za trenutek sta se ujela z očmi, a jih je takoj umaknila in zardela. Njen kratek in iskren pogled, je bil dovolj, da mu je povedal vse.

Matevž je hitel domov ves srečen. Moral je pohiteti, da se bo vrnil o pravem času, saj Osoje niso tako blizu.

Ves zasopel je prišel domov. Ko je povedal, da se je z Grabnarjem dogovo-

ril o prodaji lesa, so mislili, da je zaradi te vesele novice tako pohitel domov. Med kosilom je oče hotel zvedeti vse podrobnosti. Odkar je bil gospodar na Osojah, je bilo prvič, da ni on sam prodajal. Obraz se mu je smejal, a srce je bilo polno neke čudne tesnobe in grenkobe.

Stari Osojnik je po kosilu pridržal Matevža in povzel besedo: »Ne bodi kakor zverina, ki več pomori, kot lahko požre! V gozd hodi toliko, kolikor potrebuješ in sekaj toliko, kolikor gozdu koristi. Naš gozd je smrekov in le tu pa tam je nekaj bukovine vmes. Vsako leto smo bukovine samo toliko posekali, kolikor smo potrebovali drv. Grabnar je vsako leto dobil od nas najlepšo bukovino, ker smo vse grčavo obdržali doma za drva. Z njo je imel velik dobiček. Matevž, zapomni si, Osojnikov gozd je bil vedno lepo raščen, a zaraščen nikoli. Tako naj bo tudi naprej, če hočeš imeti od njega pravo korist. Zavedaj se, da je gozd kmetov prijatelj. Zato bodi do gozda pošten in ga spoštuj! Če je Grabnar sklenil kupčijo za bukovino, naj si jo poišče drugod. Od naše hiše bo dobil toliko, kolikor je posekane in pripravljene za prodajo, in niti iveri več! Grabnar ne bo nikoli doživel tega, da bi mu prodal stoječi les za posekati na čisto. To so pravi zajedalci gozdov. Namesto da bi posekali samo dozoreli les in odvišna drevesa, uničujejo vse. Kar pogled poseke, kako strašno zijajo, kot

težke rane, potrebne stoletnega zdravljenja...«

Matevž je očeta poslušal samo napol. Vse njegove misli so bile v dolini pri Marjeti. Oče bi še kar naprej govoril in modroval, a ga je Matevž pretental in se zmuznil iz hiše.

Spustil se je po klancu navzdol. Ob misli na Marjeto je nekoliko upočasnil korak. Vsa otroško mlada je stala pred njim; slišal je njen mehki glas, videl njene bujne lase, njene lepe, a otožne plave oči.

Matevž se je zdrzil in se ovedel sanjarjenja. Nadaljeval je pot. Njegov pogled je božal prebujajočo naravo. Po leščevju in drugem grmičevju se je igral veter. Majal je leskove vejice, obložene z dolgimi mačicami, in odnašal njih rumeni prah. Krog in krog je cvetelo vresje, zvončki in šopki trobentic. Le v globokih grapah so se zadnje zaplate umazanega snega upirale pomladanskemu soncu.

Matevž še sam ni vedel, kdaj se je znašel pred Grabnarjevo hišo. Neopazno je smuknil prek dovorišča in po stopnicah do Marjetine podstrešnice. Obstal je pred vrati. Roka se mu je tresla in srce mu je močno bilo, ko je komaj slišno potkal.

Marjeta mu je odprla in ga spustila noter. Ko je zaprla vrata, sta oba obstala v zadregi brez besed. Marjeta s hrptom naslonjena na vrata, a Matevž se je nerodno prestopal sredi sobe.

POTA IN STRAŽNICA

dežurni poročajo

OB DVOJE KOLES — Neznani storilec je v noči na 5. oktober stikal po osebnem avtomobilu 36-letnega Asima Skulića iz Novega mesta. Iz vozila, ki je stalo parkirano pred stanovanjskim blokom v Ulici Majde Silc, sta izginili kolesi, s čimer je lastnik oškodovan za okroglih 60 tisočakov.

OSTAL BREZ GLASBE — Med 4. in 5. oktobrom je nekdo vlomil v osebni avto Zorana Leka iz Novega mesta in iz njega ukradel avtoradio. Vozilo je stalo parkirano pred stanovanjsko hišo, lastnik pa je s tatvino ob kakih 80.000 din.

DO KINA Z MOPEDOM, NAZAJ PEŠ — 28. septembra zvečer je neznani storilec ukradel izpred kina v novomeškem domu JLA kolo z motorjem znamke Tomos 14 M, last 17-letnega Igorja Bobnarja iz Potoka. Bobnar je moral domov peš. Sreča, da je še mladih nog.

KJE JE REZERVNO KOLO? — Neznani storilec se je med 26. in 29. septembrom potikal okoli polpriklonika, ki je stal na parkirnem prostoru pri motelu Putnik v Trebnjem. Kaj je počel, je bilo kmalu jasno. Iz vozila je namreč izginilo rezervno kolo, s čimer je Avtoprevoz iz Ivančne gorice ob okroglih 100 tisočakov. Nepridiprav se roki pravice zaenkrat še dokaj uspešno izmika.

ODKLENJENA GARAZA VABI LA — Jakličevi iz Šenturperja so pred nekaj dnevi pustili svojo garažo kar odklenjeno, kar je bilo seveda še kako po godu neznanu, ki je na ta način v noči na 27. septembra brez večjih težav prišel do prevoznega sredstva. Iz garaže je namreč zmaknil kolo z motorjem znamke APN 6, last 43-letnega Petra Jakliča, ki je zaradi tatvine ob najmanj 180 tisočakov. Za storilecem še poizvedujejo.

Sporni odlok je zakonit

Tako je odločilo ustavno sodišče SRS in zavrnilo vlogo Štefanije Škinder iz Žužemberka

LJUBLJANA, ŽUŽEMBERK — Pred kratkim se je na republiško ustavno sodišče obrnila Štefanija Škinder iz Žužemberka in zahtevala oceno ustavnosti in zakonitosti občinskega odloka o prenehanju lastniške pravice na območju zazidalnega načrta Stranska vas pri Žužemberku. Škinderjeva je bila namreč prav zaradi tega odloka ob hektar kvalitetne obdelovalne zemlje, ob tem pa je trdila, da občina ni sprejela prostorskega dela družbenega plana, s katerim bi razvrstila kmetijska zemljišča, in da torej odlok ni v skladu z zakonom.

Zapišimo že takoj, da ustavno sodišče ni našlo razlogov za uvedbo postopka in je zahtevo Škinderjeve zavrnilo. Razlogi so enostavni. Skupščina občine Novo mesto je namreč že 11. marca letos na sejah zborov sprejela družbeni plan občine za obdobje od leta 1986 do leta 1990. In v posebnem poglavju tega plana o urejanju stavbnih zemljišč so naštetih kraji, kjer bo moč pridobivati zemljišča za gradnjo stanovanj. Na spisku je tudi Žužemberk, kjer je predvidena gradnja 43 individualnih hiš, sklad stavbnih zemljišč pa bo v tem srednjeročnem obdobju urejal stavbna zemljišča po letnih programih realizacije družbenega plana občine. Prav v tem planu je

IZGINILA JE OVCA

DOLŽ — V nedeljo med 9.30 in 10. uro je s pašnika pod vasjo Dolž izginila ovca. Tega dopoldneva je sin Janeza Juršiča z Dolža pasel krave in ovce na pašniku pod vasjo, med njegovo polurno odsotnostjo pa je nekdo izginil z ovco.

ŽENA IN OTROK PADLA IZ VOZILA

DOBRAVA — V ponedeljek ob 15.10 uri se je Drago Primc peljal z osebnim avtomobilom med Dobrničem in Žužemberkom. Zaradi neprimerne hitrosti ga je blizu Dobrave pričelo zanašati. Takrat mu je nasproti pripeljal domačin Vinko Tomšič. Slednji je vozilo sicer ustavil, a je Primc vseeno trčil vanj. Še prej sta, že med zanašanjem, iz avtomobila padla Primčeva žena in hčerka. Na srečo sta dobila le lažje poškodbe in so ju prepeljali v trebanjski zdravstveni dom.

Zaradi masla na zatožno klop

Inšpektor je v marketu na Drski odkril večje količine pokvarjenega surovega masla — Denarne kazni Dolenjki in poslovodkinji

NOVO MESTO — Po oporečni vodi in kruhu, najdenih pokvarjenih kranjskih klobasah in kareju, o čemer vse je tekla beseda že pred tednom dni, je tokrat z novomeškega sodišča prišla še vest o sojenju novomeški Emona Dolenjki — tozdr Engro Detajl, ker so v marketu na Drski prodajali pokvarjeno surovo maslo, ki je bilo označeno kot prvotno. Upajmo le, da gre pri vseh teh številnih najdbah pokvarjenih in oporečnih živil v zadnjem času zgolj za nesrečno naključje, kajti v nasprotnem bi veljalo v Novem mestu sčasoma že razglasiti izredno stanje.

Kot rečeno, sta morala tokrat na zatožno klop novomeška Emona Dolenjka in poslovodkinja marketa na Drski, 42-letna Marjeta Bojanc. Sanitarni inšpektor je namreč lanskega 30. januarja v tej trgovini odkril večje količine surovega masla, zloženega v prodajni vitrini, ki pa je bilo pokvarjeno. Ne le da sta to izdajala že vonj in okus, pač pa je to potrdila še preiskava novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno. Izvid je pokazal, da je imelo maslo neprijeten in nečist vonj, nesvež in grenak okus, ob tem pa

Z VOZA PADLA OPEKA IN SOPOTNIK

ŠENTJERNEJ — 23-letni Drago Hočevar iz Stare vasi pri Škocjanu je 5. oktobra ob 9.40 peljal traktor, h kateremu je imel pripet tudi voz, naložen s strešno opeko, od Gradišča proti Šentjerneju. Ko je pripeljal v Gorenji Maharovec, se je opeka, zložena na vozu, zrušila, tako da je 17-letni Franci Rabzelj, doma iz Gorenje Stare vasi, ki je sedel na opeki, padel z voza in se pri tem hujše poškodoval. Odpeljali so ga na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

POŠKODBE SO BILE USODNE

NOVO MESTO — 29. septembra je v novomeški bolnišnici podlegel hudim poškodbam 58-letni Stane Vidmar iz Novega mesta. Vidmar je že 13. septembra opravil zidarska dela na svoji stanovanjski hiši, pri tem pa mu je spodrsnilo in je padel vznak s 70 centimetrov visokega zidarskega odra na tla. Nesreča je hotela, da se je z glavo udaril ob betonska tla in pri tem tudi dobil usodne poškodbe, ki jim je čez 16 dni podlegel.

Sporni odlok je zakonit

Tako je odločilo ustavno sodišče SRS in zavrnilo vlogo Štefanije Škinder iz Žužemberka

tudi določeno, da bo sklad stavbnih zemljišč pridobil v Stranski vasi 4,3 hektarja zemljišč za družbeno usmerjeno gradnjo po sprejetem zazidalnem načrtu. Omenimo ob tem še, da je razmejitve te stanovanjske gradnje vrisana na kartah, ki so sestavni del družbenega plana.

Ustavno sodišče je torej ugotovilo, da je sporni odlok o prenehanju lastniške pravice povsem v skladu z zakonom o stavbnih zemljiščih pa tudi srednjeročni družbeni plan novomeške občine ima prav vse elemente, ki jih zakon predpisuje za sprejem odloka.

Cestam ni do leta varnosti

V mednarodnem letu varnosti v cestnem prometu je na slovenskih cestah do 1. septembra izgubilo življenje že 295 oseb

Malo jih je, ki vedo, da je letošnje leto proglašeno za mednarodno leto varnosti v cestnem prometu, a morda je celo bolje, da je tako. Kajti vse kaže, da bo prav to leto prineslo Sloveniji eno najbolj črnih statistik doslej. Do 1. septembra je bilo na slovenskih cestah kar 3.249 prometnih nezdod, ki so se končale bodisi z mrtvimi ali poškodovanimi osebami, število mrtvih se je povzpelo že na 295 in poškodovanih na 4.366.

Že kar dolgočasno bi bilo vnovič govoriti o vzrokih za takšne številke, pač pa se raje ustavimo pri tistih, o katerih bolj malo govorimo. V mislih imamo 1.282 kilometrov magistralnih in 3.694 kilometrov regionalnih cest, kolikor jih premore Slovenija. Ena novejših analiz je namreč pokazala, da bi bilo potrebno za kolikor toliko varno vožnjo takoj obnoviti 175 kilometrov magistralnih in domala 500 kilometrov regionalnih vozišč, obnoviti 78 in izgraditi 39 nadomestnih cestnih objektov na teh površinah, ob tem pa nadomestiti še preko 300 dotrajanih cestnih objektov na lokalnih cestah. Preveč iluzorno bi bilo seveda pričakovati, da se bo to tudi zgodilo.

Tako kot o cestah premalo govorimo tudi o avtomobilih, v katerih se vozimo. Dejstvo je namreč, da je na naših cestah

tudi preveliko kislinsko stopnjo. Nobenega dvoma ni bilo, da je maslo pokvarjeno, le da se v Dolenjki za ta prestopok niso čutili krive. Na obravnavi je namreč poslovodkinja trdila, da je bilo maslo pokvarjeno, še preden je prispelo v trgovino. Bilo je namreč pakirano v izvirni embalaži, tako da se kvaliteta ni dala kontrolirati, ob

Odojek reševal čast prireditve

Kaj je prinesla tridnevna zapora novomeškega Glavnega trga?

Novomeška Novotehna je te dni sredi praznovanja. Vzrok zanje je dovolj tehten: štiri desetletja obstoja, zraven teh pa še ne ravno enako okroglih 27 let sodelovanja s Crveno zastavo iz Kragujevca. In med vsemi temi slavnostnimi dogajanjmi naj bi, vsaj po plakatih in reklamih sodeč, najvidnejše mesto zavzela tridnevna razstava kragujevskih avtomobilov na novomeškem Glavnem trgu.

To, da je bil med vsemi prikazanimi avtomobili, ki bi te dni tudi brez razstave stali na parkiriščih novomeškega Glavnega trga, največje pozornosti vreden odojek, ki se je pridno cmaril nad žerjavico, niti ni tako pomembno, bolj gre za nekaj drugega. Hvalevredno je, če se neko odloči siceršnje dokajšnjo novomeško mrtvilo v tem času popestriti s kakšno prireditvijo, vendar je za kaj takega potrebno več domišljije, ustvarjalnosti in iznajdljivosti. Premalo je pač kar za tri dni zapreti novomeški Glavni trg, pripeljati nanj nekaj avtomobilov, ki jih na ulicah vidavamo vsak dan, prižgati tri ali štiri televizorje in vesoljnemu občinstvu naročiti, naj uživa in se zabava. Še sreča, da je bil ta vikend čas trgatve.

Nemara pa bi se ob tem veljalo vprašati še nekaj. Kaj so v svoji vlogi za kar tridnevno zaporo Glavnega trga ustrezno občinskemu organu zapisali prireditelji? Vloga za odločbo o takšni zapori mora biti dovolj argumentirana, po tistem, kar smo te dni videli na Glavnem trgu, pa dvomimo, da je premogla kaj dosti več od vpludnega uvoda in tistega »Tovariško vas pozdravljamo!«

Po vsem tem bi bilo zanimivo vedeti, koliko je organizatorje veljala takšna prireditev.

B. BUDJA

tem pa naj bi bilo maslo po njenem tudi pravilno shranjeno.

Senat sodišča je bil drugačnega mnenja, kajti tudi če bi bilo maslo oporečno že pred prihodom v trgovino, ga v marketu ne bi smeli prevzeti in dati v promet. Poslovodkinja je dolžna prevzemati le neoporečno blago, ob tem pa tudi opravljati občasne kontrole uporabnosti živil. Da slednje ni bilo, pove tudi podatek, da je bilo sporno surovo maslo naprodaj že od 15. januarja in šele sanitarni inšpektor je 30. januarja odkril, da gre za pokvarjeno blago.

Senat sodišča je Emono Dolenjko — tozdr Engro Detajl obsodil na denarno kazen plačila 250.000 din, poslovodkinjo Bojančevno pa na plačilo desetih tisočakov.

B. B.

PRIPOR ZA MLADI TATICI

NOVO MESTO — Miličniki so 30. septembra prijeli 26-letno E. H. in pet let maljšo C. J., obe doma iz Želj pri Kočevju. Mladenci sta osumljeni, da sta 18. septembra okoli 17. ure stopili v stanovanje Jožeta Bobna v Žvirčah in iz njega odnesli kar 125.000 din, tisoč nemških mark in 15 ameriških dolarjev. Preiskovalni sodnik novomeškega temeljnega sodišča je zoper obe osumljenki odredil pripor, medtem ko se preiskava nadaljuje.

NEZNANCA OPUSTOŠILA TRGOVINO

ČRNOMELJ — V noči na 1. oktober sta neznanca vlomila v trgovino Emone šport v Črnomlju in iz nje odnesla za 280 tisočakov raznih predmetov. Omenimo le kasetni stereo radio, avtoradio, zvočnike itd. Za storilcem zaenkrat še ni sledi.

Med ranjenimi 9 otrok

V Posavju letos za pol več prometnih nezdod — Porastlo tudi število poškodovanih otrok

POSAVJE — Posavske ceste so bile pretekle polletje bistveno bolj krvave zavoljo voznikov osebnih avtomobilov in voznikov koles z motorjem. Največ teh mladcev je brez potrdila o znanju cestnoprometnih predpisov in se največkrat obnašajo, kot da so sami na cesti.

Neprimerna hitrost, neupoštevanje strani vožnje, alkohol, nepravilno prehitavanje, nepravilna hoja pešca so poglavitni vzroki za letošnjih 118 prometnih nesreč v Posavju, od tega 49 v naseljih. Suhoparna statistika pove, da je to dobrih 44 odst. več nesreč kot v lanskem polletju. Tudi hladnokrvnežem pa lahko gredo lasje pokonci od podatkih o veliko hujših posledicah letošnjih nesreč: posavske ceste so vzele

USODNO TRČENJE Z AVTOBUSOM

PODBORŠT — V nedeljo, 5. oktobra ob 11.30, se je 45-letni Ivan Benkovič, začasno na delu v Zahodni Nemčiji, peljal z osebnim avtomobilom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Podborštu je pričel prehitovati kolono vozil, takrat pa mu je nasproti pripeljal avtoBUS beograjske Laste, ki ga je vozil 34-letni Čedomir Živanović iz Mladenovca. Navzlic zaviranju in umikanju obeh je prišlo do silovitega trčenja, po katerem je Benkovič ostal vkleščen v razbitinah svojega vozila. Rešilo so ga šele, ko so vozilo razrezali, vendar so bile poškodbe tako hude, da jim je že čez dobro uro v novomeški bolnišnici podlegel. Materialne škode je bilo za 10 milijonov dinarjev, na magistralni cesti pa je bil dalj časa zaprt tudi promet.

Sodelovalo kar 28 ekip

Med njimi je bila polovica pionirskih — Najboljši IGD LIK, Livold, Šalka vas in Kočevje

KOČEVJE — Občinsko tekmovalje gasilskih enot je organizirala Občinska gasilska zveza Kočevje v

TEKME GASILCEV — Mladinci in člani so tekmovali v tridelnem napadu v suhi izvedbi. Na fotografiji je desetin GD Kočevje med tekmovaljem. Zasedla je 6. mesto. (Foto: Primc)

počastitev praznika gasilcev Jugoslavije in praznika občine Kočevje. Iz 21 gasilskih enot se ga je udeležilo skupno 11 članskih desetini, dve mladinski desetini, desetin mladink (Kočevska Reka-Stalcerji), 6 pionirskih A (7 do 10 let) in 8 pionirskih B (do 14. leta).

Člani, mladinci in mladinke so tekmovali v vajah z motorno črpalko (trodelni napad z 9 gasilci v suhi izvedbi). Pri članih je zmagoval IGD LIK, 2. GD Stara cerkev, 3. GD Mahovnik itd. Pri mladincih pa je zmagoval Livold pred Šalko vasjo.

Mešane ekipe pionirjev in pionirk so tekmoval v vaji z vedrovko in v štafeti brez ovir s prenosom povelja. V skupini pionirjev A (mlajših) je zmagovala Šalka vas II pred Šalko vasjo I in Dolgo vasjo, pri pionirjih B pa Kočevje I pred Kočevjem II in Staro cerkvijo.

J. P.

Pet ur zaprta magistralka

Pri Otočcu je prišlo 30. septembra do hude prometne nezgode — Za preko 3 milijone dinarjev škode

OTOČEC — 30. septembra okoli 20. ure je prišlo na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom pri Otočcu do hude prometne nezgode, v kateri je nastalo za preko 3 milijone dinarjev škode, zaradi veržnih trčenj pa je bil promet v obe smeri zaprt vse do 23. ure, nato pa še uro in pol v eno smer.

36-letni Drago Maletič iz Osijeka se je tega večera peljal z osebnim avtomobilom proti Ljubljani, pri Otočcu pa je v levem in nepreglednem ovinku dohitel tovornjak s priklopnikom in ga navzlic izredno slabi preglednosti pričel prehitovati. Prav takrat je nasproti prav tako s tovornjakom s priklopnikom pripeljal Janez Leinfellner iz Ivančne gorice, ki je sicer močno zavrl in se umikal, a nesreče ni mogel preprečiti. Maletičevo vozilo je bočno oplazilo tovornjak, po tem trčilo v tovornjak, ki ga je pripeljal 34-letni Kamil Eli Uluzoen iz Istanbula, od tam pa je osebno vozilo odbilo pred

OBJESTNOST NA MOSTU

NOVO MESTO — V nedeljo, 5. oktobra, zvečer je 35-letni Milan Mrkus iz Regeče vasi pešalil z novomeškega Novega trga proti konzolnemu železniškemu mostu. Tam je za njim nenadoma pripeljal neznan lastnik kolesa z motorjem in zadela pešca. Mrkus je padel po tleh in se hudo poškodoval, tako da so ga odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Neznani objektnež, ki ga še iščejo, je odpeljal naprej proti Drski.

tovornjak Slavka Lucića iz Splita. Avtomobil je dobesedno zagostilo v podvožje tovornjaka, pri čemer sta bili poleg voznika Maletiča izredno hudo ranjeni še sopotnici 50-letna Milka Kasunić in 28-letna Milka Jakovljević, obe iz Osijeka. Vse poškodovance so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico.

Slovenija Moja dežela.

ZA TRI MILIJONE DIN ŠKODE

PODGRAČENO — V ponedeljek, ob 6.20 uri je zahodnonemški državljani, 21-letni Lorenz Millinger, med vožnjo z osebnim avtomobilom iz Čateva proti Zagrebu pri Podgračenu dohitel kolono vozil in jo nameraval prehiteti. Ko je bil vzporedno z drugimi osebnimi vozili, ki ga je upravljal neznan voznik, je ta nenadoma zavil in zaprl pot Millingerju. Slednji je zato zaviral, pri tem pa ga je zaneslo na levo, kjer se je vozilo prevrnilo. Voznik je bil laže poškodovan, materialne škode pa je za 3 milijone din.

PO DOLENJSKI DEŽELI

● Nekdo je začutil neustavljivo potrebo, da okrepi dolejnjske novinarske vrste. V ta namen si je priiskrbel fotoaparata znamke Sme-na 8, pisalno garnituro Parker in nalivno pero Rexpen. Nerodno pri vsem tem je le to, ker je ves pribor sunil iz stanovanjske hiše Zvonke Babnik v Novem mestu, za vsak primer pa je, če mu bodoče novinarsko delo ne bo navrglo dovolj cvenka, vzel še nekaj zlatnine.

● Lepo je biti na Dolenjskem ribič. Še posebej pa, če si takšne sreče, kot tisti, ki je prejšnji teden lovil v potoku Radulja pri Škocjanu. Pa ne, da se mu je za trnel obesila kakšna kapitalna postr ali ščuka, pač pa je iz vode potegnil na suho pravi pravcati videorekorder! Sprva je bilo še nekaj dileme, ali so se nemara ob njem kratkočasile ribe, a kmalu je postalo jasno, da gre za napravo, ki je konec septembra izginila iz vikenda Marije Kušljan v Šentjerneju. Ko je zmanjkalo kaset, je bil tudi videorekorder odveč.

● Ne izginjajo pa na Dolenjskem le videorekorderji, pisalni pribori, zlatnina ali fotoaparate izpred gostilne Malnar v Brsljunu je namreč prejšnji teden izpuhtel pravi pravcati tovornjak znamke Mercedes. Ker ne gre za žepno izvedbo vozila, lahko lastnik Zečir Zogaj upa, da bo 8 milijonov dinarjev vredno vozilce še kdaj videl.

ZARADI PREVELIKE HITROSTI NI ZVOZIL OVINKA — 24-letni Marjan Ljubenko iz Kanižarice se je 2. oktobra ob 1.30 peljal z osebnim vozilom iz Nerajca proti Črnomlju. Zaradi prevelike hitrosti mu v Kanižarici ni uspelo zvoziiti levi ovine, pač pa je zapeljal na desno bankino in pločnik, nakar je avtomobil vrglo v zrak, tako da se je prevrnil. Med prevračanjem je Ljubenko padel iz vozila in se hudo poškodoval. Prepeljali so ga v novomeško bolnišnico, ostali štirje sopotniki pa so začuda ostali

nepoškodovani. Materialne škode je za 700.000 din.

S KOLESOM NA BANKINO — 3. oktobra ob 16.45 se je 27-letni Frančišek Magulič iz Vrha nad Mokronogom peljal na kolesu z motorjem iz Mokronoga proti Vrhu. Med vožnjo po klancu navzdol je v levem ovinku zapeljal na bankino, ko pa je hotel zaviti nazaj na vozišče, je padel. Magulič se je pri tem hudo poškodoval in so ga odpeljali v novomeško bolnišnico.

Odličje tudi za izvirnost

Letošnje kolesarske sezone je praktično konec. S sobotnimi in nedeljskimi medaljami na državnih prvenstvih v gorski vožnji in na kronometru je vrsta novomeške Krke še zadnjič potrdila, da je letos najuspešnejši kolesarski kolektiv v Jugoslaviji. A o tem ne govore le medalje iz državnih prvenstev in drugih dirk.

novomeške kolesarje: Sandi Papež je tudi dobitnik zlatega Rogovega kolesa, nagrade, ki jo najboljšemu jugoslovanskemu kolesarju na domačih dirkah podeljuje Avto magazin.

Ni namen teh nekaj vrstic analizirati letošnje kolesarske doživetje, saj bo za to še dovolj časa, ugotovimo pa lahko, da so se napovedi v celoti uresničile. KD Krka je postala vodilni kolesarski klub pri nas, to mesto pa je zasedla zgolj z lastnimi kadri in tekmovalci ter s svojevrstnim in izvirnim načinom dela, ki mnogim že postaja vzor. Kar pa je najpomembnejše: novomeški kolesarji niso zadovoljni le s tem, kar danes pomenijo v Jugoslaviji, pač pa hočejo potrditev svojega dela tudi v rezultatih mednarodne vrednosti. Eden pomembnih korakov k temu je bil storjen na nedavnem obisku čeških športnih strokovnjakov v Novem mestu, o katerem pa lahko več preberete v današnji Prilogi.

Praktično so novomeški kolesarji letos v Jugoslaviji osvojili vse, kar se je osvojiti dalo. Tudi zmagovalec prav letos uvedenega točkovanja za kriterij slovenskih mest je Krkaš, lovorko je osvojil Sandi Papež, še bolj kot njegov uspeh pa preseneča v tej razvrstitvi drugo mesto mladega Janeza Božiča, ki je še lani vozil v mladinski kategoriji. Ker so to točkovanje uvedli tudi v mladinskih konkurencah, pogledajmo še to razvrstitev: Kraljac je tretji pri starejših, Zaletelj pa prvi in Peter Judež tretji pri mlajših mladincih. In še eno veliko priznanje čaka v kratkem

B. BUDJA

Izredni uspehi kolesarjev Krke na državnem prvenstvu v gorski vožnji in dirki na kronometer — Zlato Petru in Romanu Judežu ter Sandiju Papežu

KOZJE — Na Kozjem pri Celju so minulo soboto in nedeljo podelili še zadnje kompletne medalje v letošnjih bojih najboljših jugoslovanskih kolesarjev za naslove državnih prvakov. Člani KD Merx iz Celja so bili namreč organizatorji državnih prvenstev v gorski vožnji in vožnji na kronometer, daleč najuspešnejša ekipa pa je bila vrsta kolesarjev novomeške Krke. To velja tako za člansko kot obe mladinski konkurenci, kar je še posebej razveseljuje.

Zmagovalni pohod so Krkini kolesarji pričeli v soboto v gorskih preizkušnjah, ko je med mlajšimi mladinci Peter Judež prepričljivo ugnal vse tekmece; poleg njega je na zmagovalne stopnice stopil še Eržen, ki je bil tretji, njun uspeh pa je dopolnil Fink s 4. mestom. Tudi med starejšimi mladinci, kjer je konkurenca letos izredno močna, Novomeščani niso ostali brez odličja. Šmajdek je namreč zasedel 3. mesto, pri vrhu pa sta bila še Turk na 7. in Ravbar na 8. mestu. Največ pozornosti pa je razumljivo pritegnila dirka članov in obračun novomeških kolesarjev z Juretom Pavličem. Slednji je vnovič dokazal, da je ta hip trenutno najmočnejši gorski kolesar, zato pa veselje v novomeškem taboru ni bilo prav nič skajeno. Srebrno medaljo si je namreč prikolesaril Glivar, za največje presenečenje pa je poskrbel Božič, še lani mladinec, ki je zasedel tretje mesto, medtem ko je bil Papež

četrti, Smole peti in Pavišič (vsi Krka) sedmi.

Le malokdo je po vsem tem pričakoval, da lahko Novomeščani takšne rezultate ponovijo tudi v nedeljski dirki na kronometer. A zgodilo se je celo več kot to. Pri mlajših mladincih je brata Petra na zmagovalnih stopnicah zamenjal Roman Judež, medtem ko se je moral Peter zadovoljiti »le« z bronom, tretji Krkaš Krevs pa je bil peti. Ogorčen boj s kilometri in uro

ELAN — JADRAN LAMA 0:0

NOVO MESTO — V nadaljevanju prvenstva II. SNL so nogometaši novomeškega Elana vnovič izgubili točko na domačem igrišču. Največ krivde za tak izid gre pripisati napadalcem, ki so kot za stavo zapravljali priložnosti pred vrati gostov. V naslednjem kolu potujejo Novomeščani v Piran k ekipi Solinarja.

M. G.

USPEHI ATLETOV

Oktober smo bili na občinskem atletskem tekmovanju. Sodelovala je večina šol v naši občini. Na tekmovanje, ki je bilo v Brežicah, smo se v glavnem odpeljali s kolesi. Tekmovali smo v različnih panogah, v teku, metu krogle in žogice, v skoku v daljavo in višino ter v štafeti. V vseh panogah smo se dobro odrezali, saj smo posamezno osvojili 19 diplom in pokalov.

NATAŠA KRANJČIČ, 7. r
OŠ Globoko

njegova disciplina, na enako mesto pa se je v teku na 400 m uvrstil tudi Čulič, ki pa že več kot mesec dni ni mogel trenirati zaradi poškodovanega gležnja.

Štafeta 4x100 m v postavi Grahek, Tekstor, Zupančič in Žulič je sklenila doslej najuspešnejši moštveni nastop novomeških mladincev z drugim mestom in časom 44,60 s.

J. P.

Po dveh kolih so na čelu Kočevci

Odigrana prva srečanja dolenjske nogometne lige

NOVO MESTO — Odigrani sta bili že dve koli letošnjega prvenstva v dolenjski nogometni ligi, tako med člani kot pri mladincih, organizirana je tudi pionirska liga, ki pa šteje vsega štiri klube.

Rezultati članske lige, I. kolo: Šentjernej — Kočevje 3:4, Ribnica — Partizan S. 4:0, Griblje — Partizan Vejer 5:3, prosta je bila Bela krajina; II. kolo: Partizan S. — Griblje 0:4, Kočevje — Ribnica 4:0, Bela krajina — Šentjernej 5:0, prost je bil Partizan Vejer.

Mladinci, I. kolo: Ribnica — Partizan S. 5:4, Elan — Partizan Vejer 3:1, prosta sta bila Bela krajina in Kočevje; II. kolo: Partizan S. — Elan 4:2, Kočevje — Ribnica 3:2, prosta sta bila Partizan Vejer in Bela krajina.

M. GORENC

PO KOČEVSKIH ULICAH 443 TEKAČEV

KOČEVJE — V počastitev občinskega praznika je AK Kočevje organiziral tradicionalni tek po ulicah mesta, ki se ga je udeležilo kar 443 tekmovalcev. Pri mlajših pionirjih letnika 1976 je zmagal Rak, pri pionirskih Klunova, med letniki 1975 Zdešar in Vidmarjeva, med letniki 1974 Križ in Klančarjeva, pri starejših pionirjih Hočvar, v štafetnih tekih 8. b osnovne šole in dijaki 3. a ŠSTUD. V kategoriji mladincev in članov je zmagal Ravtan, med atleti pa Kavka.

M. G.č

Na startu kar 170 tekačev

Že 6. tradicionalni tek po ulicah »Dolenjskih Benetk« — Tekachi v 21 kategorijah

KOSTANJEVICA — Kar 170 tekačev se je pred dnevi v počastitev kostanjeviškega krajevnega praznika podalo na ulice Dolenjskih Benetk v okviru že 6. tradicionalnega teka, ki ga vsako leto prireja ŠD Partizan Kostanjevica in krška ZTKO. Udeleženci so se pomerili kar v 21 kategorijah, najboljši pa so prejeli priznanja in nagrade.

Rezultati, cicibani (400 m): 1. Kucec, 2. Pisek (oba OŠ Kostanjevica), 3. Sirk (OŠ Sevnica), cicibanke (400 m): 1. Strajnar, 2. Tomazin (obe OŠ Kostanjevica), 3. Kernc (OŠ Sevnica), ml. pionirji 1976/77 (800 m): 1. Rizvanič (OŠ Sevnica), 2. Untič (OŠ Kostanjevica), 3. Ogorel (OŠ Sevnica), ml. pionirke 1976/77 (800 m): 1. Dražetič (OŠ Sevnica), 2. Štokar, 3. Cvelbar (obe OŠ Kostanjevica), ml. pionirji 1974/75 (800 m): 1. Rašelj (OŠ Bohinjskega odreda, Kranj), 2. Koželj (AK Rudar Trbovlje), 3. Kuhar (Dol pri Ljubljani), ml. pionirke 1974/75 (800 m): 1. Gošče (Rudar Trbovlje), 2. Blatnik, 3. Goričar (obe OŠ Kostanjevica), st. pionirji 1972/73 (800 m): 1. Bašelj (OŠ Kranjska gora), 2. Bučar (OŠ Kostanjevica), 3. Mihorko (OŠ Sevnica), st. pionirke 1972/73 (800 m): 1. Gnus (OŠ Koprivnica), 2. Vozelj (Rudar Trbovlje), 3. Šantelj (OŠ Kostanjevica), ml. mladinci (1.600 m): 1. Berginc, 2. Dragan (AK Iskra), 3. Lendaro (Sevnica), st. mladinci (1.600 m): 1. Ivšek (AK Rudar), 2. Avsenik (Dolenjske Toplice), 3. Drobne (Sevnica). Prehodni pokal mesta Kostanjevica za skupnega zmagovalca v pionirskih kategorijah je osvojilo ŠSD Jože Gorjup Kostanjevica na Krki.

Množični tek na 4.000 metrov, pionirji: 1. Bašelj (OŠ Kranjska gora), 2. Mervar (Vavta vas), 3. Žulič (OŠ Kostanjevica), pionirke: 1. Škoda, 2. Šantelj, 3. Božič (vse OŠ Kostanjevica), mladinci: 1. Drobne (Sevnica), 2. Ivšek (AK Rudar), 3. Avsenik (Dolenjske Toplice), člani: 1. Štempihar (AS Radeče), 2. Bučar (Šentjernej), 3. Škedelj-Močivnik (AK Iskra), članice: 1. Peršolja (AK Brežice), veterani: 1. Kreže (AK Rudar Trbovlje), 2. Mervar (Straža), 3. Vukčević (SD Kostanjevica).

so bili tudi starejši mladinci, to pa je bila tudi edina preizkušnja, kjer je Novomeščanom medalja ušla iz rok, saj je bil najboljši Krkaš Ravbar na 5. mestu, Turk pa je prikolesaril na cilj kot 8. Zato je bilo tolikanj večje veselje po končani preizkušnji članov. Papež in Smole sta bila v nedeljo razred zase, prvemu je pripadlo zlato in drugemu bron, le malo pa je manjkalo, pa bi tudi na tretjo stopnico stopil novomeški kolesar. Za borih 6 sekund je bil namreč Srečko Glivar počasnejši od tretjevrščenega Tahmajstra in tako zasedel 5. mesto, medtem ko je Božič dosegel osmi čas dneva, a so ga sodni-

Že v ponedeljek dopoldne je jugoslovanska kolesarska reprezentanca pod vodstvom Ivana Turka (!) odpotovala na zadnjo veliko mednarodno preizkušnjo v italijanski Lazio. Poleg Papeža, Smoleta in Glivarja sta v reprezentanci še Pavlič in Ugrenovič.

ki kaznovali s pribitkom dveh minut, tako da je v razvrstitvi zdrsnil precej nazaj.

Kako očitna je bila v soboto in nedeljo premoč novomeških kolesarjev, pove tudi podatek, da so od osemnajstih možnih osvojili netanko polovico medalj, med temi kar tri zlate, in da sta, denimo, kluba, kot sta Astra in Sava, na tem državnem prvenstvu ostala brez enega samega odličja.

B. B.

Le za točko ob naslov prvakov

Mladi atleti Iskre drugi v državi — Vodili vse do zadnje discipline — Zmagi Zupančiča in Tekstorja

Lepšega konca letošnje atletske sezone si pri AK Iskri skorajda niso drznili pričakovati. A vendar je v uspehu, ki so ga 4. oktobra dosegli mladinci z drugim mestom na ekipnem prvenstvu Jugoslavije, tudi grenka kaplja: naslov državnih prvakov jim je ušel za točko. Čeprav so Novomeščani vodili od prve do zadnje discipline, je bil po tej, štafetnem teku 4x100 m, ekipni vrstni red naslednji: Partizan (Bz) 66 točk, Iskra-Tenel 65, Kladivar (Celje) 63 in Mladost (Zg) 55.

Lahko bi iskali in našli manjkajočo točko (Žulič je tekel poškodovan in kljub temu zgubil drugo mesto le za 13 stotink sekunde in tretje za 3 stotinke); glavni krivce, da Iskrini mladinci niso postali prepričljivi državni prvaki, vendarle ostaja kolektor Atletske zveze Jugoslavije, ki je tekmovalce mladincev potisnil prav na konec atletske sezone. Številni mladinci so že septembra odšli v JLA, tudi Fabjan in Vidmar, oba najboljša v svojih disciplinah v državi, na njuni mesti pa sta stopila pionirja Betinec in mlajši mladinec Dragan.

Matjaž Zupančič — njegova zmaga je prinesla Iskri dragocene točke.

Prav vsi, ki so v soboto tako presenetljivo dobro nastopili na novem tartanu celjskega stadiona, razen Zupančiča in Mikca, bodo mladinci najmanj še eno leto. Prav gotovo so si dobro zapomnili, kako malo jim manjka do naslova državnih prvakov in bodo s to mislijo zagnano trenirali letošnjo zimo. Moštvo je bilo zelo izenačeno, saj so fantje poleg Zupančičeve in Tekstorjeve zmage v teku na 110 m z ovirami in v skoku v daljino osvojili kar sedem drugih mest in tri tretja. Pohvaliti je treba zelo dober nastop Berginca na 1500 m, ki je dosegel nov pionirski dolenjski rekord s 4:23,79 in med starejšimi tekmecci osvojil tretje mesto, Dragana v teku na 2000 m z ovirami, ki je bil z dolenjskim pionirskim rekordom 6:40,89 med dve in tri leta starejšimi nasprotniki celo drugi, in Božiča, ki je bil drugi v teku na 100 m z 11,67 s.

Osebnih rekordov je v skoku s palico za 20 cm popravil zmagovalec teka z ovirami Matjaž Zupančič in prav tako osvojil drugo mesto. Drugi so bili tudi Macedoni z novo najboljšo razdaljo v disku (33,90 m), Vučkovič v skoku v višino (190 cm) in Mikec v teku na 3000 m (9:08,59). Tekstor, ki je prvič na tekmovanju metal kopje, je osvojil tretje mesto z metom 43,98 m, pred tem pa je zmagal v daljini s skokom 673 cm. Macedoni je bil tretji v metu kladiva (37,34 m), Delić četrti v suvanju krogle (9,35 m), kar sicer ni

Riko predstavil dirkače

Ribnica: zanimiva prireditev pred Domom JLA

RIBNICA — Potem ko so jo ljubitelji motociklizma spoznali na številnih dirkah za republiška in državna prvenstva, se je ekipa ribniškega Rika, letošnji državni prvak v hitrostnih vožnjah motociklistov, predstavila še domačemu občinstvu. »Dan dirkačev Rika« so imenovali prireditev, ki je bila minuli petek pred ribniškim Domom JLA.

Prek tisoč ljubiteljev tega športa je navdušeno pozdravilo pogumne fante na motorjih, med katerimi je manjkalo le Ribničan Zvone Lavrič. Tekmovalci so se najprej predstavili s propagandno vožnjo po ribniških ulicah, nato pa še na ustnem časopisu v gradu. In zakaj sploh takšna prireditev? Ribniški Riko je namreč letos prevzel pokroviteljstvo nad peterič dirkačev, jim pomagal z opremo in ysem, kar sodi k nastopom na tekmovanjih. Cena je bila resda velika, vložena sredstva pa so se bogato poplačala: fante so Riku

prinesli naslov državnih prvakov. Priborili so ga: 28-letni Zvone Lavrič iz Loškega potoka, ki vozi na yamaha v razredu do 250 ccm, 18-letni Albin Štern iz Kranja, ki tekmuje v kategoriji do 50 ccm na minarelliju, 30-letni Miro Habat iz Trznina na yamaha v kategoriji do 250 ccm, Janez Pintar iz Kranja, 30-letni tekmovalac v kategoriji do 80 in 125 ccm na morbidelliju in 28-letni Brane Rokavec iz Šentruperta, član AMD Trebnje, ki vozi motor seel in tekmuje v razredu do 80 kubikov.

M. GLAVONJČ

DAN DIRKAČEV RIKA — Minuli petek je bila v Ribnici zanimiva prireditev, na kateri so se predstavili člani ekipe Rika, letošnjega državnega prvaka v motociklizmu. Na posnetku so tekmovalci (manjka le Zvone Lavrič), povsem desno pa vodja ekipe Niko Matjaž. (Foto: M. Glavonjč)

Janez Božič: v soboto je bil gotovo najprijetnejše presenečenje, saj je v gorski preizkušnji osvojil bronasto medaljo.

Jože Smole: po 5. mestu v sobotni gorski dirki je v nedeljo osvojil srebro v vožnji na kronometer.

Uspela revanša Šentjernejšank

Prvi derbi ženske SRL med Iskro in Novim mestom dobile gostiteljice — Inles počasi koraka k vrhu — Hud odpor Črnomaljcev

Osrednja pozornost sobotnih rokometnih ligaških bojev je prav gotovo veljala srečanju ženske lige v Šentjerneju med Iskro in Novim mestom, ki so ga dobile gostiteljice, nič manj zanimivo pa ni bilo v Črnomlju, kjer se je novinec v moški ligi povsem enakovredno kosal z vodilno ekipo Astre Jadrana. Omenimo ob tem še, da so Inlesovi igralci med tednom v zaostali tekmi na vročem terenu ugnali Ajdovščino in dokazali, da je bil spodsrljaj v prvem kolu le nesrečno naključje.

Izidi moške SRL: AJDOVŠČINA — PONIKVE 27:15 (13:5), INLES — PEKO 27:22 (16:11), ČRNOME-LJ — ASTRA JADRAN 24:26 (15:13) itd.

Kot že rečeno, je največ zanimanja veljalo srečanju v Črnomlju, kjer so gostiteljice vse do 46. minute vodili in bili na pragu prvoosvrstnega presenečenja. Škoda le, da je Črnomaljecem športna sreča v finišu tekme docela obrnila hrbet, kar so izkušeni gostje seveda izkoristili in dokaj srežno zmagali. M. Papež z 9. Hudejla s 6 in J. Papež s 5 zadetki so bili ob Adlešiču najboljši igralci domače vrste. Povsem rutinizirano so do novih dveh točk prišli Inlesovi igralci v obračunu s Pekom in se tako povzpeli tik pod vrh lestvice, največ zadetkov za Inles pa so dosegli Čirovič in Ilc (po 7), Mate (4), Fajdiga

(3). Izkazal se je tudi rezervni vratar domačih Žagar. Tretji dolenjski predstavnik, ekipa Ponikve, je doživel visok poraz v Ajdovščini. Proti izredno slabi igri gostov gostiteljcem ni bilo težko dosegati zadetke, zadetki bratov Strnad, Draba in Rošiča pa so bili premalo za rezultatsko ravnotežje.

LESTVICA PO 4. KOLU: 1. Astra Jadrani, 2. Usnjari, 3. Inles, 6. ... 9. Črnomezl, 11. Ponikve 2.

Pari prihodnjega kola: DVZ Ponikve — Inles, IUU Usnjari — Črnomezl, Astra Jadrani — Prule itd. In kako so v soboto igrala dekleta? ITAS KOČEVJE — OLIMPIJA 26:23 (15:8), ISKRA — NOVO MESTO 24:21 (15:10) itd.

Derbi kola in verjetno prvega dela prvenstva je bilo brez dvoma srečanje v Šentjerneju. Gostiteljice so se Novomeščankam oddolžile za nesrečno izgubljeno točko v zadnjem kolu lanskega prvenstva, ki jih je stala naslov prvakinj, njihova zmaga pa je povsem zaslužena. Obe ekipi sta pokazali zares odlično igro, ki je navdušila kakih 200 gledalcev, rokometnice Iskre pa so dokazale, da so že na začetku

prvenstva v izredni formi. Poglejmo še strele: Iskra: Gorenc 2, Dolar 5, Turk 2, Rangus 6, Vide 4, Kovačič 5, Novo mesto: Abazović 1, Iličin 1, Jakše 7, Kramar 1, Zupančič 2, Simončič 2, Opruc 7.

Po poročilih iz Kočevja je bila kvalitetna igra tudi v srečanju med Itasom in Olimpijo. Kočevke, ki naj bi se po napovedih pred pričetkom prvenstva borile za obstanek v ligi, so v treh srečanjih dosegle že 2 zmagi in tako dokazale, da bodo mešale štrne tudi ekipam pri vrhu lestvice. Najboljši sta bili tudi tokrat sestri Jerič, ki sta dosegli kar 13 zadetkov.

LESTVICA PO 4. KOLU: 1. Kranj 8, 2. Iskra 8, 3. Branik 6, 4. Novo mesto 5, 5. Itas Kočevje (tekma manj) 4 itd.

Pari prihodnjega kola: Novo mesto — Itas Kočevje, Ferrotehna — Iskra, Kranj Mlinotest itd.

Mladi nogometaši so razveselili

Končano občinsko prvenstvo šolskih športnih društev

NOVO MESTO — Te dni so bila končana občinska prvenstva šolskih športnih društev v malem nogometu. Poleg dopadljive in kvalitetne igre razveseljuje predvse številna udeležba, sicer pa pogledajmo končne rezultate.

Pri mlajših pionirjih je zmagala ekipa ŠSD XII. SNOUB Bršljin, drugo je bilo ŠSD »J. Venturini« iz Vavte vasi in tretje ŠSD »Katja Rupena«. Najboljši strelac v tej kategoriji je bil Jonič iz Šmihela. Med starejšimi pionirji je 1. mesto pripadlo vrsti »J. Venturini« iz Vavte vasi, 2. so bili učenci ŠSD »Katja Rupena« in 3. ŠSD Polet Šentjernej. Najboljši vratar je bil Dragan iz Vavte vasi, igralce Plevnik, strelca pa Jakše, oba iz Šentjerneja. Še pogled v mladinsko konkurenco! Zmagala je ekipa ŠSD SŠTZU II pred vrstama SŠTZU I in SŠGTU, najboljši vratar v tej kategoriji je bil Novak iz SŠ1ZU, najboljši igralec pa njegov tovariš iz ekipe Oštar.

Zmagovalci v posameznih kategorijah bodo nastopili tudi na občinskem prvenstvu.

MALI NOGOMET NA MIRNI

TREBNJE — OO ZSM Trebnje bo organiziral v nedeljo, 12. oktobra, ob 8.30 uri na Mirni turnir v malem nogometu. Prijave sprejema organizator pred pričetkom turnirja, prijavna pa znaša 3.000 din.

PRAZNIČNI TURNIR ITASU

KOČEVJE — Rokometnice Itasa so zmagovale tradicionalnega turnirja v počastitev občinskega praznika. V svojih vrstah so imele najboljšo igralko Fajfarjevo in Križmanovo, ki je dosegla 11 zadetkov, medtem, ko je bila najboljša vratarica Bertokova iz Burja. Rezultati: Burja — Novo mesto 4:3 (1:2), Itas — Novo mesto 23:6 (19:2) in Itas — Burja 20:15 (7:4).

M. G.č.

OZIMNICA

V VSEH DOBRO ZALOŽENIH TRGOVINAH
od konec septembra dalje

VELIKA OZIMNICA

12 kozarcev à 720 ml – 4.100,- din

Kumarice	2 kom	Rdeča pesa	2 kom
Paprika paradajz	2 kom	Kislo zelje	1 kom
Paprika fileti	1 kom	Ajvar	1 kom
Mešana solata	2 kom	Gorčica 370 ml	1 kom

MALA OZIMNICA

6 kozarcev à 720 ml – 2.050,- din

Kumarice	1 kom	Mešana solata	1 kom
Paprika paradajz	1 kom	Rdeča pesa	1 kom
Paprika fileti	1 kom	Kislo zelje	1 kom

PAKETI 6 kozarcev à 720 ml

PAPRIKA – fileti	3 kom	– 2.100,- din
paradajz	3 kom	
RDEČA PESA	6 kom	– 1.700,- din
MEŠANA SOLATA	6 kom	– 1.890,- din
KOMPOTI – slivov	2 kom	– 2.100,- din
breskov	1 kom	
hruškov	1 kom	
višnjev	2 kom	

PO VAŠEM OKUSU V STEKLENIH KOZARCIH PASTERIZIRANO TRAJNOST ZAJAMČENA

Srednja šola kovinarske in elektrotehnične
usmeritve Krško
Komisija za medsebojna razmerja delavcev
razpisuje prosta dela in naloge:

1. učitelja slovenskega jezika
2. učitelja telesne vzgoje

Dela in naloge sklepamo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidati morajo imeti ustrezno visoko izobrazbo. Prošnje z dokazili o izobrazbi naj pošljejo na Srednjo šolo Krško do vključno 31. oktobra 1986. O izbiri bodo kandidati obveščeni do 15. novembra 1986. 821/41-86

Novoles

NOVOLES, lesni kombinat
Novo mesto-Straža, n. sol. o.

Delavski svet TOZD IGK Račje selo razpisuje prosta dela in naloge s posebnimi pooblastili in odgovornostmi:

TEHNIČNI VODJA TOZD

pod naslednjimi pogoji:
— končana VII. stopnja strok. izobrazbe lesne smeri, 4 leta delovnih izkušenj ali z delom pridobljene delovne sposobnosti
— organizacijske in vodstvene sposobnosti
— osebnostne in moralno-politične kvalitete.

Kandidati morajo vloge z dokazili poslati v 8 dneh po razpisu na naslov: Novoles, lesni kombinat Novo mesto-Straža — kadrovska socialna služba. 817/41-86

SPLOŠNI POZIV ZA VPIS V VOJAŠKO EVIDENCO

Na podlagi 12., 65. in 69. člena Zakona o vojaški obveznosti (Uradni list SFRJ št. 64/85) pozivamo vse moške osebe, rojene v letu 1969, stalno ali začasno stanujoče na območju občine Novo mesto, ki iz kakršnih koli razlogov niso bile kilcane z osebnim pozivom k vpisu v vojaško evidenco, da se zglasijo takoj, najpozneje pa v treh mesecih po objavi tega poziva na Sekretariatu za ljudsko obrambo občine Novo mesto, Ljubljanska cesta 2, zaradi vpisa v to evidenco.

Ta poziv velja tudi za tiste moške osebe, stalno ali začasno stanujoče na območju občine Novo mesto, rojene v letu 1986 in starejše, ki iz kakršnihkoli razlogov še niso vpisane v vojaško evidenco.

Vse osebe, ki se ne odzovejo temu pozivu, storijo kaznivo dejanje po 214. členu kazenskega zakonika (Uradni list SFRJ št. 44/76, 54/76 in 36/77). Številka: 821/111-86 Datum: 30. 9. 1986

SEKRETARIAT ZA LJUDSKO OBRAMBO OBČINE
NOVO MESTO
827/41-86

Domala polovica oporečnih vozil

SEVNICA — Konec septembra je Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu občine Sevnica pripravil akcijo Brezhibno vozilo je varno vozilo. V akciji na Blanci, Gornjem Brezovem, Impoljci, v Šmarju in Dolenjem Boštanju so ustavili 63 vozil, in sicer 46 osebnih avtomobilov, 2 tovornjaka, 3 traktorje in 12 koles z motorjem.

Dva miličnika in dva člana sveta, ki so sodelovali v akciji, so ugotovili dve okvari na zavornem mehanizmu, tri na gumah in kar 19 na svetlobnosignalnih napravah. Ugotovili so še, da se vozniki ne priležejo z varnostnim pasom, saj jih je bilo od 46 privezanih le 17, to je komaj 37 odstotkov zaustavljenih v tej koristni preventivni akciji. Nad temi številkami bi se morali zamisliti predvsem vozniki!

P. P.

POMOČ KMETU

V naši krajevni skupnosti ima kmet kooperant Anton Rugelj veliko krompirja. Letos smo mu ga pomagali pobirati tudi učenci šentrupeške osnovne šole. Z delom smo zaslužili nekaj krompirja za našo šolo, za malico, nekaj pa smo pobirali zaslužili tudi zase. Bilo je zelo zanimivo.

MATEJA BIŽJAK, 6. b
OŠ dr. P. Lunačka
Šentrupert

OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Kočeve je v zadnjih letih močno napredovalo. Zrasle so tovarne, kot Itas, Lik, Inkop, Melamin, Oprema, Tekstilana in druge. Zgradili so nove stanovanjske bloke, banko, pošto in hotel. Večina ljudi je zaposlenih v lesni, kovinski in tekstilni industriji, imamo pa tudi Kmetijsko gospodarsko podjetje, ki vzreja prašiče in govedo. Naši kraji so znani tudi iz NOB. Pred 43 leti je bilo v Šeškovem domu zgodovinsko zasedanje Zbora odposlancev slovenskega naroda, na katerem so izvolili slovenske delegate za II. zasedanje Avnoja v Jajcu. V spomin na ta slavni dogodek praznujemo Kočevci v oktobru občinski praznik. Ob tej priložnosti se zvrstijo številne kulturne in športne prireditve. Učenci naše šole smo se 4. oktobra udeležili proslave v Brodu na Kolpi, ki je bila posvečena spominom na dogodke med NOB v teh krajih.

ANDREJKA BIŽJAK, 8. razred
OŠ VAS-FARA

NOVOLES, lesni kombinat
TOZD TPP Novo mesto
Trdinova 45, n. sol. o.

Komisija za delovna razmerja TOZD Tovarna ploskovnega pohištva Novo mesto, Trdinova 45, objavlja prosta dela in naloge:

1. organizatorja tekočega vzdrževanja in investicijskega vzdrževanja,
2. kurjača.

Kandidati morajo poleg splošnih izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod 1:
VI/1 stopnja — ing. strojništva ali druga ustrezna izobrazba ter 5 let delovnih izkušenj na področju vzdrževanja. Od kandidata pričakujemo, da je odločen in komunikativen ter da ima smisel za organizacijo in inovativnost.

Pod 2:
III. stopnja — kovinar, dimnikar ali druga ustrezna izobrazba ter 3 leta delovnih izkušenj.

Vse, ki bi želeli o navedenih delih in nalogah zvedeti kaj več, vabimo, da se nam oglasite po telefonu št. 22-521 int. 13, ali pa pridite na neobvezen pogovor k vodji splošne službe v Novoles TOZD TPP, Trdinova 45, Novo mesto. vaše vloge z opisom dosežanj dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi. 822/41-86

Tovarna celuloze in papirja
DJURO SALAJ, KRŠKO

TOZD TRANSPORT
objavlja prosta dela oz. naloge za:

VOŽNJO VILIČARJA — za 1 delavca

Pogoji:

- osnovna šola, izpit za voznika viličarja
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- odslužen vojaški rok
- delo v treh izmenah
- delo za nedoločen čas

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema kadrovska služba naše delovne organizacije 8 dni po objavi.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po izteku roka za sprejemanje prijav. 820/41-86

DOM POČITKA METLIKA

prodaja na javni dražbi kombi Zastava 435 K, letnik 1981, prevoženih 24.000 km, v voznem stanju, registriran do 17. 2. 1987.

Javna dražba bo v četrtek, dne 16. 10. 1986, ob 10. uri v prostorih Doma počitka, Mestni trg 16, Metlika.

Izključna cena je 400.000 din.

Interesenti morajo pred licitacijo položiti 10-odst. varščino. 816/41-86

Razpisna komisija Sveta delovne skupnosti upravnih organov občine Sevnica

razpisuje

prosta dela in naloge:

V UPRAVI ZA DRUŽBENE PRIHODKE:

1. vodenje referata za odmero davkov in prispevkov
2. inšpekcijski nadzor
3. organizator — programer

V KOMITEJU ZA DRUŽBENI RAZVOJ IN GOSPODARSKO UPRAVNE ZADEVE

4. diplomirani ekonomist — pripravnik

Poleg splošnih pogojev po 156. členu Zakona o sistemu državne uprave morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod t. 1: visoka strokovna izobrazba ekonomske ali pravne smeri in 3 leta delovnih izkušenj

Pod t. 2: višja strokovna izobrazba upravne, pravne ali ekonomske smeri in 3 leta delovnih izkušenj

Pod t. 3: visoka strokovna izobrazba računalniške, ekonomske ali organizacijske smeri in 2 leti delovnih izkušenj z znanjem programskih jezikov za AOP

Pod t. 4: visoka strokovna izobrazba ekonomske smeri

Za dela in naloge od 1 — 3 je določeno poskusno delo 3 mesece. Dela in naloge pod 1 — 3 se razpisujejo za nedoločen čas, pod 4 pa za določen čas enega leta.

Pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom dosežanj zaposlitev pošljite v 8 dneh na naslov: Strokovna služba SO in IS občine Sevnica, Glavni trg 19 a.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh po preteku razpisnega roka. 824/41-86

PLANINSKO DRUŠTVO BOHOR SENOVO

Obveščamo vse planince in ljubitelje planin, da je **PLANINSKA KOČA NA BOHORJU**

zopet odprta in oskrbovana. V koči je mogoče dobiti toplo hrano in prenočišče.

Prek Bohorja vodijo štiri planinske poti:

- Zasavska planinska pot
- Razširjena slovenska planinska pot
- Transverzala kurirjev in vezistov NOV
- Pot borb in zmag Gorjanci — Bohor

Žige za navedene planinske poti dobite v koči. 831/41-86

Razpisna komisija delavskega sveta DSSS Emona Dolenjka, Novo mesto, razpisuje prosta dela in naloge

VODJE KOMERCIALNEGA ODDDELKA V DSSS

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- da imajo višjo ali srednjo izobrazbo ekonomsko-komercialne smeri,
- da imajo 3 oz. 5 let delovnih izkušenj pri delih in nalogah s posebnimi pravicami in odgovornostmi v trgovski stroki,
- da imajo organizacijske sposobnosti,
- da imajo splošne družbene kvalitete.

Kandidati naj pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: DO Emona Dolenjka DSSS, 68000 Novo mesto, Glavni trg 28. 829/41-86

Socialistična republika Slovenija OBČINA NOVO MESTO KOMITE ZA DRUŽBENI RAZVOJ

OBVESTILO VINOGRADNIKOM

Obveščamo vse vinogradnike, da bo začetek trgatve

- laškega rizlinga in
- žametne črnine

od 10. oktobra 1986 dalje

Čas trgatve je določen na podlagi meritve sladkornih stopenj, ki jo je opravila strokovna komisija na območju občine. 833/41-86

Iskra Delta

Komisija za delovna razmerja DO ISKRA DELTA, Ljubljana, Parmova 41, objavlja prosta dela in naloge za območno enoto v NOVEM MESTU:

1. PROJEKTANTA SPECIALISTA SW INŽENIRINGA

(1 delavec)

Pogoji:

- visoka izobrazba tehniške, ekonomske ali računalniške smeri
- 4 leta delovnih izkušenj
- aktivno znanje angleškega jezika
- poznavanje marketinga in oblikovanja v računalništvu

2. VIŠJEGA PROJEKTANTA INFO SISTEMOV

(1 delavec)

Pogoji:

- visoka izobrazba tehniške, ekonomske ali računalniške smeri
- 4 leta delovnih izkušenj
- aktivno znanje angleškega jezika

3. ADMINISTRATORJA

(1 delavec)

Pogoji:

- štiriletna ali triletna izobrazba ekonomske, splošne ali administrativne smeri
- 6 mesecev delovnih izkušenj
- znanje strojepisja
- znanje angleškega jezika

Dela in naloge združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poskusno delo je v skladu s pravilnikom o organiziranosti delovne organizacije. Kandidati naj pisne prijave s kratkim opisom dosedanjih del in nalog, življenjepisom in priloženimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: DO ISKRA DELTA, PE Kadrovsko področje, Ljubljana, Parmova 41.

 računalniški sistemi delta

DS SIS STANOVANJSKEGA IN KOMUNALNEGA GOSPODARSTVA NOVO MESTO, Novi trg 6/II

razpisuje dela in naloge za

- vodjo delovne skupnosti**
- strokovnega tajnika za področje SIS za varstvo pred požarom**

POGOJI:

- pod a) poleg pogojev, predpisanih v 511. členu ZZD, morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:
- visoka ali višja strokovna izobrazba pravne, upravne, ekonomske ali gradbene smeri,
 - 3 oz. 5-letne delovne izkušnje,
 - sposobnost organiziranja dela in vzpostavljanje ustreznih odnosov z ljudmi;
- pod b) — višješolska izobrazba pravne, upravne, ekonomske ali gasilske smeri,
- 5-letne delovne izkušnje,
 - sposobnost organiziranja dela in vzpostavljanja ustreznih odnosov z ljudmi.

Kandidata bosta izbrana za 4 leta in lahko nastopita delo takoj po izbiri. Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in kratkim opisom opravljanja dosedanjih del naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: DS SIS stanovanjskega in komunalnega gospodarstva Novo mesto, Novi trg 6/II, z oznako na ovojnicu »za razpisno komisijo«. Kandidate bomo o izidu razpisa pisno obvestili najkasneje v 30 dneh po preteku roka za prijavo.

834/41-86

Osnovna šola Koprivnica, Koprivnica pri Brestanici,

objavlja po sklepu delovne skupnosti

JAVNO LICITACIJO

za prodajo kombibusa Zastava 1500, letnik 1980, prevoženih 43.000 km, NM 650-39, v voznem stanju.

Izključna cena je **250.000,— din.**

Javna licitacija bo v petek, 17. oktobra 1986, ob 14. uri pri OŠ Koprivnica.

Na licitaciji lahko sodelujejo pravne in fizične osebe, ki pred pričetkom licitacije vplačajo kavcijo v višini 10% izključne cene.

Prometni davek plača kupec.

Ogled je možen vsak delovni dan dopoldne.

826/41-86

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE NOVO MESTO

Novo mesto, Novi trg 6/II

POZIV

ZA EVIDENTIRANJE SOINVESTITORJEV ZA PRIDOBITEV STANOVANJ V BLOKU »DG« V STANOVANJSKI SOSESKI IRČA VAS — BROD, NOVO MESTO

- Družbeni investitor: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Novo mesto
 - Stanovanjski objekt: »DG« s 119 stanovanjskimi enotami v 10 vhodih P + 4, v I. fazi 62 stanovanjskih enot v 4 vhodih
 - Lokacija: stanovanjska soseška Irča vas-Brod
 - Neto stanov. površina: 6.511,05 m² v I. fazi 3.165,70 m²
 - Struktura stanovanj:
 - 2 garsonjeri s površino 33,95 m²
 - 6 1-sobnih stanovanj s površino 39,75 — 40,20 m²
 - 8 1 1/2-sobnih stanovanj s površino 47,80 m²
 - 70 2-sobnih stanovanj s površino 51,15 — 53,00 m²
 - 29 2 1/2-sobnih stanovanj s površino 63,35 — 65,75 m²
 - 4 2 2/2-sobna stanovanja s površino 71,85
 - V I. fazi so vse vrste stanovanj razen 2 2/2-sobna.
 - Roki gradnje:
 - začetek 15. 3. 1987
 - zaključek: I. faze 30. 6. 1988 in II. faze 30. 9. 1988
 - Cena:
 - Izhodiščna cena m² 1. 10. 1986: 260.685 din/m²
 - Programirana končna cena m²:
 - za stanovanjske enote v I. fazi 30. 6. 1988 510.800 din/m²
 - za stanovanjske enote v II. fazi 30. 9. 1988 564.100 din/m²
 - Plačilni pogoji: plačilo v 5 obrokih v času gradnje objekta, I. obrok 1. 3. 1987 30% od pogodbenega zneska
 - Evidentiranje:
 - način: na obrazcih, ki jih dobite pri samoupravni stanovanjski skupnosti Novo mesto, Novi trg 6/II, soba št. 60
 - rok za evidentiranje: 15. november 1986
- Informacije na telefon: 21-040 int. 257 (strokovni tajnik) ali int. 260 (referent za kreditiranje) 832/41-86

GOZDNO GOSPODARSTVO BREŽICE

objavlja

LICITACIJO

za naslednja osnovna sredstva:

	Letnik	Izključna cena
1. ZASTAVA 750	1979	100.000.—
2. ZASTAVA 750	1981	80.000.—
3. ZASTAVA 750	1979	80.000.—
4. ZASTAVA 850 (kombi)	1982	300.000.—
5. prikolica za traktor TEHNOSTROJ — Kiper (neuporabljena)	1984	550.000.—

Licitacija bo na TOZD Transport in mehanizacija Brežice (pri železniški postaji) 13. 10. 1986 ob 8. uri. Navedena osnovna sredstva si lahko ogledate v TOZD Transport in mehanizacija. Interesenti bodo morali vplačati varščino v višini 10% pred začetkom licitacije.

V ceno ni vračunan prometni davek. Nakup je po sistemu »videno — kupljeno«.

825/41-86

JUGOBANKA TEMELJNA BANKA LJUBLJANA n. sub. o. 61001 LJUBLJANA, TITOVA 32

komisija za delovna razmerja delovne skupnosti JUGOBANKE TB LJUBLJANA objavlja dela oz. naloge:

ČIŠČENJE POSLOVNIH PROSTOROV V EKSPOZITURI NOVO MESTO

za 4 ure v popoldanskem delovnem času

Pogoji:

- končana osnovna šola
- 3 mesece delovnih izkušenj pri enakih delih
- poskusno delo 1 mesec

pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v direkcijo kadrovskih zadev Jugobanke TB Ljubljana, Titova 32, 61000 Ljubljana, v 8 dneh po objavi.

O izidu izbire bomo kandidate pisno obvestili v 15 dneh po sprejemu sklepa.

823/41-86

GIP PIONIR NOVO MESTO, TOZD MKI in DSSS,

objavlja prosta dela in naloge

- več avtomehanikov**
- več ključavničarjev**
- več elektroinstalaterjev**
- več avtokleparjev**
- 1 rezkalca**
- 1 strugarja**
- 1 avtoelektrikarja**
- 1 ličarja — pleskarja**
- 2 izolaterja**
- 3 stavbne kleparje**

Pogoji: dokončana šola za IV. stopnjo zahtevnosti poklica ustrezne smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

2. delovodja ključavničarske stroke

Pogoji: dokončana delovodska šola kovinarske stroke in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj.

3. več skupinovodij instalaterskih del

(vodovod, ogrevalne naprave, prezračevanje, kleparsvo, elektroinstalaterstvo)

Pogoji: dokončana šola za IV. stopnjo zahtevnosti poklica ustrezne smeri in 3 leta delovnih izkušenj kot skupinovodja.

K SODELOVANJU VABI VEČ

- diplomiranih inženirjev in inženirjev strojništva**
- diplomiranih inženirjev in inženirjev elektro stroke — jaki in šibki tok**

Kreativno delo nudimo na razvojnem, operativnem, tehnološkem področju ter na računalniku IBM 4361. Vsem strokovnim delavcem omogočamo strokovno izpopolnjevanje doma in v tujini, pomoč pri reševanju stanovanjskih problemov, možnost letovanja v lastnih počitniških domovih. Ponudbe z opisom dosedanjega dela ter dokazili o usposobljenosti dostavite v 15 dneh na naslov: GIP PIONIR, kadrovska služba DSSS, Kettejev drevored 37, 68000 Novo mesto. Kandidati bodo o rezultatih razpisa obveščeni v 30 dneh.

835/41-86

BELT ČRNO MELJ

Komisija za delovna razmerja DSSS DO BELT Črnomelj OGLAŠA NASLEDNJA PROSTA DELA IN NALOGE v plansko-komercialni službi

- vodenje prodaje**
- vodenje zunanje trgovine**
- raziskovanje in analiziranje**

in vabi k sodelovanju diplomirane ekonomiste, inženirje strojne in elektro stroke, elektronike in sistemske inženirje.

Pogoji:

- visoka ekonomska komercialna šola, pet let delovnih izkušenj;
- visoka ekonomska komercialna šola, 5 let delovnih izkušenj, aktivno znanje angleškega ali gemškega jezika;
- visoka ekonomsko komercialna šola, tri leta delovnih izkušenj, znanje tujega jezika in poznavanje marketinških metod dela.

Kandidati naj pošljejo pisne ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi.

837/41-86

GIP PIONIR Novo mesto, TOZD TOGREL, Leskovec pri Krškem,

razpisuje naslednje proste delovne naloge in opravila:

- enega KV električarja**
- štirih NK delavcev**

Pogoji:

- pod 1: KV električar, poskusno delo 2 meseca
- pod 2: končana osnovna šola, starost nad 18 let, poskusno delo 2 meseca.

Vsa dela in naloge združujemo za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: GIP PIONIR, TOZD TOGREL, 68273 Leskovec pri Krškem. O izbiri bomo kandidate obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

818/41-86

GIP PIONIR Novo mesto, TOZD Keramika in zaključna dela,

razpisuje v skladu s sklepom DS TOZD Keramika in zaključna dela z dne 26. 9. 1986 prosta dela in opravila

DIREKTORJA TOZD Keramika in zaključna dela

V skladu z 98. členom statuta TOZD Keramika in zaključna dela mora direktor TOZD izpolnjevati naslednje pogoje za sprejem:

- da ima visoko šolo gradbene, ekonomske ali pravne smeri in najmanj 5 let prakse na ustreznih delih in nalogah;
- da ima višjo strokovno izobrazbo gradbene, ekonomske ali pravne smeri in najmanj 7 let prakse na ustreznih delih in nalogah;
- da izpolnjuje pogoje, ki jih določa družbeni dogovor o kadrovski politiki.

Kandidat bo sprejet na opravljanje delovnih nalog in opravil direktorja TOZD za dobo 4 let.

Vloge z dokazili o izobrazbi, dosedanjem delu in z življenjepisom, naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi v zaprti ovojnicu s pripisom: »za razpisno komisijo za imenovanje direktorja TOZD« na naslov: GIP PIONIR Novo mesto, kadrovski oddelek DSSS, Kettejev drevored 37.

Kandidati bodo o izidu razpisa obveščeni v 8 dneh od sklepa delavskega sveta o imenovanju direktorja TOZD.

836/41-86

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

VRSTNO HIŠO v Straži, končana III. faza, prodam ali zamenjam za začeto gradnjo v Novem mestu. Pod Trško goro 38, tel. 21-104, po 18. uri.

PRODAM vinograd (800 trt) in hram 5 km od Leskovec pri Krškem. Parcela je na lepi, sončni legi, do katere vodi asfaltna cesta. Naslov v upravi lista (6369/86).

6. oktobra je praznovala svoj življenjski jubilej draga mama in stara mama ANICA PLANTAN iz Vel. Cerovec 29. Za njen praznik ji iz srca želimo vse najlepše, predvsem pa zdravja. Čestitka velja tudi očetu za minulo praznovanje. Hvaležni otroci. Vnučki jima pošiljajo skupaj 110 poljubčkov.

10. oktobra bo praznovala svoj 20. rojstni dan ljuba hčerka in sestra NEVENKA BLATNIK iz Dobindola. Za njen praznik vse najlepše in veliko ljubezni v krogu najdražjih želijo vsi njeni.

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 9. oktobra — Abraham Petek, 10. oktobra — Danijel Sobota, 11. oktobra — Milan Nedelja, 12. oktobra — Maks Ponedeljek, 13. oktobra — Edvard Torek, 14. oktobra — Veselko Sreda, 15. oktobra — Terezija Četrtek, 16. oktobra — Jadviga

LUNINE MENE
10. oktobra ob 14.29 — prvi krajec

KINIO

BREŽICE: 10. in 11. 10. ameriški znanstveno-fantastični film Superman III. 12. in 13. 10. ameriški triler Kristina. 14. in 15. 10. ameriška komedija Broadway Danny Rose.

ČRNOMELJ: 9. 10. ameriška komedija Osamljeni očka, 10. in 12. 10. italijanski vestern Vrnitev človeka,

mali oglasi

službo dobi

DELAVCA v galvani sprejemem. GALVANA Boris Stopar, Dobravica 6, Šentjernej.

KUHARICA dobi takoj zaposlitev. Gostilna Žibert, Ljubljana, Celovška 333, tel. (061) 576-230.

KVALIFICIRANO NATAKARICO takoj zaposli Gostilna Slavko TURK, Maharovec, tel. 32-144.

stanovanja

MANJŠE STANOVANJE v Novem mestu iščem. Predplačilo v devizah. Naslov v upravi lista (6368/86).

MAMICA z dvema odraslima otrokoma nujno potrebuje stanovanje. Plačam za tri mesece vnaprej v devizah. Telefon 25-526.

TRISOBNO komfortno stanovanje v Ljubljani prodam, najraje zdomcu za gotovino. Tel. (061) 553-327.

STANOVANJE v Novem mestu vzamem v najem. Tel. 21-145.

MAMICA išče manjše stanovanje v Novem mestu. Naslov v upravi lista (6371/86).

motorna vozila

PRODAM Golf, letnik '82. Telefon (068) 27-190.

PRODAM Fiat 128-3p, letnik 1976, Kristan Slavko, Kettejev drevored.

PRODAM Wartburg, letnik 1979, dobro ohranjen po ugodni ceni. Teropščič Milan Ragovo 11. Telefon 25-947. Informacije vsak dan od 20. ure naprej.

PRODAM Jugo 45, letnik 1986 (marc). Vehar Srečo, Lobetova 34.

UGODNO PRODAM Fiat 850, lahko tudi po delih. Tone Kastelic, M. Cerovec 4, Novo mesto.

PRODAM lepo ohranjen Golf diesel JGL s paket. Letnik 1984. Informacije tel. (061) 265-935.

APN 6, letnik 1985, prodam. Tel. 85-357.

imenovanega Trinity. 12. 10. ameriški avanturistični film Lov do smrti. 14. 10. ameriška grozljivka Petek 13. — V. del. 16. 10. ameriški avanturistični film Bounty.

KRŠKO: 12. 10. ameriški glasbeni film Beat street. 14. 10. ameriški kriminalni film Morilec brez obraza. 15. 10. ameriški avanturistični film Najkrajša pot za Kitajsko. 16. 10. koncertni večer ansambla Verasy.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 9. 10. filmsko gledališče — Človek od zemlje. Od 10. do 12. 10. (ob 16. uri) slovenski film Čas brez pravljic in (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalni film Dan ubijalcev. 13. in 15. 10. ameriška grozljivka Srečen moj rojstni dan. 16. 10. filmsko gledališče — ameriška drama Nežno usmiljenje. 14. 10. (ob 19.30) gostuje beloruski ansambel Verasy.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 10. do 12. 10. ameriški horor film Časni konzul Od 13. do 15. 10. akcijski film BMX bandit.

SEVNICA: 9. 10. film Krilata kača. 10. in 11. 10. jugoslovanski film Ni problema. 12. in 13. 10. kavbojski film Čejeni v boju za življenje. 15. in 16. 10. vojni film Skozi plamen Nikaragve.

OPEL kadet karavan, letnik 1979, ugodno prodam. Telefon 51-869, popoldne.

ZASTAVO 101 confort, letnik 1982, prodam. Zvonko Radkovič, Bereča vas 21, Suhor, tel. 50-38, dopoldne.

Z 101 luxe, 1978, registrirano do aprila 1987, prodam za 400.000 din. Skube, Mala Cikava 17 b. Novo mesto, tel. 22-696.

JAWO 350, novo, prodam. Selak, Dolenja vas 1, Otočec.

126 P, 1982, prodam. Tel. 23-355.

R 4 GTL, letnik 1983, ugodno prodam. Mace Štamcar, v brezov log 39 a, Novo mesto, tel. (068) 22-357.

Z 750 LE, letnik 1984 prodam. Pod Trško goro 74, Novo mesto.

Z 101/5 z dodatno opremo, staro šest mesecev (3000 km), ugodno prodam. Tel. (068) 58-497.

GOLF XD, december 1985, prodam. Telefon 88-851.

LADO 1500 SL, letnik 1979, registrirano do 25. septembra 1987, prodam. Informacije vsak dan na tel. 85-226 dopoldne ali 85-216 po 21. uri.

Z 750, letnik 1982, prodam. Vidmar, Stranje 8, Šmarješke Toplice.

FICKA, 1977, generalno obnovljena, kot novega, prodam za 38 SM. Žarič, tel. (068) 62-987.

Z 101, letnik 1978, prodam. Luzar, Gotna vas 44 b, Novo mesto.

MZ ETZ, dobro ohranjen, prodam. Tel. 24-569.

CITROEN GS prodam. Informacije po telefonu 43-766.

Z 750, oktober 1984, 13000 km, garažirano, prodam. Tel. (068) 81-479.

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Češnovar, M. Koren 1/a, Raka, Tel. 75/657.

JUGO 45 prodam. Zupančič, Meniška vas 46, Dolenjske Toplice.

DIANO 6, letnik 1979, registrirana do aprila, prodam za 30 SM. Tel. 26-630, popoldne.

Z 101 GTL 55, zelo ohranjeno, 24000 km, letnik 1984, nujno in ugodno prodam. Tel. (068) 32-426.

AVTOMATIK in APN 7 prodam. Tel. 26-310.

ZASTAVO 750 S, letnik 1978, registrirano do aprila 1987, prodam. Albert Povše, Klenovik 4 pri Škočjanu.

AVTOMATIK za 13 M in comodore 64, komplet, prodam. Telefon 85-048.

Ugodno prodam Z 750, letnik 1980, registriran do junija 1987, in Z 101, letnik 1975, Milan Krapež, M. Vodenice 6 a, Kostanjevica.

R 4, karabolirano, letnik 1978, prodam skupaj ali po delih. Polikarp Kastiglav, Preska 5, 68211 Dobrič.

KADET 1200 prodam. Mežnar, tel. 22-521 — int. strojna 21, po 14. uri.

ZASTAVO 101 comfort, letnik 1982, zelo dobro ohranjeno, registrirano do 1. oktobra 1987, prodam. Vinko Šušterič, Šmarjeta, tel. 84-953.

LADO 1200, popolnoma obnovljeno, prodam. Moravec, Cesta herojev, tel. 23-312.

GOLF JGLD diesel, letnik 1983, registriran do 7. septembra 1987, prodam. Informacije v popoldanskih urah na tel. 24-427. Žibert, Ulica talcev 9 a, Novo mesto.

PRODAM avtomatik 83 in nov BMX. Ogleđ na Kastečevi 1, dopoldne.

Z 750, letnik 1978, prodam. Informacije na tel. 27-696, ali 27-298.

R 4, 1984, zelo ohranjen, prodam. Tel. 23-774 dopoldne, 25-339 popoldne.

ZASTAVO 750 luxe, letnik 1975, prodam. Stanislav Ilar, Mala Cikava 6, Novo mesto. Ogleđ možen od 10. do 12. 10. cel dan.

KOMBI Z 430 K prodam. Ločna 3. Z 101, letnik 1982, prodam. Kavšek, Dole 12, Kostanjevica.

MOSKVIČA z dodatno opremo prodam. Tel. 23-338.

APN 6, letnik 1985, dobro ohranjen, prodam. Šmajdek, Stranska vas 33, Novo mesto.

Z 750, letnik 1973, prodam. Slavko Poglajen, Šmihel 45, Novo mesto.

GS 220, nevozen, motor nepokvarjen, prodam. Telefon dopoldne 44-153, popoldne 47-402.

PRODAM Z 101 mediteran in Z 750, letnik 1979, ter TD 4806 pod garancijo. Troha, Brezovica 13, Šmarješke Toplice, tel. 84-993.

ZASTAVO 101, letnik 1977, registrirano do 15. julija 1987, prodam. Franc Smolič, Ul. Cankarjeve brigade 33, Trebnje.

ZASTAVO 750 LE, letnik 1985, prodam. Silvo Kastelec, Skalickega 7 a, Novo mesto.

PRODAM motor DKW, letnik 1939, 200 cm³. Telefon 84-797, od 16. do 18. ure.

126 P, letnik 1979, prodam. Cena 45 M. Brane Uhernik, Otočec 48.

JUGO, star štiri leta, prodam. Ivan Butala, Podzemelj, 68332 Gradac.

CITROEN GS 1.3 super, letnik 1979, registriran do maja 1987, prodam. Cena 100 SM. Miloš Dragoš, Semiška c. 6, Črnomelj.

MOTOR 14 M zelo ugodno prodam. Franc Petrina, Uršna sela 67.

FIAT 850 S, starejši letnik, prodam za 30 SM. Telefon 22-974.

DIANO, letnik 1976, poceni prodam. Murčehajič, Mestne njive 12, Novo mesto.

R 4, letnik 1977, registriran 8/87, dobro ohranjen, poceni prodam. Juršič, Šegova 3, tel. 25-480.

kmetijski stroji

TRAKTOR Štore 502 prodam. Alojz Bele, Čadraže 12, Šentjernej.

UGODNO prodam kultivator Gorenje Muta 8 KM, poleg freza in kosilnica. Cena 20% nižja od dneve. Vse informacije dobite na telefon 23-198, med 20. in 21. uro zvečer.

TRAKTOR Štore 502 — s 450 urami prodam. Jablan 23 pri Mirni peči.

TRAKTOR Zetor 4712 in dvobrazadni plug prodam. Marjan Dolenšek, Spodnje Laknice 4, 68230 Mokronog.

TRAKTOR Ferguson 35 KM ugodno prodam. Drago Zofič, Cirknik 15, Jesenice na Dolenjskem.

PRODAM tonsko (traktorsko) prikolico in kosilnico BCS Kobetič Franc, Mali Nerajec 1, Dragatuz.

PRODAM traktorski plug Slavonac, Anton Bovhan, Gornja Stara vas 7, Tržišče.

TRAKTOR Ursus 35, dobro ohranjen, star 7 let, prodam. Janez Janežič, Zavinek 7, Škočjan.

NAKLADAC Leon prodam. Franc Verhovec, Igljenik 3, 68212 Velika Loka.

TRAKTOR TV 420, star 6 mesecev, ter plug in brane prodam. Jože Gorišek, Gor. Stara vas 25, Šentjernej.

TRAKTOR Deutz (18 KM) s koso ter gumi voz (16 col) prodam. Franc Jenič, Gotna vas 50/a, Novo mesto.

TRAKTOR IMP 539 (450 delovnih ur) in rabljeno betonsko strešno opeko prodam. Peter Predovič, Jugorje 14.

TRAKTOR Univerzal 550, nov, prodam. Tel. 32-457.

prodam

PRODAM večjo količino silažne koruze. Franc Vrtošek, Stolovnik 27, Brežanica.

PEČ za centralno kurjavo 35.000 kcal, rabljeno eno zimo, prodam za 20 M. Z 101/75 pa prodam za 30 M. Rudi Ravnikar, Hraste 4, 68216 Mirna peč.

PRODAM 300 litrov mošta GAME. Lahko tudi v manjših količinah. Tel. 21-707. Kličite po 19. uri.

PRODAM mali mlin s kamni, 15-colski gumi voz, ročno slamoreznilo. Uršič, Prečna 28, Novo mesto.

NOVO sedežno garnituro prodam. Tel. 26-734.

PRODAM navadno harmoniko. Srebrnjak, Vel. Slatnik 21.

KRZNENO JAKNO številka 38-40 (temnorjav kozliček), usnjeno jakno (semi usnje) številka 38 in dva foteja in mizo prodam. Informacije na telefon 22-903, popoldne.

PRODAM dvovaljni kompresor in mešalec betona 120 l. Telefon 85-344, po 17. uri.

SADIKE žive meje, dveletne, prodam. Informacije: Pokorny, Novo mesto, tel. 24-289.

NOVO leseno kombinirko, 5 operacij, izdelava Premzelj, in 5 m³ suhih bukovih desk, 6 cm, prodam. Tel. 49-044.

GROZDJE (črnina — laški rizling) prodam. Tel. (068) 71-081.

KONJENIŠKI KLUB Šentjernej ugodno prodaja konjski gnoj. Informacije dobite pri Janezu Mazniku, Na Gribe 1 (pri hipodromu) v Šentjerneju.

KRZNENO JOPO nutrija, novo, številka 42, in bizam, številka 40, prodam. Tel. 85-921.

POCENI prodam nekaj let rabljeno peč za centralno kurjavo na trdo in tekoče gorivo. Informacije po telefonu (068) 21-089.

JABOLKA, zimska, neškropljena, možno obriranje in pobiranje, prodam. Gašperšič, Podgora, Straža.

JABOLKA (bobovec) prodam. Bakšič, Koroška vas 4.

PRODAM barvni televizor NORD-MENDE na daljinsko upravljanje, plinski štedilnik in posteljo z jogijem. Krevelj, Aškerševa 2, Krško.

PRODAM živalni stroj S Bagat in novo oljno peč Emo 6. Ožbolt, Krško, tel. 71-995.

PRODAM agregat Honda 3 KW, skoraj nov. Viktor Vovko, Ratez 39 a.

NOVO počitniško prikolico ADRIA 410 prodam. Tel. 84-331.

PEČ EMOCENTRAL 24, rabljeno eno sezono, prodam. Darko Kovačič, Hrastule 6, 68275 Škočjan.

PRALNI STROJ Candy 75 prodam. Tel. 23-083.

PEČ Sigma (2500 kal.), rabljeno eno sezono, prodam. Franc Tomažin, Šentjakob 4, Šentjernej.

PRODAM malo rajlen živalni stroj Super Slavica Bagat, Slavka Ogorevc, Sp. Pohanca 14, Artiče.

PRODAM radiokasetofon Sharp GF 5757 2 x 9 V. INTERNATIONAL 2 x 12 V, 120-basno Weltmeister. Tel. 85-406.

MIZARSKI skobelnik (hobelponk), nov, prodam. Bahorič, Selo 5, 68312 Podbočje.

PRODAM 65 kg aluminija ter gajbice. Naslov v upravi lista (6371/86).

OTROŠKI voziček, posteljico in zibelko prodam. Telefon 26-641.

PRODAM klavirko »Royalstandard« 80-basno, za 14 SM, dobro ohranjeno in poceni novo žensko krzveno jakno št. 36. Markežič, Ratko 18 a, 68333 Semič.

PO zelo ugodni ceni prodam kombiniran štedilnik (rostfrei). Ogleđ možen v popoldanskem času: NHM 21, Sevnica, stanovanje 29.

PRODAM rabljen strešnik Mediteran (1200 kom.) in fotoaparater Revvelflex. Informacije na tel. (061) 851-529, dopoldne.

ŠTEDILNIK Gorenje (kombiniran, veliki) in trajno žarečo peč Kueppersbusch, rabljeno, prodam. Slakova 29, Trebnje.

PRODAM limonovo drevo s sadeži, prenosno. V brezov log 33, Novo mesto.

PRODAM 100 betonskih vrtnih robnikov 100 x 30 x 5 cm ter črno-beli televizor Iskra, rabljen. Tel. 71-987, po 19. uri.

PRODAM etažno centralno peč Emoterm 23, rabljeno dve kurilni sezoni. Telefon 84-629, int. 362.

PRODAM traktorsko gumo 11, 2/10-28. Drobež, Gomila 2, Šentjernej.

KMEČKO KUHINJO (kredenco, kot, miza), vse masivno, malo rabljeno, prodam. Tel. 25-219.

PRODAM dvomanualne orgle Vermona z bass pedali, 100 W ojačevalec, avtoradiokasetar in električno kitaro Melodija. Tel. 85-981.

UGODNO prodam 65 vreč termoina in 10 vreč mineralnosta za fasado. Kastelic, Bršljan 19.

ROKOPAC MF 50 B univerzal prodam. Ivan Vlašiček, 41431 Sv. Nedelja, Samoborska 41.

NOVO sedežno garnituro prodam. Tel. 26-734.

PRODAM navadno harmoniko. Srebrnjak, Vel. Slatnik 21.

KRZNENO JAKNO številka 38-40 (temnorjav kozliček), usnjeno jakno (semi usnje) številka 38 in dva foteja in mizo prodam. Informacije na telefon 22-903, popoldne.

PRODAM dvovaljni kompresor in mešalec betona 120 l. Telefon 85-344, po 17. uri.

SADIKE žive meje, dveletne, prodam. Informacije: Pokorny, Novo mesto, tel. 24-289.

NOVO leseno kombinirko, 5 operacij, izdelava Premzelj, in 5 m³ suhih bukovih desk, 6 cm, prodam. Tel. 49-044.

GROZDJE (črnina — laški rizling) prodam. Tel. (068) 71-081.

KONJENIŠKI KLUB Šentjernej ugodno prodaja konjski gnoj. Informacije dobite pri Janezu Mazniku, Na Gribe 1 (pri hipodromu) v Šentjerneju.

KRZNENO JOPO nutrija, novo, številka 42, in bizam, številka 40, prodam. Tel. 85-921.

POCENI prodam nekaj let rabljeno peč za centralno kurjavo na trdo in tekoče gorivo. Informacije po telefonu (068) 21-089.

JABOLKA, zimska, neškropljena, možno obriranje in pobiranje, prodam. Gašperšič, Podgora, Straža.

JABOLKA (bobovec) prodam. Bakšič, Koroška vas 4.

PRODAM barvni televizor NORD-MENDE na daljinsko upravljanje, plinski štedilnik in posteljo z jogijem. Krevelj, Aškerševa 2, Krško.

PRODAM živalni stroj S Bagat in novo oljno peč Emo 6. Ožbolt, Krško, tel. 71-995.

PRODAM agregat Honda 3 KW, skoraj nov. Viktor Vovko, Ratez 39 a.

NOVO počitniško prikolico ADRIA 410 prodam. Tel. 84-331.

PEČ EMOCENTRAL 24, rabljeno eno sezono, prodam. Darko Kovačič, Hrastule 6, 68275 Škočjan.

PRALNI STROJ Candy 75 prodam. Tel. 23-083.

PEČ Sigma (2500 kal.), rabljeno eno sezono, prodam. Franc Tomažin, Šentjakob 4, Šentjernej.

PRODAM malo rajlen živalni stroj Super Slavica Bagat, Slavka Ogorevc, Sp. Pohanca 14, Artiče.

PRODAM radiokasetofon Sharp GF 5757 2 x 9 V. INTERNATIONAL 2 x 12 V, 120-basno Weltmeister. Tel. 85-406.

MIZARSKI skobelnik (hobelponk), nov, prodam. Bahorič, Selo 5, 68312 Podbočje.

PRODAM 65 kg aluminija ter gajbice. Naslov v upravi lista (6371/86).

OTROŠKI voziček, posteljico in zibelko prodam. Telefon 26-641.

PRODAM klavirko »Royalstandard« 80-basno, za 14 SM, dobro ohranjeno in poceni novo žensko krzveno jakno št. 36. Markežič, Ratko 18 a, 68333 Semič.

PO zelo ugodni ceni prodam kombiniran štedilnik (rostfrei). Ogleđ možen v popoldanskem času: NHM 21, Sevnica, stanovanje 29.

PRODAM rabljen strešnik Mediteran (1200 kom.) in fotoaparater Revvelflex. Informacije na tel. (061) 851-529, dopoldne.

ŠTEDILNIK Gorenje (kombiniran, veliki) in trajno žarečo peč Kueppersbusch, rabljeno, prodam. Slakova 29, Trebnje.

PRODAM limonovo drevo s sadeži, prenosno. V brezov log 33, Novo mesto.

PRODAM 100 betonskih vrtnih robnikov 100 x 30 x 5 cm ter črno-beli televizor Iskra, rabljen. Tel. 71-987, po 19. uri.

PRODAM etažno centralno peč Emoterm 23, rabljeno dve kurilni sezoni. Telefon 84-629, int. 362.

PRODAM traktorsko gumo 11, 2/10-28. Drobež, Gomila 2, Šentjernej.

KMEČKO KUHINJO (kredenco, kot, miza), vse masivno, malo rabljeno, prodam. Tel. 25-219.

PRODAM dvomanualne orgle Vermona z bass pedali, 100 W ojačevalec, avtoradiokasetar in električno kitaro Melodija. Tel. 85-981.

UGODNO prodam 65 vreč termoina in 10 vreč mineralnosta za fasado. Kastelic, Bršljan 19.

ROKOPAC MF 50 B univerzal prodam. Ivan Vlašiček, 41431 Sv. Nedelja, Samoborska 41.

NOVO sedežno garnituro prodam. Tel. 26-734.

PRODAM navadno harmoniko. Srebrnjak, Vel. Slatnik 21.

KRZNENO JAKNO številka 38-40 (temnorjav kozliček), usnjeno jakno (semi usnje) številka 38 in dva foteja in mizo prodam. Informacije na telefon 22-903, popoldne.

PRODAM dvovaljni kompresor in mešalec betona 120 l. Telefon 85-344, po 17. uri.

SADIKE žive meje, dveletne, prodam. Informacije: Pokorny, Novo mesto, tel. 24-289.

NOVO leseno kombinirko, 5 operacij, izdelava Premzelj, in 5 m³ suhih bukovih desk, 6 cm, prodam. Tel. 49-044.

GROZDJE (črnina — laški rizling) prodam. Tel. (068) 71-081.

KONJENIŠKI KLUB Šentjernej ugodno prodaja konjski gnoj. Informacije dobite pri Janezu Mazniku, Na Gribe 1 (pri hipodromu) v Šentjerneju.

KRZNENO JOPO nutrija, novo, številka 42, in bizam, številka 40, prodam. Tel. 85-921.

POCENI prodam nekaj let rabljeno peč za centralno kurjavo na trdo in tekoče gorivo. Informacije po telefonu (068) 21-089.

JABOLKA, zimska, neškropljena, možno obriranje in pobiranje, prodam. Gašperšič, Podgora, Straža.

JABOLKA (bobovec) prodam. Bakšič, Koroška vas 4.

PRODAM barvni televizor NORD-MENDE na daljinsko upravljanje, plinski štedilnik in posteljo z jogijem. Krevelj, Aškerševa 2, Krško.

PRODAM živalni stroj S Bagat in novo oljno peč Emo 6. Ožbolt, Krško, tel. 71-995.

PRODAM agregat Honda 3 KW, skoraj nov. Viktor Vovko, Ratez 39 a.

NOVO počitniško prikolico ADRIA 410 prodam. Tel. 84-331.

PEČ EMOCENTRAL 24, rabljeno eno sezono, prodam. Darko Kovačič, Hrastule 6, 68275 Škočjan.

PRALNI STROJ Candy 75 prodam. Tel. 23-083.

PEČ Sigma (2500 kal.), rabljeno eno sezono, prodam. Franc Tomažin, Šentjakob 4, Šentjernej.

PRODAM malo rajlen živalni stroj Super Slavica Bagat, Slavka Ogorevc, Sp. Pohanca 14, Artiče.

PRODAM radiokasetofon Sharp GF 5757 2 x 9 V. INTERNATIONAL 2 x 12 V, 120-basno Weltmeister. Tel. 85-406.

MIZARSKI skobelnik (hobelponk), nov, prodam. Bahorič, Selo 5, 68312 Podbočje.

PRODAM 65 kg aluminija ter gajbice. Naslov v upravi lista (6371/86).

OTROŠKI voziček, posteljico in zibelko prodam. Telefon 26-641.

PRODAM klavirko »Royalstandard« 80-basno, za 14 SM, dobro ohranjeno in poceni novo žensko krzveno jakno št. 36. Markežič, Ratko 18 a, 68333 Semič.

PO zelo ugodni ceni prodam kombiniran štedilnik (rostfrei). Ogleđ možen v popoldanskem času: NHM 21, Sevnica, stanovanje 29.

PRODAM rabljen strešnik Mediteran (1200 kom.) in fotoaparater Revvelflex. Informacije na tel. (061) 851-529, dopoldne.

ŠTEDILNIK Gorenje (kombiniran, veliki) in trajno žarečo peč Kueppersbusch, rabljeno, prodam. Slakova 29, Trebnje.

PRODAM limonovo drevo s sadeži, prenosno. V brezov log 33, Novo mesto.

PRODAM 100 betonskih vrtnih robnikov 100 x 30 x 5 cm ter črno-beli televizor Iskra, rabljen. Tel. 71-987, po 19. uri.

PRODAM etažno centralno peč Emoterm 23, rabljeno dve kurilni sezoni. Telefon 84-629, int. 362.

PRODAM traktorsko gumo 11, 2/10-28. Drobež, Gomila 2, Šentjernej.

KMEČKO KUHINJO (kredenco, kot, miza), vse masivno, malo rabljeno, prodam. Tel. 25-219.

PRODAM dvomanualne orgle Vermona z bass pedali, 100 W ojačevalec, avtoradiokasetar in električno kitaro Melodija. Tel. 85-981.

UGODNO prodam 65 vreč termoina in 10 vreč mineralnosta za fasado. Kastelic, Bršljan 19.

ROKOPAC MF 50 B univerzal prodam. Ivan Vlašiček, 41431 Sv. Nedelja, Samoborska 41.

kupim

RABLJENO DNEVNO SOBO kupim. Tel. (068) 24-497.

posest

NEDOKONČANO novo hišo v Regri vasi pri Novem mestu prodam. Lešnjak, Kristanova 55, Novo mesto.

HIŠO z dvoriščem v središču Brežice prodam. Primerna je za obrtno dejavnost, predvsem za gostilno. Informacije po telefonu 61-771, popoldne.

NJIVE, travnike, gozdove v Birčni vasi prodam. Telefon (061) 263-993.

V TRNOVCU nad Sevnico prodam nov vinograd na terasah (23 arov) in zidanico, zgrajeno do tretje faze. Cena po dogovoru. Vse informacije na telefon (061) 483-557.

razno

V PETEK 3. oktobra se je na območju Vinice izgubil velik črn pes pasme novofundlandec. Kdor bi kaj vedel ali ga videl, naj nam sporoči na tel. (061) 852-482 proti nagradi.

S 1. novembrom nujno iščemo varstvo za eno leto starega otroka v okolici Novega mesta. Tel. 85-125, popoldne.

KDOR mi posodi 20 M do 1. februarja, mu dam za nagrado koruzo. Naslov v upravi lista (6370/86).

preklici

ANTOJ ZAJC, Sp. Lakovnice 12, Mokronog, opozarjam vse Zajčeve, naj me pustijo na miru in si ne lastijo zemlje, katero sva z bratom dobila po očetu.

Podpisani MARTIN PEČAVAR, Nestoplja vas 1, Semič, opozarjam ŠTEFANA DIDOVIČA iz Nestoplje vasi 10, da takoj prekliče neresnično vsebino preklica, objavljenega v Dolenjskem listu št. 40 z dne 2. oktobra 1986, ker ga nisem napadal niti mu grozil z orožjem. Spor glede zemlje bo rešilo sodišče v Črnomlju. Če tega ne bo storil, ga bom sodno preganjal.

čestitke

Blankotu Penca iz Malega Slatnika za 40 rojstni dan želimo vse najlepše in veliko zdravja vsi domači.

Dragemu možu, očetu in staremu očetu FRANCU ŠENICI iz Meniške vasi 27 pri Dol. Toplicah čestitamo za njegov 60. rojstni dan in mu želimo še obilo zdravih in srečnih dni — žena Lidija, sin Franc in hčeri Lidija in Marija z družinami.

V sredo, 8. oktobra, je draga mama in babica Marija Sepaher iz Verduna praznovala 73. rojstni dan. Želimo ji še mnogo zdravih in srečnih let!

Otroci z družinami

Dragi mami AMALIJI JERAJ, ki te dni praznuje častiljivih 80 let, želimo vse najlepše, posebno pa zdravja — vsi njeni.

SKUPŠČINSKI DOLENJSKI LIST

31. julija je izšla 14. številka Skupščinskega Dolenjskega lista, v kateri objavljajo:

OBČINA NOVO MESTO
Ugotovitveni sklep skupnosti otroškega varstva Novo mesto
Samoupravni sporazum o temeljih plana skupnosti otroškega varstva Novo mesto za obdobje 1986—1990
Ugotovitveni sklep občinske izobraževalne skupnosti Novo mesto
Samoupravni sporazum o temeljih plana občinske izobraževalne skupnosti Novo mesto za obdobje 1986—1990
Ugotovitveni sklep občinske kulturne skupnosti Novo mesto
Samoupravni sporazum o temeljih plana občinske kulturne skupnosti Novo mesto za obdobje 1986—1990
Ugotovitveni sklep občinske telesnokulturne skupnosti Novo mesto
Samoupravni sporazum o temeljih plana občinske telesnokulturne skupnosti Novo mesto za obdobje 1986—1990
Ugotovitveni sklep občinske skupnosti socialnega skrbstva Novo mesto
Samoupravni sporazum o temeljih plana občinske skupnosti socialnega skrbstva Novo mesto za obdobje 1986—1990
Ugotovitveni sklep občinske zdravstvene skupnosti Novo mesto
Samoupravni sporazum o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Novo mesto za obdobje 1986—1990
Ugotovitveni sklep občinske skupnosti za zaposlovanje Novo mesto
Samoupravni sporazum o temeljih plana občinske skupnosti za zaposlovanje Novo mesto za obdobje 1986—1990
Ugotovitveni

*Zakaj si morala nam umreti,
ko pa s teboj je bilo lepo živeti,
odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.*

ZAHVALA

Komaj v 28. letu nas je zapustila naša draga žena, mamica, hčerka in sestra

**ANICA
PRAZNIK**

roj. BRAJER,

iz Ornuške vasi 10

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom in znancem za izrečeno sožalje in podarjene vence. Hvala tov. direktorju Emona Dolenjka in upravi za poslovilne besede, Krki tozd Izolacije ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: mož Marjan s hčerko Majo in vsi domači

*Delo, bolezen in trpljenje,
dragi ata,
je bilo tvoje življenje.*

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 65. letu starosti zapustil dragi mož, oče, dedek, brat, stric in svak

**LJUBO
VASIĆ**

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebno hvala govorniku Jožetu Škufci za ganljive besede ob slovesu, godbi in pevsem, govorniku ob odprtem grobu Janezu Potočarju ter GD Kamence, družinama Može, Zaletel in Igorju Kočijažu. Enaka hvala sodelavcem DO Novoteks in Novoles, ZB, RK. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
Ob težki izgubi našega dragega moža in očeta

**dr. TONETA
ŽNIDARJA**

se prisrčno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem ter bivšim sodelavcem, ki so sočustvovali z nami, ga spemili na zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam ustno ali pisno izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo delovni skupnosti upravnih organov občine Novo mesto, UIS Novo mesto ter tovarni zdravil Krka, Novo mesto. Zahvaljujemo se pevsem ter g. proštu za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Anica, sin Marjan z Mileno in Nuško, sestra Anica z družino in ostalo sorodstvo

*Bolečino težko izraziš z besedami —
lahko jo le grenko občutiš.
(Shakespeare)*

V SPOMIN

13. oktobra bo minilo 10 let žalostnih dni, odkar nas je mnogo prezgodaj, komaj v 24. letu starosti, tragično zapustil naš dragi in ljubljani sin, brat in očka

**JOŽKO
RAPUŠ**

iz Novega mesta
gostinski delavec v Kopru

V brezmejni žalosti misli nočejo drugam, srce nas boli, ko te, dragi naš Jožko, mrzla zemlja je pokrila, tvoje ljubljene v solze je zalila. Vsem, ki ste ga poznali in se ga kakorkoli spominjate, iskrena hvala!

Njegovi najdražji

*Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.*

V SPOMIN

našemu dragemu možu, očetu, bratu, stricu, staremu očetu

**ANTONU
RADOVANU**

iz Loke pri Šentjerneju

Mineva leto dni, odkar nas je zapustil. Zaman se oziramo in pričakujemo, kje se bo prikazal. Zla usoda ga je iztrgala iz naše sredine in ga ne bo nikoli več vrnila. Hvala vsem, ki obiskujete kraj njegovega zadnjega počitka.

Žalujoči: vsi njegovi

OSMRTNICA
Končala se je življenjska pot našega sodelavca

**ANTONA
KODRIČA**

iz Velike vasi pri Leskovcu

Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

Kolektiv IGMP Sava Krško

*Zakaj si moral nam umreti,
ko pa s tabo je bilo lepo živeti?
Odkar utihnil je tvoj glas,
žalost, bolečina domujeta pri nas.*

V SPOMIN

8. oktobra je minilo žalostnih deset let, odkar nas je v najlepšem cvetu mladosti, star komaj 23 let, zapustil naš nadvse ljubljani sin, brat, sinovec, stric in vnuk

**NENAD-NENO
NEGOVANOVIĆ**

Zagreška 18, Novo mesto

Teško se je sprijazniti z resnico, da te ni in te nikoli več ne bo med nami. Spomini nate pa še živijo. Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate ob njegovem temnem domu, mu poklanjate cvetje in prižigate lučke.

Žalujoči: mama Božena, oče Radojica, brat Čedo in Milan z družinama

ZAHVALA
V 59. letu starosti nas je nenadoma in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat in stric

**STANE
VIDMAR**

iz Regerče vasi

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in vence in pokojnika v tako velikem številu spemili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala osebju oddelka za intenzivno nego, pevskemu zboru Šmihel, družinama Oklešen in Mešinovič za vsestransko pomoč, DO IMV-TOZD Prikolice in V. P. Bršljin. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA
V 65. letu starosti nas je zapustil ata, stari ata, brat in stric

FERDINAND JAKŠE

Jurka vas 23, Straža

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali pokojnemu vence in cvetje ter ga spemili na njegovi zadnji poti. Hvala govorniku, organizaciji ZB KS Straža, kolektivu TOZD Žaga Straža, kolektivu TOZD BOR Bršljin in gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

*Ljubezen, zvestoba, trud in trpljenje,
skrb za nas, oče, to je bilo
tvoje življenje.*

ZAHVALA

V komaj 49. letu nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oči, stari oče in stric

**FRANC
UCMAN**

z Gumberka 6 a

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in dobrim sosedom, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnika spemili k preranemu počitku. Zahvaljujemo se sodelavcem DO GG TOZD Vrtnarstvo, TOZD Gozdarstvo in DO Krka — TOZD Zdravila ter tovarišu Pavcu za besede slovesa, izrečene ob odprtem grobu, in gospodu župniku za opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Mimi, hčerke Slavka in Stanka z družino in ostalo sorodstvo

*Trpljenja mnogo,
cvetja malo,
le to ji je
življenje dalo.*

ZAHVALA

Ob bridki izgubi naše drage mame, babice, prababice, tašče in tete

**JOŽEFE
GOLOB**

Martinčeve mame
iz Volčjih njiv

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izraze sožalja in spremstvo na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo č. g. dekanu za lepo opravljeni obred ter pevsem za odpete žalostinke. Še enkrat hvala družini Novak za nesebično pomoč ter bolnici Novo mesto in zdravnici iz ZD Mirna.

Žalujoči: vsi njeni

V SPOMIN
Minilo je žalostno leto, odkar je umrl
dragi mož, oče, stari oče

**JANEZ
SLUGA**

Vrhpeč, Mirna peč

Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob.

Vsi njegovi

**ZDRAVSTVENI CENTER DOLENJSKE
TOZD ZDRAVSTVENI DOM TREBNJE**
Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD
Zdravstveni dom Trebnje

objavljamo
javno licitacijo

za prodajo:

- osebnega avtomobila Renault 4, reg. št. NM 678-55, letnik 1980, izklicna cena 300.000 din;
- rešilnega avtomobila OPEL, reg. št. NM 100-454, letnik 1980, izklicna cena 1.300.000 din.

Prometni davek plača kupec.
Javna licitacija bo v nedeljo, 12. oktobra 1986, ob 8. uri pred reševalno postajo Zdravstvenega doma Trebnje. Licitacije se lahko udeležijo pravne in fizične osebe, ki pred pričetkom licitacije vplačajo kaveljico v višini 10% od izklicne cene.
Ogled vozil je možen eno uro pred pričetkom licitacije.
819/41-86

MARICA GRMŠEK

Učenci, ki končajo osnovno šolo v Vinici, si v osmih letih poleg znanja pridobijo še nekaj, kar marsikaterim njihovim vrstnikom tudi v večjih krajih ni dano — zdrave zobe. Za to že deset let vestno in prizadevno skrbi viniška zobozdravnica dr. Marica Grmšek. Seveda te njene skrbi niso deležni le šolarji, ki so deležni še posebnega sistematskega zobozdravstvenega tretmaja, ampak tudi starejši prebivalci viniške krajevne skupnosti in ostalih krajev, ki so vezani na viniško zdravstveno postajo.

«Lahko rečem, da zlasti med otroki ni gangren, ni izgubljenih šestic, manj je nepravilno raščeni zob, s tem manj ortodontskih aparatov in tako kasneje manj protetičnih posegov,» pravi dr. Grmškova. V Vinici je zobozdravnica, ki misli, da jo ljudje poznajo kot strogo in energično žensko, v resnici pa jo gledajo kot milo, blago, ustrežljivo in razumevajočo. Prišla pred desetimi leti. Doma je iz Duge Rese in po končanem študiju v Zagrebu v domačem kraju ni mogla dobiti zaposlitve in tudi kazalo ni, da jo bo v kratkem času lahko. Po letudni brezposelnosti je mlada zobozdravnica prišla nadomeščati v črnomaljski zdravstveni dom, kjer pa so očitno bili z njo in njenim delom tako zadovoljni, da so jo obdržali tudi, ko se ji je nadomeščanje izteklo. Kmalu je prevzela delo v Vinici, kjer do

takrat ni bilo stalnega zobozdravnika, ampak so dvakrat na teden prihajali iz Črnomolja. In tako se Grmškova vsak dan vozi na delo iz rodne Duge Rese, vsak dan 50 kilometrov, početi in pozimi. «To res ni prijetno, a sem se kar navadila.» Kako svojo zobozdravnico poznajo in kako radi jo imajo, ji ljudje pokažejo na vsakem koraku. Če se ji na poti zgodi kakšna neprijetnost z avtom, ji ni treba dolgo čakati, da se ob njej ustavi kakšen od njenih pacientov, ki se jih je v desetih letih nabralo ogromno, in ji priskoči na pomoč. Kako tudi ona pozna svoje paciente, pove že ta drobn dogodek. Ko sva se pogovarjala v lepo urejenem viniškem zdravstvenem domu, je v sobo vstopil fantiček in rekel: «Teta, ja sem prišel po mamine zobe». Ni mu bilo treba povedati čigav je, da je dobil, po kar ga je mama poslala.

Sistematsko začne dr. Grmškova delati že s triletnimi otroki in jih ves čas navaja tudi na to, da je treba redno hoditi k zobozdravniku in res potem, ko začnejo hoditi v šolo, prihajajo sami od sebe. «Pri zobozdravstveni zaščiti šolarjev zelo dobro in stalno sodelujemo z našo šolo,» pravi Grmškova. «Veliko pa smo dosegli tudi s tem, ko smo starše prepričali, da je treba čuvati in zdraviti že mlečne zobe njihovih otrok.» In tako k zobozdravnici otroci prihajajo brez strahu, ker jo poznajo od malih nog in vedo, da obisk pri njej ni nič hudega in bolečega. Uspeh pri njenem delu vedno znova pri rednih pregledih šolskih otrok opažata tudi črnomaljska zdravnica, specialistka šolske medicine, in novomeška specialistka ortodontka.

Pravzaprav se dr. Grmškova ves čas ravna po nasvetih svojih staršev, preprostih delavcev iz Duge Rese, ki so jo od otroštva vzgajali v duhu, da lahko le od dobrega, prizadevnega in vestnega dela pričakuješ uspehe in s tem tudi osebno zadovoljstvo, notranjo mirnost in urejenost.

A. BARTEJ

TOPLO OKOLI TOPLOTE

KOČEVJE — Do konca leta je potrebno izdelati predlog toplotnega ogrevanja mesta Kočevje, za kar je določena Komunalna. Pospešeno je treba zgraditi meles, saj je ta investicija tudi povezana z ogrevanjem mesta. Pridobivati in priklapljati je potrebno vedno več odjemalcev, saj bo tako ogrevanje sorazmerno cenejše. Kotlovnice v družbenih stanovanjskih stavbah naj postopno prevzema Komunalna, ki naj tudi strokovno in ekonomsko odloča, če naj ogrevanje poteka iz teh kotlovnice ali pa je treba stavbe priključiti na osrednji parovod.

To so nekateri izmed sklepov in priporočil, sprejetih na zadnjih sejah zborov občinske skupščine Kočevje, ko so razpravljali o toplotnem ogrevanju mesta. Poudarjeno pa je bilo tudi, da se morata delovni organizaciji LIK in Melamin, iz katerih poteka ogrevanje, obnašati poslovno.

PIKNIK »SAVE«

V nedeljo, 21. septembra, je slovensko kulturno društvo Sava organiziralo jesenski piknik za Slovence iz Frankfurtu in okolice. Zbralo se jih je zelo veliko, več, kot so pričakovali člani upravnega odbora društva. Bilo je zelo veselo. Prvi pari so se vrteli ob domači glasbi že dopoldne. Tudi domačo pesem je bilo slišati, najmlajši pa so se naigrali in naužili sončnega dneva. Videti je bilo, kot da smo zelo vesel narod in brez pblemov, pa ni tako. Razmišljamo o vrnitvi v domovino, o nadaljnjem šolanju in izobraževanju naših otrok, skrbimo o domu in zemlji.

SEVNIŠKI RADIO POSODOBLJEN?

SEVNICA — Sevnški radio tarejo ta hip tri velike zagate: iztrošena studijska oprema, neustrežni prostori na sevnškem gradu in pomanjkanje kadrov. Gmotne težave onemogočajo, da bi sami obnovili studijsko opremo, saj bi za najnujnejše potrebovali 6,2 milijona din. Sletve radia bo prej ko slej najnujna že zaradi širitve galerije na gradu. Naposled pa bi radijci za stalno zaposlili še tonskega tehnika. Zdjaj sta pri Zavodu za kulturo in osvetlo zaposleni le dve programski delavki radia, novinarka in urednica.

ZANIMANJE ZA GOBE — Kočevski gobarji so že po letu dni pripravili prvo razstavo gob, na kateri so prikazali 260 različnih vrst gob pa tudi živali iz kočevskih gozdov. Zbudila je veliko zanimanja.

Slovenija

V ponedeljek gorelo v lakirnici IMV

Vzroke in podrobnosti požara še raziskujejo

NOVO MESTO — V ponedeljek ob 4.45 uri je prišlo v lakirnici tovarne avtomobilov novomeške IMV do večjega požara, o katerem pa podrobnosti se niso znane. Mesto požara so si sicer takoj ogledali uslužbenci novomeške UNZ, požarni inšpektorji UIS Novo mesto in republiškega sekretariata za notranje zadeve, vendar preiskava o vzrokih tačas še teče, prav tako pa še ni dokončno ocenjena tudi škoda. Skopi podatki govore le o tem, da je ogenj najprej izbruhnil v eni od gorilnih komor sušilne kabine, od tam pa se je hitro razširil na okolico. Na srečo se je takoj po nastanku požara vključila avtomatska gasilna naprava, ki je lokalizirala ogenj, pogasili pa so ga poklicni gasilci IMV in delavci novomeškega Zavoda za požarno varnost.

O vzrokih, škodi in podrobnosti nezgode bomo poročali prihodnjič.

RIBIŠKA SREČA — Šele po mesecu dni je prišel na naše uredništvo z novico o veliki ribiški sreči Marjan Bevc, član ribiške družine iz Brežic. V Krški vasi je iz Krke po skoraj dveurnem boju potegnil kar 27 kg težkega in 170 cm dolgega kapitalnega soma. Še sreča, da se mu mrcina ni utrgala, saj se je ujela na komaj 0,45 debel laks. Na sliki: Marjan, som in Martin Šoško (desno), ki je pomagal v zaključnem dejanju. (Foto: Jože Lenič)

Oštir napadel inšpektorici

Zaradi nečistoče zaprta kuhinja gostilne Zagorc v Stari vasi — Nad inšpektorici s psovkami, žaljivkami in grožnjami — Ni jasno, od kod meso

STARA VAS PRI ŠENTJERNEJU — Za boljše razumevanje naslednjih vrstic je potrebno seči v preteklost. Lanskega aprila je namreč imela zasebna gostilničarka Marija Zagorc iz Stare vasi inšpektorski obisk, ki je v lokalno odkril vrsto nepravilnosti od umazanih in zanemarjenih sanitarij do nehigiene v lokalni in kuhinji, zaradi česar je bila gostilničarka tudi kaznovana pri sodniku za prekrške. Ta je takrat v svojo odločbo zapisal, da so bile

police zaprašene, enako točilni pult, da so okoli koša ležali odpadki, da so bile delovne površine prekrte s slojem masti, da je bil hladilnik popackan s krvjo, in še bi lahko naštevati.

Po domala poldrugem letu pa sta minulo sredo omenjeno gostilno vnovič obiskali sanitarna in veterinarska inšpektorica. Želeli sta se prepričati, ali so napake in pomanjkljivosti iz minulega leta odpravljene, a sta naleteli še na vse kaj

drugega kot zgolj umazan in nevdrževan lokal. A najprej nekaj o tem. Inšpektorici sta morali lokal, točneje kuhinjo, zapreti. Na skupnih delovnih površinah v kuhinji so se hranila surova živila, razni aparati, kot tudi živila, ki se uživajo brez termične obdelave. Pri sobni temperaturi je bilo shranjeno pečeno meso, poleg tega pa še prekrto z neustreznim papirjem. Prava zmeda je bila tudi v hladilniku, delovne površine v lokalno so bile onesnažene s prahom, mastno soparo, ostanki hrane, prava nadloga v gostilni so muhe. Neurejeno je tudi priročno skladišče na hodniku, kjer ob posodi hranijo ostanke hrane, smeti, olupke in podobno, tudi čistoča za točilnim pultom je vredna omembe, saj so bili kozarci zelo slabo oprani. Inšpektorici sta ugotovili tudi, da lastnica in njen mož, ki dela v gostilni, nimata urejene zdravstvene dokumentacije, saj nista bila na živilskem pregledu. Inšpektorici nista preostalo drugega, kot da jima prepovesta nadaljnje delo.

A to je le prvi del zgodbe. Nekaj več besed namreč zasluži odnos gostilničarke in njenega moža do inšpektorice. Ne le da ju je Zagorc zmerjal z najbolj poniževalnimi in sramotilnimi psovkami, pač pa se ju je hotel med pisanjem zapisnika še fizično lotiti. Ko mu je to prepričala žena, je razgrajal zunaj, obe inšpektorici pa sta ob odhodu dobili »zagotovilo«, da se v primeru vnovičnega obiska ne bosta vrnili celi

● Pri Zagorčevih imajo v gostilni tudi dve zamrzovalni skrinji, ni pa jasno, od kod meso. Inšpektorici sta ostali brez odgovora o poreklu, gostilničarka je sicer trdila, da meso nabavljajo v Dolenjini trgovini v Šentjerneju, vendar so bili odgovori tam precej različnejši od tistega, kar je povedala Zagorčeva. Odgovor sedaj iščejo inšpektorji.

domov. Ne dvomimo, da bodo inšpektorji po vsem tem ustrezno ukrepali, da si bodo ob vnovičnem obisku Zagorčeve gostilne zagotovili miličniško spremstvo in seveda z vso zadevo seznanili sodnika za prekrške. Čudno pa je, kako lahko gostilna ob takšnem odnosu lastnikov in takšni higieni uživa sorazmerno velik ugled. Gost pač, žal, nima pravice, da pogleda tudi za točilni pult ali v kuhinjo.

B. BUDJA

DOMAČE TRNJE

- Živinoreja bi bila pri nas na višji ravni, če ne bi imeli toliko »velikih živin«.
- Beg od odgovornosti spominja na risanko Hiri Gonzales.
- V ceno izdelkov so vračunani tudi stroški kongresov in piknikov.
- Najboljše jamstvo za vitko linijo je pitanje z obljubami.

RIBIČI REŠUJEJO JEZOVE — Stari jez na Krki v Lešnici je bil ves minuli teden v znamenju velike delovne akcije članov ribiške družine iz Novega mesta. Ob finančni podpori Vodnogospodarskega podjetja se je obnove 150 metrov dolgega jezova lotilo več kot 500 ribičev. Napeljali so prek 60 m³ kamna in utrdili jez z 60 m³ betona. Podoba jezova je sedaj precej drugačna. Z novo pregrado se bo nivo Krke dvignil skoraj za 30 cm., kar bo še najbolj koristilo ribam in vodni flori. Ribiška zagnanost je na tak način od sedaj rešila že pet jezov, za naslednje leto pa imajo v načrtu še jez v Novem mestu, Srebrničah in Otočcu. (Foto: J. Pavlin)

Pozdrav z južne poloble

Zvone Šeruga in Romana Dobnikar sta po letu dni zaključila svojo dolgo pot v Avstraliji

Svetovni popotnik Zvone Šeruga s Sel pri Ratežu in njegova spremljevalka Romana Dobnikar sta se našemu uredništvu tokrat oglasila iz Avstralije, kjer sta po dveh dneh manj kot po letu dni zaključila pot skozi Azijo. Od Ljubljane do Sydneya ju je ločilo enajst dežel in 42.000 prevoženih kilometrov. Cilj v Avstraliji pa pomeni hkrati tudi konec svetovnega potovanja z motorjem, na katerem je Šeruga ali sam ali z Romano prevozil vseh pet kontinentov, 28 dežel in 90.000 kilometrov. Za to dolgo pot sta porabila kar dve leti in pol.

Tokrat ju je pot vodila skozi Bolgarijo, Turčijo, Iran, Pakistan, Indijo, Singapur, Malezijo, Tajsko, Filipine in Indonezijo. Vso pot sta prevozila z motorjem razen iz Indije do Singapura, ko sta morala na ladjo, in iz Tajske do Filipinov oz. iz Indonezije do Avstralije, ko sta

potovala z letalom. Zvone se pohvali, da z motorjem nista imela večjih težav razen nekaj dni pred Sydneyem, ko je odpovedal ležaj na kolesu. 50 kilometrov pred Sydneyem pa je zaradi prehitre vožnje dobil tudi prvo kazen na dolgi poti.

Čprav je bil njun cilj Avstralija, Romana in Zvone v pismu obljubljata, da s tem njuna pot še ni končana, Romana bo ostala na južni polobli do novembra, kajti takrat se mora vrniti zaradi službenih obveznosti. Zvone pa se vrne domov spomladi. V vročem poletju, ki bo v Avstraliji takrat, ko bo pri nas pritiškala zima, si želi še bolj ogledati to deželo, mika pa ga tudi Nova Zelandija. Z Romano bosta po potovanju napisala vsak svojo knjigo, že sedaj pa se jima porajajo načrti za novo pot, seveda zopet z motorjem.

KONEC POTI — Poleg pozdravov sta Romana Dobnikar in Zvone Šeruga poslala bralcem Dolenjskega lista tudi tole fotografijo s konca njune poti, ki se je končala blizu znamenite sydneyjske operne hiše.

kozerija PA SO SE LE LOTILI OBNOVE

Repčevina je imela grad z velikim dvoriščem. Streha gradu je razpadala, govorilo pa se je tudi o tem, da se pogrezajo grajski temelji. V gradu se je nastanil muzej, denarja za vzdrževanje stavbe pa ni bilo. Kulturna skupnost se je izgovarjala na repiško občino, repiški velmožje pa na kulturno skupnost.

— Revni smo kot cerkvena miš, še za delo ljubiteljskih dejavnosti nimamo denarja, je navadno govorila predsednica kulturne skupnosti.

— Krajani po nekaterih vaseh še niti pitne vode ne

premorejo, mi pa naj bi metali denar v steno gradu, se je izgovarjal tovariš Župan, ki je slovel po preudarnosti. Repiški kulturniki pa so pričeli prirejati na grajskem dvorišču, razdrapanem in zapuščenem, poletne kulturne prireditve. Da bi opozorili ljudstvo in njegove voditelje na potrebo po obnovi gradu, so se odločili za atraktivne in izzivalne programe. V Repičevino so vabili metalce nožev, bruhalce ognja, striptizete, vrhovodce, gledališnike iz Belega mesta, pevce lahkih in drugih not, doktorje, ki so predavali o kožnih in dru-

gih boleznih, vrteli so spolnost in nasilja polne filme — a vse zaman. Repičani so res drveli gledat, repiški velmožje pa se niso menili za to. Udinjali so se pomembnejšim poslom: gradili so si hiše, urejali vinograde in podobno. Tako vsa leta od osvoboditve sem. Pa se je zgodilo, da se je sprehodila po grajskem dvorišču žena tovariša Župana. Ni si prišla ogledat prireditve, ne, po dvorišču je stopicala s sestrično, ki je priletela k njej iz Kanade. Peljala jo je v muzej, da bi gostja spoznala svoje korenine in da bi se zavedela svojega repičanstva.

Še preden pa je gospa Župan prišla za muzejsko kljuko, je kriknila: — Groza! Skoraj se je sesula po tleh, kajti nerodno je stopila na večji kamen, ki jih na grajskem dvorišču ni manjkalo. — Moji čevlji iz krokodiljega usnja! je še jeknila in si sezula obuvajo z odlomljeno peto. Obraz direktorja repiškega muzeja se je svetil od sreče, ko mu je drugi dan po telefonu sporočil tovariš Župan, da se je našel denar za tlakovanje grajskega dvorišča. TONI GAŠPERIČ

TOP LESTVICA DOL. LISTA

DISKOTEKA LOKA

TOP LESTVICA DOL. LISTA

Čprav je glasbenih večerov na Loki konec, pa se naša in vaša lestvica vseeno nekoliko spreminja. Predlogov je lahko bilo več, saj Glasbena zadruga zavzeto pripravlja nove glasbene večere, ki bodo pozimi v zaprtih prostorih in na katerih se bo vrtila naša lestvica, oplemenitena z vsemi novostmi. Zaenkrat pa je lestvica takšna:

1. Love touch — R. STEWART
2. Venus — BANANARAMA
3. Lesson in love. — LEVEL 42
4. Papa don't preach — MADONNA
5. Slaghammer — P. GABRIEL
6. Look away — BIG COUNTRY
7. Holding back the year — SIMPLY RED
8. Higher love — S. WINWOOD
9. Touch me — S. FOX
10. Midnight lady — C. NORMAN

In za konec navedimo še nagradenko, ki je bila tokrat izžrebana in bo prejela kaseto s posnetki top lestvice Dolenjskega lista. To je TINA ZAGAR iz Krškega. Želimo ji veliko zabave pri poslušanju! Predloge za oblikovanje lestvice pošljite na naslov: Glasbena zadruga, Kettejev drevored 3, 68000 NOVO MESTO, s pripisom TOP LESTVICA: